

politika

■ **Sozioprofesionalek** irailaren 15ean eman beharko dute Departamenduari buruzko iritzia • 9

gizartea

■ **Neurri bereziak hartu** dira errepideetan udako irteera dela eta • 14

erreportaia

Altzairutegietako hautsa tratatzeko proiektuak polemika sortu du Urolan • 16

europa

■ **Poliziaren bortizkeriak** ikertzeko egitura bat eskatu du Giza Eskubideen Ligak • 25

mundua

Hego Afrika

Gobernuaren politika ekonomikoa salatzeke greba egin dute 500.000 langilek • 26

kirola

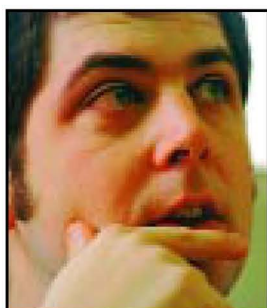
txirrindularitza

Ullrich, Armstrong, Olano eta klasikoetako txirrindulari garrantzitsuenak izango dira Donostian • 30

■ **Iñurategi anaiek eta** Tamayok Nanga Parbat igo dute • 36-37

kultura

elkarrizketa

Kepa Junkera: «Musika ez da inoiz leku bakar batekoa» • 42

Gasteizko agiria sinatzea «akats bat» izan dela aitortu du EHk

«*Biolentzia guztiak*» aintzat hartzen ez dituen testutik sinadura kendu du

■ EUSKAL HERRITARROK taldeak «hutsegitez» jo du aste honetan Arabako Biltzar Nagusien eta Gasteizko Udalaren adierazpen instituzional bana sinatu izana. Indar abertzaleak sinadura kendu du bi agirietatik, eta atzera egiteko arrazoiak azaldu zituzten atzo indar abertzaleko Arabako ordezkariak: «Indarkeriaren erabilera biolentzia guztiak aintzat izan gabe» salatzea akats bat izan dela aitortu zuen, «kondenak ezerezean geratzen baitira orokorrean azter-

tu ezean». EHko ordezkariak esan zuten indar abertzaleak behin eta berriz erakutsi duela elkarrizketaren

Anasagastik dio ez dela atzerapausoa izan: «Indarkeria guztietaz hitz egin behar dela besterik ez du esan EHk»

PSEren irudiko HBren baitan bi sektore daude, «horietako bat, xede politikoak lortzeko indarkeriari uko egiten diona»

bidetik jotzeko borondatea, baina ez duela onartuko aurre-baldintzarik: «Gure helburua biolentzia guztiak desagertaraztea da», gaineratu zuten. EHk sinadura kendu izana erreakzio andana sortarazi zuen atzo bertan. PPK esan zuen «bake prozesuari» trabak jartzen jarraitzeko asmoa duela EHk eta PSE-EEk, berriz, HBko buruzagitzak zilegitasuna kendu diela sinatu zuten Arabako ordezkariak. EAJ eta EA alderdiek garrantzia kendu zioten erabakiari. • 6

PAULINO ORIBE / EFE

Kurduen esker ona Legebiltzarrari

■ KURDUEN Erbesteko Parlamentuak, Abdullah Ocalanen heriotza zigorra dela eta, Eusko Legebiltzarrean egitekoa zuen bilera atzeratu arren, Parlamentu horretako presidentea, Yaser Kayak, eta beste lau kide Gasteizen izan ziren atzo, Eusko Legebiltzarrak eskainitako laguntza eskertzeko. Kayakek «oso garrantzitsutzat» jo zuen «lagunen» babesa eta

bizi duten «gera egoeran» gisa horretako babesa asko estimatzen dutela azaldu zuen. Ondoren, Legebiltzarreko oho-rezko liburuan bi herrien arteko «anaitasuna» izenpetu zuen Kayak. Juan Maria Atutxa Legebiltzarreko presidenteak dei-toratu egin zuen Madrilgo Gobernuak kurduen afera Espainiako Auzitegi Konstituzionalean salatu izana. • 8

iritzia

gaurko...

...elkarrizketa

Cesar Manzanos

• SALHAKETA-KO KIDEA •

«Agian, Estatutuarekin espetxeetako araudi propioa eduki ahalko genuke EAEn»

Espainiako eta Euskal Herriko espetxeetako egoerari buruzko txostena aurkeztu berri du Salhaketak.

■ **Eusko Jaurlaritzak esku hartu behar duela diozue, «eskumen ezaren aitzakia» alde bate-
ra utzita.**

Euskal Herrian dugun arazoa da euskal administrazio publikoek ez dutela arlo penalaren gaineko konpetentziarik. Zergatik? Batetik, Espainiako Gobernuak ez diolako konpetentzia hori eman, baina Eusko Jaurlaritzak ere ez du ahalegin berezirik egin horretarako. Eta gaur egungo Estatutuarekin, beharbada, espetxeetako araudi propioa izan ahalko genuke EAEn.

■ **Beraz, euskal administrazioek zeregin handia dute arlo horretan.**

Bai. Bada garaia arazoari bere osotasunean heldu eta espetheen arloan egoera hobetzeko lan egin deza-ten. Konpetentzia horiek bere egin beharko lituzke-
te.

■ **Aurkeztu berri duzuen txostenean espetxeetako egoera txarra azpimarratzen da.**

Hala da, bai. Gainera, txosten hori Espainiako Es-
petxeetako Administrazioak berak aginduta egin zen. Egoera jasanezina dela erakusten du horrek. Sikiera guk egin bagenu txostena...

Iban Arregi
DONOSTIA

...esaera

«Txapelik handienak ere ez du buru hutsik betetzen»

...hizpideak

EHk atzera egin du Araban

■ Arabako Euskal Herri-
tarrok taldeakk atzera egin du joan den astearte-
tean beste alderdiekin batera sinatu zuen adierazpen instituzionaletik bere sinadura kentzean. Indarkeriaren erabilera biolentzia guztiak aintzat izan gabe salatzea «akats» bat izan dela aitortu dute EHko zinegotzi eta bil-
tzarkideek.

Arabako Biltzar Nagusietan asteartean aurkeztu zen adierazpen instituzionalaren eragilea Jose Luis Añua UAKo buruzagiaren aurkako eraso-
a izan da. Elkartasuna erakustez gain,

erasoa gaitzesten da, eta «indarrezko ekinbide politiko oro» salatu. Asteazkenean Gasteizko Udalak bere egin zuen bezperako adierazpen instituzionala EHren oniritziarekin, berriro. Alderdi abertzalearen atzoko erabakiak —adierazpenetik sinadura kendu—, harri-
dura sortzen du. Biolentziari buruzko gaietan —agiri-
en sinatzeak edo adierazpenak— tentu bereziz aritzen dira alderdiak, eta are gehiago ezker abertzalea. Beraz, ez da oso ulergarria gai honetan EHk erakutsi duen jarrera.

Nanga Parbat zorionekoa

■ Nanga Parbat igo dute Jose Carlos Tamayok eta Felix eta Alberto Inurra-
tegik. Zortzimilakoen artean zailetakoa ez, baina ezta samurra ere. Zoriontzekoa igoera. Hil honen 17-18an, gainera, kanpamentu nagusira iritsi berritan, alemaniar bati jaisten lagundu zioten, espedizio japoniar eta ko-
rear bik, gailurrak itsututa, ezikusiarrena egin ondoren. Euskaldunen jokaera zoriontzekoa izate-
a, hori da kezkatzekoa.

Sarajevoko gailurra

■ Europa Hego-ekialdearen Egonkortasunerako Ituna onartuko dute gaur Sarajevon bilduko diren estatuek. Hitzarmen horrekin «garai berri bat» eskaini nahi zaie gerra osteko Balkanei, laguntza ekonomikoa Historian barrena gatazkak jo duen eskualdean bakea nagusi eta senda dadin Marshall plan berriaren bidez.

Hori ez da erraza izango, ordea. Bosniako ordezkariak adierazi dute-
nez, hitzarmenak Balka-

netako herrien arteko eskualde integrazioa baino zerbait gehiago bultzatu behar luke: Europa Hego-ekialdea eta Mendebalde-
alde estuago lotzea.

Hori, baina, ez dago Europako Batasuneko estatu guztien gogoan. Izan ere, Europako Segurtasun eta Kooperazio-
ziorako Erakundeak (OSCE) azaldu duenez, planaren xedea Balkanetako puzzlea bizkortzea eta hango piezak elkarri hobeto itsastea izango
litzateke. Besterik ez.

...pertsonaiak

XARLES BIDEGAIN • Euskal Herrian erabiltzen diren izen gehientsuenak bildu ditu liburu batean. *Izendegia* liburuak jende izenak jasotzen ditu, eta izenen esanahia eta jatorria ematen ditu beren aldaki guztiekin.

KEPA JUNKERA • Emanaldi jendetsuak eskaini ditu azkenaldian musikari bizkaitar-
rak. Gaur bertan Portugalen izanen da Quebec-eko La Botti-
ne Souriante taldearekin batera.

ENEKO ACERO • Estatu Batuetako Surf Irekian parte hartu berri du, eta hamaseigarren tokian geratu da. Europako Txapelketa irabazteko aukera handiak ditu.

...datua

60 urte beteko ditu aurten Musika Hamabostaldiak. Asteazkenean abiatuko den ekitaldi musikalak 60 kontzertu hartuko ditu, horietako 20 erabateko estreinaldiak izango dira.

...adierazpena

«Euskal presoen hurbiltzea laster batean emango da»

•
Ramon Rabanera
Arabako Foru Diputatu nagusia

... seiko urrea

XABIER GURRUTXAGA

Amaiera iritsi denean

tergai izan ditugunok izan dugu aukera. Bai gure artean eta bai mundu zabalean berri ugari izan ditugu jorraketa ondoren hautaketa egokia egiteko. Amaierako honetan ezin ditut ahortzi kurduak eta kosovotarrak, ahaztuko ez ditudan bezala Turkiako eta Serbiako errejimenak. Gogoan ditut irlandarrak eta azpimarratu nahi dut bakearen alde beraiek egindako apustua. Batez orain, momentu zailak iritsi zaizkienean, hor doakie

nire laguntza xumea eta nire konbentzimendua bakegintzaz ez dutela atzera egin-
go.

Eta gure artean ere izan dugu zertaz hitzegin. Irailean jaso genuen su-etenari buruzko aldarrikapen pozgarri hartatik hona euskal gizartearen eta politikagintzan gauza anitz aldatu dira eta beste asko alda daitezke denborak luze jo baino lehen. Gure baratzean ere bakearen haziak sustrai sakonak bota ditu eta laster ikusiko dugu

arbola sendo bihurtuta. Eta Gernikako arbolaren antzera guztion errespetua eta laguntza izanen du. Hemen ere bakegintzan ez dago atzera bueltarik.

Gauza asko daude ikuskitzen etorkizun hurbilean eta horien artean bi atzeman nahi nituzke besteei garrantzia uxatu gabe. Bata Herri Batasunak politika instituzional eta demokratikora eman duen urrats horrek biziko eta izango duen bilakaera. Bestea, abertzaletasunean oro har ematen ari den berregituraketa politiko eta elektoral. Eta esparru horretan bi erronka nagusi azpimarratu nahi nituzke: EAJren proiektu politikoa-
ren nondik norakoa zehazteko ordua; eta bestea EAren ezina proiektu autonomo bezala mantentzeko. Denbora asko baino lehen ikusiko ditugu.

• MATTIN •

Zuzendaritza kolektiboa

• IÑAKI O'SHEA •

[HB-KO MAHAI NAZIONALEKO KIDE OHIA]

Aurreko egunean Floren Aoizek esan zuen: «Egoera hain serioa ez balitz, Gobernuko bozeramailearen golkora barre egiteko unea litzateke Auzitegi Konstituzinaleko erabakiaren aurrean, ondorio nagusi bezala, aipatu duelako orain arazoa HBrena dela, bi zuzendaritza izateagatik...». Eta pentsamendu bakarrek unen hauetan, bozeramaile argitsua, kontsigna zabalitzen hasi da. Arazoa HBk dauka. Noraezean mintzatzen dira espetxeratuen kanporaketak ekar ditzakeen bide aldatetekin...

Ordea, Ezker Abertzalearen antolatze modua ezagutzen duen edonorentzat, aitzindaritza politikoaren inguruan sortutako zalantza hauek ez daukate beste organizazioetan sortzen duten traszendentzia praktikorik, eta horrela dago barneratuta gure egitura ekintzaileetan. Hau gutxi komentatzen den eta garrantzi handia duen aspektua da: zuzendaritza kolektiboa dago aitzindaritza guztien gainetik.

Ezker Abertzalearen jarrera kontsekuente hau, Argalak, ETako bulegoa zuzentzen zuen garaian, sendotu zuen. Nahiz eta bere ekarpenen zorrotasuna eta bere analisi perfiatua, Argalak ez zuen inoiz erabakirik bakarrik hartu; beti entzuten zuen, sekretismotik alde egiten zuen, erabaki organoekin kontsulta egiten zuen. Zuzenbide iraultzaile batetako kide batek nola jokatu behar duen eredia izan zen Argala. Bere apaltasunak eta modu honetan jokatzeko lortu zuen ospeak bihurtu zuen 1973-1978 bitartean ETako aitzindari ukazina.

Bere aritzeko erak sustarrak

bota zituen. Inoiz bizirik zeuden pertsonak jainkotu behar zireneko proposamena, hauteskunde kanpainenetan, bai eskuindar, bai ezkertiar partidu politikoetatik bereiztu diren herritar batasunera ailegatu zen. Herri Batasuneko euskarri propagandistikoetan inoiz ez da pertsona honentzat, edo hautagai horrentzat... botoa eskatzen. Garrantzitsuena mezua eta talde lana da.

Baina honek guztiak ez du esan nahi bere jarrera eta analisiarekin, bakarka asko ekarri duten pertsonak ez daudela. Inork ez du ahaztuko ENAMen historian Argala, Txomin, Santi, Iosu... Eta ko-munikabideek bere garaian edota gaur egun aipatutako Antton, Periko, Belen, Txikiardi eta, zergatik ez, Arnaldo bera.

Ohitura leninistarekin lotura estua izan arren, non erakundearen egituraketan partiduko idazkariaren irudia zuzendaritza politikoan funtsezkoa zen, Ezker Abertzalean beti talde lana gailendu da. Hain zuzen ere, hainbeste aldiz *militarizat*at jo duten ETA, gradu militarrik, *komandante zero* deritzonik, Markos azpikomandanterik, identifikatutako bozeramailerik... ez duen gerrillari talde bakarra izango da seguruenik.

Zuzendaritza honetako partaideak atxilotu zituztenean, preso

politikoen taldeko kide izatera pasatu zira eta sinpleki ordezkatu zituzten.

Horregatik ez da harritzekoa, Mahai Nazional oso bat atxilotzean, hauek duintasun osoz preso politikoen taldera pasatzea. Eta Mahai Nazionala ordezkatu zuten. Eta frogatu da Herri Batasuneko ekintzaile taldeak, nahiz eta zailtasunak egon, prozesu konplexu

„
*Ezker Abertzalea
ezagutzen duen
edonorentzat,
aitzindaritza
politikoaren inguruan
sortutako zalantza
hauek ez daukate
traszendentziarik*

hau bideratu duen zuzendaritza berria sortu zela. Indibidualitateak goraiatu nahi izan dira. Baina egia esan, talde lana gailendu da, eta talde lan honetan marko berriak sortu dira. Hor nonbait, Asanblada Nazional gehien egin den garaia izan da, eta hauetan azkenengo urteetan baino askoz ere jende gehiagok parte hartu du.

Eta orain Mahai Nazionala kalera irten denean, kartzelak suposatu dion desfasea gaindituko du, eta lehen bezala, tinkotasunez lanean jarraituko du. Katuari bost hanka bilatzea alferrikakoa da. Irabazi dugu. Duda gabe, kartzelan asko sufritu dutela onetsi behar dugu, batzuk bereziki. Baina dagoeneko kanpogan dira, «inoiz baino tinko eta konbentzituago», Karmelo Landak Basauriko espetxeko ate aurrean esan zuenez. Prozesua, inongo zalantzarik gabe, erabat indartu da. Horrela epeltzen da Euskal Herriko altzairua.

••• JOSU LARTATEGI

Mendebaldearen mendebaldea

Dialektologoen mapak ikusteak halako poz berezia ematen dio neofitoari, hasberriari edo ezjakinari. «Bai aberatsa gure euskara! Begira noraino hitz egiten den!». Ai, koittaduak. Mapa horietako batzuen benetako egoera ezagutzen duenak aukera asko ditu: irribarre

lakonikoa, barre algarra, negar xila, amorrua, haserrea, ezertarako ere balio ez duen kexa —zutabe hau berau, kasu—...; izan ere, mapa horiek inoiz agertzen ez dutena zera da, balizko erabiltzaile horiek euren euskalkiaz ze puntutaraino egiten duten paso, zelango lotsa edo konplexua sentitzen duten erdaldunekiko, zeinen gutxi baloratzen duten, berenaz zelango erabilera eskasa egiten duten —agurtzeko, zakurrarekin hitz egiteko edo umeei aginduak emateko— eta sarritan ere zeinen folklorikoak diren —ez dago jasaterik hitzaldi publikoetan euskaraz lehenengo eta azkenengo berbak baino erabiltzen ez dutenean, alegia, egunonak eta eskerrikaskoak—. Zergatik ez dute dialektologoez horretaz hitz egiten? Errukiz, sentimenduz, fede onez, itxaropenez... eta bestelako bultzada sentimentalek egia ez esatera bultzatzen dituztelako, nik uste, edo beren esparrua barik soziolinguistikarena dela argudiatzen dutelako.

Mendebaldea aipatzen da sarri bizkaieraren eremu zabala adierazteko. Mendebaldeek ere mendebaldeak dituzte, dena dela, are gutxiago ezagutzen direnak. Gorago aipatutakoaren isla da gordina ikusten dut nik Txorierrin eta Uribe Kostan, adibidez. Orain ez dago ez Francorik, ez debekurik, ez bestelako aitzakiarik, baina hiztun horietako askoren jarrera edozein hizkuntza terminaletako hiztunen jarrera bezalakoa da. Hirurogei urtetik gorakoak kenduta, oso gutxi eutsi nahi diote beren euskalkiari —eta horien euskalkia esatea euskara esatea da—, eta hoge urtetik beherakoaren artean ez da kasik euskaraz egiten. Neuri behinik behin, egoera larri horretan, halako hiztunen euskalkia salbatzea bost! Eta ez pentsa, hori esatea gogorra da niretzat, neureaz ere ari naizelako, baina egoera ikusirik, euskarari eustea miraria da; euskalkiari eustea, berriz, fantasia.

...kornerra

MIKEL ELORZA

Infernu horiek

■ «Infernua ez da toki fisiko bat, Jainkoa-gandik betiko banatzea baizik». Joan Paulo II.ak esan du. Hasieran atsekabea hartu dut, beti irudikatu baitut infernua bizioz beteriko toki bezala, kez, poker partidaz eta orgiaz mukurua, munduko gaizkile doilorrenekin nahas-mahasean. Alegia, zeruan, laino batean eserita lira jotzen ibiltzea baino askoz erakargarriagoa. Baina zeru eta infernuetako enpresako kontseilari-ordezkariek tokia ez dela esan badu, hala izanen da. Nolanahi ere, tokia ez den beren infernuaz gain, beste mordoska daude; patentea aspaldi galdu dute. Torturatuak infernua ezagutzen du, Europako ateetan itotzen dena infernutik dator, bortxatutako emakumeak infernua bizi du, hainbatgarrenez lan eta dirurik gabe etxe edo zubipera itzultzen denak infernua egiten du lo... Zeruak baino gehiago.

Gudarien etorbidea, z/g 20140 Andoain

zuzendariari@egunkaria.com

943 300 228

OHARRA: Ahalik eta iritzi gehienek izan dezaten tokia, ez da komeni makinazko 15 le-
rro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea
eta NAREN zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak
bere esku du horretarako eskubidea. Erdaraz iristen diren gutunak ez dira argitaratuko.

zuzendariari

Alardeari buruz hitz bi

Milurte honen amaieran kalapita eta istilu asko sortzen ditu Irungo Alardeak, emakumeek parte hartzen ahal duten ala ez gai hori liskartsu delarik. Bere nortasuna garatu nahi duen Euskal Herri honetan fronte fundamentalista bat eta aurreratzaile bat bailiran. Bi alarde, beraz, egiten ari dira urte hauetan Irunen: lehena aurreratzailea, emakumeari askatasun gehiago ematen diona; bigarrena, aldiz, tradizioari eta historiari leial dagokiona, baina emaztea baztertzen duena.

Halako sexu banaketa ez da gauza berria mendebaldeko kondairan eta Euskal Herrian: duela gutxi arte guztiz normala atzematen zuen jende arruntak neska eta mutikoentzako eskola bereziak izatea. Elizan ere: emazteak alde batean, gizonak bestean, edo emazteak beheko pisuan eta gizonak goikoan. Haatik lanbideetan eta gizartean toki gehiago hartu du emakumeak mende honen bigarren erdian: armadan, unibertsitatean, enpresako goiko lanpostuetan, ertzaintzan, erlijioan...

Euskal Herriko bizitza kulturalari itzultzen bagagozkio, Zuberoako pastoraletan emazteak urte batzuetatik aktorea bezala parte hartzen duela nabarmengarria da. Baina ez da Zuberoan bi pastoral mota desberdinak nahi dituzten taldeen arteko borrokarik, Alardearena bezalakoa, nahiz eta gizarte euskaldun berean bi arazo hauk gertatzen diren. Irungo Alarde tradizionalistaren aldekoek diotenez, errealitate historikoari eutsi nahi diote; eta egia da Alardeak ospatzen duen gertaeraren denboretan emakumerik ez zela, ofizialki behintzat, armadan soldado bezala agertzen. Baina denbora

«Frantzia kondenatuta torturengatik»

«Egina da: Europa ireki egin zaigu!»

guztietan eta lurralde askotan, soldado baten arima ukan zuen emakumerik izan zen. Frantziako alderdi guztietakoek Jeanne d'Arc-i omenaldi bat egiten diote urte guziz; Aljeriako Aures mendietako berberatarrengan oso sustraiturik omen da oraindik *Kahena* deitu emazte gudariaren orhoitzapena; zazpigarren mende arabiarrek Ipar Afrikara egindako erasoaldiaren kontra Kahenak gudukatu zuelakoan, Aljeriako gudariek duela hogeita hamabost urte erabili zuten iraganaldietako gertaera hori bertako jendea kolonialismo zanpatzailearen kontra sustazeko. Euskal Herrian Katalin Erauso do-

nostiarra aipa dezakegu emakume soldado bezala. Baina Katalin Erausoren tankerako emazte gehiago izanen ziren historian, beren garaiko agintariengandik intolerantzia gehiago nozituko zituztenak, zoritxarrez, gizakien orhoitzapenetik beharbada betirako haizatuak, baina benetan tokiren bat merezi dutenak. Beraz, Irungo Alardean eta besteetan ere, kantinerarenaz beste toki bat emakumeari ematea ez loake osoki historiaren kontra; gaitzetsiak edo ahantziak izan ziren iraganaldietako eta gaurko emakume gudarien omenaldia bihurtuko litzateke. **Jakes Laffite** • BUKAREST (ERRUMANIA)

galdeiozu...

Battitta Boloki

• EUSKAL HERRIKO GARAPEN
KONTSEILUKO IDAZKARI NAGUSIA •

**Ipar Euskal Herriak
zer azpiegitura behar
ditu gazteak, kanpora
joan gabe, bertan gera
daitezen bizitzen?**

Aitor Gonzalez [Irun]

■ **GAZTEAK**, bi arrazoi nagusiren gatik joaiten dira Euskal Herriatik: goi mailako ikasketen egiteko edo lanarendako. Bi arrazoi horien konpontzeko, erantzun orokor batzuk ekar daitezke unibertsitate mailan, erakaskuntzak zabalduz eta lantegien eta moldakuntza zentroen artean loturak azkartuz, biharko gazteei Herrian egoiteko ahalmena eta gogoa emaitako.

Uste dut hala ere, kanpora joaiteak ez duela kalterik egiten. Ikuspuntu berriak ekartzen ditu eta Iparraldeak horren beharra badu.

• MONTXO •

Euskal Federazioa

• MARIO ZUBIAGA •
[EHUKO IRAKASLEA]

Uztail amaierako Iruñea akitu eta lasaian, UEUK bilgune atsegina eskeintzen du guztion ahotan dabilenaz hausnartzeko.

Udal hautetsien biltzarra osatu zene-tik, nabaria da lurraldetasuna izan dugula eztabaida politikoaren lelo nagusienetarikoa.

Sarri askotan unibertsitariok gizarte-aren beharretatik urrun aritzen gara, baina aurtengoan ezin bete genezake topikoa: zientzia politikako ikastaroan, eta zuzenbideko sailak eskeini duenean, lurraldetasuna izan dugu aztergai.

Julen Zabalok lurraldetasunaren alde teorikoa jorratzeko aukera eman digu, eta artikulu honek bere idatziari eta ondoko eztabaidari zor die oinarria. Saioaren lehen paradoxa: lurraldetasu-nari buruz adituen artean adituena dugun Julen, euskal lurraldetik urrun-dua, guztion nahiaren kontra.

Bestalde, Marta Agirrezabalak base-rritarren kezak ekarri dizkigu, nagusi-tzen ari den lurralde antolaketa *porlan-zalea* guztion arazoa dela ohartaraziz.

Edorta Aranek lurraldearen eraikun-tzan komunikabideek duten garrantzia nabarmendu du: Lurra edo eguraldia nekez *eraiki* daitezke; lurraldea, ordea, bai; beraz, jakin dezagun eguraldi mapak ez direla inoiz inozoak: ea zertan ari garen «*lluvias en el norte*» esaten dugun bakoitzean.

Josu Txueka «ama aldenduari» buruz aritu da, Nafarroa eta hiru probintzien arteko desadostasun historikoak etorki-zunean errepika ez daitezen, eta, azke-nik, Hur Gorostiak ezin hobeto azaldu digu Departamentuaren bila, lurraldea-ren bila alegia, Iparraldean daramaten borroka.

Politika saioan bereziki, eta bestela ere, bi egunetan zehar izandako eztabai-detan azaldu diren kezak laburbiltzen saiatuko naiz:

Oraindik ere bereiztu beharreko kontzeptuak

Lurraldetasuna gai orokorra izanik, izen horren atzean izkutatzen diren bi alde bereiztuko ditugu: lehenik, *Lurraldetasunaren printzipioa*, eta honen begirune-a, edo *eskuhartze ezaren printzipioa*-

ren aitorpena. Alegia, Euskal Herria existitzen dela zazpi lurraldeetan eta zazpi lurralde horietako biztalengoak erabaki behar duela inongo oztoporik gabe zein den herrialde bakoitzaren bar-ne antolaketa eta menpekotasun poli-tikoa, beste herrialde-ko zein kanpora begi-ra.

Eta, bestetik, *lurralde batasuna*, euskal abertzaleon erreibindi-kazioa, euskal herri guztietan aginduko duen botere politikoren bat edo beste egon dadin eskatzea.

Printzipio demokra-tikoaren arabera, zile-gizko eskubidea du abertzaletasunak eus-kal herri guztiak modu batez edo bestez batu-ko dituen aginte politi-koa sortzeko. Horrela bada, helburu hori lortzeko edo oztopa-tzeko ezin onar daiteke herrialdeen borondate askearen gaineko beste ino-ren agindurik.

Diskurtso abertzalearen betiko paradoxa

Lurraldetasuna eta soberaniaren aldeko borrokek eduki beharreko erritmoen inguruko eztabaida antzua ez da orain artean ebatzi:

«Denok batera ibiliko garen zain gera-tuko al gara, soberaniaren eskuratzea geldotuko dela onartuz, ala, ahal dute-nek soberaniaren borrokan haratago joan behar al dute, horrek lurralde bata-sunari egin diezaiokeen kaltea jakin-da».

Zaila izango zaio abertzaletasunari kinka horretatik irtetzea. Lurraldetasu-narena eta soberaniarena batera dato-zen borrokak dira. Teoria mailan bereizi daitezke agian, baina prozesu politikoak bietara egotea eskatzen dio abertzaleta-sunari. Eman beharreko pausoak argi edukita, erritmo ezberdinek ez lukete zertan arazo izan:

a) *Lurraldetasunaren borroka*, abia-puntua dena, aldameneko Estatuek eta

Nazioarteko komunitateak *eskuhartze ezaren printzipioa* onartu artean eraman beharrekoa. Alderdi abertzaleentzako ez legoke honetan tarteko eskaerarik. Hala dirudi, oraingoz behintzat.

b) *Soberaniaren borroka*. Gaurko gaia-ri jarraikiz, lurralde batasunaren bidea *soberano gisa* egiteko aukera bezala defini-tuko genuke borroka hau. Azkenaldi hone-tan hain errepikatua izan den *soberanis-moa* praktikara ekar-tzeko esparru apro-posa da hauxe. Sober-ania eta batasun maila ahalik eta urrunen eraman dadin tresna ugari du abertzaletsunak, bakarren bat bai-mendua, ia denak debekatuak.

Besteak beste, Autonomia Erkidego-en artean Lankide Hitzarmenak sinatze-ko aukera onartua dago, Espainiako Senatuaren baimena behar den arren. Aitzitik, Erkidegoen arteko (kon)fede-razio egiturak Espainiako konstituzioak debekatu egiten ditu. Beraz, tresna hauen inguruan hegoaldean dauden oztopoak ezabatzeko ezinbestekoa izan-go litzateke Konstituzioaren 145.artiku-luaren erreforma.

Epe ertainean, Nafarroa eta Baskon-gaden arteko lehen lotura instituzional egonkorra, 1996an bertan behera gera-tu zen lankidetza hitzarmenaren berres-kuratzearen bidetik gauzatu daiteke, dudarik gabe.

Bestalde, aurrekoekin batera jorratu daitezken tresna berriak, hautetsi edota erakundeen biltzarrek batipat, bertan bildutakoen borondate demokratikoan oinarritzen direnez gero, eurengan bakarrik dute eragina, eta maila nazio-nala duten erabakiak bideratzeko apro-posak izan daitezke. Hausnarketa ahaz-tu gabe, Udalen Biltzarra erabakiak hartzen hasi beharko da, Euskal Herria esparru bakartzat hartzen dutenak gai batzuetan bederen nahi bezala bizi ahal

daitezen. Inor ordezkatu gabe, baina bai zazpi lurraldez osatzen den herriaren erreferentzia gisa.

d) *Lurralde batasunaren borroka*. Zein da euskal abertzaletsunaren helburua? Nolakoa izan beharko luke Euskal He-rriaren egitura politikoa?

Lurraldetasunaren printzipioaren ukatzeak erreibindikazio etengabea murgildu du euskal abertzaletasuna. Honi gehitu zaizkio globalismoaren eta Zabalok aipatzen duen «pertsone nazio-nalismoaren» diskurtso maltzurak: «Nazio-estatuak desagertzera omen doaz, eta nortasun kolektiboa gara dadin ez omen da lurralderik, lurraldez-ko botererik, behar».

Honek guztiak, Euskal lurralde bata-suna antolatzeko ereduei buruz hain premiazkoa den eztabaida atzeratzea edo saihestea ekarri du. Egun, lurralde egituraz hitz egiten denean, Espainia zein Frantziarekin eduki beharreko balizko loturei buruz mintzo gara: Eus-kal Herriak Espainia federal edo konfe-deralean izango omen duen lekuaz, ala Frantzian Departamentuak desegiten badira Iparraldeak izango duen etorki-zunari buruz.

Federalismoaz ari bagara, Euskal federalismoaz mintzatu beharko ginat-eke aurrerantzean. Euskal Herrien fede-razioaz hausnartzeko sasoia ailegatu da. *Geometria aldakorra* izango duen Euskal Herrian, gai bakoitzeko lotura mota bat egongo da, herrialde bakoitza bere nahiaren arabera bilduko da, baina denak Euskal federazioan.

Nola antolatuko da euskal herritar guztion artean aukeratuko dugun Bil-tzar Federala? Zein eskuduntza izan beharko litzuzke euskal botere federa-lak? Zenbat ordezkarri aukeratuko ditu herrialde bakoitzak lurraldezko ganba-raren funtzioa beteko duen Euskal Kon-tseiluan? Zeintzuk izango dira Euskal Auzitegi Konstituzioanalaren betebeha-rrak? Lehendakari parlamentarioa edo presidentzialista nahi dugu?

Hauek guztiak ez ditugu bihar goize-an ikusiko, baina barne proiektuen eze-an, jarraipen hutsaren aldeko autono-mistak nagusituko dira. Gogorik ez due-nak ez du lan onik.

...hemeroteka

hika

Eragin endogeno berrien zain

[MIKEL LARRAZ]

(...) Behar bada ez litza-teke desegokiena ikas-turte amaierako euskal politikagintzaren egoe-ra, adibide geologiko ba-ti jarraiki, orogenesia eta higadura prozesu

bat bailitzan ikustea. Batetik indar *endogeno* batzuk, etengabekoak baina aldian-aldian bortizki azaleratzen di-renean bakarrik nabar-mentzen zaizkigunak, arituko litzaizkiguke er-liebea osatzen. Bestetik, erliebe mudakor hori etengabe higatuz apal-tzen, lautzen duten fak-tore *exogeno* batzuk, meteoro batzuk arituko litzaizkiguke prozesua-ren etengabeko dinami-ka osatuz.

Izan ere, orogenesian gertatzen den moduan, politikagintzan ere fak-tore *endogeno* eta *exoge-noek* etengabe elkar era-giten eta oreka inesta-blean aurkitzen baitira. Mugimendu *endoge-no* handi horietako az-kena duela urtebete ha-si zen, eta oraindik era-bat asentatzeaz dago, noski. Amaitu dugun ikasturtearen hasierako eszenifikazioak (Liza-rrako akordioa, ETaren tregoa) aipatuko dira

beti abiapuntu ofizial-tzat; baina jakina da gauzak bastante lehe-nagotik zeudela presta-bidean: horrelako lurri-kara handiek, isilpeko tentsio akumulazio luze baten eta datorrenaren iragarpen txiki batzuen ondoren ematen dira. Baina betiere, *barneko* indarrak, zioak eta era-bakiak direlarik eragile nagusiak, ez kanpoko bulkadak. Horrelatsu gertatu bide da prozesu honetan ere (...).

ARGIA

Terrassa

[JOXE MARI OSTOLAZA]

Kataluniako Bartzelona ondoko herriak salatu berri du erdaraz: «*No queremos putos moros aquí*». Eta oihal indus-triak eta bere futbol tal-deak ezagutarazi zigun herrian, mundu bat era-kutsi digu telebistak. Bere alboan emigrante-

rik nahi ez duen mun-dua hain zuzen. Harri-garriena, bere garaian Espainiako hegoaldetik bizibide xerka bertara-tutako ondorengoan protagonismoa ikustea da.

(...) Langabezia han-dia daukan inguruneak ez die langabetu berriei toki egin nahi izan, ba-natzeko leudekeen apu-rrak jada jabeak bai bai-titu. Miseriak eta guzti, Udalak aurrerantzean ainbanatuko dizkienak.

ARABAKO ERAKUNDEETAN IZENPETUTAKO ADIERAZPENETIK EUREN SINADURA KENDU DUTE EHKO ORDEZKARIEK

«Biolentzia guztiak aintzat hartzen ez dituen agiri bat sinatzea akatsa izan zen», dio EHk

■ Indarkeriaren erabilera biolentzia guztiak aintzat izan gabe salatzea «hutsegitea» dela aitortu dute zinegotziek eta biltzarkideek

■ Elkarriketaren bideari heltzeko borondatea erakutsi du koalizioak, baina argi utzi du ez duela «aurreko baldintzarik» nahi

■ Biolentzia «mota guztiak» desager daitezen ahaleginak egingo dituztela azpimarratu du Iñaki Ruiz de Pinedo zinegotziak

Felix Iriarte / Gasteiz

ARABAKO EHk aitortu du ez zuela zuzen jokatu pasa dena asteartean beste alderdiekin batera adierazpen instituzionala izenpetu zuenean. «Akats bat izan zen», adierazi zuen atzo Iñaki Ruiz de Pinedo zinegotziak, eta berretsi egin zuen Iñaki Usategi biltzarkideak.

Adierazpen instituzionala Gasteizko Udalak bere egin zuen hurrengo egunean, EHren oniritziarekin gainera, baina atzo atzera egin zuen koalizioak.

Pentsatzen dute ezin daitekeela biolentziaren erabilera salatu testuingurua aintzat izan gabe, hau da biolentzia guztiak kontuan izan behar direla uste dute. «Gaitzespena egin genuen terminoetan egitea, testuingurua aintzat hartu gabe, akats bat da, kondenak ezerezean geratzen baitira orokorrean aztertzen ez badira», arrazoiandu zuen Gasteizko zinegotziak.

EHk prentsari deitu zion atzo arratsaldean goizean hartutako erabakiaren berri emateko. Ruiz de Pinedok gutun bat helarazi zion Alfon-

JOSEBA OLALDE

Xanti Hernando, Iñaki Ruiz de Pinedo eta Iñaki Usategi, atzo Gasteizen eskaintako prentsurrekoan.

so Alonso Gasteizko alkateari, non jakinarazten zion bezperan emandako sinadura kendu egiten zuela.

EHko ordezkariak sinatutako idatzia honako hau dio: «Aukera politikoaren askatasuna murriztu eta

kikildu nahi duen indarrezko ekinbide politiko oro salatu eta gaitzesten dugu». Puntu horrekin batera beste bi izenpetu zituzten taldeek, bata Jose Luis Añuaren aurkako eraso salatze eta elkartasuna adierazteko, eta beste

bat bakea aldarrikatuz. Taldeen arabera, bakea bakarrik lortuko da «indar politiko guztien garapena aukeren berdintasunean bermatuko duen eskubide demokratikoekin».

Gertatutakoak garbi utziko

luke, EHren iritziz, beste taldeek «baldintzak» jartzen dizkiotela EHri elkarriketa prozesuari heltzeko. Izan ere, Alfonso Alonso alkateak jakinarazi zuen foro bat eratuko duela alderdi guztiekin bake prozesuaz hitz egiteko.

EHko kideak adierazi zuten ez dela bidezkoa EHri baldintzak jartzea, eta, gainera, bozeramaile batzorde bati «kategoria» hori ematea ez dela zuzena adierazi zuten.

Hitz egitearen alde azaldu ziren EHko kideak. Beraien ustez, hala ere, hitz egin nahi ez duena PP litzateke. Iñaki Usategi biltzarkideak esan zuen Ramon Rabanera diputatu nagusiak adierazi duela ez duela EHrekin hitz egingo, «adierazpena izenpetu edo ez».

Biolentzia «adierazpen guztiak» desager daitezen ahalegin guztiak egingo dituztela berretsi zuten Ruiz de Pinedok eta Usategik. «Gu prest gaude hitz egiteko edozein lekutan eta edozein orduan, baina aurre baldintzarik jarri gabe; izan ere, gure helburua biolentzia guztiak desagerraraztea besterik ez da», esan zuen Usategik.

erreakzioak

Gorka Knörr • EAKo
Europarlamentaria

«Halako adierazpenen inguruan soinu gutxiago atera behar da»

► «Gauzak erraztu egin behar dira, eta lehengo egunean sinatu zen adierazpena bezalakoen inguruan soinu gutxiago egin beharko genuke», adierazi zuen atzo Knörrek EHren erabakiaren berri jakin bezain laister. Hala ere, EHren jarrera gaitzetsi zuen. «Otegitik ulertu beharko luke gauzak sinpleagoak direla, eta are gehiago eszenatoki berri batean gaudela esaten duenean».

Nicolas Redondo Terreros •

PSE-EEko idazkari nagusia

«HBko buruzagitzak zilegitasuna kendu die idatzia sinatu zutenei»

► Redondo Terrerosen atzo adierazi zuenez, HBko buruzagitzak «zilegita-

sun osoa kendu die» Arabako Batzar Nagusietan eta Gasteizko Udalean indarkeriari buruzko adierazpen sinatu zutenei, haren aginduz kendu baitute euren sinadura. HBn bi sektore daudela esan zuen, eta horietako bat «helburu politikoak lortzeko indarkeriari uko egin» diotenena da. Esan zuenez, «PSE-EEK besoak zabaltzen dizkie HBn arau demokratikoak onartu nahi dituztenei».

Leopoldo Barreda • Bizkaiko PPko lehendakaria

«Bake prozesuari trabak jartzen jarraitzeko borondatea erakusten du honek»

► EHko batzarkide eta zinegotziek indarkeriari buruzko adierazpenetatik euren sinadura kentzeak «bake prozesuari trabak jartzen jarraitzeko borondate erakusten du, borondate demokratiko falta argia da eta kale te-

rrorismoari babesa ematen dio», adierazi zuen atzo Leopoldo Barreda PPko buruzagiak. Arabako EHko ordezkariak euren iritzia aldatu badute, «HBko makromahai nazionalak ordenarako deia egin eta lerroak estutzeko agindua eman» dielako izan da. Barredak azaldu zuenez, erabaki berri horren atzean «gizartearen eskaerari erantzuteko gaitasun eza» izkututzen da.

Pablo Mosquera • UAKo idazkari nagusia

«Normala da, jende horri kosta egiten zaio errealitate demokratikoa bereganatzea»

► Pablo Mosqueraren iritziz «normala» da EHko kideek euren sinadura kentzea. «ENAMen mundua, izan ere, oso banatuta dago eta betidanik indarkeriaren dinamikan jokatu dute. Normala da, jende honi kosta egiten

zaio egungo errealitate demokratikoa bereganatzea», adierazi zuen UAKo idazkari nagusiak. Gertatutakoa «HBko barne eztatidaren ondorio» dela esan zuen, «normaltasunera itzuli nahi dutenen eta fundamentalismoarekin jarraitu nahi dutenen arteko» eztatidaren ondorio. Otegitik «egoera kontrolatzeko» zailtasuna badu bere laguntza duela esan zuen.

Iñaki Anasagasti • EAJko diputatua

«Ez da atzerapausoa»

► Iñaki Anasagastiren iritziz, EHren erabakia «ez da atzera pauso bat». «EHk esan duen bakarra indarkeria guztietaz hitz egin behar dela da». Nabarmendu zuen EH ez dela «indar politiko arrunt bat», eta «oso garrantzitsua» dela «politika egitea eta erakundeetan parte hartzea, indarkeria gaitzesteaz gain». Anasagastirentzat, EHk «lehen urratsa eman du».

PPk ateak itxi dizkio EHrekin berba egiteari, Ibarretxeren foroan zein beste edozeinetan

Carlos Iturgaitzek ez deritzo demokrata HBri eta ez dago harekin biltzeko prest

Itñaki Uriarte / Bilbo

Bezperan bakegintzari buruz aritzeko Alfonso Alonso alderdi guztietako bozeramaileekin biltzeko prest azaldu zen arren, PPren ateen itxita diraute, bai Juan Jose Ibarretxek planteatu zuen foro berrian parte hartzeko, bai EHrekin beste edozein esparrutan berba egiteko. Carlos Iturgaitzen hitzetan, «HB oraindik ere ez da demokrata».

CARLOS ITURGAITZEK oso argi utzi nahi izan zuen ez dagoela prest alderdien arteko elkarriketa biderik zabalteko. Gasteizko alkateak —«nire laguna», Iturgaitzen hitzetan— deitutako bilera babestu arren, PPk ez du ez Ibarretxeren foroan ez beste inongo forotan parte hartuko EH edo HB bertan badago. «Ibarretxe planteatzen ari da mahai horretan jesar dadin Otegi jauna, eta Otegi oraindik ez du gaitzetsi biolentzia», esan zuen Carmelo Barrio eta Leopoldo Barredarekin batera eskaini zuen prentsaurrekoan.

Iturgaitzen hitzetan, «gu [PP] ez gara egongo, Otegi jaunak bezala biolentzia kondentatzen ez dutenak dauden bitartean». EH eta PPren bilera parte hartzen duten pertsonen menpe ote dagoen itaunduta, Iturgaitzek HB osoari eman zion «ez-demokrata» kalifikatiboa. «EAEko PPren hitz egin nahi duten alderdi guztiei eskatu eta exijitzen diegu ildo demokratikoaren barruan egoteko. Eta egun HBk, bere antolaketa, bere Mahai Nazional, bere burukideekin, agintzen dutenekin azken batean, jarrera inobilistan dirau, oztopoak jarritz bakeari», gaineratu zuen.

Exijentzia Arnaldo Otegi

Iturgaitzek dei egin zion Herri Batasunako «makro Mahai Nazionalari», eta Otegi zehazki, azal dezaten Araban onartutako «bake» puntuekin bat datorren ala «Otegi Euskal Herriko hirietan kale borroka erabiltzen dutenak abalatzten ari den». «Exijitzen diot Otegi eta HBko Mahai Nazionalari ez diezaioten tra-

Carlos Iturgaitz, atzo goizean Bilbon eskainitako prentsaurrekoan, Arabako alderdien adierazpena eskuetan duela.

SANTIAGO JIMENEZ / EFE

barik ipini bakeari». Iturgaitzen ustez, egun Otegi eta HBko Mahaia ez doaz Gasteizko kideen bidetik.

Hori esanda, Iturgaitzek eskuzabal agertu nahi izan zuen. «PPk beti eskua luzatua izango du biolentzia arbuiatu eta mundu demokratikoan sartzen direnentzat, zeren

herri honetan denok dakigu ez dela gauza bera instituzioetara joatea eta demokrata izatea».

Bestalde, Gasteizko agirian aipatzen diren eskubideek Lizarra-Garaziko Itunean aipatzen diren eskubideekin zerikusirik ez dutela argitu nahi izan zuen, «alderrikape-

na egin den testuingurua ez delako Lizarrako Foroarena».

Gasteizko Batzar Nagusietan onartutako mozio bera beste udal eta instituzio batzuetara eramateko intentzioa du PPk. Carlos Iturgaitzek azaldu zuenaren arabera, hurrengo instituzioa Durangoko Udala izango da.

Gasteizko alkatearen jarrera aldaketa

■ ALFONSO ALONSO, herenegun EHk adierazpen instituzionala izenpetu zuenean, talde guztiekin bake foro bat eratuko zuela iragarri zuen, EHren «urrats txikia izan arren nahikoa» iruditzen zitzaiolako.

Atzo, berriz, ez zuen hain garbi urrats hori nahikoa zen. Radio Nacional de España irratia goizean adierazpena egin zitzion, eta esan zion EHk «haratago» joan behar duela biolentziaren gaitzespena-

an. Antzeko adierazpenak egin zituzten PPko zenbait kidek; Iturgaitzek, esaterako. Josep Pique Gobernuako eleduak ere «urrats ausartagoak» eta biolentziaren arbuio «garbiagoa» exijitu zion koalizioari mahai batean bildu eta hitz egiten haste-ko.

«Ez dute gertaera jakin bat gaitzetsi behar; aitzitik, salaketa gogorrago bat egin behar dute biolentziaren erabilera-ri buruz», esan zuen PPko alkateak Espa-

ña a las ocho irratia saioan.

Bezperan, asteazkenean, bake foro bat eratzearen alde azaldu zen alkatea, non talde guztiek aurrez aurre hitz egiteko aukera izango zuten. Atzo, ordea, garrantzia kendu zion iragarpenari: «Bilerak uste dut ez duela luzapenik izango. Iragarpenari egindako erantzunak ikusi ditut eta eszeptiko samarra naiz. Izan ere, adierazpen bat izenpetzen badute, ezin dute hurrengo egu-

nean kontrakoa esan», esan zuen alkateak, HBk asteazken arratsaldean atera zuen agiria aintzat izanik.

«Koherentzia» exijitu zion Alonsok ezkerreko koalizio abertzaleari. «Guri eskatzen diguten koherentzia bera exijitu behar diegu beraiei ere, batez ere EHri. Izan ere, bake prozesua zera da, orain arte biolentziaren erabilera onartu dutenek baztertzea behin betiko», esan zuen Alonsok.

Bilboko PPko militante baten aurka eraso saioa egin dute

Agentziak / Donostia

EKAINAREN 13ko hauteskundeetan PPk Bilboko Udalera aurkeztu zituen hautagaietako bati erasotzen saiatu ziren atzo, haren etxearen aurrean. Kanpingas bonbona batez, likido sukoia zuten bi botilaz eta petardo batez osaturiko lehergailu bat ipini zuten Pedro Perearen etxeko atetik zintzilik atzo arratsaldeko 14:10 inguruan, berri agentziek Ertzaintzako iturriak erabiliz zabaldu zutenez.

Pedro Perea Bilboko Udalera aurkeztu zen ekainaren 13ko hauteskundeetan, PPren zerrendetan. Emaitez, ordea, ez zioten zinegotzi kargurik eman. Lehergailuak metxa bat zuen, eta su eman zioten. Agentzien arabera, Perearen bizilagun batek metxa piztua zela ikusi eta moztu egin zuen, sua lehergailura iritsi baino lehen eztanda egin zezan saihesteko.

Bilbon gertatu zen eraso saioa, Otxarkoaga auzoan, eta Ertzaintza PPren hautagaiaren etxera joan zen Perearen familiak berak telefonoz hotsegin eta gertatutakoaren berri eman ondoren. Ertzaintzako kideek lehergailua aztertu zuten, eta, azaldu zuenez, kanpingas bonbona batez, likido sukoia zuten bi botilaz eta petardo batez zegoen osatuta.

Gaitzespenak

Bizkaiko PPko presidente Leopoldo Barredak kale borrokari buruz «argi hitz egin dezan» eskatu zion atzo Arnaldo Otegi EHko bozeramaileari, eraso saioaren berri jakin ondoren. Uko idazkari Pablo Mosquerak ere gaitzetsi egin zuen eraso, eta erasotzaileek «inguru demokratiko batean» lekuri ezin dezaketela eduki esan zuen. Espainiako Kongresuko IUko parlamentario Jose Navasek «biolentzia gaitzetsi dezan» eskatu zion EHri. Eako europarlamentario Gorka Knör-ek eraso saioa gaitzetsi zuen. «Erasotzaileek oporretara joan beharko lukete, eta kale borroka betiko oporretan utzi beharko lukete», azaldu zuen Knör-ek.

«Eusko Legebiltzarrak eskaini elkartasuna» eskertu du kurdien ordezkaritzak

Gasteizko Legebiltzarra bisitatu dute kurdien erbesteko Legebiltzarreko kide batzuek

Felix Iriarte/ Gasteiz

Abdula Ocalan PKK alderdiko lehendakariari heriotza zigorra ezarri dio Turkiak, eta horrek atzeratu egin du kurdien erbesteko Legebiltzarrak Euskal Herrian egin nahi zuen bilera. Hala ere, Gasteizera egindako bisitaldian, Yaser Kayak Parlamentuko lehendakariak Eusko Legebiltzarraren babesa eskertu zuen atzo.

OCALAN-EN bizia salbatzeari lehentasuna eman diote kurduek, eta, horregatik, bigarren mailan utziko dute erbesteko Parlamentuak Euskal Herrian egin nahi zuen bilera. Izan ere, bilera hori atzeratu egin dute, atzo Yaser Kayak berretsi zuenez.

«Ocalani ezarritako heriotza zigorrak aldatu ditu asmoak. Orain asko dugu egiteko, eta biltzarra egitea ez dago orain gure lehentasunen artean», adierazi zuen Gasteizko Legebiltzarrean, Juan Maria Atutxa Gasteizko Legebiltzarreko lehendakariarekin elkarriketatu eta gero.

Kaya eta beste lau kide Legebiltzarrean izan ziren, eta Gasteizko aretoak eskaini dien elkartasuna eskertu zuen. Kayak gogora ekarri zuen kurdien egoera ez dela ona, duela hamabost urtetik hona gerran daudela euren eskubideak aldeztarren, eta

Juan Maria Atutxa Gasteizko Legebiltzarreko presidentea eta Yaser Kayak Kurdistango Parlamentuko presidentea.

egoera horretan laguntza guztiak asko estimatzen direla adierazi zuen.

«Askok eskertzen dugu Parlamentu honek eskaini digun elkartasuna. Mundu osoan gure lagunek ematen diguten elkartasuna oso garrantzitsua da guretzat», esan zuen.

Kayak Legebiltzarreko ohoreko liburuan izenpetu zuen, eta, turkieraz, idatzi zuen bi herrien arteko «anaitasuna» agerian geratu dela. Atutxak Legebiltzarra izan aurretik zen eraikinaren irudia eman

zion opari, eta esan zion etxe hura orain euskaldunon borondatea islatzen den tokia dela. Horrekin batera, animatu zuen kurduek ere laster etxe bat izan dezaten, non Legebiltzarra eraikiko duten.

Askok estimatu zizkion hitzak Kayak, eta oparia egunen batean kurdien Legebiltzarraren «ohoreko tokian» jarriko dutela ziurtatu zion.

Atutxak, bestalde, Madrilgo Gobernuak kurdien afera Auzitegi Konstituzionalean

salatu izana deitoratu zuen. Izan ere, Legebiltzarrak erabaki zuen aretoa kurduen uztea bilera egin zezaten. Erabaki hori ez zen PPko gobernuaren gustukoa izan, eta Auzitegian salatu zuen. Konstituzionalak onartu egin zuen salaketa aztertzea eta bertan behera utzi zuen bilera egiteko ebazpena.

«Errespetatzen ditut auzitegien erabakiak; baina guk baditugu eskuduntzak, eta horren lekuko da Kaya hemen izatea», esan zuen.

Javier del Castillo parlamentarioak egoera larrian jarraitzen du

■ Bigarren ebakuntza egin zioten atzo goizaldean

Europa Press / Iruñea

CDN-KO parlamentario Javier del Castillo egonkor baina larri jarraitzen zuen atzo, goizean bigarren aldiz ebakuntza egin ondoren. Del Castillo auto istripua izan zuen asteazken goizean.

Nafarroako Ospitaleko iturriek jakinarazi dutenez, parlamentario nafarrak hainbat saihetsezur hautsita zituen eta gibela, birrikak, pankreak eta duodenoa kalteturik.

Nafarroako gobernukide ohiari bigarren aldiz egin zioten ebakuntza atzo goizaldean. Ziraukin izan zuen auto istripua, goizeko 09:00ak aldera. Bi ordu geroago, Lizarrako Garcia Orkoien ospitaleko operazio gelan sartu zuten, eta han barea kendu zioten. Arratsaldean, Nafarroako Ospitaleko Zaintza Intentsiboko Unitatean sartu zuten, eta han jarraitzen zuen lerrook idazteko garaian.

Ezbeharrak Iruñea eta Logroño lotzen dituen errepidean (N-111) izan zen, 32,5 kilometroan: parlamentarioaren kotxeak beste auto bat jao zuen aurrez aurre. Istripuaren ondorioz, Del Castilloaren autoa irauli egin zen eta hura ibilgailuaren pean geratu zen.

Jarrera «irekia» eskatu die Sanzek kontseilariei

■ Gobernuak kideak karguaz jabetu ziren atzo

Juan Kruz Lakasta / Iruñea

NAFARROAKO GOBERNUKO bederatzi kontseilariak karguaz jabetu ziren atzo, Nafarroako Jauregiko Tronuaren aretoan egin ekitaldian. Bere hitzaldian, Miguel Sanz lehendakariak «jarrera irekia» eta «kudeaketa gardena, garbia, zehatza eta partehartzailea» eskatu zien kontseilariei. Sanzek, halaber, Gobernuaren garrantzia nabarmendu zuen: «Gobernuak erdiko gunean egon behar du, elkargune izan

behar du. Gune estrategikoa da gure erkidegoa kohesionatzeko, eta Nafarroaren garapena eta aurrerapenaren bultzadaren burua izateko». Gobernu berrian aldaketa gutxi daude. Hiru aurpegi berri baino ez: Nuria Iturriagagoitia, Jesus Laguna eta Francisco Iribarren hain zuzen ere. Gainontzeko kontseilariak aurreko gobernuak kideak ziren: Rafael Gurra, Igancio Martinez Alfaro, Calixto Aiesa, Santiago Cervera, Jose Ignacio Palacios eta Javier Markotegi.

Nafarroako Gobernuak kontseilariak, atzoko ekitaldian.

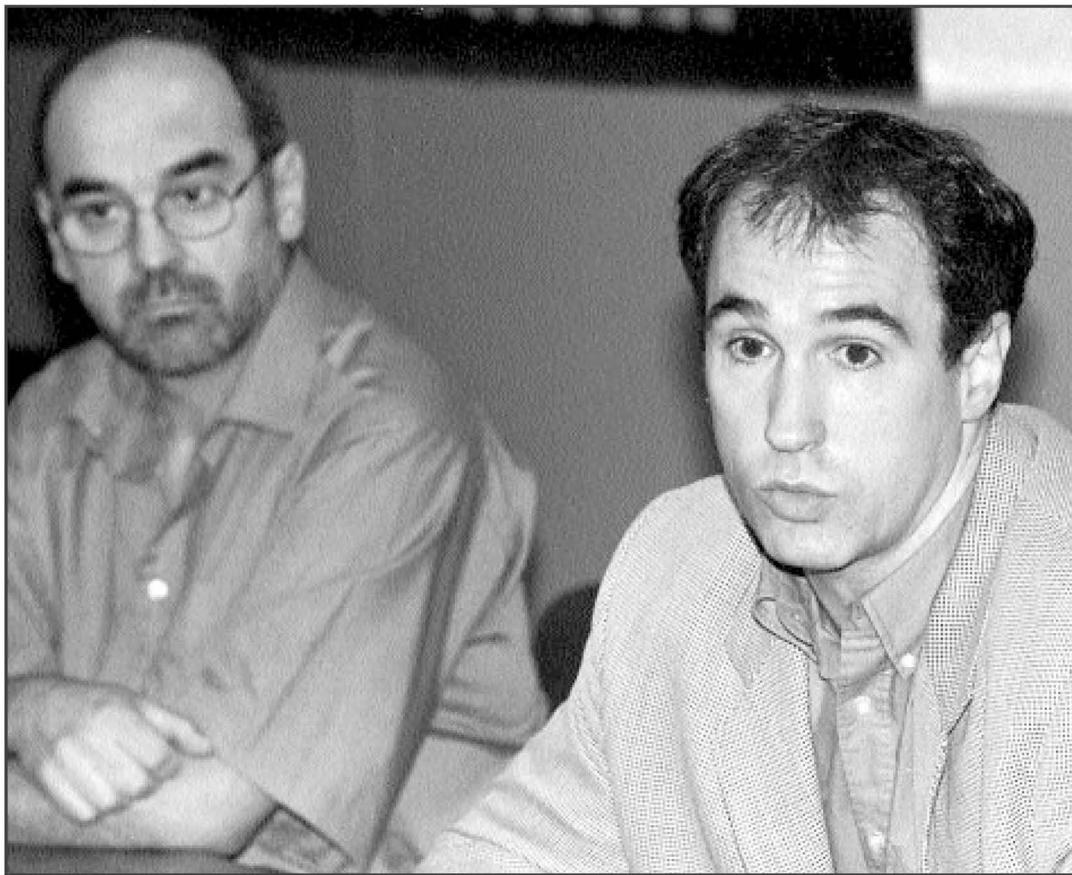
Sozioprofesionalek irailaren 15erako eman beharko dute Departamenduaz duten iritzia

Garapen Kontseiluaren osotasunak ez du emanen, «gai politikoa» dela argudiatuz

Hur Gorostiaga / Baiona

Garapen Kontseiluko zuzendaritzak Euskal Departamenduari buruz iritzirik ez ematea erabaki zuen, eta horri buruzko zehaztasunak eman zituen atzo Jean Claude Iriart lehendakariak. Egiturak osotasunean iritzirik emanen ez badu ere, egituraren bi herenak osatzen dituzten sozioprofesionalei iritzia eman dezaten galdeginen zaie irailaren 15erako.

«ESKAERA horren azterketa ez da Iparraldearen garapen ekonomikorako instituzio berezi baten alde on eta txarrak agertaraziko dituen ikerketa tekniko eta objektibo batera mugatzen ahal. Instituzio bat bestea baino hobea dela errateko, izaera politikoa duten aprezioazioetan sartu beharko litzateke, eta Garapen Kontseiluko zati batek ezingo luke eztabaida horretan parte hartu, administrazioetako ordezkariak berezi ki. Euskal Herria 2010 eta Lurralde Eskemaren segidan, Garapen Kontseiluak bere kohesioa zaindu behar du, bere konposaketa anitza errespetatu eta iraupena segurtatzeko, Ipar Euskal Herriaren instituzionalizatzeko maila edozein izanik ere. Hala ere, Euskal Departamenduari buruzko eztabaida publikoa laguntzeko, Kontseiluak gaiari buruz egituraren baitako sozioprofesionalek galdekaturako ditu». Horre-

BOB EDMÉ

Garapen Kontseiluko Battista Boloki eta Jean Claude Iriart, atzo eskainitako prentsaurrekoan.

la azaldu zuen atzo Jean Claude Iriart Garapen Kontseiluko lehendakariak astearte arratsean zuzendaritzak hartutako erabakia.

Gisa horretan, Garapen Kontseiluak bi iritzi kontrajarriren artean bere oreka bilatu du bertze behin ere. Euskal Departamenduari buruz egiturak osotasunean iritzirik emanen ez badu ere, Garapen Kontseilua osatzen duten euskal gizarteko 90 ordezkarietarik 67 sozioprofesionalek gaiari buruzko beren iritzia ematen ahalko dute; hots, egituraren bi herenek. Baina

horretarako biziki epe motza finkatu dute, heldu den irailaren 15erako erantzunak eman beharko baitira. Tarte horretan ordezkari bakoitzak Euskal Departamenduaren alde edo kontra dagoen bozkatu beharko du, edo abstenitu. Elkarrekin soilik gain, zenbait egitura publikok ere galderari erantzun ala ez erabaki beharko du, Pirinio Atlantikoko Laborantza Ganberak eta Merkataritza Ganberak, besteak beste. Boza sekretua izanen da.

Jean Claude Iriart lehendakariaren arabera, ez zite-

keen bestela egin. «Garapen Kontseiluaren eginbeharra proposamenak egitea da. Horretarako ikuspuntu guztiak konduan hartzen ditu. Garapen Kontseiluaren zeregina ez da aldaketa instituzionalak laguntzea edo oztopatzea. Bere eginbehar politikoko bakarra Lurralde Eskeman gauzatzen da. Udalen Biltzarrak egindako galdera politikoa da, eta horri buruz iritzi bat ematea gure printzipioen kontra joan litzateke», ohartarazi zuen presidenteak, zuzendaritzaren erabakia zehazterakoan.

Eki-Baionako hauteskundeak errepikatu beharko dira

■ Beaumonten

Espainiaratzea salatzen ekintzen eragina salatu du Estatu Kontseiluak

H. Gorostiaga / Baiona

IAZKO martxoan Ipar Euskal Herrian egin ziren kantonamendu hauteskundeetan Eki-Baionan Jean Michel Barnetxe hautatu zuen bozketa baliorik gabe utzi du Estatu Kontseiluak. Egun haietan Frantziak Josu Beaumont euskal presoak Espainiaratzekoa zuela eta, Philippe Casenave hautagai sozialistaren afixetan ezezagun batzuek egin zituzten idazketek hauteskundearen emaitzan eragina izan zuela adierazi du Estatu Kontseiluak. Izan ere, Barnetxe eta Casenaveren artean 17 bozko diferentzia besterik ez zegoen; eta kanpaina bukaeran egindako pintadak egin ez balira diferentzia horiek ez liratekeela egongo dio.

Ondorioz, hauteskundeak hiru hilabeteko epean errepikatu beharko dira. Barnetxe eta Casenavek aurkezteko xedea agertu dute. Barnetxek, UDFren sustenguz gain, RPRrena erdietsi zuen iaz, baina aurten nola izanen den oraindik ez da argitu. Izan ere, Christian Millet Barbe (RPR) edo Jean Grenet (UDF) Baionako auzapeza hautagai izan litezkeela aipu da.

EA eta EAJren arteko harremanak zaindu behar direla dio Garaikoetxeak

■ EAko buruak esan zuenez, «inor ez dago EHrekin koalizio bat egitearen alde»

Europa Press / Bilbo

EA-K EAJrekin dituen harremanak zaintzearen alde azaldu zen atzo Carlos Garaikoetxeak, «herri honek ardatz estrategiko hori merezi duela». Euskadi Irratiak egin elkarrizketa batean Garaikoetxeak adierazi zuenez, EAn irekita dagoen eztabaidaren mamia «harremanen formula da, eta ez nola eutsi behar zaien harreman horiei».

Era berean, EAJ-EA koalizioa

HBra zabaldu nahi dute la ukatu zuen. «Inork ez du erabaki inongo koalizio motarik egitea», argitu zuen.

Inazio Oliveriren dimisioaz ere jardun zuen Garaikoetxeak. Haren ustez, idazkari orokorraren kargua ez du utzi konfiantza faltagatik. Oliverik Jaurlaritzako kide izaten jarraitzen duela gogoratu zuen EAko presidentek. Postu horrek alderdiaren konfiantza handiagoa eskatzen du, Garaikoetxearen iri-

tziz. Aldi berean, Gobernuan postu batek duen garrantzia azpimarratu zuen EAko buruak, «lau urterako baita. Exekutibakoa, aldiz, lau hilabetetarako».

EHko batzarkide eta zinegotziek Gasteizen sinatutako txostenari buruz, Garaikoetxeak «aurrerapausotzat» jo zuen, eta helburu politikoak lortzeko bide politiko eta demokratikoen alde EHk duela hilabete batzuk sinatu zuen txostenean eta legealdi-

PABLO S. QUIZA

Carlos Garaikoetxea.

ko akordioan kokatu zuen. «Gu kritikatu gintuztenek kritikak utz ditzatela espero dut», esan zuen, azkenik.

Prozesu politikoan kokatzeko gogoeta

Gazteek prozesuan parte aktiboa izateko beharra ikusten dute, diotenez, haien esku egongo baita hein handi batean etorkizuna.

Gazteriak eta Jarraik antolatuta, aste osoan gogoeta egin dute gazteen kezken eta norabide politiko eta sozialen inguruan.

Ondorio garbirik ezin da atera oraingoz Udako Gazte Eskoletan eztabaidatutakoaren gainean, eta berez helburua ez da izan ondorioak ateratzea, antolatzaileek diotenaren arabera. «Helburu nagusia izan da, gure herrian aro berri bat hasi dela ikusita, gazteok geure burua bide horretan kokatu beharrari erantzutea, eta horretarako beharrezko gaien inguruan gogoeta egitea», adierazi du Igor Ortega Jarraiko kideak.

Gazteriak eta Jarrai gazte erakundeek antolaturik, Euskal Herri osotik bildu dira Berara (Nafarroa), helburu horixe abiapuntu izanik, gazteen artean ideiak, ezbaiak eta proposamenak mahai gainean jartzera. Berrehundik gora lagun bildu dira, eta hogeiko taldeak osatu dituzte eztabaidak erraz eraman ahal izateko.

Aurten bi berezitasun izan dituzte eskolek: alde batetik, Euskal Herrian abian den prozesu politikoa erreferentzia izanik egin dituztela mintzaldiak, eta, bestetik, Iparraldeko eta Hegoaldeko gazteek bat eginik antolatutako jarduerak izan dela. «Hemenetik aurrera izaera nazionala lan ildo guztietara eramango dugu», diote antolatzaileek.

GARI GARAIALDE

Lan talde bateko parte hartzaileak, atzo, ondokoak esaten zituenak idazten.

Hiru ardatz nagusi izan dituzte eztabaida gaietan: Eraikuntza nazionala, eraikuntza nazionalerako bidean sortu diren aukera berriak, (Lizarra-Garazi eta Udalek Biltzarra), eta XXI. men-

derako gazte mugimendua- ren egin beharrak.

Ortegak adierazitakoaren arabera, «prozesu berrian eraikuntza nazionala eratze- ko bidean sekulako aukerak daude aurrerapauso kualita-

tiboak emateko. Gainera, jadanik gai batzuei buruz hitz egin soilik ez, horiek eraikitzen eta proiektuak egiten ere hasi behar dugu». Horren adibide ezarri du euskal eskola nazionala, esanez,

hori abian jartzeko zer egin behar denaren inguruan eztabaidatu eta aztertzen hasi behar dela.

Nazioa eraikitzeke gazteen erantzunkizuna azpimarratu du Ortegak, «gure ekarpenak

Nerea Martiarena •
Ziburu

«Hegoaldekoekin baino gehiago, mugak batez ere frantses sentitzen diren gazteekin ditugu»

► «Gazte gu- txi gaude nahi adina esparru lantzeko. Gazteriak sortu dela- rik, aukera bat da gure- tzat euskara mailan- eta aritzeko. Hegoaldearekin baino askoz muga han- diagoak ditugu frantses sentitzen diren gaztee- kin. Gazte horiekin pix- kanaka komunikazioa sortzeko beharra ikusten dugu, eta asko dago egi- teko»

Mikel Luloaga •
Zaldibia

«Goieritik aterata, eremu erdaldunetan kanpotar sentiarazten gaituzte»

► «Goierrita- rrok euska- ra arloan sentitzen dugu bortiz- keria han- diena. Eus- karaz bizi gaitzeko, beste batzuk erdaraz bizi dai- tezkeen bezalaxe. Hala ere, Goieritik ateratara, Unibertsitera joanez ge- ro, edo eremu erdalduna- goetan, kanpotar sentia- razten gaituzte, hizkun- tzarekiko eta izaerarekiko mugak bai- titugu».

Asier Rodrig ez •
Santurtzi

«Goierriko gazteengandik baino gertuago gaude Ziburukoengandik»

► «Ezkerral- dean langa- bezia izuga- rria da, gure eskualdea kolpatu du- te. Egun, Bilbo Handian, zerbi- tzuak bultzatzen ari dira, turisten erakargarri. Zentzu horretan, Ziburu- ko batekin gertutasun handiagoa dugu Zaldibi- ko batekin baino, Kostal- de hori Frantziako turis- tentzat moldatu baitute. Euskaraz ere, ezin dugu bizitza euskaraz egin».

Rebeka Tercero •
Barañain

«Batzuk espainiarrak dira, beste batzuk euskal herritarrek, eta hainbat nafarrak»

► «Guk ere kalean eus- karaz bizi- tzeke arazo handiak di- tugu. Iruñe- rrian batzuk espainiarrak sentitzen dira, beste batzuk euskal herritarrek, eta hainbat, ez bata ez bestea, nafar- tarrak dira. Horrez gain, gazteok langabeziaren al- de bortitzenak sentitzen ditugu, gure egoeraz ba- liatzen dira, baldintza kaskarretan behin behi- neko lanak eskaintzeko».

Egoitz Lpz de Lacalle •
Gasteiz

«Gazteok lortu dugu ikuspegi nazionaletik lan egitea, muga administratiboak gaindituz»

► «Gazteok a n t z e k o arazoak di- tugu Gas- teizen eta e d o n o n . Etxebizi- tzak, langabezia, euska- ra... Hala ere, gazteok lor- tzen ari gara muga ad- ministratiboak gure pen- tsamenduetatik atera- tzea. Ikuspegi nazional batean lan egitea lortu dugu, eta batera ariko ga- ra herrialde guztietan, nazioa eraikitzeke».

Gazteriak eta Jarrai Udako Gazte Eskola

norabidetu dezakeelako alde batera edo bestera gure herria eraikitzeke apustua». Gazteen eskubideak bermatzeko urratsak eman behar dira, Ortegaren ustez. «Ezin da ahaztu, hala ere, oraindik gure herrian baldintza demokratiko guztiak ez direla bete, eta dudatik gabe horrek baldintzatuko du etorkizuna».

Instituzioek ere buru hauste anitz sortarazten dute gazteen artean, eta Ortegaren ustez, «lurraldetasunaren elementua indarra hartzen ari da, Udalerrien biltzarra, eta Lizarra-Garazi abian denetik». Hogei urteko «bana-keta instituzionala egon» den arren, «orain ilusio egoera baten aurrean» gaudela dio, eta instituzioak marko berri horri begira jarri behar direla esan: «Udalerrien biltzarren zerbitzura, herriaren zerbitzura».

Gazteek instituzioetatik oso urrun egin dute lan orain arte, «guretzako esparru itxi bat baitzen», eta kale dinamikan murgilduta aritu dira lanean batez ere. «Uste dugu garrantzitsua dela instituzioetan lan egitea, horiek gure herriaren alde bideratu ahal izateko. Kale eta instituzio dinamika, biak uztartu behar ditugu, eta gure apustuak izan behar du herritarren zerbitzura jartzea gure horiek. Instituzioak demokratizatu behar dira, gure kasuan gazteengandik hurbilago eegoteko eta gazteen zerbitzura».

Horietan parte hartzeko eztabaidak luze jo du gazteen artean, eta luze joko du aurrerantzean ere. Hala ere, Ortegaren arabera, «ikusten ari gara horietan aritu behar dela, eta alderantziz, instituzioetarako gazteek ekarpenak egiteko eskakizuna gero eta handiagoa dela uste dugu. Guk alternatibak proposatu behar ditugu».

XXI. mendeari begira

Gazte Mugimendua da bitarteko nagusia gazteen eskubideak bermatzearen, eskolako Gazteriak eta Jarraiko parte hartzaileen ustez, eta eskoletan egin duten gogoeta hasiera horretatik gazteen mugimenduan etorkizuneko oinarriak finkatzen hastea da nahia.

«Zer nolako dinamika bultzatu behar diren zehaztu behar da. Euskal gazteok Euskal Herrian ditugun indarrak eraginkor izatea nahi dugu, eraginkorrek gainera edozein errealitatetan. Hemen ez daude errealitate

GARI GARAIALDE

Talde bateko partaideak, gazte mugimenduari buruz eztabaidan.

Bost egun askatasunean

GOIZEKO 09:30etan nork bere lan talderako bidea hartu eta, loaren azternak desagertuz joan diren heinean, talde hizketa sutsuetan sartu dira bost egunetan berrehundik gora gazte. Gure herriko instituzioen izaeraz eztabaidatzen ari ziren bisitan hara joan eta talde batean sartu ginenean.

Basajaun, Txabi Etxebarrieta, Inaxi Zeberio, G. Gaztelumendi, Anuk eta Ttoto izenak ezarritako taldeetan bilduta aritu dira eztabaidan. Toki eta egoera ezberdinak bizi dituzten gazteak bildu dira taldeetan, eta gai berberetan haien ikuspuntua ematera, eta ekarpenak egiteko gogoeta beharrez elkartu dira. Haien herrietara besteen premiak, ohi-

Orainean etorkizuna landu beharraz eztabaidatzeaz gain, elkarren arteko harremanak lantzen igaro dituzte bost egun, «aske, burujabe»

turak, eta asmoak eraman-go dituzte, eta gazte bakoitzak han ikasitakoak eta ikusitakoak etxeratuko ditu.

Euskal herrian abian den prozesu politikoan gazteek euren buruak kokatu beharra ikusirik astebeteko eztabaidari ekin diote. Prozesuan eragile zuzenak izan nahi dute, eta argi dute, egun horietako gogoeta aro berrian hasiera besterik ez dela.

Nola parte hartu egun gizarteko arlo guztietan

zabalduta den prozesuan. Nola bideratu gazte mugimendua bide horretan. Etorkizuna lantzen hasteko independentzia eta sozialismoa oinarrian harturik, gaurtik aurrera zein praktika egokitu, egin eta bideratu. Eraikuntza nazionalerako gazteek duten erantzunkizuna. Horiek eta beste hainbat gai izan dituzte mahai gainean.

Eguerdian 13:30etan bazkalordua izan dute. Taldeak antolatu dira sukaldariari lagundu eta garbiketa

lanak egiteko. Bazkalostean atsedendiairen ostean tailerrak, hitzaldiak eta jokoak antolatu dituzte.

Berakoek Baroja eskola utzi diete jardunetarako eta otorduetarako. Lorako, berriz, kanpin dendak ezartzeko futbol zelaia izan dute.

Eztabaida saioak batez ere goiz partean izan diren arren, gauean denden inguruan autodeterminazioaren langabeziaren, prostituzioaren eta bestelako gaien gaineko eztabaida inprobisatuak ere izan dituzte zenbaitzu berandura arte, beste batzuen loaren kalteetan.

Bost egunak aske eta burujabe bizitzeko asmoa zuten, eta lortu dutela adierazi dute antolatzaileek.

bi. Hamaika dira. Toki eta bizibaldintza ezberdinetan izan behar dute eraginkor». Iparralde eta Hegoalde ez dira dauden errealitateak, Jarraiko eta Gazteriateko kideen ustez, eta Ezkerraldea, Errioxa, Bortzirriak, edota Euskal Herrian diren adina eskualde dira errealitateak.

Orohar, gazte guztiengana zuzentzen dira Ortegak esandakoaren arabera: «Gazteen proiektua zuzendurik dago errealitate guztietara. Harreman sare hori zabaltzeko behar dugu, gainontzeko sektoreak ere herriaren erakikuntza bidean ezartzeko. Harremanak bultzatuko ditugu horre-

tarako, gure proiektuarekin ados ez daudenekin ere ikus-teko zein puntutan gauden ados eta zer egin dezakegun gure herriaren alde».

Gaur goizean amaituko dira eztabaida saioak, eta taldeetatik ateratako ondorioez sakonduko dute. Antolatzaileek uste dute oso baliogarria

izan dela abiapuntua: «Eztabaidetan parte hartze handia izan da, eta gogo handia dago lanerako».

Gaur 17:00etan izango den manifestazioarekin amaituko dituzte jardnak.

Amagoia Mujika
BERA

'Brouard' kasua

Sancristobal diru publikoa bidegabe erabiltzeagatik ere akusatu du epaileak

Mohand Talbiren deklarazioan oinarrituta autoa zabaldu egin du Armengolek

Erredakzioa / Bilbo

'Brouard kasuko' epaileak Julian Sancristobali, HBko burukidea hiltzeko beharrezko laguntza eman zuela akusatzeaz gain, ekintza horretarako diru publikoa bidegabe erabili izana ere egotzi dio herenegun auzipetze autoa zabaldu ondoren. Brouard hiltzeko 50 milioi pezeta (ia 2 milioi libera) eman zizkiola Morcillori dio autoak. Sancristobalek gaur berriz deklaratu du.

GUZTIRA Santi Brouard HBko burukidea hiltzeko diru publikotik 50 milioi pezeta (ia 2 milioi libera) erabili zirela dio Jose Luis Gonzalez Armengol epaileak. Herenegun auzipetze autoa zabaltzea erabaki zuen, eta Estatuko Segurtasunerako zuzendari ohi Julian Sancristobali, hilketa burutzeko beharrezko laguntzaile izateaz gain, diru publikoa bidegabe erabiltzea ere egotzi zion. Autoak dienez, dirua «helburu maltzurerekin Brouard sendagilearen heriotza burutzeko sikarioei ondusunak emateko erabili zen».

Froga moduan aurreko astean Mohand Talbiri hartutako deklarazioa aurkeztu du Armengolek, eta, gainera, Sancristobal operazioak

Julian Sancristobal (ezkerrean) eta bere abokatua, Felix Rojo.

finantzatzeko zituen gizona zela esan zuen Talbik. 50 milioi pezeta lau txeketan banatu ziren, eta autoak dio-

enez, Sancristobalek sinatu egin zituen bere karguaz baliatuta.

Diru txekiek eramaileari

zuzenduta zeuden «128 klabea erabiliz; hau da, Estatuko Idazkaritzarena». Lehen biak 10 eta 15 milioi pezeta-zenak ziren (ia 400.000 eta 600.000 libera) eta 1984ko azaroaren 8an eta 12an ordaindu ziren, hilketa baino aste bate lehenago. Hilaren 28an eta 30ean beste 30 milioi pezeta (1.200.000 libera inguru) ordaindu ziren autoak dienez.

Armengol epailearen arabera azken txekiek Luis Morcillori, ustez Brouard hil zuenari, beste operazio batengatik aurrez eman zioten diru kopuru bat ere barne zerman. Autoak dienez Morcillok 1985eko otsailaren erdialdean Donibane-Lohizuneko taberna batean egin zen beste ekintza batean parte hartu zuen, eta horregatik 5 milioi pezeta (ia 200.000 libera) eman zizkion Sancristobalek.

Errekurtsoa aurkezteko hiru egun

Epailearen aurrean behin Sancristobalek esan zuen «diru mugimendu hori guztiz posible zela garai hartan», eta ekintza ilegalak finantzatzeko balio izan zuela ukatu egin zuen. Autoaren errekurtsoa aurkezteko hiru eguneko epea du Sancristobalek, eta gaur Bilbon berriz deklaratu beharko du.

Dorado eta Bayo guardia zibil ohiei behin-behineko askatasuna ukatu die Entzutegi Nazionalak

■ *Aurreko egoera ez dela aldatu, eta ihes egiteko arriskua dagoela uste du*

Europa Press / Madril

ENTZUTEGI Nazionalako Penaleko Lehen Salak ukatu egin die behin-behineko askatasuna Joxean Lasa eta Joxi Zabalen hilketa, tortura eta bahiketarik auzipeturik dauden Felipe Bayo eta Enrique Dorado Villalobos guardia zibil ohiei. Ihes egiteko arriskua dagoela dio Entzutegiak, laster hasiko baita epaiketa.

«Epaiketa oztopatzeke interes handiak» egon daitzekela uste du Entzutegiak. «Ustez ekintzaren egile direnek ihes egitea izango litzateke eragozpen handiena», dio.

Hirugarren aldia da askatasuna ukatu diotena Bayori. Auzipetua bere egoera psikikoan oinarritu zen eskaera egiteko, baina Entzutegi Nazionalaren ustez «askatasuna emateko ezin da horretan bakarrik oinarritu».

Doradoren eskaerari buruz, berriz, Entzutegiak dio ihes egiteko arriskua dagoela, eta auzipetuak duen zigor eskaera handiak eragina izango zuela askatasuna ukatzeko orduan. Gainera, Entzutegi Nazionalak uste du kartzelan egoteak ez duela oztopatuko bere epaiketaren prestaketa.

laburrean

■ Etxabarri zinegotzi presoari Iruñeko Udaleko lehen batzarrean egon ezin izan delako protesta egin du EHk

EUSKAL PRESOK EUSKAL HERRIRA bandera jarritz protesta egin zuten atzo EHko zinegotziek Iruñeko Udaleko lehen batzarrean, Juan Mari Etxebarri zinegotzi presoari Entzutegi Nazionalak joaten utzi ez ziolako. Yolanda Barcinak hiru aldiz eskatuta EHko zinegotziek bandera kendu egin zuten, ondoren Patxi Zabaletak azaldu zuenez bakarrik Etxebarri ez zegoea gogorarazi nahi zutelako». Jose Martin Abaurrea EHko zinegotziak «irain jasagarritzat jo zuen Entzutegi Nazionalaren erabakia.

■ EAK, EHk eta EAJk Amurrioko Udaleko zinegotzi karguak banatu dituzte

GOBERNU akordioa iritsi ez zuten arren, atzo EAK, EHk eta EAJk Amu-

rrioko Udaleko zinegotzi karguak banatu zituzten. Alkatetza EArena da, eta alderdi horrek izango ditu zinegotzigo gehienak: Hirigintza, Lana eta Zerbitzuak; Kirolak eta Festak; Nekazaritza, Abeltzantza, Mendiak eta Ingurugiroa; eta Administrazio Batzarra. EHk bi izango ditu: Kultura, Euskara eta Hezkuntza; eta Gazteria eta Emakumea. EAJk, bere aldetik, beste bi izango ditu: Ekintza Soziala eta Elkarlana.

■ Behin-behineko udal gobernua osatu dute PSEk eta EAK Urtuellan

BEHIN-BEHINEKO gobernua osatuko dutela Urtuellan azaldu zuten atzo PSE-EEK eta EAK. Horrela 1997ko apirilaz geroztik, EAJ hirukotik atera zenetik, gobernatzen zuten alderdiek jarraituko dute. Hala ere, bi alderdiek esan dute gobernua behin-behinekoa dela. Akordioa ez da ofiziala, eta azal-

du zuten «uda ondoren alderdi politiko guztiekin hitz egin arte» mantenduko da. Orduan eratuko dira behin betiko akordioak, EAK Txemi Tejedorek azaldu zuenez, «EAEn lortutako akordioaren arabera».

■ Gernikako zinegotzigoak EAJ eta EAKren eskutik geratu dira

EAJ eta EAK eskuratu dituzte Gernikako Udaleko zinegotzigoak. Gobernu Batzardea, Miguel Angel Aranaz EAJko alkateaz gain, Andoni Arizpe eta Imanol Zubizarreta EAJko ordezkariekin eta Jose Mari Gorroño eta Begoña Landa EAK ordezkariekin osatu da. EAJk zazpi zinegotzigo izango ditu: Hirigintza; Ingurugiroa; Barne Antolakuntza; Kultura; Ogasuna; Feriak eta Azokak; eta Merkataritza, Industria eta Turismoa. EAK Lanak eta Zerbitzuak, eta Gizarte Ongizatea izango ditu.

■ Alonsotegiko EAK positibotzat jo du EH sartzeko aukera uzten duen EAJrekiko akordioa

LUIS FERNANDO URKIOLA Alonsotegiko EAK bozeramaileak positibotzat jo zuen EAJrekin lortutako akordioa. «Aurreko lau urteetan egindako kudeaketarekin jarraitzeko aukera ematen digu, eta EH aurrerago gobernuan sartzeko aukera ere ematen du», esan zuen Luis Fernando Urkiolak. Akordioak «EAK udal gaietan dituen ikuspuntu ezberdinak» errespetatzen dituela esan zuen, eta «aldi berean EH etorkizunean gobernu erantzukizunetan sar dadin» aukera ematen duela gaineratu zuen. Horrela beste leku batzuetan gertatzen ari den dinamika politikoa jarraitzen dutela esan zuen, eta Bermeo jarri zuen adibide bezala. Herri horretan EAK, EAJk eta EHk akordioa lortu dute.

Santurtzi eta Leioako gazte bik poliziaren jazarpena jasaten dutela salatu dute

AABen ustez, «halako gertakariak erakusten dute nor ez dagoen prozesuaren alde»

Itñaki Uriarte / Bilbo

Jon Gonzalez eta Aitor Hernandez Santurtzi eta Leioako gazteek azken hilabeteotan jasaten ari diren jazarpen polizialaren berri eman zuten atzo. Getxoko epaitegiak Espainiako Poliziako partaideak zirela frogatu arren, polizien jardueran deliturik ez dagoela esan zion Hernandezi. AABen ustez jazoera horiek agerian uzten dute «nortzuk ez dauden bake prozesu bat zabaltzearen alde: PP eta PSOE».

JON GONZALEZEK azaldu-takoaren arabera, jazarpena duela urte bi hasi zen herriko preso bat kontsulta medikurako eraman zutenean Santurtzira. Egun hartako istiluetan parte hartu izana egotzi arren lanean egon zela frogatu zuen epaiketan.

«Ihauteriak aldera Portugalera eta Santurtzin egon zen operazio polizial batean nire bila joan ziren etxera esanez Enztutegi Nazionalaren agindu batekin zihoazela, baina ni ez nengoen bertan. Astebe-te geroago Entzutegi Nazio-

XOUSA SIMAL

Jazarpena Ertzaintzan eta epaitegian salatu ostean publiko egin zuten Jon Gonzalez eta Aitor Hernandezek.

nalera joan nintzen, baina han ez zegoen inolako agindurik», azaldu zuen Gonzalezek. Duela hogeita bat egun lanerako darabilen furgonetako leihatila apurtuta eta paper guztiak nahasita zituela aurkitu zuen. Ez zioten ezer ostu. Gero auto zuri bat egun osoan atzetik zebilkiola

igarri zuen. Ertzaintzaren komisarian geratu eta jazotakoa salatu zuen.

Aitor Hernandezen kasua antzekoa da. Duela urtebete hasi zitzaizkion lanera, etxera jarraitzen. Kanean ahozko mehatxuak eta lepoa mozteko keinuak egin dizkiotela esan zuen.

Santurtzi eta Leioako gazteok jasan duten jazarpena ikusirik, PP eta PSOE «prozesu politiko demokratikoari» oztupoak jartzen ahalegintzen ari direla esan zuen Agustin Figalek. AABetako kidearen ustez, jokabide horiekin «beldurra eragitea besterik ez dute bilatzen».

«Euskal Herrira oihua errepideetara zabaltzeko» deia egin dute Senideek eta AABek

■ Bihar Bilbo, Gasteiz, Altsasu, Donostia eta Hendaia arteko giza-katea egingo dute

Erredakzioa / Donostia

BILBO, Gasteiz, Altsasu, Donostia eta Hendaia elkartuko dituen presoek aldeko giza-katean parte hartzeko deialdia egin zuten atzo Senideek eta Amnistiaren Aldeko Batzordeek. Helburua, «Euskal presoak Euskal Herrira oihua errepideetara zabaltzea» da, euskal gizartearen aldarria «ahalik eta ozenen» entzun dadin.

Bi erakundeek honela azaldu dute, prentsa ohar baten bitartez, biharko mobilizazioa: «Ekimen honetan Euskal Herri osoa batuko dugu giza-kate erraldoi baten bitartez, Bilbon hasi eta Hendaia-raino. Bide luze horretan oihu bakarria egongo da errepidean, *Euskal presoak Euskal Herrira!*. Euskal presoek aldeko ekimenak ordubete iraungo du, bihar goizeko 11:00etatik hasita 12:00etara bitartean.

JAURLARITZAKO TRAFIKO ZUZENDARITZAK DISEINATU PLANA, UDAKO IRTEERA OPERAZIOA, GAUR HASIKO DA

Neurri bereziak hartuko dira egunotan errepideetan, trafiko handia espero baita

■ Iragarpen guztien arabera, tokirik zailenak N-1 errepideko eta A-8 autobideko hainbat leku izango dira

■ Ertzainak, udaltzainak eta larrialdietako zerbitzuak elkarlanean ariko dira EAEn, milioi erdi bat auto espero baitira

■ Nafarroan eta Ipar Euskal Herrian ere handia izango da trafikoa, baina ez da operazio berezirik izango

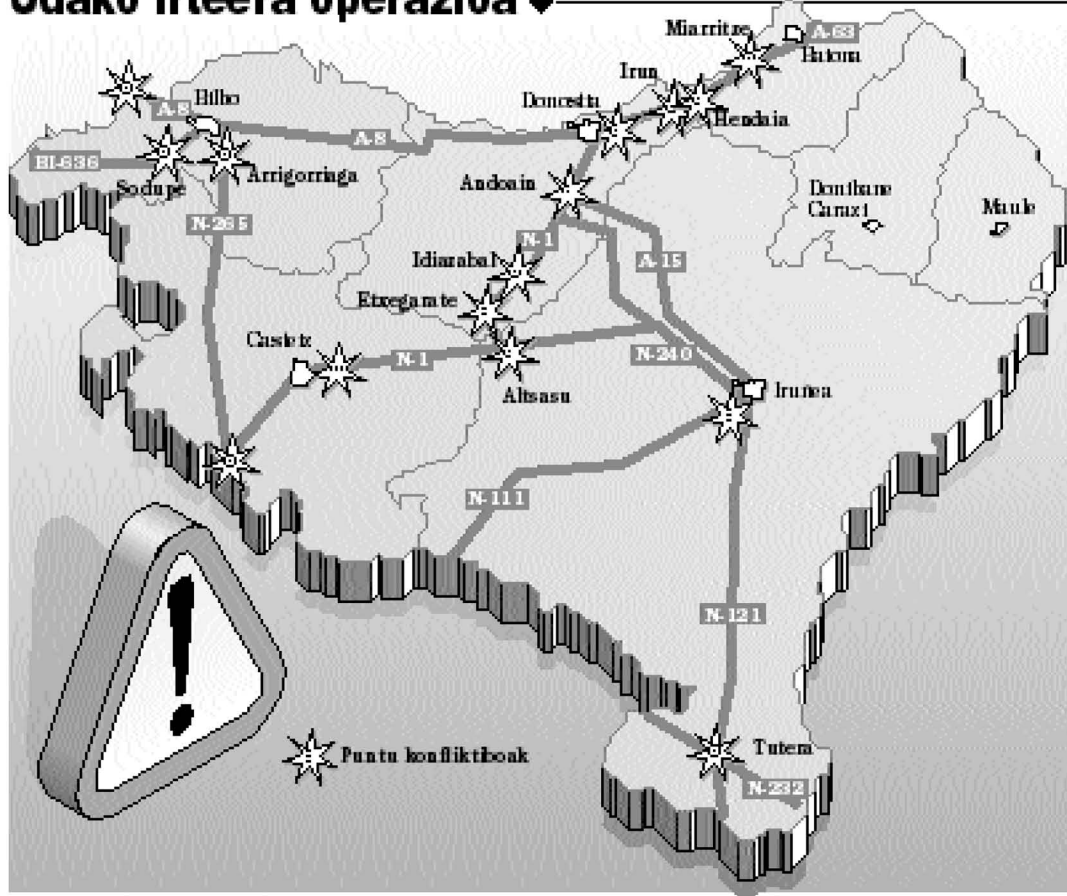
Erredakzioa / Donostia

UDAKO IRTEERA OPERAZIOA gaur 15:00etan jarriko da martxan Euskal Autonomia Erkidegoan. Oporretara joateko egunak izaki —bi jaiegun suertatu dira jarraian, gainera, bihar San Ignazio eguna baita— milioi erdi ibilgailu espero dira bertako errepideetan, eta, eragozpenik sor ez dadin, elkarlanean ariko dira ertzainak, hainbat udalerritako udaltzainak eta larrialdi zerbitzuak. Asteburu osoan eutsiko diote elkarlan horri, igande iluntzean amaituko baita operazio berezi hori, 22:00etan.

Iragarpenen arabera, ibilgailu uholde horretan gehienak EAEko biztanleak izango dira, oporretan kanpora doazenak. Europako iparraldetik zein erdialdetik ere ibilgailu asko espero dira, Maroko eta Portugalera bidean. Norabide horietan dihoan trafiko guztia kontrolatzeko asmoz, Udako Irteera Operazioak arduradunek etengabeko harremana izango dute, besteak beste, Bordeleko Errepideei Buruzko Informazio eta Koordinazio Zentroko ordezkariekin.

Operazio honen bidez, trafiko arazoak arintzen saiatuko dira Jaurlaritzako Trafiko Zuzendaritzako arduradunak, eta ahalegin berezia egingo dute, halaber, ezbeharrek eragotzen. Oro har, iragarpenen arabera, errepiderik gatazkatsuenak N-1 errepideko eta A-8 autobideko hainbat leku izango direla esan dute, auto ugari pilatuko baitira horietan. Halaber, iragarri dute errepidean auto gehien noiz ibiliko den ere. Gaur, ordurik gaiztoenak 16:00etatik 22:00etara bitartean izango direla azaldu dute; bihar, 13:00etatik 23:00etara bitartean, eta etzi, 09:00etatik 14:00etara bitartean. Hala, ahal dela ordu horietan errepidera ez irteteko eskatu dute, ahal bada bederen bidaian irteteko

Udako irteera operazioa

aholkuak

Erne ibili

■ Udako Irteera Operazioak, errepideetan egin beharreko lanaz haratago, ahalegina egin nahi du auto-gidarien artean ere, esku artean bolantea dutenean ohitura onak izan ditzaten. Hona hemen hainbat gomendio:

Bidaia hasi aurretik, errepideen egoeraren berri izan • Hedabideek etengabe emango dute errepideen egoeraren berri, eta adi egotea komeni da. Bestalde, larrialdi zerbitzuetara arrisku eta larritasun egoeretan baino ez da deitu behar.

Ibilgailua ondo prestatu • Bidaian abiatu aurretik garajera eraman.

Kontuz ekipajearekin • Ibilgailuan enbarazurik ez egiteko moduan jarri behar da.

Auto ilaretan, lasai hartu • Baiteke auto ilarak ugariak izatea, horietan lasaitasun apur bat baino ezin da aholkatu eta araututako distantzia gorde aurreko ibilgailuarekiko; bestela, arriskutsua izan daiteke.

Kontuz aurreratzean • Maniobra arriskutsua da aurreratzea. Ondo pentsatuta egin.

Maiz hartu atsedena • Hiru ordutik behin atsedenaldirik bat egitea komeni da, eta, beharrezkoa bada, lo-kuluxka bat egitea ere bai.

Bidean jan, baina ez gehiegi • Askok janz gero loguratu egin daiteke gidaria, eta nekez gidatuko du ondo.

Alkoholik ez edan • Tanta bakar bat ere ez.

Kontuz umeeekin • Ibilgailuan toki berezkoa behar dute —eserleku egokia propio beraintzat atondua—; bidean aspertzen badira, arreta berezia eskaintzen saiatu.

Segurtasun uhala eta kaskoa, beti soinean • Ezbeharra gertatuz gero, mesedegarriak izango dira. Umeek ere soinean behar dituzte.

Ez izan presarik • Tokian tokiko arauetara eta trafikoaren egoerara egokitu behar da abiadura.

ordua apur bat moldatzeko, hain zuzen. Nafarroako Foru Erkidegoan, berriz, ez dute udako irteera

hau dela-eta operazio berezirik atondu. «Izan ere, auto gidaririk gehienentzat pasoko tokia da Nafarroa, eta ez

da arazo handirik espero. Hala ere, egia da, Portugal, Aljeria eta Marokora doazen ibilgailu asko igaroko direla

hemendik», azaldu zioten atzo foru poliziek EUSKALDUNON EGUNKARIARI. Ahotan izan zituzten, hala ere, errepiderik arazotsuenak. «N-1 errepidea, esaterako, oso arazotsua izan ohi da horrelakotan, eta N-232 errepidea ere bai, Logroño eta Zaragoza bitarteko bidea egiten duena».

Ipar Euskal Herrian, berriz, atzo A-63 autobidean nahikoa katramila izan zen, batez ere Miarrizko eta Hendaia ordain-tokietan. Ibilgailu ugari bildu ziren bi gune horietan eta, ondorioz, auto ilara handiak sortu ziren. Atzoko ildo berean, litekeena da datozen egunotan ere arazoak sortzea bi toki horietan.

Autobideetako enpresak ere egoerari aurre egiteko prest

Sor daitezkeen arazoei aurre egiteko Europistas eta Eurovia enpresek ere neurri bereziak hartuko dituztela esan dute. A-8 Bilbo-Behobia bidea egiten duen autobidea kudeatzen du Europistas enpresak, eta bertatik datozen egunetan 350.000 ibilgailu igaroko direla iragarri dute. Horregatik, ohi baino langile gehiago ariko direla esan dute, eta zerbitzu ona eskaintzen ahaleginduko direla. Eurovias enpresak, berriz, Araba eta Burgos lotzen dituen autobidea kudeatzen du, A-1. Bertatik orduko 3.000 auto igarotzeko modua egingo dutela iragarri dute, eta arazorik egon ez dadin saiatuko direla. Auto ilarak, ordea, ezingo direla eragotzi esan dute.

Neurrikin guztiekin era honetako egunetako alde iluna desagertarazi nahi dute: istripuak gertatzeko arriskua. Izan ere, errepideak autoz gainezka direla, handia da arriskua. Iaz, esate baterako, istripu ugari jazo ziren Hego Euskal Herrian udako irteeran, eta bi lagun hil ziren Gipuzkoan.

Bi enpresa publiko berri sortuko dira etxe sozialak eta lurzorua kudeatzeko

Vital Kutxak, BBK-k, Kutxak eta Euskadiko Kutxak ipiniko dute kapitalaren %50

I. Olabarri / Bilbo

Vital Kutxak, BBK-k, Kutxak eta Euskadiko Kutxak jarriko dute kapitalaren erdia alokairu sozialeko etxebizitzak eta lurzorua kudeatzeko sortuko diren enpresa publiko bitan. Hala iragarri du Patxi Ormazabalek, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Ingurugiro sailburuak.

VISETA etxebizitzaren promotore publikoaren iazko emaitzen berri eman eta gero, irailetik aurrera arlo horretan beste elkarte publiko bi abian jarriko dituztela iragarri zuen atzo Ormazabalek. Elkartee-tako batek alokairu sozialeko etxebizitzak kudeatuko ditu, eta besteak lurzoruaren merkaturatzea jardungo du, gainontzekoei lurra ahalik eta diru baldintza onenetan eskaintzeko.

Elkarte horiek biek eratze-ko diruaren erdia Visetatik bertatik aterako dela esan zuen Patxi Ormazabalek, eta beste erdia Vital Kutxak, BBK-k, Euskadiko Kutxak eta Kutxak jarriko dutela, bakoitzaren ehuneko oraindik erabakitzeke dagoen arren.

Beste urrats bat ere egingo dute EAEko lau kutxek etxebizitzaren sustapenerako elkarte publikoen arloan. Izan ere, Visetaren %49 erosiko dute, gainerako guztia Eusko Jaurlaritzaren menpe geratuko bada ere.

Babes ofizialeko 5.372 etxe sustatuko ditu

Julian Goikoetxeak, Visetako zuzendariak, jakinarazi zuen datozen urteetan babes ofizialeko 5.372 etxebizitza eraiki nahi dituztela. Etxebizitza horien guztien erdiak aurten eta datorren urtean hasiko dira egiten. Asmo horrek 54.000 milioi pezeta-ko dirutza eskatuko duela azaldu zuten (2.160 milioi libera).

Visesak orain arte egin duen bidea berrikusi zuten prentsaurrekoan Patxi Ormazabalek eta Julian Goikoetxeak. Hasiera batean etxebizitza kontzertatuak baino ez zituztela egin, baina pixkanaka babes sozialeko etxebizitzaren kopurua gehituz joan dela eta etorkizunean

XOUSE SIMAL

Mirabillako meatze guneko eraikuntza lanak ikusten izan zen Iñaki Azkuna, Bilboko alkatea.

2.977 etxebizitza berri Bilboko Mirabillan

IÑAKI AZKUNAK, Bilboko alkatea, azkenengo urteetan egin den etxebizitza sortarik handiena dela azpimarratu zuen Bilboko Mirabillan egingo dena, urbanizazioaren lanak hasi ziren egunean. Guztira 2.977 etxebizitza eraikiko dituzte sasoi batean Bilboko meagunea zen inguruan; horietatik 1.935 izango dira babes ofizialekoak.

Mirabilla meatze gunea bazen ere han zeuden meatzek kanpokoak zirela nabarmendu zuten ordezkariak. «Egin diren indusketa lanek erakutsi digutenez lurpeko galeriarik apenas dagoen inguru honetan».

alokairu sozialeko etxebizitzetarako ekingo dietela nabarmendu zuten.

Visesa egiten ari den etxebizitzetako zenbait alokairu horietara bideratuko dituztela iragarri zuen Julian Goikoetxeak, Visetako zuzendariak.

Goikoetxeak nabarmendu zuen Visetara ez dela etekinak lortzeko sortutako enpresa bat, eta irabaziak eta galerak berdintzen direnean bide onetik doazela jakingo dutela.

Parke handi bi ere izango ditu urbanizazio berriak. Horietako bat guneko horretan aurkitu duten faila batek eraginda, «horren gainean ezin dugu ezer eraiki eta iparrekialdetik hegomendebaldera doan eta 100 metro zabal duen tartea parke bihurtu behar izan dugu». Kiroletarako gunek ere izango dela jakinarazi zuen Iñaki Azkunak lanak hasi ziren egunean, eta oinezkoek ibilgailuei baino garrantzi handiagoa eman dietela nabarmendu zuen.

Urbanizazio lanak 26 hilabetetan burutzeko asmoa dute eta guztira 3.242

milioiko balioa izango dute.

Bilborako beste sarrera bat ere sortuko da urbanizazio horrekin. Ekialdeko bariantetik San Adrian-Miraflores auzotik doan bidetik.

Hasi berri diren lan horien garrantzia nabarmendu nahi izan zuen Iñaki Azkunak aurkezpen ekitaldian. Bilboko alkatearen irudiko atzo Mirabillan hasi zituzten lanekin eta Eusko Jaurlaritzaren babespean Bilbao La Vieja egingo diren beste 900 etxebizitza inguruekin Bilboko eremu hori guztia biziberritzeko bidean jarriko baitute.

zen berri izan nahi dutenentzat.

Orri horretan ikusi ahal izango dute bisitariak zeintzuk diren promotore publikoak dituen proiektuak, amaitu eta gero kanpotik izango duten itxura eta barrutiko nolakoak izango diren hiru dimentsiotako irudiei esker.

Web orri horretara sartzen direnek orri horretatik bertatik EAEko erakundeen sarea osatzen duten besteetara joan ahaliko dute.

Oilaskoak ere hiltegietatik erretiratzea erabaki du Belgikako Gobernuak

■ Ustez beste 175-180 enpresa daude dioxinaz kutsatuta

Efe / Brusela

USTEZ dioxinarekin kutsatuta dauden oilaskoak hiltegietatik ateratzeko eta atzerrian blokeatuta daudenak erosteko erabakia iragarri zuen atzo Guy Verhofstadt Belgikako lehen ministroak. Izan ere, beste 175-180 enpresa susmagarritzat jo dituzte aste honetan eta horietatik hogeik oilaskoak saltzen dituzte.

Baserri susmagarrien kopurua handitzearen ondorioz erabaki zuen Belgikako Gobernuak Kontrol neurriak areagotzea. Dena den, merkaturatzen dauden produktuak ez ditu erretiratu.

EBko Albaitarien batzordea atzo zen aztertzeak Belgikak hartutako neurriak. %2ko gantza gaitzen duen txerriak erretiratzeko eskatzen du EBk. Belgikako Gobernuak, aldiz, ontzat ematen du %20tik beherakoa. Europako Batasuneko Justizia Auzitegira jotzeko asmoa du Belgikak koipe kopuruarekin bat ez datozelako.

Lehen ministroaren ustez, Munduko osasun Erakundearen aholkuak baino haratago doazen irizpideak jarraitzen ditu Belgikak. Horregatik ez du neurri zorrotzik hartu merkaturako haragiarekin, ministroak dioenez.

Belgikako txerriak ez onartzea eraki zuen herenegun Danimarkak, beste kutsadutzaile sare batekoak zirela pentsatuz. Baina, abereak elikatzeko grasen fabrikatzaileek eragin dituzte azken kasuak Lehen Ministroaren ustez.

Ugalketa

Dioxina kutsadura uste baino denbora luzeagoan gertatu zela argudiatuz justifikatu zuen Verhofstadtek susmagarrien kopurua handitzea. Urtarrila, otsaila eta martxoan gertatu zela uste da orain, eta ez urtarrean soilik.

Enpresa ustez kutsatzaileak berehala isteko neurriak hartu dituzte, Guy Verhofstadten arabera.

Oñederrek hautsa harrotu du Urolan

Altzairutegietako hautsak tratatzeko enpresa proiektu berria jarri nahi du martxan Oñeder S.A. enpresak Azpeitian.

Baserritarrak, ekologistak, alderdi politikoak eta sindikatuak proiektuaren kontra azaldu dira, «oso arriskutsua» delakoan.

Ika-mika sortu du altzairutegietako hautsak tratatzeko Oñeder enpresak Azpeitiko Basarte industrialdean kokatu nahi duen enpresa proiektu berriak.

Enpresak dioenez, aurrera atera nahi duen proiektua «gutziz onuragarria da, eta ez dio inolako kalterik egingo ingurugiroari». Izan ere, altzairutegietako hautsak jaso eta briketak egingo lituzkete. Briketa horiek gehienbat burdina eta zinka izango lukete. Briketak berriz ere altzairutegietara eramango lituzkete, dituzten mineralak prozesu produktiboan berriz ere erabiltzeko. «Prozesu itxia da, sortzen den hautsaren %100 aprobetxatzea lortuko baikenuke; beraz, hondakinik ez litzateke batere sortuko», adierazi dio EGUNKARIARI Xabier Eliasek, Oñeder S.A. enpresako gerenteak.

Basarte poligonoaren inguruan dauden enpresak eta baserritarrak, ekologistak, alderdi politiko eta sindikatu zenbait, berriz, ez dira iritzi berekoak. Proiektuaren kontra lanean ari den Erkaxo talde ekologistako kide Aitor Unanuek esan duenez, horrelako prozesuetan hauts kopuru batek beti egiten du ihes, haren aburuz ezinezkoa baita den-dena aprobetxatzea: «Garraiatzean, labeetara sartzean, iragazkietatik, labeetatik, milaka zirrikitutatik alde egingo die hautsak, alegia, metal astun oso arriskutsuak, eta horrek kalte larria eragingo du lurrean, landareetan eta animalian».

Gainera, Unanuek dio altzairutegietako hautsean ez daudela bakarrik zinka eta burdina, bestelako mineral batzuk ere badirela: beruna, nikela eta kromoa, esaterako. «Horiek kopuru batzuetatik gora oso toxikoak eta arriskutsuak dira. Zer irtenbide emango diete horiei? Eta aprobetxatuko ez duten zink kopuruari?», galdegin du.

GARI GARAIALDE

Basarteko industrigunean paratu nahi du Oñeder S.A.k altzairutegietako hautsak tratatzeko planta berria.

Oñeder S.A. proiektu berria kokatu nahi duen lekua ere gutziz desgokitzat jo du Unanuek, baserri lurrez inguratuta dagoelako, eta justu aldamenean Urola ibaira doan erreka bat jaisten delako, ur emari handia izaten duena.

Unanuek gogoratu du industrialde hori ireki zenean aipatu zutela horrelako jarduera arriskutsuak dituzten enpresak ezin direla hor kokatu, uholdeak izateko arriskua dagoelako.

Azkoitia eta Azpeitia artean dago Basarte, eta Azkoitiko Udalak ere ez du begi onez ikusten proiektua. Udaleko gerente Jose Maria Alkortak azaldu digunez, Udalak uste du horrelako proiektu batek urrunago egon behar duela, beste enpresetatik eta baserri lurretatik urrutitatu.

Zaborteia auzibidean

OÑEDERREK aurrera atera nahi duen proiektu berria ez da ika-mika sortu duen bakarra. Enpresa berak zaborteia bat ireki zuen 1994an Azkoitian. Geroztik, milaka tona altzairu hauts lurperatu dituzte zaborteia horretan. Ingurugiroan zaborteiak eragin larria izan duela onartu zuen Gipuzkoako Foru Aldundiko Ingurugiro Sailak, zaborteia are inguruko lurretan eta landareetan azterketa egin ondoren. Gainera, Azkoitiko Udalak jarduteko baimena kendu zion enpresari, erreka libidoak botatzeagatik, eta Gipuzkoa, Bizkaia eta Arabatik kanpo altzairu hautsak ekartzeagatik.

Hala ere, enpresak EAEko Justizia Auzitegi Nagusira jo zuen, eta jarduteko baimena eman

zioten epaia atera bitartean. Ordudanik, enpresak lanean segitzen du Oñederko zaborteian, eta halaxe segitu ahal izango du Justizia Auzitegi Nagusiak erabaki arte haren jarduera legezkoa den ala ez.

Aste honetan berean jakin da Azpeitiko 2. Instrukzio Epaitegiko epaileak erabaki duela Oñederrek ez duela delitu ekologikorik egin. Baina, hala ere, onartu du zaborteiaren jardunak hainbat kalte eragin zitzaizkela inguruko baserrietan, eta kalte-ordainak izateko eskubidea dutela aitortu die. Zaborteiaren jardueraren ondorioz, inguruko hainbat baserritan laga behar izan dute nekazari eta abeltzain lana.

Prozesu gatazkatsua

Oñeder S.A.k Azkoitiko lurretan kokatu nahi zuen proiektu berria hasieran. Alabaina, udal horren ezezkia jaso ondoren, Azpeitiko Udalera jo zuen, eta Basarten kokatzea eskatu zuen.

Udalak proiektua bere gain hartu zuen, eta aztertzen hasi zen. Inguruko baserrita-

rek proiektuaren berri eskatu zuten udalean, eta han ukatu egin zieten informazioa. Orduan, auzitara joango zirela esan zuten. Horrela, Azpeitiko Udalak prozesua eten, informaziorako beste epe bat zabaldu, eta zuzenketak jasotzeko beste denbora muga bat ezarri zuen.

Gero, Osakidetza eskatu zion txosten teknikoak egin ze-

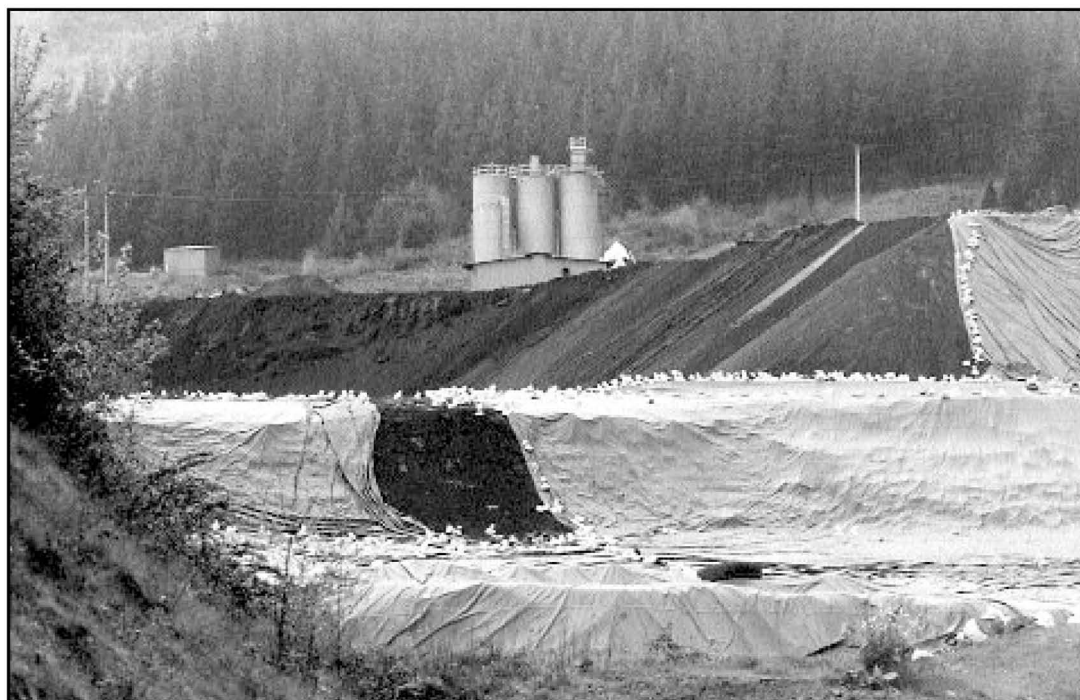
zan, jakiteko horrelako enpresa baten jarduerak zer ondorio izan ditzakeen herritarren osasunean. Egun, Osakidetza txostena egiten ari da, eta, gero, Jaurilaritzako Ingurugiro Sailak ere proiektuaren ingurugiro eraginaren azterketa egin beharko du. Udaleko teknikariek ere beste hainbeste egin ondoren, Udalak erabakia hartuko du.

Erkaxo ingurugiro

taldea: ■ ■ ■

«Iragazkietatik, labeetatik, milaka zirrikitutatik alde egingo die hautsak»

Ingurugiroa Altzairu hautsak

EDURNE KOCH

Oñeder S.A.k Azkoitian du altzairutegietako hautsak biltzeko zabortegia.

Zer egin altzairuetako hondakinekin?

Euskal Herrian altzairutegi ugari dago, eta haietan soberakin toxiko arriskutsu asko sortzen da. Haien irtenbidea ez da erraza izaten. Esaterako, Oñederrek 1994an Azkoitian zabortegi bat ireki zuen, eta geroztik Euskal Herriko altzairuetako hauts gehienak han lurperatzen dira.

Xabier Eliasek dioenez, Euskal Herria da kilometro koadroko munduan altzairutegi gehien duen herrialdea. «Orain arte lur azpira sartu dugu hautsa. Baina uste dugu konponbide aberatsagoa eta seguruagoa dela. Gainera, ez da ahaztu behar hau irekiz gero bestea itxiko dela. Bata bestearen ondorio izango da».

Unanue, berriz, kexu agertu da Oñederrek Azkoitian zabortegia zabaldu zuenetik Euskal Herriko altzairutegietako produkzioa «bikoiztu» egin delako. «Diotenez, haz-

kunde industrialak gertatzen ari da, baina begira nola, eta zer arriskurekin».

Oñederko gerenteak argi du gai konplexua dela altzairutegietako hondakinena, eta ziur da proiektu berriak benetan aterabide egokia eskaintzen duela.

Unanue, berriz, ez da iritzi berekoa. «Irtenbiderik onena hauts horiek ez sortzea da. Nola? Altzairutegietako jabeek aztertu behar dute hori, beraiek sortzen baitituzte. Dena dela, 1997ko Europako arteztarau batek debekatu egiten du altzairutegietako hautsak lur azpian sartzea. Horregatik, egun dagoen irtebide legal bakarra materia toxiko horiek segurtasun gordekinetan sartzea da, eta han uztea».

Hala ere, edukiontzi horiek ere nonbait sartu beharko lirakeela dio enpresako ordezkariak, eta inork ez lituzkeela etxetik gertu nahi izango.

Santa Krutz Basarte baserriarren taldeak ere gogor kritikatu du Oñederren proiektu berria. Komunikabideetara bidalitako agiri batean adierazi dutenez, «hondakinik sortzen ez duen industria jarduerarik ez dago. Are gutxiago hondakin pozoi-garri oso arriskutsuak jaso, gorde, garraiatu eta lantzen dituen enpresa bat izanik». Baserriarren iritzi, Oñederrek diru irabazien ardura besterik ez du kasu honetan.

Joan den astean, batzarra egin zuten Azpeitian, eta proiektuaren kontra borrokatzeko erabakia hartu zuten han bildutako taldeek —ekologista, baserriar eta beste—, uste baitute herriaren kontrako jarrera tinkoak geraraziko duela proiektua. Oraingo 4.000 sinadura baino gehiago jaso dituzte proiektuaren kontra.

Iñaki Petxarroman
DONOSTIA

Jose Maria Bastida • AZPEITIAKO ALKATEA •

«Jaurларitzak dio proiektu honek ez duela arriskurik»

JOSE MARIA BASTIDAK dioenez, altzairu hautsak inork ez ditu nahi etxe ondoran, baina irtenbide bat eman behar zaiela uste du.

■ Zein da Udalaren jarrera Oñederren proiektu berriaren inguruan?

Zuzenketa ugari jaso ditugu, eta une honetan Udaleko teknikarien eta Jaurларitzaren txosten teknikoek zain gaude. Jaso ondoren, udalbatzarrerara eraman beharko dugu gaia, eta han emango

diogu oniritzia edo ez. Hala ere, guk kontsultak egin ditugu Gobernuan, eta han esan digute ez dela arriskutsua.

■ Hala ere, kontrako erreakzio ugari sortu du herrian.

Ni harrituta nago, baina, jakina, pentsatzen dut Azkoitiko zabortegiak eragin okerra izan duela, eta horregatik izango dela. Jendeak pentsatuko du hau ere horrelakoa dela, baina guri

esan digutenez, ez da hala; kanpora begira ez duela batere eraginik izango diote. Hala ere, txosten teknikoek zain geratuko gara.

■ Baina hauts horiek inork ez ditu nahi izaten etxe ondoan.

Baina aukera eskasagoa da kanpora botatzea edo lur azpian sartzea. Teorian hauek aurkeztzen duten aukera hobea da; beraz, ikusi egin beharko da teknika-riek zer esaten duten.

«Demokraziaren alarde» bat egitera deitu dute

■ Hondarribian emakumeen parte hartzeko eskubidea defenditzeko eskatu diote gizarteari

Erredakzioa / Donostia

EMAKUMEEK alardean berdintasun egoeran parte hartzearen aldeko kolektiboek —Juana Mugarrietakoak eta Jaizkibel konpainiak— deia egin diote euskal gizarteari datorren irailaren 8an, San Martzial egunez, Hondarribian izango den alardean emakumeek parte hartzeko duten eskubidea defenditzeko. «Irrazionaltasun eta injustizia egoera bati erantzun ausart bat eman diezaioketen pertsonak badirelako itxaropena dugu, eta pertsona horien beharra dugu; Hondarribira etortzeko deia egiten diegu, demokraziaren alarde bat egitera», azaldu dute bi erakundeek komunikabideetara bidalitako gutunean.

«Horrek erakutsiko luke funtsezko eskubideak errespetatzea dela baldintza ezinbestekoa gizarte honetan», gaineratu dute.

Emakumeen parte hartzearen aldeko kolektiboek irudikoz, normaltasun egoera batean Hondarribiako Alardeak hondarribitarren elkartzeko guzati bat izan beharko luke, baina egungo egoeran, diskriminazioaren kontra dauden herritar guz-

tien topagune izan behar du.

Joana Mugarrietakoak eta Jaizkibel konpainaren araberak, emakumei edozein guzati edo arlotan izan daitezkeen galaraztea demokraziaren oinarriak kolokan jartzea da, eta horregatik egin diete dei herritar horiei, horri aurre egiteko.

Bi kolektiboek oso gogor kritikatu dute Hondarribiko eta Irungo udalen jarrera, eta baita Eusko Jaurларitzako Herrizaingo Sailarena ere. Gogoratu dutenez, epaitegieki, Arartekoak, Eusko Legebiltzarrak eta beste hainbeste erakundeek emakumeen parte hartzeko eskubidearen aldeko erabakia hartu dituzte, baina ez Hondarribiko Udalak, ez Irungoak eta ez Herrizaingo Sailak onartu dituzte. «Haiek ahalbidetu dute bi herriotan oraindik ere alarde diskriminatzaileak izatea kaleetan».

Gogoratu dute iaz Ertzaintzak ez ziola baime-nik eman Jaizkibel konpainiari, emakumeek eta gizonak osatutakoari, Alardean ateratzeko, eta horren kontrako errekurtsoa EAEko Justizia Auzitegi Nagusian dagoela, epaiaren zain.

12 urteko zigorra NUPeko guardiari, droga saltzegatik

■ Jose Luis Calleja kartzelatzeko agindua eman du Nafarroako Probintzi Entzutegiak

Europa Press / Iruñea

JOSE LUIS CALLEJA AZURMENDI Nafarroako Unibertsitate Publikoko zinpeko guardiari 12 urteko kartzela zigorra ezarri dio Nafarroako Probintzi Entzutegiak, kokainarekin trafikatzegatik. Horrez gain, 55 milioi pezetako isuna ere ordaindu beharko du Callejak.

Halaber, entzutegiak beste urtebeteko zigorra ezarri dio, legez kanpo armak izategatik. Epaiaren arabera, Poliziaren mugazainek baieztatu ahal izan zuten 1996tik aurrera, etengabe pakete batzuk bidaltzen zituztela NUPera, Costa Ricatik etorriak. Paketeak existitzen ez diren pertsonen izenean bidaltzen zituzten Nafarroako unibertsitate horretara.

Gertaerak argitze aldera,

zinpeko guardiaren patrika-ko telefonoa interbenitu zuen polizian, eta horrela egiaztatu zuten susmatutakoa. Ondorioz, 1997ko uztailean, atxilotu egin zuten Jose Luis Calleja.

Calleja Azurmendik goizean egiten zuen lan, eta haren zereginetako bat zen postatik iristen ziren zaku eta paketeak eskanerretik pasatzea zer zuten kontrolatzeko. Horrela, droga jasotzen ahal izaten zuen arazo handirik gabe, epaiak dioenez.

Era horretan, jakin ahal izan zuten 1997ko ekainaren 27an zinpeko guardiak 300 gramo kokaina zituzten bi pakete jaso behar zituela, eta lau egunen buruan atxilotu zuten. Horrez gain, etxean droga banatzeko tresnak atzeman zizkioten.

Animaliak osatzeko zentro berri bat ireki dute Gorlizen

Karrantzan zeuden zerbitzuak lekuz aldatu ditu Diputazioak

Jabi Zabala / Gorliz

Zauritutako animalia basatiak osatzeko zentro berri bat aurkeztu zuen atzo Bizkaiko Foru Aldundiak Gorlizen. Karrantzan zeuden zerbitzuak lekuz aldatzeaz gain, kalitatezko albaitaritza zerbitzu modernoagoak eta osatzeko behar duten giro lasaia izango dute Gorlizko foru etxaldean.

LEKUA ALDATZEKO arrazoi nagusia Karrantzako zentroa kudeatzen zuen Maiztegi Fundazioarekin izandako tirabirak izan direla ez zuen ezkutatu Patxi Sierra-Sesumaga Nekazaritza diputatuak.

Animaliak sendatzeaz gain, naturara bueltatzeko modua aztertuko dute Gorlizko zentroan. Izan ere, atzo prentsa-rako aurkezpena egin zuen Iñaki Intxausti Aldundiko albaitariak adierazi zuenez, «espeziearen pobretzea ere ekar dezake odol bereko animalia gehiegi elkartzeak eta, kontuz ibili ezik, lagundu baino gehiago taldea akabatu dezakegu horrela». Hori eragotzeko, azterketa genetikoari arreta berezia eskaintzeko asmoa dute Gorlizen, zentroko arduradun horren arabera.

Zentrora Aldundiko Base

Gorriko langileek eramaten dituzte animalioak, herritarrek, Ertzaintzak edo basozainek atzemandakoak. Heldu bezain laster, liburu batean apuntatzen dira animalia-eremuak, hasieratik haren jarraipen zehatza egiteko: nondik datorren eta zer gaitz duen.

Instalazioei dagokienez, ebakuntza gela dago, fibroskopia, X izpiak, kardiografia eta ekografoa dituen gela modernoak. Laborategia ere badago, oinarritzko azterketa biokimiko eta patologikoak egiteko. Beste gela batean hildako piztien nekropsiak egiten dira. Kanporago dauden kaiola handi batzuetan animaliak, gehienak hegazti harrapariak, beren kabuz ibiltzeko guztiz gai izan arte egoten dira, noiz askatuko dituzten zain.

JABI ZABALA

Diputazioko albaitariak eta agintariak, belatz bat askatzen, Gorlizko zentro berriaren inaugurazioan.

Kazetari ugariaren aurrean egin zuen Intxaustik zentroaren aurkezpena, eta kontu handiz erakutsi zituen bertan dauden animaliak, eta zaratarik ez ateratzeko eskatu zuen: «Animalia hauek erraz estresatzen dira, eta osatzeko lasai egon beharra dute derri gorrez. Askotan estresak jota hiltzen dira, oso sentiberak baitira».

Karrantzako afera

Patxi Sierra-Sesumagak zentroa Karrantzatik Gorlizera

aldatzeko arrazoiak azaldu zituen. Bizkaiko erdigunean egonik hobeto komunikatuta egoteaz gain, langileentzako dakarren hobekuntza eta instalazio berrien balioa azpimarratu ondoren, beste arrazoi bat aipatu zuen, Karrantzako zentroan izandako lis-karra: «Zentro hori kudeatzen zuen Maiztegi Fundazioak diru bat jasotzen zuen Diputaziotik horretarako. Diruen auditoria bat eskatu genienean uko egin zioten eskaerari, eta guk diru-laguntza kendu diegu».

Diputatuak gaineratu zuenez, «Maiztegiok Karpingo parkea eta osaketa zentroa nahastu dituzte. Instalazio ezberdinak dira: parkea Enkartazioetako Mankomunitatearen ardura da, eta errekupeazio zentroa Diputazioarena».

Aurrerantzean Bizkaiko Diputazioak berak kudeatuko du Gorlizko zentroa. Azalpenen ondoren, zentroaren zabalpena ospatzeko edo, guztiz osatutako belatz bat askatu zuten Aldundiko albaitariak.

Bost mila ikaslek hartu dute parte EHUko Udako Ikastaroen lehen zatian

■ *Espero baino jende gehiago izan dela adierazi du Etxepare zuzendariak*

Ainara Mendiola / Donostia

EHU-KO UDAKO IKASTAROTAKO mintegi eta ikastaroetan 4.200 ikasle izan dira, eta kongresuetan 800, Ricardo Etxeparek ikastaroetako zuzendariak prentsaurrekoan atzo esan zuenez. Ikastaroak aurreikusitako bezala joan direla esan zuen, nahiz espero baino ikasle askoz gehiago eduki. Gaur emango zaio amaiera lehen zatia, eta abuztuaren 16tik aurrera egingo dira gaitz nontzeko ikastaroak.

Parte hartzaileen kopurua oso handia izan da —gehienak ikasleak—, eta horrek masifikazioa ekarri du. Adituei zuzenduriko ikastaroetan behar besteko mailarik gabeko jen-

dea bildu da, eta horrek bi eragotzen nagusi dakartza, Udako Ikastaroen zuzendari Etxepareren ustez: «Irakaslea ezin zaie profesionali zuzendu eta ikasleak aspertu egiten dira». Ikasleen helburu nagusia aukera askeko kredituak lortzea zela zioen Etxeparek. Nahiz horri gaizki ez deritzon, arazoak sortzen dituela azpimarratu zuen.

Bost ikastarok hamar mila lagun bildu dituzte —2.000 ikastaroko—: *Neurozientzietan aurrerapenak*, *Irabazi asmorik gabeko sektorea Espainian*, *Bikotearen orientazioa eta terapia*, *Kirola eta haurren osasunaren hobekuntza* eta *Hezkuntzaren aurrerapen teknologikoak*. Konponbide zai-

leko arazoa dela zioen Etxeparek. Parte hartze zuzenagoa eskatu zuten ikastaroen kasuan ere (urpekaritza, helduentzako jarduera fisikoa, informatika) oztopo izan da jende uholdea, baliabideak mugatuak baitita.

Parte hartzaileen kopurua mugatu dute zenbait ikastarotan, eta beste ikastaro batzuekin gauza bera egin beharko dute. «Baina pena ematen digu, hainbesteko eskaria izanda», esan zuen Etxeparek. Ikastaro paraleloak ere egingo dituzte datorren urtean, eskariari hobeto erantzun ahal izateko. Euskaraz eta erdaraz emango dute ikastaro bera, oso espezializatuta ez dauden gaien

EDURNE KOCH

Etxepare zuzendaria, EHUren Udako Ikastaroen beste arduradunekin.

kasuan; parte hartzaileak mugatuko dituzte besteetan.

Nazioarteko ekintzen arrakasta azpimarratu zuen Etxeparek, kalitatearengatik zein parte hartzaileen kopuruarengatik. *Hezkuntzaren ekonomia* edota *Ekonomia milurtekoaren aldaketan* ikastaroak izan dira horiek. Ingelesez egin dira, eta oso

harrera ona izan dute. Horretatik, datozen urteetan ere antolatuko dituzte.

Kursaala oso begi onekin ikusi dute Akademiako idazkari Jasone Cenoz nahiz Etxeparek: «Oso erabilgarria izango dela uste dugu». Haur hezkuntzari buruzko mintegia egin zen Kursalen, eta 650 kide bildu zituen.

Euskal Herriko jende izenak biltzen dituen izendegia argitaratu dute

Bidegainek bakoitzaren azalpena eta jatorria ematen dituen liburua egin du

Iñaki Etxeleku / Baiona

Xarles Bidegain irakasleak Elkarlanean argitaletxearentzat egin duen izendegia aurkeztu zuen atzo Baionan: *Izendegia*. Euskal Herrian erabiltzen diren izen gehientsuak aurkitzen dira bertan, 3.000 baino gehiago. Izenen erranahia eta jatorria ematen ditu beren aldaki guztiekin. Elkarlanean elkarteko Gexan Alfarorekin batera erran zuen zein izan ziren haien motibazioak eta xedeak.

GAUR EGUN erabiltzen diren izenen eta aspaldikoen bilketak da *Izendegia*. Euskal Herrian gehienik hedatuak diren jende izenez azalpenak ematen ditu liburua.

Lan horren beharra senditu zuen Elkarlanean argitaletxeak: «Duela bi urte galdegin genion Xarlesi horrelako liburu bat egin zezan, izendegirik ez baitzen», erran zuen Gexan Alfarok. Xarles Bidegainek zera esan zuen: «Bulgarizazio bat nahi ukan dut egin eta guti kreatu dut, jadanik eginak izan diren lanetan izenak bildu eta hautatu ditudalakoan». «Alfonso Irigoien zenaren lana, Eugene Goihenetxeren tesia eta Jean-Baptiste Orpustanen artikulua bat erabili ditut eta anitz zor diet», gehitu zuen. «Liburu hori egin dut ere Euskaltzaindiak atera zuen Satrustegiren *Euskal izendegia* agortua delakoan eta bertan denaren emendatzeko» erran zuen idazleak. «Nahi ukan diet berriz zentzu bat eman hemengo izen herrikoiei. Ustez eta euskaldunago egiten zutela, izen batzuk modan sartu dira eta ohiko

BOB EDME

Xarles Bidegain, *Izendegia* liburuarekin, atzoko aurkezpenean.

batzuk kasik desagertarazi dituzte. Adibidez, Txomin izenak anitz hedatua zen Dominixi jatorri bereko izena ordezkatu du», aitortu zuen.

Izenen inguruko informazioa

«Euskal izenak hartu ditut, euskaratik heldu ez direnak ere; hala nola, Aritz edo Oihan baina ere Abraham euskal izena bihurtu dena»,

segitu zuen autoreak. Aspaldiko izenak, gaurkoak eta «tradizioan» direnak aurkitzen dira liburuan. Izenak aipatzean, «jatorrizko formarekin batera, egin diren aldakiguztiak» eman ditu Bidegainek. «Aldakiak etortzen ahal dira afekzioa markatzen duten atzizkietarik edo euskalkiek egin egokitzeetarik. Badira ere Sabino Arana Goriak euskaldundu zituen izenak», zehaztu zuen. Horrega-

tik, izena nondik heldu den, zein hizkuntzatarik, zein herrialdetik, idatzia da *Izendegia*-n.

Izenaren erranahia ere emana da, baduelarik, baina adibidez jende izena toki batena bada, «hor toponimian sartzen da», beraz ez du ematen. Eman dezagun Ainhoa izenarentzat, Lapurdiko herri bat dela ezartzen du baina erranahia ez.

«Izena non eta noiz dokumentatua izan den ere agertarazi dut», adierazi zuen Bidegainek. «Dokumentuak gehienbat Erdi Arokoak dira eta anitz atzematen dira Nafarroan, Nafarroa Beherean eta Zuberoan».

«Gaur Euskal Herrian diren izen guztiak ez dira liburuan aurkitzen, jendeak egunero berriak sortzen baititu», erran zuten Elkarlaneako kideak eta liburuaren egileak. «Aritz edo Oihan izenak erabiliak direnez, edozeinek sor dezake Lizar edo Pago izena», gehitu zuten. «Ez dut erraten liburu honetan diren izenak eman behar direla, baina erreferentzia gisa erabiltzen ahal da», bukatu zuen idazleak. «Gurasoek, sortu berrien izenen hautatzeko eta euskal izena dutenak haren erranahiaren eta jatorriaren ezagutzeko balio handiko liburu da izendegi hau. Gainera, bere zerrendetan euskal izenak ez dituen administrazioarentzat erreferentzia bat izanen da», agerian eman zuen Gexan Alfarok.

Adierazpen guztiak hiru hizkuntzatan ditu liburu honek (Euskara, Frantsesa, Gaztelania). 2.000 aletan atera da eta ehun liberetan (2.500 pezeta) salgai da komertzioetan.

50 urte eta gero lehen izokina harrapatu dute Urumea ibaian

■ Hernaniko Jose Luis Arza arrantzaleak arrantzatu zuen asteazkenean

Erredakzioa / Donostia

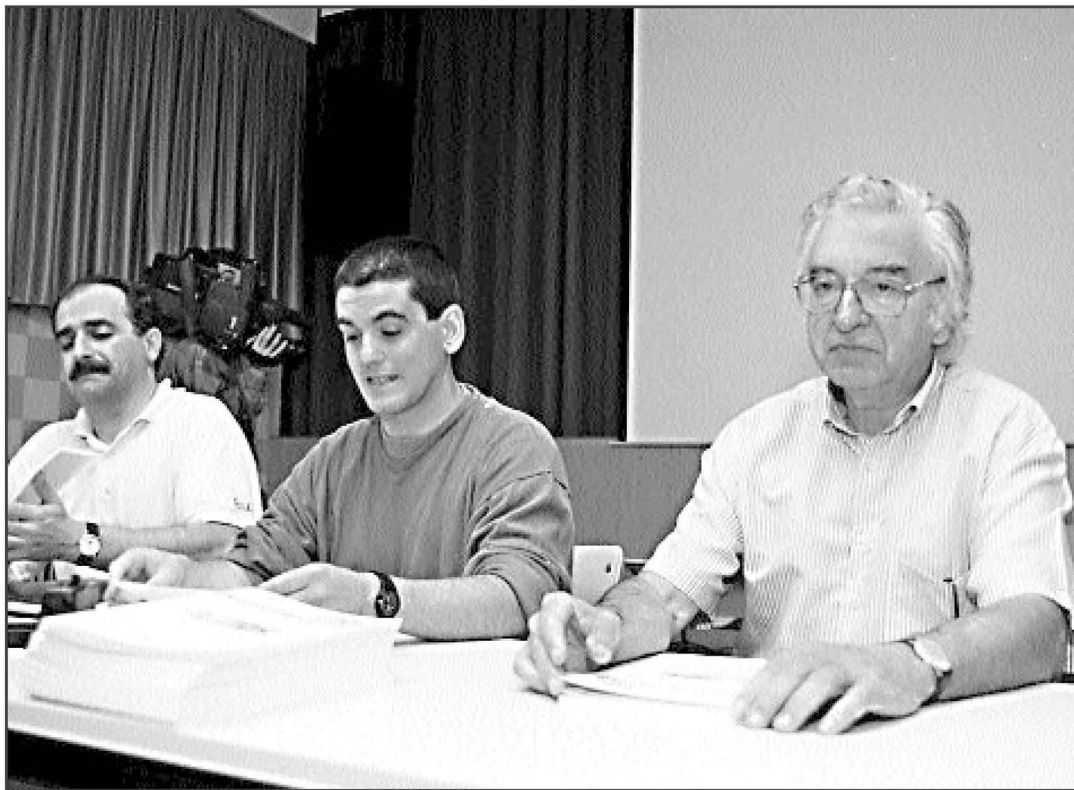
URUMEA ibaian 50 urte eta gero izokin bat arrantzatu dute. Hernaniko Jose Luis Arza arrantzaleak asteazken arratsaldean arrantzatu zuen 62 zentimetro eta 2,5 kiloko izokina. Hernanin bertan (Gipuzkoa) egin zuen harrapaketa Arzak.

Gipuzkoako Foru Aldundiko Nekazaritza eta Ingurugiro Sailak denboraldian (maiatzaren 29tik uztailaren 31 arte) Urumea ibaian gehienez bi izokin harrapatzeko baimena eman zuen. Bihar amaituko da aukera hori; gaur eta bihar artean beste izokin bat baino ezin izango dute arrantzatu. Harrapaketa Lastaolako industriadetik Karabeleko zubia bitarteko ibai zatian egin daiteke.

Urumearen egoerak hobera egin du

Urumea ibaiko uren kalitateak hobera egin du, Gipuzkoako Foru Aldundiak atzo banatutako oharrean esaten denez. 1970. urtetik hona Foru Aldundiko Nekazaritza eta Ingurugiro Sailak egindako lanek eta industriaren desagerpenak ahalbidetu dute egoera hori.

Hobekuntak hori ikusita, Gipuzkoako Foru Aldundiko Nekazaritza eta Ingurugiro Sailak, Iñaki Txuekaren zuzendaritzapean, izokin txikiz birpopulatu zuen Urumea ibaia. Horren ondorio dira oraingo harrapaketak.

JOXE LACALLE

Atzo aurkeztu zuten Iruñean, UEUko ikastaroetan, *Bat* aldizkariaren zenbaki berria.

Finlandiako hizkuntz egoera aztertu du 'Bat' aldizkariak

Ale berriak agerkariaren beste aro bat zabalduko duela diote

Miren Iriarte / Iruñea

Bat soziolinguistika aldizkariaren 30. zenbakia aurkeztu zuten atzo Iruñean, UEUko ikastaroetan, Iturruma ikastetxean. Aldizkaria EKBk argitaratu du orain arte, eta, erakundea desagertu denean, erredakzio batzordeak ziurtatu dio etorkizuna. Zenbaki berriaren gai nagusia Finlandiako suomiera da.

UEU-KO Iruñeko ikastaroak egiten ari direla, *Bat* soziolinguistika aldizkariaren 30. zenbakia aurkeztu zuten atzo Iruñeko Iturruma ikastetxean. Arduradunek esan zuten, ale berriak agerkariaren aro bat itxi eta hurrengo zabaldu egiten du.

Bat aldizkaria EKBk kudeatu izan du orain arte, baina orain, batzarrearen helburuak erdiesten ari direla-eta, desagertu egin da, eta agerkariaren erredakzio batzordeko kideek hartu dute bera-rekin jarraitzeko ardura. Atzoko agerraldian aldizkari-ko zuzendari Jose Luis Alvarez Enparantza *Txillardegi*, aldizkari-ko koordinatzaile Imanol Esnaola eta batzordeko kide Xabier Isasi izan

ziren, eta *Bat*-en etorkizuna «ziurtaturik» dagoela esan zuten.

Finlandiako suomiera

Aldizkariaren 30. zenbakiak Finlandiako suomieraren kasuaren azterketa du gai nagusitzat; dossier batean, munduko bizitza maila altuenetako duen lurraldean gutxitua zen hizkuntza nagusi izatera nola eramán duten aztertu dute, hiru artikulutan. Agerkariaren arduradunek, gai hau lantzea erabaki zutenean, bi helburu izan zuten gogoan. Batetik, nazioartean gertatzen zenaren inguruko dossier sail bat egitea. Bestetik, irakurleei orain arte arrotz izan zaien proze-

sua hurbildu nahi izan dieten, «gure herrian suomiera normaltzeko prozesuak guretzat ikasgai ugari zituelako».

Dosierra hiru ataletan banatu dute. Lehenengoa, normalkuntzaren ingurukoa, Txillardegi idatzi du, eta normalkuntzaren alderdi juridiko, politiko, kultural eta demografikoa landu du. Bigarrena Andoni Sagarnak idatzi du, eta hizkuntzaren historia, ibilbidea eta corpusa eratzeko izan dituen eragin eta oinarriak lantzen ditu. Hirugarren artikuluan hizkuntza marko konstituzional eta juridikotik landu du Kenneth McRaek.

Soziolinguistikaren inguruko gai gehiago ere landu dituzte *Bat*-en zenbaki berrian. Paula Kasaresek Baztanen euskararen egoeraren inguruan idatzi du. Artikuluak, antropologiaren ikuspegitik, datu esanguratsuak ematen ditu Baztan, erabat euskalduna izan arren, urte gutxitan zergatik erdaldundu den ulertzeko.

laburrean

■ Osasun publikoaren aldeko apustua berretsi du Gabriel Inclan Jaurilaritzako sailburuak

GABRIEL INCLAN Eusko Jaurilaritzako Osasun sailburuak atzo azaldu zuenez, ona da konpetentzia izatea osasun publikoaren eta pribatuaren artean. Alabaina, osasun publikoaren aldeko apustua berretsi zuen, haren alde egiten baitute Gipuzkoa, Bizkaia eta Arabako herri-tarren %93k, berak eman zituen datuen arabera. Inclanek Quiron Klinika baten inaugurazio ekitaldian parte hartu zuen atzo Donostian. Sailburua osasun publikoa pribatizatzearen kontra agertu zen, eta osasun publikoa ahalik eta onena izatearen alde agertu zen.

■ Gaur ospatuko dute Gasteizen Jaurilaritzak antolatutako lehen 'Festa Dolly'-a

EUSKO JAURLARITZAKO Drogomenpekotasunaren Kon-trako Idazkaritzak antolatuta, gaur ospatuko dute Gasteizen lehenengo *Festa Dolly*-a. Ez izan *Dolly* lelopean ospatuko dute festa, eta han deia egingo diete gazteei «alkoholaren erabilera inteligentea» egiteko. Festa gaueko 11:00etatik aurrera izango da Aiotz plazan. Besteak beste, ilea apaintzeko tailer bat izango da, dantzaleku bat eta karaoke bat. Gasteizko festaz gain, datozen asteotan Bilbon, Laudion, Zarautz eta Gernikan ere egingo da.

■ Iparraldeko sei hondartza hetsi dituzte, egunotako ekaitzek begibistaratu duten kutsadurarengatik

AZKEN egun hauetako ekaitzek kutsadura begi bistara aterarazi dute Iparraldeko itsasoan. Miarrizteko Didier Borotra auzapezak bi hondartza hetsi ditu bere hirian, Marbella eta Milady. Era berean Angelun Alain Lamas-soure auzapezak lau debekatu ditu publikoari; VVF, Salbes d'Or, Marinela eta Barra. Itsas bazter horrendako hain garrantzitsua den turismoarentzat gaitz inportante-ak dira heste horiek, kosta kanpotiarrez betea den mementoan. Halaber, ur kutsatuaren kezka berriz ere azkartu du.

■ Errepidean gurutzatuta geratu zen kamioi batek trafikoa eten zuen Berrizen

ATZO auto ilarak sortu ziren BI-633 errepidean, Gorliz parean, kamioi bat bidetik atera, eta errepide erdian gurutzatuta geratu zelako. Ertzaintzak jakinarazi zuenez, kamioiak bi norabideak moztuarazi zituen goizeko 06:30etatik aurrera.

■ 5.000 pezetako billete faltsuak agertu dira Gasteizen, Udaltzaingoak ohartarazi duenez

UDALTZAINGOAK Gasteizko herritarrek ohartarazi ditu hirian 5.000 pezetako billete faltsuak atzeman dituztela-ko. Poliziaren arabera, billeteak kalitate eskasekoak dira, eta atzemateko oso errazak dira. Udaltzaingoak jakinara-zi duenez, azken bi asteotan zenbait billete faltsurekin ordaindu dute hiriko merkataritza gunen zenbaitetan. Haietako hiru Poliziaren eskura iritsi dira, merkatarien bitartez. Poliziak uste du billeteak kalitate eskaseko eska-ner eta inpresorearekin egin dituztela, eta faltsutzea atze-matea erraza dela, ikumenaren edo ikusmearen bitartez.

■ Bagera elkarteak positibotzat jo du Donostiako Jazzaldian euskarari eman zaion erabilera

AURTEN ERE, Jazzaldian euskarari eman zaion trata-mendu eta erabilera neurtu du Bagera e Donostiako Eus-kaltzaleen Elkarteak. Bagerakdioenez, informazioan eta sarreretan zeuden pertsonak euskaraz mintzatzen ziren. Horrez gain, argitarapenean euskarak bere lekua izan du beste hizkuntzekin batera. Emanaldietan ere erabili da. Ildo horretatik jarraitzeko eskatu die Bagerak Jazzaldiko antolatzaileei, «hurrengo urteetan ere euskarari gunen propio eta nabarmena ematen».

GASA ETA ENERGIA ITURRI BERRIZTAGARRIAK DIRA JAURLARITZAREN APUSTU ESTRATEGIKOAK

Energia berrigarrien erabilera bikoiztu egingo du EEEk

■ Energiaren Euskal Erakundeak (EEE) 64.000 milioi pezeta jarriko ditu horretarako 2005a arte

■ Energia eolikoaren bidez, 140.000 etxebizitzak behar adina argindar ekoitziko da EAEn sei urte barru

■ Bizkaiko Badia proiektuetarako 75.000 milioi pezeta inbertituko dira aurtan

Joseba Aiartza / Bilbo

ENERGIA ITURRI berriztagarrien erabilpenari bultzada eman nahi dio Energiaren Euskal Erakundeak (EEE, Eusko Jaurlaritzako energi sozietatea). Energia iturri garbiok —hidraulikoa, eolika eta biomasa— eta, batez ere, gas naturala, EEEren estrategia energetikoaren ardatz nagusiak dira datozen urteetarako.

Josu Jon Imaz Industria sailburu eta EEEko lehendakariak atzo azaldu zuenez, 2005. urtera arte guztira 64.000 milioi pezeta inbertituko dira energi iturri berriztagarriak garatu eta haien ekoizpena bikoizteko.

Iturri horien artean, energia eolikoak izango du lehen-tasuna. Horren bidez soilik, Imazek aurreratu du sei urte barru posible izango dela EAEko 140.000 etxebizitzak behar duten argindar guztia ekoiztea, hau da, Bilboko etxebizitza guztiek edo Gipuzkoako %60k behar duten argindarra.

Aurtan bertan 5.000 milioi pezeta inguru inbertituko dira halako energietan. Inbertsioak Elgeako parke eolikoan, Araiako minizentral hidraulikoan eta Gipuzkoako biogas instalazioetan egingo dira neurri handi batean.

Gas naturalari dagokionez, Imazek gogoratu du Bizkaiko

XOUSE SIMAL

Josu Jon Imaz Industria sailburua, Javier Aranburu sailburuordea eta Jesus Maria Goiri EEEko zuzendaria.

Badia proiektuetarako (birgasifikazio planta eta ziklo konbinatuko argindar planta) beste 75.000 milioi pezeta jarriko dituela proiektuen eragileek, hots EEEk, Repsolek, Iberdrolak eta BP-Amocok.

Bestalde, Imazek ontzat jo ditu EEEren emaitzak, Jaurlaritzaren helburu energetikoen ildotik baitoaz. Helburu horien artean, intentsitate energetikoa kontrolatzea, menpekotasuna gutxitzea, ingurugiroa zaintzea eta hornikuntza hobetzea azpimarratu ditu.

Autohornikuntza energetikoa %5 ingurukoa da oraindik EAEn

■ EAEko energi eskaria 5.660 kptb-ekoa izan zen iaz (ptb petrolio tonaren baliokidea da), aurreko urtean baino %11 gehiago eta inoiz baino altuagoa. Petrolioaren deribatuen eskaria %14 gehitu zen, gas naturalarena %12 eta argindarrarena %6. Kontsumoa, berriz, %9 gehitu zen, ekonomi sektore guztietan nahiz etxebizitzetan. Lehen mailako energi ekoizpena

300 kptb-ekoa izan zen. Horrek esan nahi du EAEn ekoiztiko energia kontsumoaren %5 ingurukoa dela. Autohornikuntza jaitsi egin da azken urteotan, neurri handi batean Gaviota eta Albatros gas sorguneak agortu direlako. Jaurlaritzaren estrategia energetikoaren helburua 2005erako autohornikuntza lortzea da, hain zuzen ere.

EEE taldeak 2.123 milioi pezeta irabazi zituen iaz, %9 gehiago

■ EEE taldeak 2.123 milioi pezeta irabazi zituen 1998ko ekitaldian, aurrekoan baino %9 gehiago. Emaitza horren eragile nagusiak taldeko gas sozietateak izan dira, hots, Euskadiko Gas sozietatea, Gasnalsa eta Bilbogas. Gaur egun EAEko herritarren %93k gas naturala eskura dezaketela azpimarratu dute EEEko arduradunek. Taldearen onda-

rearen balioa 38.127 milioi pezetara heldu zen (%5 gehiago), eta iaz egindako inbertsioak 4.366 milioi pezetara iritsi ziren (%23 gehiago). EEEk nabarmendu duenez, iazkoa bigarren urtea izan zen sozietateak bere jardueran finantzatzeko Industria Sailaren diru laguntzarik eskuratu behar izan ez zuena, berezko baliabideak erabili baitzuten.

Iberdrolak 57.567 milioi irabazi ditu lehen seihilekoan, %5,8 gehiago

■ 43.000 milioiko hornidura egin du atzerriko negozioaren finantza egitura sendotzeko

J. Aiartza / Bilbo

IBERDROLA argindar konpainiak 57.567 milioi pezeta irabazi ditu aurtengo lehenengo seihilekoan (345,98 milioi euro), aurreko ekitaldiko epe berean baino %5,8 gehiago, enpresak atzo jakinarazi zuenez.

Enpresa elektrikoaren emaitzak oso ezberdinak izan dira lehenengo hiru hilekoan (etekinaren %4,1eko jaitziera) eta bigarrenean (%23ko hazkundea).

Iberdrolak %7,7 gutxitu du argindar ekoizpena ekaina arte. Ekoizpen hidraulikoa %62,2 jaitsi da, euri eskasaren ondorioz. Ekoizpen nuklearra, berriz, %11,3 gutxitu da, zentral nuklearren etenaldiek eraginda.

Jaitziera horiek berdintzeko, Iberdrolak %658,7 biderkatu behar izan du argindar produkzio termikoa, Horri esker, Espainiako argindar guztia %29,5 ekoitzi du.

Konpainiaren fakturazioa %7,8 gehitu da urte erdi honetan, bai etxebizitzetan (%7,8 gehiago) eta baita, batez ere, industriarloan (%9,3).

Gainbalioak partaidetzak saltzeagatik

Taldearen gastuak %4,4 gutxitu dira ekaina arte, eta finantza kostuak %17,3. Aldi berean, nazioarteko negozioen emaitzak 4.767 milioi pezetara heldu dira, eta dibertsifikazio negozioenak 5.326 milioi-tara (%57 gehiago).

Iberdrolak 36.354 milioiaren gainbalioak lortu ditu Red Electrica de España sozietatean eta Soto de Ribera zentral termikoan zituen partaidetzak salduz.

Salmenta horiei esker, Bilboko enpresak 42.883 milioi pezetako hornidura egin duela adierazi du, eta hori atzerriko negozioaren finantza egitura sendotzeko eta kostuen berregituraketa programa azkartzeko erabiliko duela.

Datu nagusiak

Herrialdeak	Energia eskaria	Hazkundea
EAE	5.660 Kptb*	+%11
Gipuzkoa	1.677 Kptb	+%11
Bizkaia	3.185 Kptb	+%12
Araba	799 Kptb	+%8

Sektoreak	Energia kontsumoa	Hazkundea
Industria	2.127 Kptb	+%9
Garraioa	1.077 Kptb	+%8
Zerbi.+etxebiz.	808 Kptb	+%12
Guztira	4.197 Kptb	+%9

* p.t.b: (pretolio tonaren baliokideak)

Renfeko greba: balorazio kontrajarriak

Jarraipena %90ekoa izan zela esan zuten sindikatuek eta %17koa enpresak

Erredakzioa / Bilbo

Renfeko CCOO, CGT eta Semaf sindikatuek atzo eginiko greba deialdiari langileen %17k erantzun ziotela adierazi zuten enpresak; sindikatuek, berriz, %90eko jarraipena izan zuela ziurtatu zuten. Lanuztean zehar ez zen istilurik izan eta gutxieneko zerbitzuak bete egin ziren.

CCOO, CGT eta Semaf makinanisten sindikatuak adierazi zutenenez, atzoko greba «oharpen bat» besterik ez zen izan, eta enpresak «probokazioari» eusten badio, protestak areagotu egingo dira.

Renfeko zuzendaritzak eta sindikatuek irailaren 1ean helduko diote berrirori hitzarmen kolektiboaren negoziatzioari, eta emaitzarik ezean, presio neurriak gogortu egingo dituztela jakinarazi zuten langileen ordezkariak.

Enpresako zuzendaritzarentzat, berriz, «greba deialdiaren jarraipen eskasak argi erakusten du Renfeko langile gehienak ez daudela ados greba presio neurri gisa erabiltzearekin».

Guztira 15.115 langile zeuden grebara deituta —gutxienezko zerbitzuetan, oportetant, atsedeen egunetan eta bajan zeudenak kenduta—, eta horietatik 2.612k bakarrik egin zuten greba, enpresaren arabera.

Grebaren balorazio kontraja-

rriaz kanpo, bi aldeak ados agertu ziren gutxienezko zerbitzuak normaltasunez bete zirela eta liskar handirik ez zela gertatu esatean.

Madril, Malaga eta Bartzelonako zenbait trenen atzerapena eta Madrilgo Atocha geltokian poliziaren eta pikeeten arteko tirabirak izan dira gertakizun aipagarriak bakarrik.

Ezadostasun kontu nagusiak bi dira: lan hitzarmenaren negoziatzioan, sindikatuek langileen eros-ahalmenari eutsi, 35 lanorduak eta bestelako osagarriak eskatzen dituzte. Enpresak dioenez, berriz, eskakizun hauek 40.000 milioi pezetako kostua ekarriko lukete, lan kostuak %33 gehituz.

Bestalde, sindikatuek atzera bota nahi dute konpainiako zenbait zerbitzuren pribatizazio egitasmoa, hala nola trenen mantenurako lantegiak eta bidai-txartelen salmenta. Zerbitzu hauek lehia- ketara atera ditu Renfek.

GORKA BILBAO

Herri Ekimen Legegilea posta publikoaren alde.

UGT, LAB, ESK, ELA, CSIfi eta CGTk orain urtebete Espainiako Gobernuak eta CCOOk hitzarturiko Posta Legea aldatzeko Herri Ekimen Legegilea aurkezteko asmoa dute. Hori lortzeko kanpainaren aurkezpene atzo egin zuten Bilbon.

XOUSE SIMAL

Jose Elorrietak datozen bi urteetan presio sindikala areagotu egingo dela esan zuen atzo.

Confebaskek 35 orduen auzian duen jarrera kritikatu du ELAk

Sindikatuaren jarrera «karikatura» gisa aurkeztu dela dio

Erredakzioa / Bilbo

ELA sindikatuko idazkari nagusi Jose Elorrietak Radio Euskadiri atzo eskaintako elkarrizketan gogor kritikatu zuen Confebaskeko presidente berria, Roman Knörr, bere kargu hartzean sindikatuen 35 orduen aldarrikapena «karikatura» gisa aurkeztu zuela salatuz.

JOSE ELORRIETAK gezurtatu egin zuen atzo 35 orduko lanaldia negoziatzerakoan sindikatuen jarrera «guztia edo ezer ez» izan dela, eta Confebaskeko presidente berriak jarrera hori «karikatura» gisa aurkeztu duela salatu zuen. ELAko idazkari nagusiaren aburuz, horrek «patronalaren buruzagi berriaren hasiera gutxiesten du».

Patronalak negoziazioak

atzera zabaltzeko deia komunikabideen bitartez egin izana ere gaitzetsi zuen Elorrietak. «Bitartean sindikatuok ez dugu inolako jarrera aldaketaren albisterik. Eszeptizismoz hartzen dugu», adierazi zuen.

35 orduko lanaldiaren aldarrikapenean ELA eta LAB sindikatuak «negoziatio zail bati» aurre egiteko prest daudela esan zuen ELAko buruak: «Ez dugu ezetza

onartzen». Horrez gain, 2000 urterako «presio sindikalaren presio bat» izango dela iragarri zuen: «Ez dugu epeirik jarri, baina presio egingo dugu eta borrokan jarraitu». Patronalak bere jarrera malgutzen ez duen artean «aurkaritza garrantzitsua» izango dela ere azaldu zuen, «enpleguarekin ez baita jolasten».

Kontzertu Ekonomikoaren defentsan Juan Jose Ibarretxe EAEko lehendakariak egindako ekitaldian ez izateagatik ELAk jaso dituen kritikak ere hizpide izan zituen Elorrietak. Haren ustez, ekitaldia «jende gorenaren ekitaldia izan da gehiago, bankari ohi eta enpresari ugariarekin».

CEN, CCOO eta UGTk bat egin dute 35 orduen alde

■ *Sanzi foru legea defendatzeko eskatu diote Nafarroako patronalak eta sindikatuek*

Erredakzioa / Iruñea

HOGETA HAMABOST orduen foru legea eta Nafarroaren autonomia fiskala «irrotasun handienarekin» defendatzeko eskatu diote Nafarroako Enpresarien Konfederazioak eta UGT eta CCOO sindikatuek Miguel Sanz Foru Erkidegoko lehendakariari.

Gogoratuko denez, Espainiako Gobernuak konstituzionaltasun errekurtsioa aurkeztu du 35 orduen foru legeak arautzen dituen zerga-pizgarrien aurka. Horren aitzinean, CENek, UGTk eta CCOOk kolokan jarri legearen aldeko agiri batean

adostu dira, eta atzo Sanzi helarazi zioten.

Idazkian lehendakariari eskatzen diote Espainiako Gobernuari exijitzeko errekurtsioa bertan behera utz dezala. Halaber, azaltzen dute ezinbestekoa dela «Nafarroako foru autonomiarekiko eta autonomia fiskalarekiko errespeturik handiena, autogobernuaren erabateko garapena lortzerik egon dadin». Bestalde, agiriaren sinatzaileen iduriko, «enplegua sortzeari lehentasuna eman behar zaio, eta horrenbestez, langabeziaren aurkako borrokari jarri oztopoak onartezinak dira».

Usurbilek 32 orduko lanaldiari eutsiko dio

■ *Espainiako Administrazioaren helegiteak neurria bertan behera uzteko eskatu arren*

Iruñe Lasa / Donostia

USURBILGO udalak bere langileentzat gehiengo batez onartutako 32 orduko lanaldia errekurritu egin du Estatuaren abokatuak, administrazioarekiko auziprozesu bidez. Helegitearekin batera, eta epai bat hartu bitartean, auzitegiari 32 orduko lanaldiaren erabakia bertan behera uzteko eskatu dio.

Herri Batasunako Usurbilgo alkate Joxe Antonio Altunak, udaleko hazienda zinegotzi Agustin Lizasok eta HBko arlo sozioekonomikoaren arduradun Eusebio Lasak helegiteak Espainiatik datorren inposaketa-

ren erakusgarri dela azaldu zuten atzo. Udalen subiranotasun eza agerian uzten duela ere salatu zuten.

Egoera honek Euskal Herriarentzako lan harremanen esparru propioaren beharra agerian uzten du HBren ustez. Eusebio Lasaren esanetan, HBk 32 orduen ezarketan Usurbilen, Oiartzunen eta Lezon hasitako bidea EHk jarraituko du eskuratu berri dituen udaletan.

Usurbilen ez da oraindik ezarri 32 orduko lan astea. Azterketa ekonomikoak lau lanpostu gehiago sor daitezkeela erakutsi du eta urrian postuok betetzen direnean ezarriko dira 32 orduak.

Burtsa

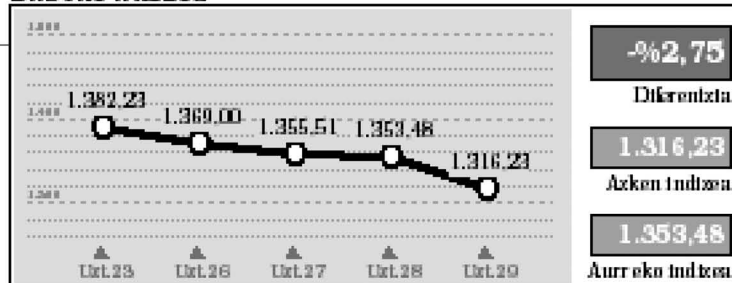
• J.B. ANDUEZA •

Sokaaaaaa !!!

ZAZPI egunez jarraian galearak izan ondoren, indizea sokatik zintzilik zegoen. Goraka tira ziezaiokeen akzio gehienien merkatzeak, baina goizetik ikusi genuen soka moztu baliote bezala erortzerazihoala. Arratsaldean, Atlantikoaz bestaldeko datuak lan kostuen gorakada eta BPGren moteltzea azaldu zutenean, danbatekoa seku-

lakoa izan zen. 9.300 punturen azpitik da Ibex-35a eta negoziatio bolumen handiz gertatu zen hori. Deutsche Telecomen mozkinak %4,5 jaisteak Telefonicarenen (-%3,2) kalte izan zen eta argindar enpresek (-%4,05) kolpe latza jasan zuten. Telepizza %7 pasa jaitsi zen eta Endesa, FCC, Iberdrola, Repsol eta Viscofan %4 pasa.

Bilboko indizea

Dibisen merkatua

	1 Euro
Pezeta	163,986
Libera	6,55
Dolarra (USA)	1,0680
Libra Esterlina	0,6665
100 Yen (Japonia)	1,2918

Beste indizeak

	Indizea	%
New York (Dow Jones)	10.784,40	+1,71
Tokio (Nikkei)	17.869,02	+1,65
Madril (IBEX-35)	3.232,60	+2,91
Paris (CAC-40)	4.306,40	+2,75
Londres (FTSE 100)	6.117,50	+2,85
Frankfurt (DAX-XETRA)	5.052,32	+3,20
Milan (Milan)	22.745,1	+2,24

■ **BSCH** (-%1,7) bankua Frantziako bankuen ohean sartzen ari da. SGren milioi erdi bat akzio erosi berri du, bere partaidetza %2,85tik %3,34ra igo delarik.

■ **IAN** nafarroako elikagai sektoreko enpresak %10,7 gehitu du bere fakturazioa ekaina bitartean, 45,5 milioi euro.

■ **CAFek** (-%0,99) Bilboko tranbiak egingo ditu.

■ **ENATCAR** Alsak bereganatu du.

EUROPA HEGO-EKIALDEAREN EGONKORTASUNERAKO ITUNA GAUR SINATUKO DUTE SARAJEVOKO GAILURREAN

Balkanak berreraikitze planak «bigarren mailako Europaren beldurra» piztu du

■ Bosniako NBERen aurreko enbaxadoreak kontinentearen barruko integrazioa aldarrikatu du, «ez soilik eskualdekoa»

■ Alemaniako, Erresuma Batuko eta Italiako enpresak lehia bizian ari dira lan etekintsuenen adjudikazioak lortzeko

■ Serbiak ez du parte hartzerik izango prozesuan, Jugoslaviako lehendakari Milosevicek agintzen segitzen duelako

Erredakzioa / Donostia

BALKANAK berreraikitze goi bilera gaur hasiko da Sarajevon. Ia 70 estatutako agintariek Europa Hego-ekialdearen Egonkortasunerako Ituna hitzartu nahi dute Bosniako hiriburuan, Kosovoko gerra amaitzearekin batera finkatu zen egitasmoari segituz.

Hitzarmena nola garatu behar den eta, batez ere, horrek zer-nolako norabidea hartu behar duen, hala ere, ez dago argi. Atzo bertan kritika zorrotzak egin zituen auzi honetaz Bosniak Nazio Batuen Erakundearen aurrean duen enbaxadore Muhammed Sacirbeyk. Adierazi zuenez, arriskua dago Itunaren garapena Balkanetako herrien arteko halamoduzko konponketa hutsa izateko. Sacirbeyren arabera, herrialde horiek Europa Mendebaldearen barruan integratzeko ere balio behar luke Itunak. «Jendeak eskualde integrazioa besterik saldu nahi ez badigu, gure eskualdea bigarren mailako Europa izateko perila dago», esan zuen diplomatikoak.

OSCEri emandako erantzuna

Hitz horien bidez Europako Segurtasun eta Kooperaziorako Erakundearen (OSCE) Bosniarako buru Robert Barryri ihardetsi zion Sacirbeyk.

Barryk nabarmendu zuenez, Egonkortasunerako Itunak «eskualdeko integrazioa» du helburu. Hala ere, Balkanetako herrialdeek Hitzarmenak Europa Hego-ekialdea Mendebaldearekin arlo politiko eta ekonomikoetan estuago lotzea nahi lukete.

Sarajevoko gailurrean badira beste bi puntu garrantzitsu ere. Lehena Europako Batasuneko estatu botere-tsuenen artean Kosovoko gerra osteko berreraikuntzari heltzeko sortu den lehiari dagokio. Alemania, esatera-

FEHIM DEMIR / EPAB

Balkanetako Egonkortasunerako goi bilera Sarajevoko Zetra areto olimpikoan egingo dute gaur.

ko, gogor ari da borrokatzen bere enpresek Balkanetan kontratu gehiago lortzeko. Bosnia berreraikitze orduan lan etenkitsuenen zatirik handiena lortu zuen estatu horrek, orotara guztia- ren laurden bat, zenbait iturri- ren arabera. Erresuma Batuko, Italiako eta Frantziako firma handiak ere xede horrekiz ari dira lanean, batez ere azpiegitura eta teknologiko lanen esparruan.

Mendebaldeak, bestalde, ez dio Serbiari lagundu nahi, harik eta Jugoslaviako lehendakari Slobodan Milosevicek boterea utzi arte. Jarrera hau biziki kritikatu dute ordezkaritzak batzuek, bereziki Errusiak. Moskuren arabera, Kosovoko gerra bukatzean onartu ziren akordio guztiak betetzen ari da Belgrad, eta, ondorioz, Jugoslaviako jendeak ez luke «zigortua» izan behar. Estatu Batuen eta Europako Batasunaren jarrera ez dute onesten errusiarrek, euren aburuz Serbia

puntuz puntu

Kosovoko gerrak kaltetutako herriak

■ Sarajevoko gailurra ez da izango soil-soilik gerra osteko Kosovo berreraiki beharraz aritzeko. Gatazkak inguruko beste estatu eta lurralde batzuei ere egin die kalte. Hauek dira nabarmenenak.

► **Hungaria, Bulgaria, Errumania** • NATOko bonbek kalte ekologiko handiak eragin dituzte herri hauetan. Gainera, aliatuen kanpainak hiru estatuen arteko erlazio komertzialak jo ditu, ibaia baita esportaziorako garraiobide garrantzitsua hiruren artean.

► **Kroazia eta Mazedonia** • Lehen estatuan behea jo du turismoaren industriak. Arlo hori da bertako ekonomiaren zutabe garrantzitsuenetako bat, eta ondorioak pairatzen hasia da Zagreb. Mazedonia, berriz, leherketa ekonomiko izateko zorian dago adituen arabera.

► **Albania eta Bosnia** • Lehena inoiz baino pobregoa da egun. Kosovoko gerrak, gainera, egongaitzasun politikoa areagotzeko arriskua eragin du. Bosniak enpresa pribatu- en ekimenaren beherakada jasan du. Egun bertako Barne Produktu Gordinarekin %40 inguru ekonomia beltzari esker sortu da.

► **Serbia** • Jugoslaviako errepublika honetako ekonomia koma egoeran dago institutu ekonomiko zenbaitek emandako datuen arabera. Mendebaldeak laguntza ukatu egin dio Belgradeko gobernuari. Egongaitzasun ekonomikoa eta soziala handituko den beldurra nagusi da bertan.

ere Balkanetako osagai funtsezkoa baita. Mendebaldeak, ordea, isolamendu ekonomiko hori erabili nahi du Milosevic boteretik botatzen laguntzeko.

Diru kopuruari buruz ere diferentziak

Balkanak berreraikitze diruak zenbat izan behar duen ere ez dute argi Sarajevokora bilduko diren guztiek. Batzuek 30 bilioi dolarretan jarri dute diru hori; beste batzuen arabera, berriz, kopurua bi aldiz handiago izango litzateke.

Nazio Batuen Erakundearen arabera, Kosovoko etxebizitzaren %25 kaltetuak izan dira eta haietako 70.000 inguruk oinarritzko konponketak behar dituzte. Danubio ibaiko zubietan jaurtitako bonbek ere berebiziko kalteak eragin dizkiete Balkanetako azpiegiturari, eta herrien arteko merkataritza harremanak oztopatu dituzte.

Polizia bortizkeriez ikerketak egiteko egitura nahi du LDHk

Giza Eskubideen Aldeko Ligak dio «logikoa» dela Estrasburgoko epaia

Allande Sokarros / Baiona

Europako Giza Eskubideen Aldeko Auzitegiak Frantzia, tortura erabiltzeagatik kondenatzeak ez du ihardukitzerik eragin agintari eta politikarien munduan. Giza Eskubideen Aldeko Ligak (LDH) ordea,

«polizia batzuen makur jokatzeeen ondorio lojikitzat» jo du Estrasburgoko auzitegioko epaileek hartutako epaia. Polizia sindikatuen aldetik, berriz, kondena honen aurkako hitzak izan dira nagusi eta frantses Estatukoa ez den egitura batek hartu dela azpimarratua izan da.

BOB EDMÉ

Frantziako Poliziaren jokaera kondenatu zuen asteazkenean Europako Giza Eskubideen Aldeko Auzitegiak.

«LEGEEN gainetik ibili ditezkeela uste duten polizia batzuen makur jokatzeeen berezko ondorio da Frantzia tortura erabileragatik kondenatzea» azaltzen zuen lehen lerroetik Giza Eskubideen Aldeko Ligak (LDH) plazaratutako agiriak. Honek gehitzen zuenez, «Ligak jarraikian salatzen ditu ezagutzerat ematen zitzaizkion polizia bortizkeriak, hauek izan daitezen jendearen gaizki erabiltze soil bat ala Estrasburgoko auzitegiak zigortutako jokae-
ra larriak». Henri Leclerc abokatu ezaguna buru duen elkarteak deitoragarritzat zionez, haatik, «Fiskaltzek egitate hauetaz ikerketak gutxitan agintzen dituzte eta are gutxiago legea zangopilatzen duten polizien aurka sumariarik irekitzen; hortaz, zigorrak arriskatu gabe legeak hauts ditzaketelako sentimendua sendotzen die».

Gehigikeria horiek, «polizien gutxiengo txiki baten jokaera badira ere, Polizia osoaren fama txartzea deragite» gaineratzen zuen Giza Eskubideen Aldeko Ligak. Elkartek, beraz, «epe laburrera administrazio aginte independente baten sorrera eskatzen du eta egitura honek eskumenik izan dezan salata izango zitzaizkion polizia bortizkeria guztiez ikerketak egiteko zein ere bere ondorioak plazaratzeko».

Polizia sindikatuak: «Zeinek agintzen digute?»

Planteamendu honekin nekez ados egonen dira Polizia sindikatuak. Izan ere, Versailleseko auzitegi korrekzionalak Ahmed Semouni ustezko droga trafikatzailari tratatu txarrak eragiteaz akusatatuak ziren polizia judiziale-

ko bost kideak bi eta lau urteren bitarteko espetxe zigor atzeratuetara kondenatu zituelarik, Polizia sindikatuen ihardukitzeak oso biziak izan ziren eta euren kideak kalera eraitsiarazi zituzten, hala nola Parisen eta Marseillan.

Hereneguneko epaiaren ostean, Jean-Louis Arango, Alliance Polizia sindikatu nagusiko burukideak gogor salatu zuen Estrasburgoko auzitegiak erabaki hori hartzea, auzia oraingoz bidean delarik Frantzian, hots Kazazio Auzitegiaren aurreko errekurtsioa trenkatzekoa delarik. Are gehiago, Jean-Louis Aranjok honako argudio hau aurrean jarri zuen: «Guk, poliziek, nahi ginueke argiki jakin zein markoren barruan jardun behar dugun, hots Frantziako araudien baitan ala beste esparru baten barruan».

laburrean

ERRUSIA

■ Laguntza ekonomiko gehiago jaso du Boris Jeltsinen lehendakariak

Nazioarteko Moneta Fon-
doak 4.500 milioi dolarre-
ko laguntza eman dio
Errusiari. Dirutza hori
kanpoko zorra kitatzeko
erabiliko duela agindu du
Moskuk. Sustengu ekono-
miko hori lagungarri izan-
go zaio botereari Duma
osatzeko abenduaren
19an izango diren bozen
atarian. Hala ere, Errusia
aspaldidanik zebilen nego-
ziaketan dirua lortzeko,
bere kanpo zorra 140.000
milioi dolarretakoa baita.

ERRESUMA BATUA

■ Tony Blairrek ez du aldaketa nabarmenik egin gobernuaren birmoldaketan

Erresuma Batuko lehen
ministro Tony Blairrek ez
du aldaketa nabarmenik
egin gobernuaren birmol-
daketan. Aldaketa naba-
rienak bitartekari lanpos-
tuetan egin ditu. Izenda-
pen garrantzitsuenak
ordea, Paul Murphy Gale-
seko ministro berria izan
da, Ipar Irlandako idazkari
izan dena.

KATALUNIA

■ Generalitatearen arabera, hauteskundeak urriaren 17an egingo dira

Generalitateko presidente
Jordi Pujolek hauteskun-
deak datorren urriko 17an
aurreikusiko dituela
baieztatu du Generalita-
tek, Europa Press agen-
tzia bertako iturriek eta
Convergencia i Unio
adierazi diotenez. Infor-
mazio horren arabera,
abuztuaren 24an gober-
nua bildu eta erabakita-
koa sinatuko da.

Sinn Feinek iraileko bake prozesuaren errebisioan egongo denik ez du bermatzen

■ Alderdiak egoeraren larritasuna ez «gutxiesteko» dio

Agentziak / Belfast

Irailean Ipar Irlandako
bake prozesurako egingo den
errebisioan, Sinn Fein alder-
dia egotea «ez duela bermat-
zen» esan du Gerry Adams
alderdi errepublikanoko
buruzagiak Belfasten egin
duen prentsaurreko batean.

Ildo horretatik, Adamsek
esan du bake prozesuak
egun duen egoera larria ez
dela «gutxietsi» behar.

Duela bi aste gobernu
osatzeko momentuan «Uls-
terko Alderdi Unionistak
(UUP) ministroak izendatze-
ko garaian ezezkua esan
zutenean sortu zen larritasu-
na». Hau dela eta, bake pro-
zesuaren egoera okertu da.

Hala ere, Sinn Feinek UUP-
koekin «funtsezko» elkarriz-
ketak egiten saiatuko dela
argitu du Gerry Adamsek.
Bere iritziz, «UUPko egungo
ministro David Trimblek,
bere baldintzekin lortutako
aldaketak nahi ditu soilik».

Londres eta Dublingo
Gobernuek UUPri, Ulsterreko
bake prozesua betetzeko bere
gain harturiko konprome-
zuak beteko dituela «berma-
tzeko» eskatu zuen Sinn Fei-
neko buruzagiak.

Ipar Irlandako bake proze-
sua iazko apirilaren 10an
sinatu zen. Ostiral Santuko
akordio horrek, ordea, bal-
dintza batzuk ditu eta, «guz-
tiak betetzea ezinbesteko bal-
dintza» dela dio Adamsek,
bakea lortu nahi izanez gero
behintzat. Ildo horretatik,
irailean egingo den bake pro-
zesuko errebisioa «birnego-
ziaketa bat izatea onartezina»
dela esan du Gerry Adamsek.
Bake prozesuaren «krisi garai
hau», UUPko alderdikideei
leporatu die, ministroak izen-
datzeko ezetza eman zutelako
sortu baitzen.

300.000 LANGILEK UTZI ZUTEN LANA ATZO SINDIKATUEN ARABERA, ETA JARRAIPENA IRREGULARRA IZAN ZEN GOBERNUAREN HITZETAN

Hego Afrikako sindikatuak pultsua egin diote lehendakariari, grebara deituta

■ Langile publikoei soldata % 10 igotzea exijitzen dute sindikatuak, baina Gobernuak ez du % 6tik gora nahi

■ COSATUko 12 sindikatuak egin dute greba deia, Thabo Mbeki lehendakariak emandako hitza beteko duen jakiteko

■ Azpimarratzekoa da sindikatuen batasun hori dela Gobernuaren aliatu politikoa eta Gobernuak aliantzako kide

Erredakzioa / Donostia

ARLO PUBLIKOKO 500.000 langile grebara deitu zituzten COSATU Hego Afrikako Kongresuaren Sindikatuen Batasuneko 12 sindikatuak, Gobernuaren politika ekonomikoa salatzen. Thabo Mbeki lehendakariak aurre egin behar dion lehen protestaldi garrantzitsua da, orain bi hilabete pasatxo kargua hartu zuenetik. Eta sindikatuak pultsua egin diote presidenteari grebara deituta, izan ere, Mbeki berarentzat botoa eskatu baitzuten ekainaren 2an egin ziren hauteskundeetan.

Greba «oso arrakastatsua» izan zela adierazi zuten sindikatuak, nahiz eta irregularra izan. 300.000 langile publiko atera ziren atzo kalera, horien hitzetan. Administrazio Publikoak esan zuen batik bat irakasleek egin zutela lanuztea, eta polizi eta osasun alorreko langile gehienek lan egin zutela.

Irakasle gehienak kalean

Erantzuna zabala izan zen irakaskuntza publikoan. % 70ek egin zuten greba Hego Afrikako bederatzi probintzietan. Kontuan izan behar da SADTU Irakasleen Hegoafrikar Sindikatu Demokratiko eta NEHAWU Osasun eta Hezkuntzako Langileen Batasun Nazionalak deitu zutela greba eta horietakoak direla 470.000 inguru irakasle.

Eragina txikia izan zen Polizia, kartzela eta ospitaleetan, Gobernuaren arabera. Horietan etenaldi laburrak besterik ez zirela egin esan zuen Administrazio Publikoak.

Poliziei dagokien ez bada berezitasun bat. Lanorduetan legez debekatua dute greba egitea. Lanorduetatik kan-

Thabo Mbeki lehendakaria, ekainaren 16an karguaren zina egin zuenean.

po egin ditzakete manifestazioak, eta kalez jantzita.

Bi egunerako greba deia egin zuten sindikatuak asteartean, Gobernuarekiko negoziaketak hutsean amaitu eta gero. Atzo zen lanuztearen lehen eguna eta jarraipena izango du gaur. Baina asteburua igaro ondoren sindikatuak mugagabe egingo dute lanuztea, Gobernuak beren exijentziei jaramonik egiten ez badie.

Soldata % 10 igotzea exijitzen dute sindikatuak. Gobernuak, ordea, ez die irak-

asleei soldata igo nahi % 6,8 baino gehiago eta beste langile publikoei % 6,3tik gora, soldatak inflazioaren gainetik haziko direla arrazoituta.

Giro politikorako garrantzitsua

Lanuztea garrantzitsua da, Hego Afrikako giro politikoa nahas dezakeelako. Langile publikoak lehen aldiz irteten dira kalera, 1994an apartheid erregimena desagertzetik.

Horri gehitu behar zaio COSATUk duen garrantzia Mbekiren geroan. Sindikatuen batasun hori da Gobernu aliantzako hiru kideetako

bat ANC eta Alderdi Komunistarekin batera. Mbekik aliatu politikoa garrantzitsuen du COSATU, eta sindikatuen batasunak Mbekiren zat eskatu zuen botoa Hego Afrikar ekainaren 2an egin ziren bozetan.

Baina greba antolatuta COSATU sindikatuen batasunak jakin egin nahi du lehendakaria prest dagoen hauteskunde aurreko kanpainan emandako hitza betetzeko: gizartea berdintzeko aberastasuna era justuagoan banatzea.

Biharko ibilaldi bat antolatu du COSATUk, langile publikoei elkartasuna adierazteko. 1,8 milioi herritar biltzea espero du.

Mbekiren 'Gear' planari erantzuna

■ THABO MBEKIK ekainaren 16an egin zuen Hego Afrikako lehendakariaren zina. Lehenago, hil horren 2an, bigarren hauteskunde demokratikoak egin ziren eta ANC Afrikar Kongresu Nazionalak irabazi zituen.

Nelson Mandela historikoa ordezkatu zuen Mbekik, eta bazekien ez zuela lan samurra izango aurrea begira. Hori bi arrazoi-rengatik: Hego Afrikako herritar gehienek bihotza Mandelarekin zegoelako eta krisi ekonomikoari aurre egin behar ziolako.

Hiru erronka aipatu zituen Mbekik agintea hartu zuenean: aurrekontuen disziplina, ustelkeriaren aurka borrokatzea eta ekonomia suspertzea Gear planaren bidez.

ANCK bultzatu zuen plana Mandela lehendakari zenean ekonomia moldatzeko. Alor pribatua babestea du helburu Gear-ek, administrazio publikoaren eskuhartzea hor murriztuz. Funtsean, xede bat du: gastu publikoa mantentzea edo jais-tea eta Gobernuaren defizita murriztea. Defizita Barne Produktu Gordinaren % 3 da 1999an, baina badi-tu aurkariak planak.

Gear-en aurkakoen arabera, oinarritzeko hiru alorretan huts egin du. Gainera, ekonomiaren hazkuntza ahula izan da aurreko bi urteekin alderatuta, plana kritikatzeko duten hitzetan.

Azpimarratzekoa da planaren aurkari garrantzitsuenetakoa dela COSATU (Hego Afrikako Kongresuaren Sindikatuen Batasuna), eta horrek Mbekiri babes handia eman ziola hauteskundeak irabazteko.

Frantziako Atzerri ministro Hubert Vedrine bisitan da Algerian bi egunez

Paris eta kolonia izandakoaren arteko liskarrak konpontzeko pausoa izan liteke

Agentziak / Paris

Frantziako Atzerri ministro Hubert Vedrine Aljeriara joan da bisitan. Han, Aljeriako presidente Abdelaziz Bouteflikaekin bilduko da bi egunez, Frantzia eta Aljeriaren arteko zazpi urtetako liskarrak konpontzen saiatzeko, Frantziako Atzerri Ministerioiko bozeramaile Francois Rivasseau esan duenez.

«BISITA hau garrantzi itzelezkoa da Frantziarentzat, Abdelaziz Bouteflika fedee oneko eskua luzatu baitio Frantziari, eta hartzeko prest gaude», baieztatu zuen Francois Rivasseau Frantziako Atzerri Ministerioiko bozeramaileak.

Rivasseau, Hubert Vedrine Atzerri ministroarekin batera dago Aljerian. Bisita «klabe» honetan, Aljeria eta Parisen arteko liskarrak konpontzeko lehen pausoa emango dela uste da. Liskar horiek zazpi urteko iraupena dute dagoeneko.

Herve de Charette Frantziako diplomaziako buruzagiak 1996. urtean Aljeriara azken bisita egin zuenetik, lehen aldia da Frantziako botereko buruzagi batek herri hori bisitatzen duena.

Bouteflika nahiak bakea lortzeko

Ildo horretatik, Abdelaziz Bouteflika, duela gutxi boterera iritsi zenetik, Frantziarekin «elkarriketak hasi eta harremanak hobetu» dituela adierazi zuen Rivasseau. Bide batez, Vedrine-

Frantziako Atzerri ministro Hubert Vedrine, bilera batean.

ren bisitarekin «bien arteko harremanak hobetzeko aro berri bat sortzea da helburu, Aljeria kide estrategiko bat dela uste baitugu», argitu zuen Rivasseau.

Hubert Vedrine ministroa Aljeriako beste hainbat buruzagirekin ere bilduko da bisita honetan. Bilera horietan bi aldetako alorrak ukituko dituzte: batetik, erregionalak eta bestetik, nazioartekoak.

Bestalde, Abdelaziz Bouteflika boterera iritsi zenetik, Jacques Chirac Frantziako presidentea eginiko ahaleginen ondorioa da Vedrineren bisita.

Bouteflika uztailaren 14an Frantziako Jai Nazionala zela eta, Chiraci «erlazio zehatzak eta pribilegiatuak» izateko nahia adierazi zion. Ondorioz, gaur Vedrine Aljerian egotea lortu du.

Aljeriako presidentea aljeriarrak jasaten ari diren liskarrei amaiera eman nahi die. 1992. urtetik hona, milaka pertsona bizia galdu dute han, eta horregatik, bakea lortu nahi du. Bestetik, Aljeria Frantziaren kolonia izan zen urte askoan (1830-1961) eta harremanak ez dira onak izan. Vedrineren bisita honetan, ordea, Bouteflikari «Chirac presidentea-

ren mezuren bat» iritsiko zaiola uste du Rivasseau bozeramaileak.

Frantziako Atzerri Ministerioaren arabera, Hubert Vedrineren bisitaren garrantzi handiena honek hedatuko duen «mezu politikoan» datza.

Hilketa berri bat

Bestalde, autodefentsarako taldeko kide bat erail dute integristek, *El Watan* egunkariaren arabera. Hildakoaren izena ez da ezagutera eman. Zainketa lanak egiten ari zela, jende batzuk hurbildu eta tiroz hil zuten.

■ Gobernuak laguntza eskatu dio Interpoli Falun Gong sektako burua atxilotzeko

FALUN GONG sektako buruzagi Li Hongzhi atxilotzeko agindu zuen atzo Txinako Gobernuak. Horrenbestez, laguntza eskatu zion Interpoli, EEBBetan bizi baita Li exiliatuta. Sekta legez kanpoko izendatu zuen Gobernuak joan den ostegunean «superstizioa hedatzeagatik eta kideak engainatzeagatik».

SRI LANKA

■ Diputatu tamil bat hil da atentatuan

NEELAN THIRUCHELVAM Sri Lankako diputatu tamila hil zen atzo Colombon, ustez Tamilen Aberria Askatzeko Tigreak taldeak egindako atentatuan. Lekukoaren arabera, motoan zihoazen bi pertsonatako batek Thiruchelvamen autora salto egin zuen, soinean zerraman bonba zartaraziz. Tamilek armak hartu zituzten 1983an, uhartearen ipar eta ekialdearen independentzia lortzeko.

VENEZUELA

■ Chavezek ANCri eskatu dio Konstituzio berria egiteko hiru hilabetetan

BATZAR NAZIONAL ERAGILEAK (ANC) hiru hilabete epean landu behar du Konstituzio berria, Hugo Chavez Venezuelako presidentea atzo esan zuenez. Joan den igandeko hauteskundean aukeratu zituzten herritarrek ANCko 131 kideak. Konstituzio berriari buruzko erreferenduma azaroaren 7an egin nahi du Chavezek.

INDONESIA

■ Batam uhartean gutxienez sei lagun hil dira etnien arteko borroketan

AZKEN egunetan etnien artean borroka latzak gertatu dira Indonesiako Batam uhartean, eta gutxienez sei lagun hil dira. Istiluak larunbatean hasi ziren Sumatrako jatorria zuten herritarrek Floreseko jatorrikoen jabegoa erasotzean. Ambon uhartean, berriz, 34 herritarrek galdu dute bizia aste honetan izandako liskarretan.

Barak kanpaina egiten ari da Wyeko akordioa atzeratzeko

■ Israelgo lehen ministroa Egiptoko lehendakariarekin elkarriketatatu zen atzo Alexandria hirian

Erredakzioa / Donostia

EKIALDE ERDIKO bake prozesua suspertzeko ahaleginak ugaritu egin dira azken egunotan, eta Ehud Barak Israelgo lehen ministroak bizilagun arabiarrek konbentziaz nahi ditu Wyeko akordioaren aplikatzea atzeratzeko beharraz. Atzo bertan Hosni Mubarak Egiptoko lehendakariarekin elkarrik-

ketatu zen Barak Alexandrian (Egipto).

«Elkarriketak konstruktiboak» izan zirela esan zuten bi agintariek, bileraren ondoren egin zuten prentsaurrekoan. Iturri batzuen arabera, eskaera bat egin zion Barak Mubarak: Jasser Arafat PAN Palestinako Agente Nazionalako presidentea konbentzitzeko Wyeko akordioaren aplikatzea atzeratzearen

beharraz. Egiptoko lehendakariak adierazi zion, berriz, palestinarrek kezkatuta daudela, atzerapen hori zehazki zer izango den ez dakitelako. Izan ere, Arafat beldur da Wyeko akordioa aldatu nahi ote duen Israelek.

Barak eta Arafat asteartean bildu ziren, eta palestinarrek atsekabetuta azaldu ziren hizketaldiaren ondoren. Wyeko akordioaren aplika-

tzea eta palestinarren estatusaren negoziaketak aldi berean egiteko eskatu zion Israelgo agintariak palestinarren buruzagiari. Horrek esan nahi du Israelgo soldaduak beranduago erretiratuko direla Zisjordaniatik.

Akordioa osotasunean bete behar duela esan zion Arafatek Baraki, baina prest azaldu zen hori bi astez aztertze eta ondoren erantzuteko.

• **Saskibaloia**

Tau Baskonia: Sherron Mills
«dena irabazteko gogoz»
etorri da Gasteiza, eta
haren dohainak goratu
ditu Maldonadok → **32**

• **Mendia**

Nanga Parbat: Inñurrategi
anaiek eta Tamayok
8.125 metroko gailurra
zapaldu dute, Diamir
aurpegitik igota → **36-37**

Athletic ♦ Rafa Alkortari atsedeen eman zion entrenatzaileak, zelaia gogortasunak arazorik ez sortzeko

«Garrantzitsuena taldearen jarraera da, eta ez eskema»

Luis Fernandez proba ugari ari da egiten, atzealdean hiru zentral jarrita

Joseba Arruti / Bilbo

LUIS FERNANDEZ hainbat aukera probatzen ari da azken egunotan Papendalgo kontzentrazioan. Denboraldi-aurrearen lehen zatia amaitzeaz dago, eta ariketa fisiko soiletatik taktikoetara igarotzeko ordua iritsi da. Ildo horretatik, hamaikako ezberdinez osatutako probak egiteari ekin dio azken egunotan. Jokalarien posizioa aldatzen ari den arren, Tarifako entrenatzailea hiru zentral, bi karrilero, bi pibote, erdi punta bat eta bi aurrelariko sistema errespetatzen ari da kasu guztietan.

Orain arte ikusitakoaren arabera horixe izan liteke Luis Fernandezek Liga txapelketaren hasieran erabilizakeen sistema, baina entrenatzaile frantziarrak argi utzi nahi izan du bere asmoa ez dela oraindik sistema finko bat ezartzea. Izan ere, bere plantila osatuak eskaintzen dizkion konbinazio itzelak baliatu nahi ditu, eta xede horrekin ari da entseguak egiten.

Momentuz, Fernandez 5-3-2 eskema entseiatzen ari da, Paris Saint Germainen zegoenean erabiltzen zuen berbera hain zuzen ere. Baina berak ez du errutina atsegin eta iaz, esaterako, gehien erabili zuen sistema 4-2-3-1 izan zen.

Bere ustez, «jokalariai joko-egoeretara moldatzen jakin behar du: entrenatzaile batentzat garrantzitsuena jokalaria bat emaitzarik onena eman dezakeen lekuan kokatzea da. Era horretan, taldeak behar bezala defenditu eta jokatzeko du, traba asko jar-

ARTXIBOKOA

Plantila osatuak eskaintzen dizkion aukera taktiko guztiak baliatu nahi ditu Ligan Luis Fernandezek.

LUIS FERNANDEZ

■ ■ ■ «Gauzarik garrantzitsuena, jokalaria bakoitza emaitzarik onenak ematen dituen lekuan kokatzea da»

■ ■ ■ «Sistema edozein izanik ere, nik beti eskatzen diot taldeari prestasuna izateko, eta barrenean duten guztia emateko. Horrela etortzen dira garaipenak»

tzen dizkio aurkariari eta partidua irabaz dezake». Luis Fernandezentzat funtsezkoa ez da «atzean hiruk edo lauk jokatzeko duten», baizik eta zeintzuk diren taldeak dituen konbinazio posibleak. Edozein egoeratan ahalik eta konbinazio gehien izateaz gain, «taldeak prestasuna eta dena ematea izan behar ditu», entrenatzaile zuri-gorriaren iritziz.

Ilusioz gainezka agertu dira Lasa eta Jose Mari

J. Arruti / Bilbo

MIKEL LASAK esan du Athleticen postu bat irabazteko gogor lan egin beharko duela ondo dakicela, baina «jokalaria gazte batek adinako ilusioa» daukala erantsi du. Legorretako atzelariak onartu du aurreko denboraldia beretzat ez zela ona izan, «jokatzeko aukera gutxi» izan zuelako. Eta, aurrean ere, atzealdeko eskuin hegalean «konpetentzia handia» izango dela erantsi du Lasak: «Postu guztiak ondo beteta daude, eta ondoen dagoenak jokatu du. Jokalaria guztiak saiatuko gara Luis Fernandezi gauzak zail jartzen».

Jose Mari Garciak, berriz, Athleticen lehen taldeko jokalaria guztien maila profesionala eta gizatasuna goratu ditu Papendalen: «Poza ematen du talde hau entrenatzen ikusteak. Guztiak oso saiatuak dira, eta, gainera, talde bereziturik ez dago harremanak izateko orduan».

Atzoko entrenamendua inolako nobedaderik gabe egin zuen Athleticetik. Rafa Alkortak atzo ere ez zuen bere taldekideekin aritzeko izan, eta gimnasioan aritu zen. Fernandezek azaldu zuenez, «Rafa ez dago lesionatuta, baina batzuetan kontuz ibili behar izaten dugu».

Reala ♦ 45 minutuko bi partidu jokatu zituen bi talderen kontra, eta aise irabazi zituen

Kontrario ahulak, gol ugari

Irailaren 1ean Milanen aurka jokatu du Sizilian

Reala	Hatto-Hiem
8	0

Reala.- Alvarez, Fuentes, Antia, Gurrutxaga, Kubhauer, Mutiu, Barkero, Idiakez, Sergio Francisco eta Aldeondo.

Hatto-Hiem.- Klaassen, De Bruin, Bruins, Bekker, During, Van de kolk, Kroes, Leppink, Otten, Schuurman eta Vlierhubs

GOLAK: 1-0.- Berkerok (7. m), 2-0.- Aldeondok (9. m), 3-0.- Idiakezek (11. m), 4-0.- Mutiuk (20. m), 5-0.- Aldeondok (26. m), 6-0.- Mutiuk (30. m), 7-0.- Idiakezek (41. m); 8-0.- Idiakezek (42. m).

Jon Maya / Hattem

ENTRENAMENDU saio bikoitza egin zuen atzo Realak. Goizean Doorwerthwen eta arratsaldean Hattenen jokatutako bi partiduetan. Ezin liteke esan entrenamendu bat baino gehiago izan zenik atzo arratsaldekoa.

Iragarri bezala, Kraussek ohikoak ez diren gizonei eman zien jokatzeko aukera. Guztiek ondo erantzun zuten, bai gatzek eta baita Mutiu eta Kubhauerrek ere. Taldeak golak lehenbailehen sartzea nahi zuen entrenatzaileak, eta 45 minututan zortzi egin zituen. Erdilariek golak sartzea zuen helburu, eta zortzi gol horietatik sei zelaierdiko

ARTXIBOKOA

Idiakezek hiru gol egin zituen, eta De Pedrok bigarren zatian jokatu zuen.

gizonek egin zituzten. Ezin liteke esan, beraz, inork huts egin zuenik. Hala ere, partidu hontatik ondorioak ateratzea ez litzateke justua izango. *Sparring*-a ahulegia zen, baina hemendik aurrera jokatu ko dituzten partidu gogorren

aurretik jokalariek konfiantza hartzea eta dibertitzea ere interesgarria da.

Llorentek ezin izan zuen jokatu, asteazkeneko entrenamendua gain-kargaz amaitu baitzuen. Gaur berriro ere entrenatzen hasiko da.

Reala	Hattem
6	0

Reala.- Alvarez, Fuentes, Antia, Gurrutxaga, Labaka, Mutiu (*Lopez Rekarte*, 15. m), Barkero, De Pedro, Sa Pinto, Aldeondo eta Bonilla.

Hattem.- Blok, Blankvoort, Engersmarc, Goudbeek, De Groot, Van Hulst, Siechter, Marsman, Rave, Schefser eta Visch.

GOLAK: 1-0 Sa Pintok (6. m), 2-0 Bonillak (14. m), 3-0 Sa Pintok (19. m), 4-0 Barkerok (37. m), 5-0 Aldeondok (40. m) eta 6-0 Sa Pintok (45. m)

BIGARREN partidua lehenengoaren ildotik joan zen. Berriro ere Real eta golak nagusi. Borussiaren kontra egin bezala Kraussek atezaina eta atzelariak ez zituen aldatu, De Pedro erdi-puntan jarri zuen, Barkero ezker hegalean eta Bonillak Aldeondo lagundu zuen erasoan.

Sa Pintok azkenean lortu zuen gola. Borussiaren aurka gogoz aritu zen kontrako en atea zulatzeke asmoz, baina ez zuen asmatu. Atzo, berriro, hiru egin zituen, eta joko ona erakutsi zuen.

Bonillak elastiko txuri-urdinarekin lehen gola egin zuen atzo. Familiari eskaintzeko gogoa zuen, eta lortu zuen. Berriro ere dohainak erakutsi zituen.

Alaves ♦ Dulantzin jokatu ostean Luchonera joan da taldea denboraldia prestatzen jarraitzeko

Oraingoz talde xumeak ditu aurkari

Cristina Puelles / Gasteiz

GARAIPENAREN zaporea oraindik ere ahoan, Luchonera bidea egin dute Alaveseko jokalariek. Pirinioetako herri horretan jarraituko dute prestakuntza fisikoa, tartean pare bat partidu programaturik.

Bigarren Mailako Lleida taldea ere Luchonen dago, entrenamendu trinkoa egiten. Horixe izango da Alavesen hurrengo aurkaria. Partida arratsaldeko 19:00etan jokatu da.

Datorren asteko asteazkenean beste partidu bat jokatuko du Maneren taldeak.

Frantziako Lehenengo Mailako Toulouse taldearen aurka aritzeko asteazkenean, baina frantziarrek, hango liga hasten dela eta, azken unean atzera egin dute. Oraindik ez da zehaztu Alavesak noren aurka jokatuko duen. Hala ere, Alaveseko iturriek esan dutenez, aurkaria azpiko mailako talderen bat izango da.

Jose Manuel Esnalek egin dako planaren arabera, momentuz taktika lantzea da garrantzitsuen. Egun hauean jokalaria forma fisikorik onenean ez daudenez, aurka-

ri xumeen aurka taktika lantzea izan da Maneren aukera. Bide batez, taldekideek duten gaitasuna ikusteko parada izango da.

Luchondik Gasteizerako bidean geldione bat egingo du Alavesek, Irunen. Abuztuaren 7an, arratsaldeko 19:00etan, Hirugarren Mailako Real Unionaren aurka jokatu dute.

Aurkezpene etxean

Gasteizko jaiak pasatu ondoren, abuztuaren 10ean, zaleen aurrera aurkeztuko da Alaves. Diputazioak antola-

tzen duen lehiaketaren barruan, Athleticeen aurkako norgehiagokan arituko da Maneren taldea. Partidua Mendizorrotzan izango da, arratsaldeko 20:30etan. Alavesek estrenatu berri duen kamiseta ikusi ahal izango dute gasteiztarrek.

Hurrengo aurkaria Hirugarren Mailako Portugaleteko taldea izango da. Bizkaitarren zelaian jokatu dute, abuztuaren 12an, arratsaldeko 18:00etan.

Abuztuaren 15ean Osasuna izango da Gasteizkoen aurkaria. Lakuntzan jokatu dute.

hor zain

Brasil sailkatu da Konfederazio Kopako finalaurrerako

Estatu Batuei 1-0 irabazi eta gero, Brasilgo selekzioak ziurtatuta du Konfederazio Kopako finalaurrerako jokatzeko txartela. Alemaniari 4-0 irabazi zioten *canarinho*-ek, eta futbol ikusgarria egiten ari ez diren arren, zuzen-zuzen doaz finaleraino. Alemaniak, Zelanda Berriari 1-0 irabazita, orain arteko irudi txarra zrtxobait hobetu zuen.

Estadio moderno batek Wembley ordezkatu du XXI. mendeean

Atzo aurkeztu zen Londresen Wembley futbol zelai mitikoaren ondorengoa. Altzairuzko lau dorre erraldoi izango dira estadio berriaren adierazgarriak. Barrukaldea, beirazko elipse bat, goi mailako teknologiaz osatuta, eta «dorrek bikirik» gabekoa. Atletismo zelai batek inguratuko du berdegunea eta inguruan zaleentzako taberna eta entretenimendu ugari jarriko dira. Aurrekontua 512 mila dolar. 2006ko Mundialaren egoitza izateko Ingalaterraren apustua da Wembley berria.

Migel Angel Lotinaren Osasuna gaur aurkeztuko da Sadarren

Osasuna gaur aurkeztuko da zaleen aurrean. Etxarriko kontzentrazioaren ostean, aurkezpen ofiziala egingo du gaur, 19:00etan Sadarren. Sei aurpegi berriekin hasiko du denboraldia. Lotina entrenatzaileaz gain, Emilio, Eneeka, Olles, Arpon, Alfonso eta Josema fitxatu ditu aurreko lehen mailara igotzeko talde gorritxoak.

Asiako Federazioa Mundialari boikot egiteko prest oraindik

Asiako Futbol Federazioko presidentea 2002. urteko Munduko txapelketari uko egiteko prest dago. Eskatzen dituen bost ordezkariak ematen ez badizkio FIFAk, asiarrek boikota egingo diote Korea-Japongo Munduko Txapelketari.

Tropeleko izar handienak helmuga klasikoenean

Helmuga Bulebarrean da berriz; Pantani bakarrik faltako da

Erredakzioa / Donostia

DONOSTIAKO KLASIKOAK nazioarteko tropeleko txirrindulari onenak bilduko ditu, beste urte betez. Antolatzaileek atzo arratsaldean egin zuten Munduko Kopako proba honen aurkezpena, Kursaal jauregian. Oinarrian klasikoak ez du aldaketarik izango, nahiz eta pare bat berrikuntza badituen ibilbidean. Alde batetik helmuga bere leku klasikoenera itzuliko da, Bulebarrera, alegia. Iaz Zurriolan kokatu behar izan zuten, Kursaalaren aurrean Bulebarra itxita zegoelako. Bestetik, Meagara Garatetik igoko dira —kostatik Getariaraino iritsita—. Hortik aparte, ibilbidea ohiko osagaiak ditu: Hirugarren mailako gain bat (Orio), bigarren mailako hiru (Garate, Azkarate eta Udana), eta lehen mailako Jaizkibel, helmugatik 30 kilometroa. Guztira, 230 kilometroko ibilbidea osatu beharko dute eta, ohi bezala Jaizkibelen erabakiko da nortzuk jokatu duten garaipena Bulebarrean. Iaz Francesco Casagrandek irabazi zuen.

GARI GARAIALDE

Jende ugari bildu zen atzo Kursaalaren, Donostia-Donostia klasikoaren aurkezpenean.

Izar guztiak hemen, Pantani salbu

Txirrindularitza izar handienak hemen izango dira, Pantani izan ezik —abuztuaren 15era arte ez korritzea erabaki du—. Lance Armstrong,

Jan Ullrich, Riis, Olano, Zulle, Txmil, Taffi, Van Petegem, Vandenbroucke, Boogerd,... Tourreko izarrak eta Munduko Kopako lehian buru belarri sarturik daudenak nahastuko dira Klasiko-tropelean.

Txirrindulariak eguerdiko 11:25etan abiatuko dira Donostiatic, eta den ongi joanda arratsaldeko 17:15ak aldera izango dira helmugan. Irabazleak 2 milioi pezetako saria jasoko du (80 mila libera, gutxi gorabehera).

Vandenbroucke lider bost proba jokatu ondoren

Erredakzioa / Donostia
DONOSTIAKO KLASIKOAREKIN itzultzen da errepide-tara Munduko Kopa, hiru hilabeteko geldialdiaren ondoren. Orain arte bost proba jokatu dira, eta Cofidis taldeko Frank Vandenbroucke da liderra. Hala ere, inor ez da bi proba irabazteko gauza izan, eta sailkapena nahikoa estu ageri da oraindik.

Milan-San Remo • Erik Zabelek Munduko Kopako lehen proba irabazi nahi zuen hirugarrenez jarraian, baina Lotto taldeko Andrei Txmilek aurea hartu zion azken metrotan. Zabelek erasoia jo zuen helmugarako

600 metro falta zirela, baina belgikarrak indar handiz gainditu zuen.

Flandriako Tourra • Flandriar batek lor dezakeen garaipen handiena eskuratu zuen Peter Van Petegemek. Haren ondotik, Frank Vandenbroucke eta Johan Museeuw sartu ziren.

Paris-Roubaix • Mapei taldea jaun eta jabe da proba honetan azken urteotan, eta aurten ere hiru lehen postuak eurentzat izan dira: Andrea Tafi irabazle —artean Italiako txapelduna—, 30 kilometroko ihesaldia burutu ondoren; bigarren, Wilfried Peeters; eta hirugarren

Tom Steels. Mapeikoak gaindiezinak dira klasikoarten klasikoenean.

Lieje-Bastogne-Lieje • Frank Vandenbrouckek klase handiko txirrindularia dela erakutsi zuen proba honetan. Mapei, Rabobank, TVM eta ONCE kontrol zorrotza ezartzen saiatu ziren, baina azken muinoko lehen maldetan, helmugatik sei kilometroa, Vandenbrouckek hanka egin zuen eta inork ez zuen harrapatu helmugaraino. Bigarren postua Michael Boogerdentzat izan zen, eta hirugarrena Maarten Den Bakkerrentzat —biak Rabobankekoak dira—.

Amstel Gold Race • Orain arte jokaturiko azken proban Amstel Gold Race izan da. Michael Boogerd aurreko proban lortu ez zuen garaipena erdietsi zuen Holandan jokatzeko den klaseko bakarrean. Lance Armstrong iheskide zuela iritsi zen azken metroetara, eta esprintean gailendu zitzaion Tourra irabazi berri duen estatu batuarrari.

sailkapena

Munduko Kopa

1. F. Vandenbroucke (Cof) 199p.
2. Michael Boogerd (Rab) 170p.
3. Andrei Txmil (Lot) 168p.
4. P. Van Petegem (TVM) 135p.
5. Zbigniew. Spruch (Lam) 124p.

esprintak

Amilcare Tronca italiarrak ez du koma gainditu eta hil egin da

Amica Chips taldeko Amilcare Tronca txirrindulariak istripu larria izan zuen astelehean. Entrenatzen ari zela auto batek harrapatu eta koman egotzen iritsi zen erietxera. Tamaiez, ezin izan du gainditu eta hil egin da.

Marco Pantanik ez du Matteotti Sarian korrituko igande honetan

Marco Pantanik Matteotti Saria ez korritzea erabaki du. Italiarrak 40 egun eman zituen bizikleta hartu gabe Giroaren ondoren eta oraindik ez du bere burua prest ikusten. Abuztuaren 15a arte ez du probarik korrituko, eta bere helburu nagusia Mundiala da.

Joseba Beloki eta Euskaltel Euskadi ez dira oraindik akordio batera iritsi

Joseba Belokik ez du oraindik kontratua berritu Euskaltel Euskadirekin, duela aste batzuk dena egina zegoela iragarri arren. Badirudi kontratuko zenbait puntutan ez direla ados jartzen bi aldeak, eta une honetan negoziaketak geldirik daude.

Euskaltel Euskadi Getxoko Zirkuituan eta Gaztela-Leonen

Miguel Madariagak bederatzi txirrindulari hautatu ditu bihar Getxoko Zirkuituan eta abuztuaren 1etik 5era Gaztela eta Leongo Itzulira korritzeko. Honako hauek dira: Joseba Beloki, Alberto Lopez de Munain, Mikel Pradera, Haimar Zubeldia, Angel Castresana, Iñigo Chaurreau, Unai Etxebarria, Bingen Fernandez eta Roberto Laiseka.

Sarkauskas lider Portugalen

Saulius Sarkauskas lituaniarra irabazi zuen atzo Portugalgo Itzuliko laugarren etapa, Candido Barbosa aurretik, eta lider jarri da sailkapen nagusian.

Igeriketa ♦ Stev Theloke alemaniarrek 50 metro bizkar estiloko errekorra ondu zuen atzo jokaturiko finalean

Europako beste bi errekor

Inge de Bruijn holandarrak 100 metro tximeleta estiloko errekorra ondu du

Agentziak / Istanbul

FINALAK izan ohi dira markak hausteko saio aporose-nak, bertan kirolariak dena ematen baitu errearen bila, baina atzo Inge de Bruijn holandarrak nahiko motibazio aurkitu zuen sailkapen saioan 100 metro tximeleta estiloko Europako errekorra ontzeko. De Bruijnek 58:92ko denbora egin zuen. Aurreko marka Johanna Sjoberg suediarrek egin zuen hilaren 1ean. Seulgo Joko Olinpikoe-tan Kristin Otto alemaniarra 59 segundoko mugatik jaitsi zenetik, bi emakume hauek izan dira balentria hori lortu duten bakarrak.

Stev Theloke alemaniarrek 50 metro bizkar estiloko finalean ondu zuen Europako marka: 25:66. Bigarren, Thomas Rupprath izan zen, hau ere alemaniarra.

200 metroetako finaletan frantziarrak izan ziren nagusi. Tximeleta estiloan Franck Esposito izan zen azkarrena, Denis Silantiev ukrainarra eta Anatoli Pokiakov errusiarren aurretik. Espositok

STATON R. WINTER / EPA

Stev Theloke alemaniarra izan zen azkarrena 50 metro bizkar estiloko finalean, eta Europako errekorra ondu zuen.

1:57:20ko denbora egin zuen. Beste urrea Bular estiloan lortu zuen Frantziak, Stephan Perroten bitartez. Perrotek 2:12:46 egin zuen, Dimitri Komornikov eta Johann Bernarden aurretik.

Emakumezkoetan, Hannah Stockbauer izan zen azkarrena 800 metro libreetan, 8:33:79ko denbora egin ez. Zilarra Kristen Vlieg-huisek eskuratu zuen, eta brontzea Jana Henke.

200 metro estiloetako finalean Jana Klotzkova ukrainarrak irabazi zuen, Beatrice Caslaru errumaniarra eta Sabine Klnz alemaniarren aurretik. Segundo bateko aldearekin nagusitu zen.

Atzoko finalak

800 metro libreak (Ema)

- 1. Hannah Stockbauer 8:33:79
- 2. Kirsten Vlieg-huis 8:35:19
- 3. Jana Henke 8:37:06
- 4. Flavia Rigamonti 8:37:14
- 5. Carla Geurts 8:40:59

200 metro estiloak (Ema)

- 1. J. Klotzkova 2:14:02
- 2. B. Caslaru 2:15:12
- 3. Sabine Klenz 2:16:95
- 4. Annika Mehlhorn 2:17:82
- 5. Lourdes Becerra 2:19:40

50 metro bizkarka (Giz)

- 1. Stev Theloke 25:66
- 2. Thomas Rupprath 25:94
- 3. Mariusz Siembida 26:07
- 4. Darius Grigalionis 26:15
- 5. David Ortega 26:17

200 metro tximeletak (Giz)

- 1. Frank Esposito 1:57:20
- 2. Denis Silantiev 1:57:29
- 3. Anatoli Pokiakov 1:57:89
- 4. James Hickman 1:58:72

200 metro bularka (Giz)

- 1. Stephan Perrot 2:12:46
- 2. Dimitri Komornikov 2:12:88
- 3. Johann Bernard 2:12:96
- 4. Andreo Ivanov 2:14:33

Errugbia ♦ Lapurtarren lehen lagunarteko partida da

Miarritze-Agen Koparen atarian

Koldo Alduntzin / Donostia

MIARRITZEK abuztuaren 13an ekingo dio ofizialki 99-2000 sasoiari Frantziako Kopako lehen jardunaldiarekin. Colomiers hartuko du Aguilera (20:30). Ligari, berriz, abuztuaren 21ean helduko dio Nimesen jokatu. Uztailaren 5ean hasi zen entrenatzen baloiarekin, eta gaur jokatu du lehen partida gogorra Hossegorren (Landak). Agen izango du kontrario; Liga Xapelgoan miarritzarren multzo berean ariko da.

Miarritzeko jokalariek guztiak aritu dira entrenatzen, Bolo-Bolo Fijikoa izan ezik. Hegala oraindik ez da heldu Miarritzera. Bestetik, Bixente Artola eta Philippe Bidabe ere ez dira Hossegorren izango, 21 urtez azpiko Munduko

Kopan aritu berriak baitira. Agen joan den astelehenean hasi zen entrenatzen. Aitzinean lehen lerro osoa falta zaio. Iazkoa trantsizioko sasoi izan zen, eta aurtengorari begira, aitzin-multzoa indartu du. Mugimenduko jokoa egiteko asmoa dute agendarrek. 18:00etan hasiko da norgehiagoka.

Baiona Akizeren aurka

Elite 2ko Liga irailaren 16an hasiko da, eta Baionak Tyros-eren kontra jokatu du. Aurrez Kopari ekingo dio. Baionesek ere hilabete osoa eman dute entrenatzen, eta gaur Akizeren kontra ariko dira 18:00etan, Habasen (Landak). Etxeto eta Astarloa ez dira ariko, baina bai Altuna, Sivy eta Durquety.

Tau Baskonia ♦ Sherron Mills izan zen iaz defentsan errebote gehien hartu zuen jokalaria

Altuera eta defentsa

Estatu batuarrak kontraerasoa ziurtatuko dio Baskoniari

Cristina Puellas / Gasteiz

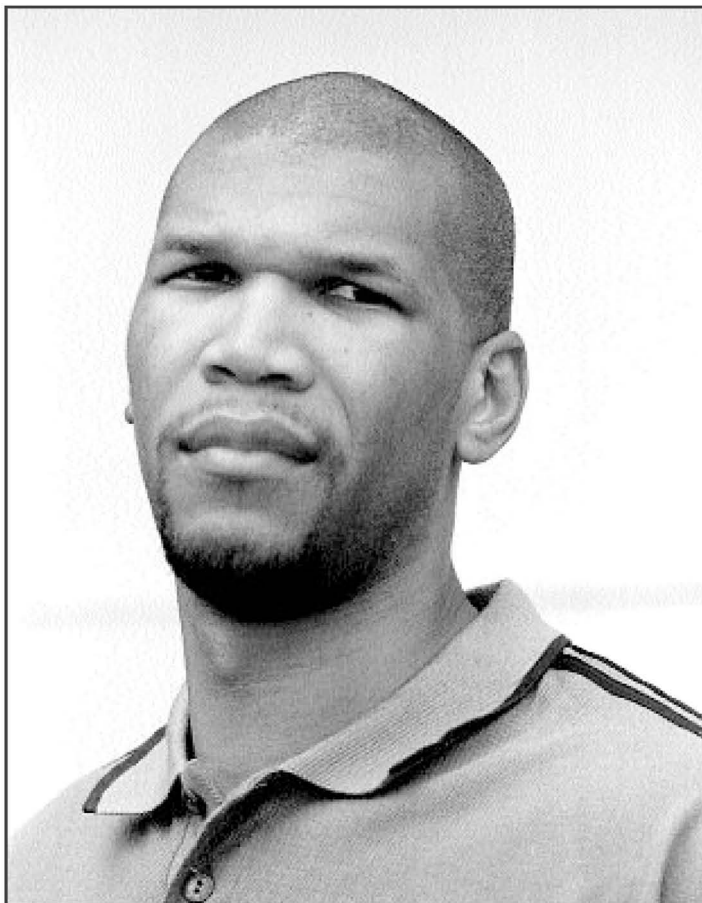
SHERRON MILLSEK 2,04 metro luze da. TDKn jokatu zuen iaz, eta taldeko saskitzailearik onena izan zen. Horrez gainera, ACB ligan defentsako errebote gehien hartu zuen jokalaria izan zen.

Ezaugarri horiek ikusita, garbi dago pibotak, defentsa sendotzeaz gainera, Maldonadoren taldearen kontraerasoa lantzea izango duela zeregina. Baina Baskoniako entrenatzaileak esan zuenez, Mills alor guztietan arituko da. «Jokalaria osoa da. Atzeko aldean botere handia du, erreboteak hartzen ditu, eta gainera korrika egin dezake, eta erasoan ere ona da», esan zuen Salva Maldonadok.

Edozein lekutan ona

Horretan ados dago jokalaria bera ere. Bere burua definitzerakoan, «edozein gauza» egiteko prest sentitzen dela esan zuen Millsek. «Esparrutik kanpo zein esparru barruan joka dezaket, defentsan zein erasoan jardun dezaket. Entrenatzaileak eskatzen didana egingo dut».

Pibotak ez du ezagutzen bere talde berria, ez eta Tau Baskoniaren posibilitateak ere. Dena dela, «irabaz daitezkeen lehiaketa guztiak» irabazi nahi ditu Gasteizkoekin.

JOSEBA OLALDE

Millsek erreboteak harrapatzeko baliatuko du 2,04 metroko altuera.

SHERRON MILLS

■ ■ ■ «Kanpoan zein barruan joka dezaket, eta defentsan zein erasoan berdin»

SALVA MALDONADO

■ ■ ■ «Beste hegaleko bat behar dugu. Bila gabiltza, hemen eta kanpoan, baina, aukeran, nazionala izatea nahiago dugu»

Maldonadok Millsen erreferentzia onak ditu, eta jokalaria eskertu egin nahi izan zion Tau Baskoniako entrenatzaileari berarengan jarri duen itxaropena. «Pozik nago. Teknikariak ezagutzen nauela ikustean, eta bere ondoan egotea nahi duela ikustean, ongi sentitzen naiz. Ahal dudan guztia egingo dut konfiantzari erantzuteko».

Hegal berri baten bila

Alde batetik fitxaketa berria iritsi zen bitartean, beste alde batetik Jose Luis Ortunek Patronatora joatea erabaki zuen. Laugarren hegalekorik gabe, Maldonadok garbi ikusten du jokalaria baten beharra. «Beste hegaleko bat behar dugu. Bilatzen ari gara, hemen eta kanpoan baina, aukeran, nazionala izatea nahiago dugu».

Baskonian zeresanik eman duen beste jokalaria bat Stefano Rusconi da. Italiarrak ez du Gasteizen jarraitu nahi. Italiako Varese taldeak eskaintza egin dio, baina Baskoniako zuzendaritza taldeak ez du sinatu pibotaren eskualdatzea. Italiarra, oraingoz behintzat, Araba Arenan arituko da aurten. Maldonadoren planteamenduan «plantillako beste jokalaria bat da Rusconi, eta besteekin batera entrenatzen ari da».

laburrean

G O L F A

■ **Ibarretxe lehendakariak harrera egin dio Olazabali**
TXEMA OLAZABAL Ajuria Enean izan zen atzo, Ibarretxe lehendakariak eskatuta. Hondarribikoak irabazitako bi Augusta Masterrak izan zituzten mintzagai biek, eta Olazabali zorionak eman zizkion lehendakariak, orain arte erakutsi duen maila ederragatik.

ATLETISMOA

■ **Mexikarrak nagusi Joko Panamerikanoetako iraupen lasterketetan**
NORA LETICIA ROTXA mexikarrak aise irabazi zuen atzo 10.000 metroetako finala Winnipegen, Mexikoko atletak Joko Panamerikanoetako iraupen lasterketetan hobereak direla erakutsiz. Rotxaren garaipenarekin 6 urrezko domina lortu ditu jada Mexikok joko horietan, Kuba indartsuak lortutako domina kopuru bera.

1 F O R M U L A

■ **Schumacher Italiako Sari Nagusian itzuliko da**
ITALIAKO Sari Nagusirako Michael Schumacher sendatuta egongo dela uste dute Ferrarin, eta bertan berragertuko dela adierazi zuen atzo eskuderia horretako presidentek. Irailaren 12an hasiko da Italiako Sari Nagusia, eta aste-bete lehenago Schumacher zirkuitu hori probatzen ariko dela ere jakinarazi zuen Ferrariako presidentek. Bestalde, Schumacherren ordezkio Eddie Irvinek Munduko lidergoa eskuratzeko aukera paregabea izango du datorren asteburuan Alemaniako Sari Nagusian.

T E N I S A

■ **Final-laurdenetan dira jada Kitzbuehelen**
KITZBUEHELEGO torneo final-laurdenetako bat erabakita dago jada. Partida horretan espainiarren arteko lehia ikusiko da, Albert Costa eta Juan Carlos Ferreroren artekoa. Costak Araziri irabazi zion atzo final-laurden horretarako bidean, eta Ferrerok Danieli. Meligeni ere final-laurdenetan da, Medvedevi irabazi ostean. Kucera-Koubek partidako garailearen aurka lehiatuko da.

Kiroldegia ♦ Konstituzionalean errekurtsioa aurkezteko aukera iragarri du Mariano Raxoik

Madril, Kataluniako kirol legearen aurka

Erredakzioa / Donostia

KATALUNIAKO Legebiltzarak asteazkenean onartutako kirol legea Konstituzioaren aurka doala uste du Espainiako Gobernuak, eta Auzitegi Konstituzionalaren aurrean errekurtsioa jartzeko asmoa erakutsi du. Atzo Espainiako Kultura eta Hezkuntza ministro Mariano Raxoik esan zuenez, «oso arriskutsua da lege hori, eta bertan behera uzteko beharrezko neurriak hartuko ditu Espainiako Gobernuak. Oraingoz, Auzitegi Konstituzionalera jotzeko aukera

aztertzen ari gara». Errekurtsio horren alde agertu da PSOE alderdia ere, Raxoiri Auzitegi Konstituzionalera joateko eskatu baitio.

Horrez gain, nazioarteko kirol erakundeekin hitz egiteko asmoa ere agertu du Espainiako Gobernuak. Kultura eta Hezkuntza ministroak hala azaldu zuen: «Herrialde guztiek selekzio bakarrarekin jokatzen dute, eta Espainiarekin ere hala gertatzea nahi dugu. Selekzio horiek ez onartzeko eskatuko diegu nazioarteko kirol erakundeei, Espainiako selekzioa bakarrik onartzea».

hitz bitan

Plataforma, fundazio orain: Kataluniako kirol legea aurrera ateratzeko lanean aritu den Pro-Seleccions Esportives Catalanes plataforma fundazio izango da hemendik aurrera. Kataluniako selekzioari laguntzea izango du helburu, partiduak eta antolatuz. Horretarako, Generalitateko Kirol Kontseiluan parte hartzeko eskubidea izango du.

Mariano Raxoiren ustetan, zentzugabea da orain autonomia erkidego bakoitzak bere selekzioa nahi izatea, eta Euskal Herriak, Kataluniak, Andaluziak edo Balear Uharteek horretarako erakutsi duten grinaren atzean asmo politikoak ikusten ditu: «Espainiak selekzio bateratu bat badauka, eta hori nahikoa da. Beste selekzioekin, Espainiaren osotasuna kolokan jarriko litzateke, eta azken finean hori da autonomia erkidego horiek nahi duten gauza bakarra. Politika bestelako gaiekin nahastu nahi dute».

Eneko Acero

• SURFLARIA, EUROPAKO ZIRKUITUKO LIDERRA •

«Munduko elitean egon nahi dut, eta laster sartuko naizela uste dut»

■■■ Estatu Batuetako Irekian parte hartu berri du, eta hamaseigarren geratu da. ■■■ Frederic Robin frantziarra da Europako Txapelketa irabaztea eragotz diezaiokeen bakarra. ■■■ Bere ustez, denboraldi-aurreko prestaketa egokia izan da aurtengo denboraldi biribilaren gakoa. ■■■ Europako Txapelketa irabaztea euskal surfak sekula erdietsitako lorpenik handiena izango litzateke. ■■■ Entrenamendu espezifiko egiten ari da Faduran.

XOUSE SIMAL

■ **Kaliforniatik etorri berria zara. Ze balorazio egiten duzu Estatu Batuetako Irekian izan duzun parte hartzeaz?**

Pozik itzuli naiz, hamaseigarren geratu eta puntu batzuk jaso ditudalako Mundialerako. Mundu osoko surfari puntakoenak bertan egon dira, eta horien pare nagoela erakutsi dut. Gainera, Europako Txapelketa irabaztea eragotz diezadakeen bakarrak, Frederic Robin frantziarrak, Bakioko txapelketan hartu zuen parte, ateratzen diodan aldea murriztekotan, baina eguraldiaren eraginez berau bertan behera utzi zuten, ez du punturik bildu.

■ **Europako txapela oso hurbil sentituko duzu dagoeneko, ezta?**

Baikor nago, bai. Hemen-dik aurrera gauzak oso gaizki joan behar zaizkit helburu hori ez betetzeko. Hiru proba geratzen dira, eta aukera

Bolada onean

Argi dago bere herrian Eneko Acero miresten dutela. «Aupa, txapeldun» esanez agurtzen dute askok. Ohikoa duen jatorrasunarekin eta irribarre samur batekin ihardesten die berak. Ez da harritzekoa jendeak horrenbeste estimatzea. Bere anaia Iker eta Keparekin batera patinean ibiltzeari utzi eta, amari behin eta berriro eskatu ostean, surf taula hartu zuenetik, bere progresioa geldiezina izan da. Itsaso gainean estanparik ederrenak irudikatzeko jaio dela ematen du. Gainera, oraindik oso gaztea da, 22 urte besterik ez baititu, eta askoz poz gehiago eman behar dizkie euskal surfzaleei. Azkenean Europako Txapelketa irabazten badu, euskal surfak bere historian erdietsitako arrakastarik handiena izango da berea.

Hainbeste lan eta sakrifizioen ordainetan-edo Eneko da gure inguruotan surfetik bizi den bakarra. Biziki atsegin duen kirola egiteaz gain, dirua irabazten du. Bere bizitzako boladarik onenean dago eta nabari zaio gainera. Algortarrek herriko seme kutunari merezitako omenaldia prestatzen hasi beharko lukete.

asko ditut. Robinek txapela irabaz dezan ezin du huts bakar bat egin, eta nik, berriz, oso kaskar ibili beharko nuke.

■ **Zuretzat ahaztezina izan daiteke denboraldi hau. Zein izan da orain arteko gakoa?**

Prestaketari dagokionez,

denboraldi-aurrean behar bezala prestatu eta gogor entrenatu nintzela azpimarratuko nuke.

Askotan, nahiz eta lan ona egin, ezinezkoa izaten da hori emaitzetan islatzea, baina orain lortzekotan nago. Txapelketaren martxaren ikuspuntutik, aldiz, Donostiako saioa erabakigarria izan zen niretzat. Sopelakoan Robinek irabazi zuen, eta ni bosgarren geratu nintzen. Une horretan dezente hurbildu zitzaidan puntuen sailkapenean, baina, Donostian bigarren gertatzea lortu nuenean, berriro urrundu nintzen; eta, lehen aldiz, txapela niretzat izan zitekeela pentsatzen hasi nintzen.

■ **Zer geratzen zaizu bidean Europako surfari onena izateko?**

Hiru proba falta dira zirkuitua amaitzeko. Lehena Landetan izango da, Hossegorren, abuztuaren azkenetan. Proba horren atzetik, irailean, Kanarietan lehiatuko gara, Lanzaroten eta Fuerteventuran.

■ **Prestaketa berezirik egiten ari al zara Europako zirkuituaren azken txanpari begira?**

Bai, Fadurako Perfekzionamendu Teknikoko Zentroan ari naiz surfari egokitutako lan espezifiko egiten. Abiadura, malgutasuna eta antzekoak lantzen ari gara. Kontuan izan behar da surfak eskatzen duen prestakuntza fisikoak ez duela zerkusirik beste kirol batzuek eskatzen dutenarekin. Horrez gain, ohi den bezala, itsasoan ere entrenatzen naiz.

■ **Europako Txapelketa amaitzean, mundukoarekin jarraitzeko asmotan zabilta?**

Bai, Europakoan azken emaitza edozein delarik ere, mundukoarekin jarraituko dut. Hau ez da Gabonak arte amaituko, eta ahalik eta ondoen geratzen saiatuko

naiz. Orain 60. nago sailkapenean, baina gorantz egin dezakedala uste dut. Gaur egun, maila bere-tsuko surfari talde zabala gaudetu mundu mailan. Dena den, surfean zorteak eragin handia du, itsasoa zeharo irregularra baita, eta aldagai askok eragiten dute emaitzak lortzerakoan. Munduko Txapelketako lehiaketa batzuk irabazi izan ditut, eta, konstantzia apur batekin, elitean egongo naiz laster.

Europako Zirkuitua

«Donostiako saioa erabakigarria izan zen niretzat. Bigarren egina, eta, lehen aldiz, Europako txapela niretzat izan zitekeela pentsatzen hasi nintzen»

Joseba Arruti
ALGORTA

Sokatira ♦ Hirugarren bilera egin zuten sokatiraren etorkizuna ziurtatu nahi duten batzordeek

Argi izpi bat zulo sakonean

Litekeena da hiruzpalau talde berri sortzea eta txapelketa antolatzea

Koldo Alduntzin / Donostia

MAIATZAZ geroztik buru-belarri dihardute lanean sokatiraren etorkizun beltzari irtenbide bat emateko sortu ziren batzordeek. Batzordekideek herrialdeetako egoera aztertu eta diagnosia egin ondoren, Idokia Etxeitak —Euskal Herriko Federakundeko idazkaria— txosten batean islatu zuen. Txosten hori aztertu eta aurrerapausoak emateko bildu ziren batzordekideak asteartean, Federakundeko idazkaria eta Angel San Roman —Federakundeko kidea eta Auzolan-Igeldo taldeko ordezkaria—.

Txosteneko hainbat arlo jorratu zuten lehenik. Araban eta Nafarroan lur gaineko sokatira ezezaguna dela eta urrun samar ikusten den modalitatea dela berretsi zuten, nahiz eta Araban Aramaio eta Badaiotz aritu ziren. Bizkaian, berriz, Gaztedi ia desagertuta, Goi-herri zailtasunak ditu, eta gazteengan ez da motibaziorik ikusten. Beste batzuek zioten goman emaitza azkarragoak izaten direla eta ez duela hainbeste sakrifizioa eskatzen.

Bestetik, uda partea sokan aritzeko desegokia dela zioten gehienek: nekazarien garaia, jaiak, eguraldia eta abar. Ipar Euskal Herrikoek ere, arrazoi horiengatik, zaila ikusten dute lurrean aritzea.

KOLDO ALDUNTZIN

Joan den asteartean batzordekideek Federakundearen egoitzan eginiko bilerako une bat.

Epe luzera: promozioa, babesleak, pizgarriak

■ EPE MOTZEKO helburua egungo taldeei eustea eta talde berriak sortzea da, eta horientzat txapelketa berezia antolatzea. Hala ere, beste hainbat arlo jorratzen hasi beharra dago epe luzera begira. Sokatiraren zabalkundea hutsa-

la da, entrenatzaile gutxi dago prestatuta, ia diru-laguntza osoa instituzioetatik jasotzen da, eta, oro har, eskasa da. Ez dago kirol politikarik sokatira egituratzeko, antolatzeko, koordinatzeko eta promozioa bideratzeko. Arazo horiek kon-

pontzeko hainbat aukera proposatu ziren. Formakuntza hobetzeko: ikastaro teoriko-praktikoak bultzatu eta epaileentzat birziklatze ikastaroak antolatu. Zabalkunderako: Sokatira Eguna antolatu, erakusketak bultzatu, bideo di-

daktikoak egin eta komunikabideekin lotura estua izan. Babesleei dagokienez: laguntzaile ez agresiboak aurkitu eta Federazioak talde berriak finantzatu. Pizgarrien arloan: dirua ez den beste sari batzuk bultzatu.

Asier Lafuente • BADAIOZ TALDEKO ARDURADUNA •

«Gomakoan lurrekoan bezala gerta daiteke»

ARABAKO egoera aztertzeko batzordearen koordinatzailea da Asier Lafuente gasteiztarra. 29 urte ditu eta seigarren urtea du sokan; lehen pilotan aritua da. Berak dio, kirol ikuspegiak gain, gizarte eta kultur arloak txertatuta behar dituela sokatirak.

■ **Hirugarren bilera eginda, baikorrago zaudete?**

Bai. Antolatu nahi dugun txapelketa giltza da gu bezalako edo berriak diren taldeak animatzeko; hor dago gakoak. Irekia eta festa garaian egiteko proposatu dugu. Horregatik, uste dut erakarga-

rria izango dela. Aukera emango die gomakoa amaitu eta tentsio handirik gabe lurrean tiratzeko.

■ **Zer gertatu zen Arabako taldeekin?**

Aramaiok maila onenean jardun zuen. Badaiotz saiatu zen behin, baina astindua hartu zuen eta desanimatu egin zen. Orain bi urte, taldeko bizpahiru Getxora jo genuen ikastera, goma gainekoa bukatuta, taldeari eusteko, baina ez ziren animatu. Federaziotik ere heldu zen taldeak batu eta bat sortzeko nahia. Nuarbera joaten gi-

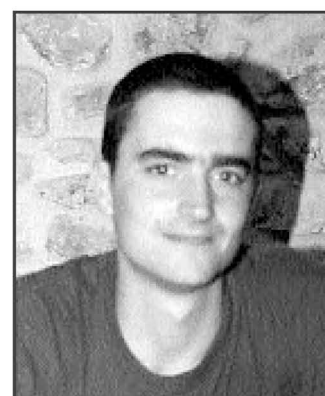
nen hamabostean be-hin, baina gero gutxi ginen.

■ **Goma gainekoa ere arriskuan dakusazue.**

Bai, dudarik gabe. Lurrekoaren bide bera darama. Lurrekoaren hasieran talde asko sortu zen, eta bat-batekoa izan zen, baina desagertu egin dira; goman ere hori gerta daiteke.

■ **Bretainian izan zarete jo-ko eta kirol tradizionalen kongresuan.**

Hala da. Lan taldeetan jardun genuen, eta bretainiarren eredia azpimarratuko nuke. Kirolak lotura handia

KOLDO ALDUNTZIN

du kultura eta festarekin. Sokatira asko praktikatzen dute, baina belar gainean, oinutsik eta festa giroan.

puntuz puntu

Teknika, prestakuntza eta materiala

■ Talde berriei antolatu nahi duten txapelketari begira zehaztu beharreko sei arloak.

Laguntza tekniko • Txapelketan esku hartu nahi duten taldeek ez dute inoiz lurrean jardun, eta, horregatik, laguntza tekniko derrigor eman behar zaie. Hiru aste iraungo luke, eta egungo taldeetako prestatzaile zein tiralariek emango lukete laguntza. Martxoan izan liteke garai aproposa.

Trebatze aldia • Oinarriko prestakuntza eta arauak ikasita, trebatze arloa letorke. Horretarako lau aste beharko liratekeela nabarmendu zuten batzordekideek, eta hala aurreikusi zen. Beraz, apirilean tiratzeko prest jarriko lirateke eta maiatzean hasi lehia.

Materiala • Kontuan hartuta taldeak berriak izango direla, materiala ere beharko dute, batez ere botak. Irtenbideak: egungo tiralariei eskatu edo Diputazioek kirolerako eskaintzen dituzten material programez baliatu.

Arautegia • Azken bileran egindako azterketan, egungo arautegia malgutu beharra dagola berretsi zuten, betiere txapelketa berriari begira: faltekin malgutasuna, hasieran mendiko botekin jarduteko aukera eman eta tiralariz aldatzeko aukera eman.

Tiratzeko lekua • Komenigarria ikusi zen saioak jendea biltzen den lekutara eramatea, baina hasieran arriskutsua gerta liteke altzairuzko kaxoneran aritzea, tiralariek oreka erraz galdu eta erori egingo baitira. Beraz, hurbileko belardiak aurkitu beharko dira.

Epaileak • Berez arazo larria baldin badago epaileen kopuruarekin —Euskal Federakundean kirol guztietarako 36—, are larriagoa da sokatiran. Horregatik, txapelketa honetarako egun diharduten taldeetako prestatzaile eta tiralariekin aritzea proposatu dute.

Pilota ♦ Asier eta Aimar Olaizola anaiek profesionaletan ez dute inoiz jokatu elkarren kontra

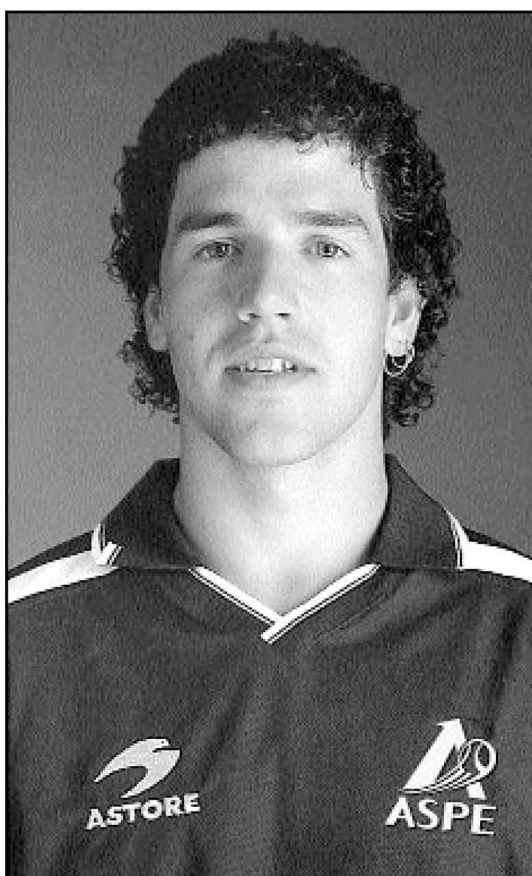
Lehenengo aldiz gaur

Naxerako Torneoko finalean ariko dira, Berna eta Zezeagarekin

Enekoitz Telleria / Donostia

INOIZ elkarren kontra jokatu gabe, eta final batean ariko dira lehenengo aldiz Asier eta Aimar Olaizola. Naxerako Torneoko finala dute biek gaur (22:30, ETB1). Asier anaia zaharrenak Bernabe Herreroekin jokatu du, eta Aimar anaia gazteak Joxe Mari Zezeagarekin. Ikusmin handia piztu du partiduak. Asperekin profesionaletara jauzi egin zutenetik behin baino gehiagotan eskatu izan dute pilotazaleek partidu hori. Bi anaiek eurek ez dute, hala ere, oso begi onez ikusi jendeak biak elkarren kontra jartzeko duen grina hori, eta ez dute oso gustuko frontoian kontrario izan behar hori. Inork jaialdia antolatu gabe, ordea, bikote bakoitzak bere finalerdiak irabazi zituenek, elkarren kontra jokatu beharko dute gaur, lehenengo aldiz —Aimar, gainera, Capellanen ordez sartu zen torneoan azken unean—.

24 urte ditu Asierrek eta 19 baino ez Aimarrek. Bi pilotari erabat ezberdinak dira. Altirekin debutatu zuen Asierrek orain lau urte, eta Asperekin fitxatu zuen ondoren. Aimarrek, berriz, urte-

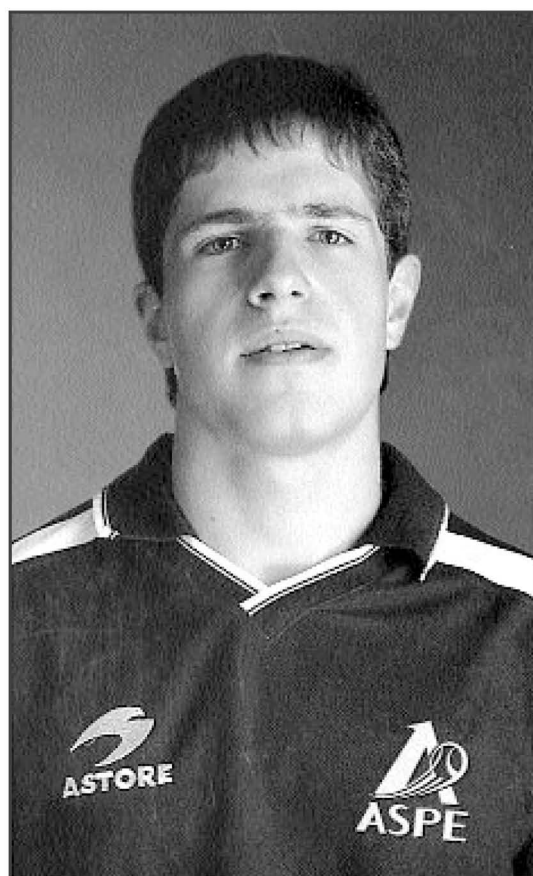
Asier eta Aimar Olaizolaren lehiak ikusmin handia piztu du Naxeran.

bete baino ez darama profesionaletan As-perekin. Eskuin kolpean oinarritzen du zaharrenak bere jokoa- ren alderdi handi bat. Gazte- ak —azkenaldian eskuinez kolpe ikusgarriarekin dabilen arren— bestelako dohai- nak ditu. Pilotari osoa da,

joko alaia dauka eta era guz- tietako tantoak egiteko gai da.

Finalerdietan, tanto baka- rragatik lortu zuten sailka- pen a Olaizola I.ak eta Ber- nak, Titin III.aren eta Santi- ren kontra (21-22). Olaizola II.ak eta Zezeagak errazago

lortu zuten txartela Etxaniz —Mikel Goñiren ordez aritu zen— eta Goñi III.aren kon- tra (22-14). Bi anaia dira finaleko protagonistak, baina Joxe Mari Zezeaga azken partiduetan egiten ari den jokoa-ekin, baliteke berak erabakitzea finala.

ARTXIBOKOAK

Iriartek egin du aurrera
Bingo Londres buruz burukoan

Iriarte	Bitoria
35	28

E.Telleria / Donostia

ATZO jokatu zen, Galarre- tan, Bingo Londres buruz buruko txapelketako estreinako partidua. Bi zati izan zituen. Iriartek indartsu ekin zion parti- duari, eta Bitoriak makal. 9-3, 13-6, 17-8 eta 22-8 aurreratu zen berehala irabazlea. Bitoriak ez zuen lekurik topatzen kantxan eta urduri ari zen, harik eta kokatu zen arte. 22-14 hurbildu zen lehenengo erreakzioan eta 23-18 hurrena, 25-24 jartzeko. Hortik aurrerakoa polita joan zen oso. 27na berdint- zeko aukera alferrik gal- du zuen Bitoriak, dejada bat txapara botata. Hortik aurrera, hasierako urduri- tasunak eta aurrera egite- ko egin beharreko esfor- tzua ordaindu zituen. 31- 28 jarri eta ez zuen beste tantorik egin Bitoriak. 70 minutuko partidua jokatu zuten. 9 tanto egin zituen sakez Iriartek, eta 6 eta 2 falta Bitoriak. Polita irten zen partidua. Iriartek orain A. Lekunberriren kontra jokatu du. Bito- ria kanpora gelditu da.

Txapelketatik kanpo, jaiaidiko hirugarren parti- dua apartekoa irten zen. Zeberio II.a-Lizasok iraba- zi zuten Altuna II.a-Aizpu- ruren kontra (37-40). Lau- rak aritu ziren goren mai- lan, eta estututa joan ziren azken txanpa arte.

gaurko partiduak

NAXERA. 22:30 (ETB1).

• Najerako Torneoko finala: Olaizola I.-Berna / Olaizola II.a-Zezeaga • Atxa-Apeztegia / Berraondo-Arroyo II.a

GASTEIZ. 18:30.

• II. Feria del Camino Torneo: Odrizola / Alonso (lau t'erdian) • Arteaga-Oregi I.a / Arroyo III.a-Mendia.

GETXO. 19:00.

• Bizkaiko I. Opena: Ansotegi-Zubiaga / Garcia-Oliden.

ETXEBARRI. 19:30.

• Etxebarriko Torneoko finala: Lejardi-Jaio / Telleria-Artetxe.

LEMOA. 22:00.

• Bizkaiko I. Opena: Zabala-Galarza / Esnal-Zabala.

GALARRETA. 16:00.

• Perugorria-Badiola / Ziganda-Gaztelu
• Matxin-Etxabe / Altuna La-Zubeldia
• M.Lekunberri-Urretabizkaia II.a / Zezea-Txikuri
• Irigo-Imaz / Sarasua-Ekiza.

DONIBANE-LOHIZUNE. 22:30.

• Nazioarteko Torneo: Uriarte-Gotia / Mendi-Felix.

Lejardi-Erkiagarentzat Miarritzeko Masterra

A. Zast / Miarritze
LEJARDI eta Erkiagak 35-21 irabazi arren, partida ikus- garria eskaini eta Miarritze- ko Euskal Jain bildu ziren 2.000 ikusleak loriaturik etxeratu ziren. BAC Miarriz- zeko pilota taldeak, pilota- riak gonbidatu ordez, fron- toiak sailkatu ditu aurten ere Masterra antolatatzean, eta ideiak arrakasta erdietsi duela ageri da.

Daniako Armendaritz eta Arriaga bikoteak multzoko partidetan Miami garaitu bazuen ere, asteazken arra- tseko partidaren gustuko ezustekoa bildu zuen ikusle- ak. 14-14 zortzigarren ber- dinketaren ondoren, txapel- dunek beren legea ezarri zuten, Fernando Lejardiren joko paregabeaz. Bolibarko

jokalaria, bi pareta hilga- rriak eginik eta ezkerretik ezkerreara ongi jokatuz (21. eta 23. kintzeak), une oro Armendaritz aitzin egiten jakin zuen.

«Multzoko partidaren ez ginen oraindik ohituak 35 kintzeko partida egitera, Estatu Batuetan 9 puntuko kintzelak egiten baititugu. Horrez gain, Daniako indarrak ezustean harrapatu gintuen», azaldu zuen Fer- nando Lejardik, zeinek mai- larik hoberena agertu baitu xapelgoan. Gisa berean, Erkiagak guanteko huts gutiago agertu zuen finalean, hobeki kokaturik baitzegoen. Zestaren heldu den hitzor- dua agorrilaren 11n izanen da, Miarritzen, Urrezko Guantearekin.

BOB EDME

Fernando Lejardi izan da Miarritzeko xapelgoko pilotaririk onena.

Asmo bitxi eta ederra, bururaino eramana

*Iñurrategi
anaiak eta
Tamayo atzo
goizaldean
iritsi ziren
tontorrera*

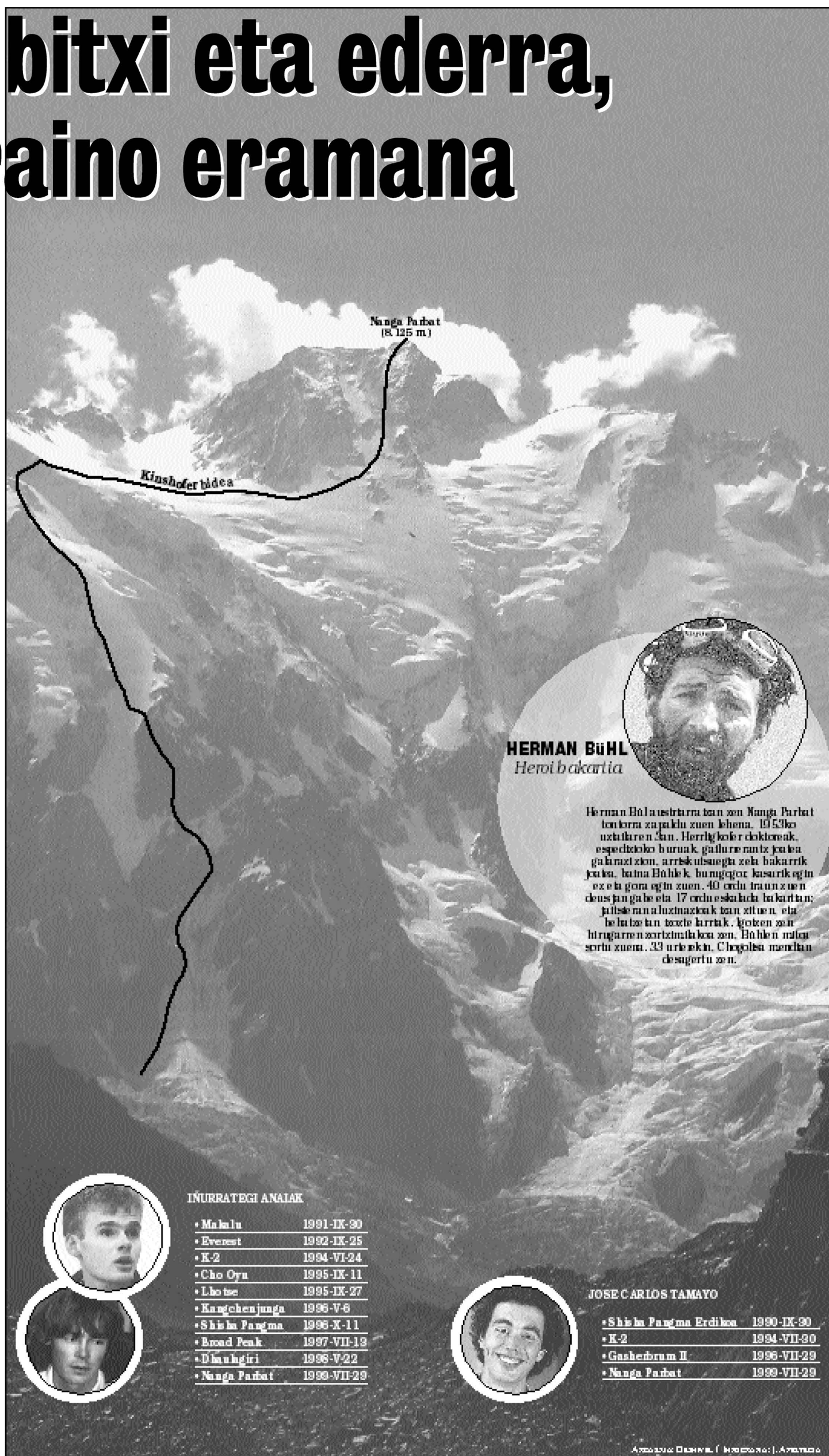
Ramon Olasagasti / Donostia

EGUZKIAREN lehen printze-ekin batera zapaldu zuten Nanga Parbateko edo *Mendi Biluzi*-ko tontorra Alberto eta Felix Iñurrategi anaiek eta Jose Carlos Tamayok, Pakistanen goizeko 7:30ak zirela, Euskal Herrian goizeko 4:30ak. Oraingoan ere, duela hilabete justu Izenik Gabeko Dorrea eskalatu zutenean bezala, ilargi bete izan dute gogaide. Artega eta albiste zain zegoen beheko kanpamentura berria helarazi eta, ondoren, ordubete inguru egon ziren tontorrean filmatzen —*Al filo de lo imposible*-ko dokumentala ikustekoa izango da—, argazkiak ateratzen eta paisajeaz gozatzen.

Benetan zoragarria behar zuen begien mendean zuten ikuspegiak: Karakorum mendiguneko tontor guztiak, Gasherbrum taldea, Izenik Gabeko Dorrea bera, K-2, Broad Peak... 200 kilometro ingurura sinestezinezko paisajea. Artean goiz zen, oso goiz, eguraldia ederra, eta ordubeteko gozamen hori merezitakoa.

Jon Lazkanok, hasieran esan besterik esan bagenuen ere, ez du parte hartzerik izan bigarren ahalegin honetan, Bergarako eskalatzaileak Rawalpindin egon beharra baitzeukan *trekking* bat gidatzeko eta bezeroei itzaroteko. Lastima, bat dela edo bestea dela, zortzimilako tontorrekin badu Lazkanok halako patu gaizto bat.

Iñurrategitarrek eta Tamayok asteartean ekin zioten bigarren ahaleginari, aurreko asteburuan saio lotsati bat

HERMAN BÜHL
Herri bakartia

Herman Bühl austriarra izan zen Nanga Parbat tontorra zapalku zuen lehena. 1953ko uztailean 34an, Herri bakartia doktoreak, espeleologo huraik gailur muntz jaulka gaituztzen, arriskutsuegi zela bakarrik joan, baina Bühl-ek burugogor haserik egiten eta gora egiten zuen. 40 ordu iraun zuen deus jantzi eta 17 ordu eskalatu bakaritan; jaltse eta luzinak bain ez zuten, eta behar izan zuten burrik. Geroen zati hitz egiten zaitzutenak ziren. Bühl-ek mendi sortu zuen. 33 urtekin, Chogalisen mendian desagertu zen.

IÑURRATEGI ANAIAK

• Makalu	1991-IX-30
• Everest	1992-IX-25
• K-2	1994-VI-24
• Cho Oyu	1995-IX-11
• Lhotse	1995-IX-27
• Kangchenjunga	1996-V-6
• Shisha Pangma	1996-X-11
• Broad Peak	1997-VII-18
• Dhaulagiri	1998-V-22
• Nanga Parbat	1999-VII-29

JOSE CARLOS TAMAYO

• Shisha Pangma Erdikoa	1990-IX-30
• K-2	1994-VII-30
• Gasherbrum II	1996-VII-29
• Nanga Parbat	1999-VII-29

Mendi magalean ◆

Oroimen gozoko mendia

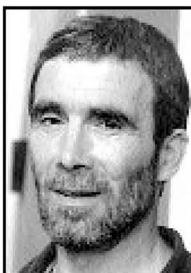
iritzia

MARI ABREGO • Mendigoizalea, Nanga Parbat igo duten mendizaleetako bat

NANGA PARBAT-EKO Kinshofer bidea polita da oso, eta eremu misto-ko (izotza eta harkaitza) zati batean soka tinkorik ez balego, bide zailtza- joko nuke nik. Bidea, egun ohikoa bezala hartzen dena, aurreko espedi- zioek utzitako soka tinkoz ekipatua egon ohi da normalean, guk igotako- an bai behintzat, eta horrek samurtu egiten du igoera. Ordea, soka egona- gatik ere, zapore handiko eremuak ditu, politak oso.

Lehen zatia, kanpamentu nagusitik 6.000 metro ingurura bitartekoa, zoragarria da, elur korridore izugarri polita. Tarte horretan dago Kinshofer harresia ere, 8 metroko diedro guztiz

bertikala. Erdi pareko zatia, 6.000tik 7.000ra doana, entrenenitua oso: diagonal bat da malkar handi sama- rrean, eta behin edo behin gertatu izan da istripurik. Azkeneko zatia da, beharba- da, monotonoena baina gai- lurrerantz joate hutsak bizi- bizia egiten ditu hondarreko 1.000 metroak ere. Gailurrera iristen, gogoan dut elurra soildu egiten zela eta harkaitza azaleratu, baina hala ere, inguru eroso zen. Oro har, beraz, Nanga Parbati eta bideari buruz dudak oroimena atsegina da. 1992ko uztailean igo genuen Juanito

Oiarzabal, Atxo Apellaniz zenak, Mikel Ruiz de Apoda- kak eta laurok. Zortea izan genuen, gainera, eguraldiare- kin. Kanpamentu nagusia zoragarria da, zortzimilakoen artean onena. Nahikoa baju dago, 4.000 metro inguruan, eta lorategi bat da ohituta gau- den elur eta harkaitz zakarre-

ko kanpamentu nagusien aldean. Bis- tan da, esker ona baino ez dut Nanga Parbatekiko. Asko disfrutatu genuen, eta uste dut bi anaiek eta Tamayok ere halaxe egingo zutela.

Asko pozten nau bi anaiek elkarre- kin segitzeak, mendiak bata bestea-

ren atzetik modu horretan kateatze- ak, inolako zer txarrik gabe. Mendiza- letasunarentzat ere ona da halako ereduak izatea, gainerakoan istripu eta kontu txarrak besterik ez dira entzuten, mendizaleetasuna bera itsusten dutenak. Aurtan Juanitoren hamalau zortzimilakoekin eta orain horrelako albisteekin mendizaleasu- naren aurpegi ona edo polita agerian geratu da.

Eta Jose Carlos Tamayok ere jarrai dezala horrela urte askoan, lehengo belaunaldikoon eta gazteen artean lokarri izaten, eredu izaten. Beraz, nire zorionik beroena hirurei eta baita Jon Lazkanori ere, bihotz-bihotzez.

egin eta gero. Saio horretan bigarren kanpamenturaino iritsi ziren, eta han 30 ordu egon behar izan zuten haize eta elur ekaitz baten ondo- rior.

Bigarren saioari ekin, eta asteartean bertan bigarren kanpamentura iritsi ziren hiru mendizaleak, 6.000 metrora, eta asteazkenean zuzenean laugarrenera, 7.100 metrora igo ziren. Han lo kuluxka txikiren bat egin, hidratatu eta atzo goizaldeko 1:00ak inguruan atera ziren tontorrerantz.

Eguraldiak, bigarren saio- an, aldarte ona agertu zien, eta horri esker sei ordu pasa- txoan iritsi ziren tontorrera, aurrez esan bezala goizeko 7:30etan. Han filmazio lanak egin eta behera segituan. Igoera bat jaistean amaitzen dela dioten erranari jarraikiz, 6.000 metroetara arte jaitsi ziren, aurrez laugarrenean apurtxo bat hidratatu eta atsedean hartu ostean. Gaine- ra, Sebastian Alvarok behe- ko kanpamentutik jakinara- zi zuenez, lainoak sartu eta eguraldiak okerrera egin zuen eguerditik aurrera. Ondo bidean, gaur bertan jaitsiko dira kanpamentu nagusira, eta orduan bai, orduan lasai ireki ahal izan- go dituzte txanpan botilak.

Alexandro Handiaren bideko tontor garaienetatik barrena

Nanga Parbaten aurretik *Al filo*-ko taldeak Greziako Olimpo (2.917 m.), Irango Demavend (5.645 m.) eta Alan Khu (4.850 m.) eta Pakistango Izenik Gabeko Dorrea (6.251 m.) igo dituzte.

MARI ABREGO

Mikel Ruiz de Apodaka, Atxo Apellaniz eta Juanito Oiarzabal gailurrean, Mari Abregok ateratako argazkian.

Hamarreko ilustrea

R.O. / Donostia

ATZOKO hiru igoerekin hamar dira Nanga Parbat igo duten euskal mendiza- leak, eta izenei begiratuta alpinista ilustreak dira denak. Inori meriturik ken- du gabe, Nanga Parbateko *menderatzaileak* bi hamar- kadaotako euskal mendiza- letasunaren historia dira.

Lehen igoera 1983koa da: Kike de Pablo eta Jose Luis Zuloaga *Zulu* zenak abuztuaren 5ean zapaldu zuten gailurra Diamir aur- pegiko Kishofer bidetik. Dhaulagiri eta Everesten

ondoren, euskal mendiza- leek igotzen zuten hiruga- rren zortzimilakoa zen.

1992. urtean, beste hiru mendigoizale beterrak igo zuten Mendi Biluzia, Jua- nito Oiarzabal, Atxo Apella- niz eta Mikel Ruiz de Apo- dak arabarrek eta Mari Abrego nafarrak. Hauek ere Dimair isuriko Kinshofer bidetik egin zuten igoera.

1993an Pablo Barrene- txek zapaldu zuen tonto- rra, Jose Luis Clavell mur- tziarrarekin. Eta azkenik, atzo, Felix eta Alberto Iñu- rategi anaiek eta Tamayok

—«Euskal Herriak eman duen alpinistarik onena», Alvaroren hitzetan— igo zuten Nanga Parbat. Iñu- rategi anaiei 90eko hamarkadako bilakaerak sobera adierazten du egin dutena. Tamayok, berriz, aktibitate anitzetara bide- ratu du bere bizia: eskala- dara, zeharkaldi luzeeta- ra... Zortzimilakoen zerren- da horregatik da murriztagoa.

Pena bakarra, hamaika- koa osatzeko Lazkano ez egotea. Hura bai, luxuzko hamaikakoa!

Gailur segida hau ez da men- dizaleen kapritxoa izan, Sebastian Alvaro programa- ko zuzendariaren irudimen zinematografikotik abiatu eta gidoi burutsuen bidez harilkatutako istorioa baizik. Alexandro Handiaren bidea, horixe izango da dokumenta- laren ardatza. Bide mitiko horretako tontorrik garaie- nak igo dituzte *Al filo*-ko mendizaleek. Ogoñoko laba- rra eskalatzea ere hasierako proiektuan zegoen, eta data kontuak zirela eta azkeneta- ko utzi zuten. Beraz, Nanga Parbatetik bueltan baliteke horri eustea.

Iñurrategi anaiei hamargarren zortzimilakoa

Felix eta Alberto Iñurrategi- ren kasua harrigarria da, 10 zortzimilako igotzea zaila bada berez, are zailagoa denak elkarrekin igotzea, ez bata eta ez besteak ez inoiz huts egitea. Munduko sokal- di bakarra edo gutxienez bakanetakoa izango da hori lortzen duena. Behin hamar- garrena igota aiseago zenba- tzen dira igotzeko geratzen zaizkienak, igota dituztenak baino. Hamalauak osatzeko Gasherbrum biak, I eta II, Manaslu eta Annapurna geratzen zaizkie.

Tamayorentzat, berriz, hirugarren zortzimilakoa da. Duela bost urte justu K-2 igo zuen, ipar hormatik eta due- la hiru urte Gasherbrum II. Tamayok badu beste zortzi- milako bat, Shisha Pangma Erdikoa, baina 14 zortzimila- ko nagusien zerrrenda ofizia- lean atariko tontor gisa har- tzen da.

Mendi magalean ♦

Mikel del Rio iruindarra eta Pedro Garcia ordiziarra herenegun abiatu ziren Kazajstan aldera bi zazpimilako igotzera

Tien Shango tontor bakartiak

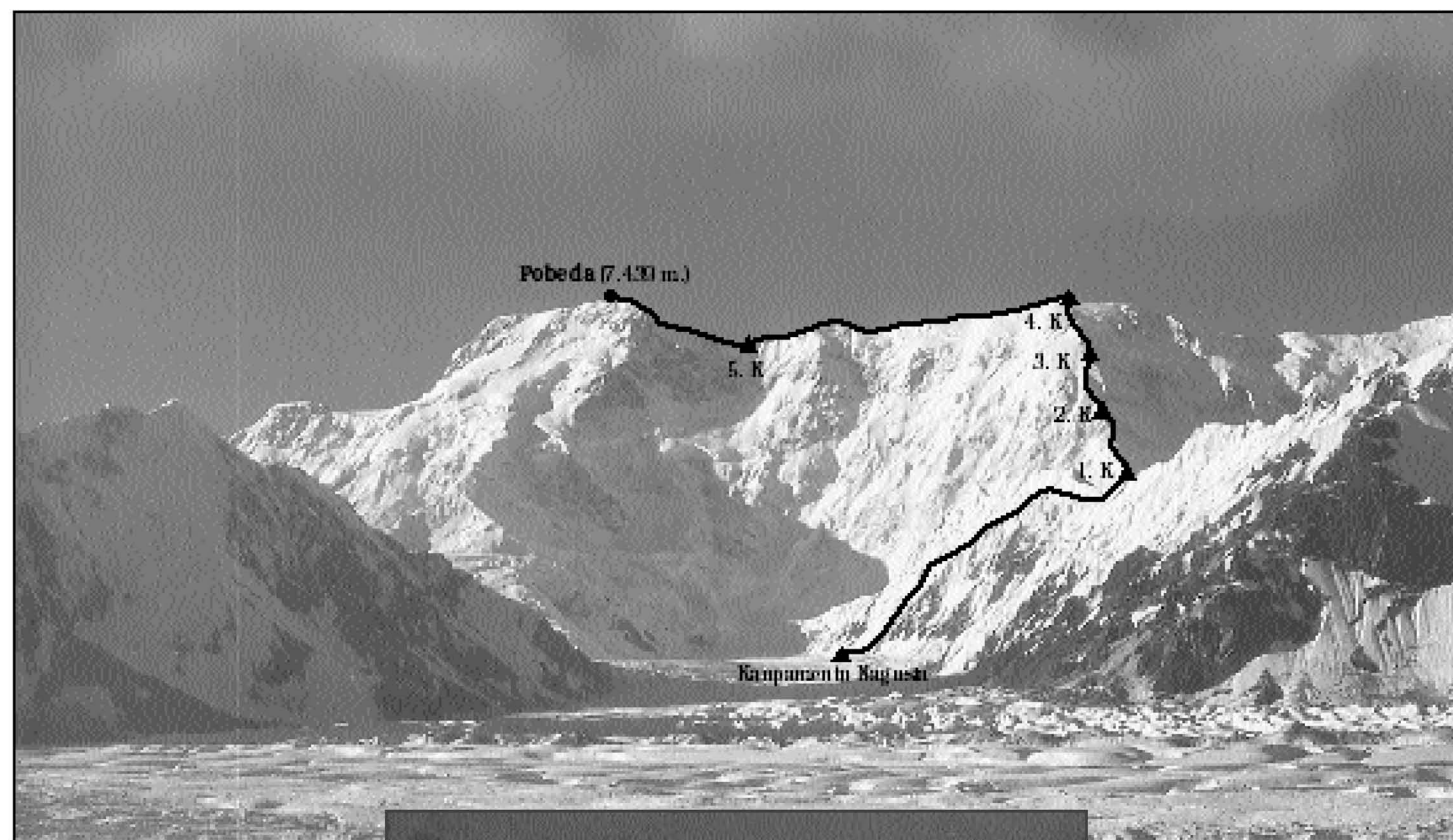
Pobeda eta Khan Tengri igotzeko asmoarekin abiatu dira bi euskal mendizale

Ramon Olasagasti / Donostia

HIGH ASIA liburua izan zen hasiera, duela bi urte Iruñeko liburudenda batean. Mikel del Rio Karakorum, Nepal, Hindu Kush, Pamir edo beste mendiguneetako tontorren aldean ezezagunak zitzaizkion beste mendi batzuetan erreparatu zuen, Tien-Shan mendiguneko Pobeda, Khan Tengri... «Haiek bai tontorrak». Iaz Pobedara joatekotan izan zen, baina lan eta opor kontuak zirela medio, ezin izan zuen. Baina aurten bai, aurten beharrak ez dio zapuztu ekialdeko erraldoi haietara joateko asmoa. Mendiak eta Herriak agentziaren bidez konpondu ditu bitarteko guztiak eta, bidailaguna ere halaxe topatu du, bera bezala Tien-Shan aldera joatekotan zen beste otso bakar-tia, Pedro Garcia ordiziarra.

Pobeda (*garaipena* errusieraz), munduan iparraldean dagoen zazpimilakoa da. Tien Shan mendigunea, berriz, Tibet (Txina) eta Siberiako lautadaren muga geografikoa da, 42° latitudean, oso iparrerean. Horregatik eguraldi baldintzak gogorrak dira han, zero azpiko tenperaturak erabat, elurra ia egunero...

Horregatik inor gutxi joaten da Tien Shan aldera: batzuen batzuk Khan Tengri-ra eta ia arimarik ez Pobedara. Pentsa, euskal mendizaleek iaz, abuztuaren 23an, igo zuten lehen aldiz zazpimilako hau. Irunberriko Patxi Goñik eta Fernando Zazpek, Iruñeko Oscar Huartek eta Laudio-ko Julen Reketak izan zuten ohorea, Nikolai Totmiani gidaria lagun. Irunberriko adiskideen diapositibak ikusten, indartu egin zen Mikel del Rioren grina mendi harekiko. «Mendi izugarria iruditu zitzaidan. 3.500 metroko ipar horma, ertz zorrotza. Mendiaren tripetan sartuta, gainera, are politagoa da: serac-ak, izotz eta harkaitzezko eremu mistoak... Eskalada eta mendia maite dituen edonor asetzeko moduko mendia», azaldu digu Del Riok.

ARTXIBOKOAK

Goian Pobedako iparraldea eta ondoan Khan Tengri.

Atzo Alma Atara iritsi ziren, Kazajstango hiriburura, eta handik, helikopteroz Inyilchec glaziarra iristekoak dira gaur. Hasiera batean Khan Tengri-ra joango dira, altuerara aklimatazioa egiteko edo egokitzeke. «Khan Tengrin mende-baldeko ertzetik egingo dugu saioa, elur baldintzen baitan», azaldu digu Del Riok. Baina abuztuaren erdialdera, gailurra lortu edo ez, Pobeda aldera joko dute.

Guztira 28 egun egingo dituzte mendian, eta astebete joan-etorrian. «Uste dugu denbora nahiko izango dela, gauzak bide onetik badoaz behintzat», dio Del Riok. Gainera, bai Mikel del Rio nafarrak eta bai Pedro Garcia ordiziarrek langile arruntaren oporraldia dute, ez gehiago.

Abalakov

Pobeda mendia berandu ezagutu eta kokatu zuten mapetan, eta, ondorioz, igotzeko ahaleginak ere berandu hasi ziren, 1946an. Ahalegin ugari egin zituzten, hasieran ekialdetik, gero iparraldeko hormatik, eta saio horietan zazpimilako honen kondaira beltza sortu zen, 60 alpinista baino gehiago desagertu baitziren. Vitaly Abalakov mitikoak zuzendutako espedizioak 1956an igo zuten Pobeda.

Bi belaunaldi uztarri berean

Mikel del Rio aspaldi hasi zen eskalatzen; Gregorio Ariz, Iñaki Aldaya eta beste hainbat nafar ilustreren belau-

naldikoa dela dio harro. «Eskola zaharrekoa naiz. Altuerako alpinismoa baino gehiago eskalada egin izan dut. Era berean, 80ko hamarkadaren hasieran lan-gabezia zegoen belaunaldi-

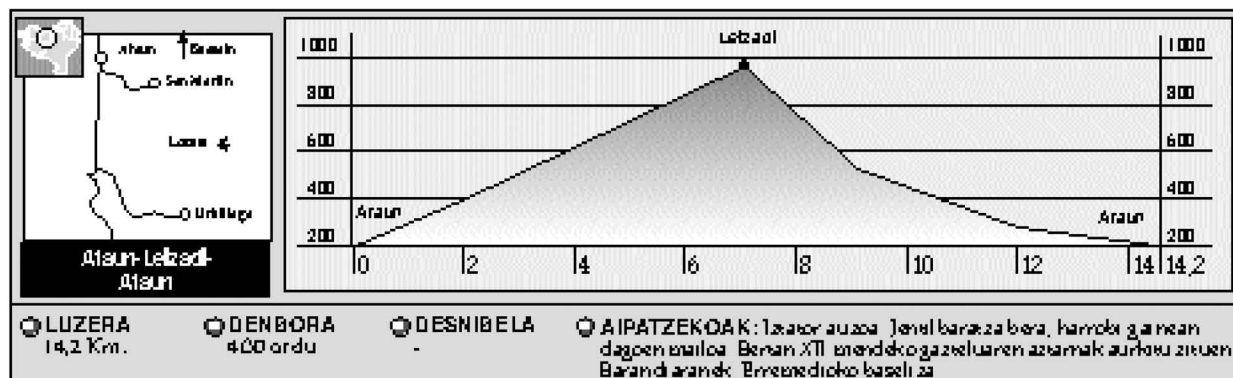
koa naiz, diru faltagatik espedizio batera edo bestera joan ezin izan zuena. Etxaurin, Ordesan, Riglosen... mugitzen ginen», azaldu digu. 1986an Andeetara joan ahal izan zuen, eta lau mendi zail igo zituen han. Harrezkero, ordean, inguruan eskalatzen ibili da Mikel del Rio, haur bat kozkortu eta berriro espedizio batera joan ahal izan duen arte.

Pedro Garcia Kaukason, Pamirren, Indian, Ekuadorko sumendietan izan da, leku eta mendi askotan. «Pedro belaunaldi gaztekoa da; 27 urte ditu, lana dauka, zaletasun handia, eta aurretzen duen dirua mendira bidertzen du. Elkarrekin eskalatzen ibili garen honetan oso ondo konpondu gara. Uztarri ona osatzen dugu: ni zaharagoa naiz, indar gutxiago dut, baina teknikoagoa naiz. Bera, berriz, gazteagoa eta indartsuagoa da, eta altueran gehiago ibili da. Ondo hartzen dugu elkar». Eskarmentua eta teknika, gaztetasuna eta indarra, uztarri ona gora tiratzeko.

Mendi magalean ♦

◆ *b i d a i d e , g o g a i d e* ◆

Ataun, Jentilen bidetik

Ataun herri ingurua ezagutzeko ibilbide aproposa eta garai bateko historia eta sinesmenak, jentilen eta kristauen arteko tirabirak eta, oro har, mitologia ezagutzeko txango egokia.

IZTATOR-EN hasiko dugu ibilbidea. Arratetara doan bidetik lehendabiziko etxe bitartea hartuko dugu kaskoko Agerre baserrietaraino. Iran base-
rriaren ondotik gorantz jarraitu eta Urrestarazu Goikora helduko gara.

Urrestrazu Goikoa •
Norabidea erabat aldatuta, Urdarano baserriaren ondotik harrobiaren gainaldera iritsiko gara, hain zuzen ere Itaundietara. Bestaldeko mailoan Jentilbaratza dago. Inguru horretan dauden mailoek osatzen duten irudi biribilari Aitzarte edo Ataungo Domoa deitzen zaio. Pinudi eta gaztainadietan zehar joanda laiotz-laiotzean, Loibe aurkituko dugu.

Loibe • Malda batzuk igo ondoren Bedamako iturria dago. Hemendik eskuinera Bedama eta Ertzillegi baserrietara joan liteke. Guk ezker alde-
ra hartuko dugu aurrena, bidegurutze batera iritsi eta eskuinera hartzeko gero. Aitzio Beko eta Aitzio Goiko baserrien atarrietatik joan, pagadi, aler-
tzedia eta pinudiak igaro, eta Aitzarte Mendia, eta Erremediora doazen bide-
ak utzita jarraituko dugu ibilbidea. Bidean Saroi-
xar izeneko tokian borda zahar bat igaro eta bere-
hala Aldasparreneko aterpera iritsiko gara.

Aldasparreneko aterpea • Aterpearen estalpetik begiratuta Agautz mendia dago aurrez aurre. Eskuinera eta goraka pinudian sartu eta bihurtune baten ondoren Alda-

GOIRRI MENDIRIZ-MEND

Jentilbaratza, jentilen bizileku eta gordeleku.

txoko iturria aurkituko dugu pagadiaren hasieran. Antzinako pagadia zer den dastatuz, txondar zelaietan zehar igo eta pagaditik aterako gara.

Agauzko Arratea •
Bat-bateko eta ustegabe-
ko ikusmira agertuko zaig-
u: Aralar, Lareo, Putte-
rri, Beriain... Eskuinera
txilardegitik zertxobait
jaitsiko gara, eta aurrean
daukagun pagadian sar-
tu eta Leizadiko gainera
iritsiko gara.

Leizadiko gaina • Harri geodesikoa. Urkillaga eta Lizarrustiko mendateak Laerotik lotzen dituen GR-20arekin bat egingo dugu. Basotik atera eta leize handiaren ondotik, hegoaldean ikusten du-

gun txabolara doan bide-
ari jarraituko diogu.

Txulusaroiko txabola •
Txabola albo batera utzi-
ta, pago handi baten on-
dotik (Aizkerri) beherantz
doan bidezidorra hartuko
dugu. Aizkorri alde a-
urrean dugula, hasieran
mailo eta larretik, gero
Iguñetako belarsoroaren
ondoko artaditik, Urkilla-
gako bidegurutzera iritsi-
ko gara.

Urkillagako bidegurutzea • Puntu horretan, marra gorri-zuriez seinatutako GR-20arekin bat egin, eta berari Arrendoraino jarraituko diogu. Urkillaga baserriko zeharretik Mendiurkullu baserriraino joan, etxe berri bat barrenean utzi, eta

hegi-hegitik jarraituko
dugu, pinudi eta gaztai-
nadietatik joanda, Gazti-
ñerreko ur biltegieta
iristeko. Errepidera hel-
tzeko gainez gain jarrai-
tuko dugu. Artzaterreka-
ko zubitik aurrera, berri-
ro ere, errepidea zapaldu
behar dugu. Behe aldera
egin, PR-G5ari jarraituta,
eta Urdangarin Berri
etxera iritsiko gara.

Urdangarin Berri •
Etxearen ondoan dagoen
zubitik ibaia gurutzatu
eta beti eskuinera eginda,
Astigarrako atsedentleku-
ra helduko gara. Handik
abiapuntura, zubitik edo
erreka ondotik iritsi gai-
tezke.

Goierri Mendiriz-Mendi

◆ z a n g o a k t x a n g o ◆

ibilaldiak ▶ uztailak 31-abuztuak 1

Donostia (C.V.Camping) • Pirinioetako hirumilakoak. Gemelos, Gias eta Clarabide. Irteera ostiralean gaueko 00:00etan.

Maule (Bortükariak) • Pic des Moines (Gabas).
Durango (Tabira) • Breithor eta Cervino. Alpeak.
Tel: 620 31 53.

oporraldia ▶ abuztuan

Galdakao (Ganguren) • Abuztuaren 1etik 15era
Tatry eta Pragara. Irteera uztailaren 31n Gal-
dakaotik. Lehen egunean Bressasonera (Tirol-
Italia) eta bigarrenean Tatryra iritsiko dira.
Praga ere bisitatuko da. Tel:(943) 456 23 26.

Durango (Tabira) • Abuztuaren 1etik 10era Alpeetara. Besteren artean Breithorn (4.165 m.) eta Cervino (4.478 m.) tontorrek igoko dira. Tel: (94) 620 31 53.

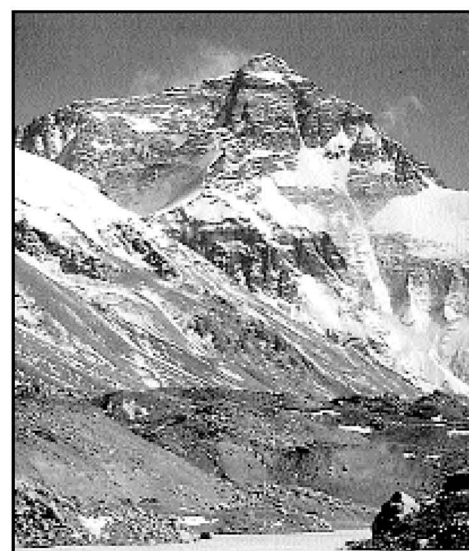
Gasteiz (Manuel Iradier) • Donejakue bidea
abuztuan zehar. Informazioa: 945- 286 532.

Altsasu (Mendigoizaleak) • Abuztuaren 1etik 8ra
Pirinioetara. Hirumilako tontorrak igotzera.

Donostia (*Mendiak eta Herriak*) • Alpeak: abuztuaren 1etik 7ra, 8tik 14ra eta 15etik 21era. Egunero laumilako bat igoko da: Breithorn (4.165 m.), Castor (4.226 m.), Liskán (4.527 m.), Parrotzspitze (4.436 m.), Mte. Rosa-Dufourspitze (4.634 m.). Informazioa: 948-51 32 33.

ikastaroak ▶ abuztuan zehar

Benasque (*Goimendi Eskola*) • Benasqueko Goimendi Eskolak urtero bezala hainbat ikastaro antolatuta ditu abuzturako. 3tik 7ra arrola jaitisia; 17tik 21era orientazioa; eskaladarako hastapenak 9tik 13ra eta 24tik 28ra; eskalada hobekuntza 2tik 7ra eta irailaren 2tik 7ra. Informazioa: 974-55 21 13.

albisteak

ARTXIBOKO.

Everesteko ipar horma

Everest-Euskaltel espedizioa aurkeztu dute •

Ipar aurpegitik igo nahi du munduko gailur altuena Everest-Euskaltel espedizioa osatzen duen laukoteak. Guillermo Bañales, Victor Izquierdo, Angel Navas eta Josu Feijóok ipar ertz luzea aukeratu dute Everestera igotzeko ahalginerako. Azkenaldian saio ugari izan da ertz horretatik, Mallory eta Irvin 1924an saiatu ziren bide beretik. Aurten Malloryren gorpuauren aurkikuntzak areago hedatu du mitoa. Everest-Euskaltel espedizioa abuztuaren 28an aterako da Euskal Herritik, eta lehen saioa irail hasiera aldera egitea espero dute. Tontorra zuzenean eskaintzea da espediziokideen asmoa, Iridium programak telefonia mugikorrean eragin duen iraultza dela medio.

Mendiak eta Herriak Korsikara • Mendiak eta Herriak gidari agentziak Korsikara bidaia antolatu du abuztuaren 23tik irailaren 5era. Informazioa: 948-51 32 33.

CARMELO BERNAOLA, JOHANN STRAUSS ETA RICHARD STRAUSS KONPOSITOREAK OMENDUKO DITU JAIALDIAK

Kursaala Musika Hamabostaldiaren ikur bilakatuko du aurtengo ekitaldiak

■ Asteazkenean hasiko da ekitaldia, eta 60 kontzertu egingo dira, horietako 20 erabateko estreinaldiak izango dira

■ Sarreretatik jasoko duten diruaren %85 bildu dute jada, eta lau kontzertutarako sarrerak agortu dira dagoeneko

■ Lorin Maazel, Christian Zacharias, Frank Peter Zimmermann, Teresa Berganza eta Jordi Savall ageri dira egitarauan

Jon Eskisabel / Donostia

MUSIKA HAMABOSTALDIK aurtengo etapa berri bat hasiko du jaialdiaren 60. urteko historia luzean, Kursaala Jauregian egingo baita. Donostiako eraikuntza enblematikoa osorik erabiliko duen lehen jaialdia izango da Musika Hamabostaldia. Aurtengo 21 kontzertu egingo dira Kursaaleko aretoetan, auditorio nagusia barne, eta hurrengo urtean Victoria Eugenia antzokia ordezkatzeko «%100ean», Jose Antonio Etxenike Hamabostaldiko zuzendariak atzo esan zuenez. Egoitza aldatuta ofizialerako, Beethovenen 9. Sinfonia Kursaalean eskainiko da abuztuaren 30ean, eta beste zortziak Victoria Eugenia. Jaialdiak 340 milioi pezetako aurrekontua du.

Aurrerantzean antolatzaileen buruhaustea izango da «Kursaalaren mailaren pareko egitaraua eskaintzea», esan zuen Etxenikek. Odon Elorza alkatearen esanetan, eraikuntza berriak balio behar du «jende gehiago erakartzeko, eta batez ere gazte gehiago». Horretarako, sarreren prezioak egokitu beharko direla esan zuen.

Eskaintza askotarikoa

Musika sinfonikoak, operak, folkak, baletak eta antzinako musikak osatuko dute aurtengo egitaraua. Guztira 60 kontzertu izango dira, horietako 20 erabateko estreinaldiak. Estreinaldien artean dago Carmelo Bernaola konpositore bizkaitarraren *Monumento* trilogiaren hirugarren zatia, *Tiento*, irailaren 4an. Bernaiolaz gain, Johann Strauss eta Richard Strauss ere omenduko ditu Hamabostaldia.

Donostiako eta inguruko hamar tokitan ordu berean egingo diren beste horrenbeste kontzerturekin zabalduko da jaialdia, hurrengo asteazkenean. Kontzertu nagusia Euskal Herriko Gazte Orkestrak eskainiko du (EGO), Ko-

EDURNE KOCH

Luis Bandres Gipuzkoako Kultura diputatua, Odon Elorza alkatea, Mari Karmen Garmendia Kultura sailburua eta Jose Antonio Etxenike zuzendaria.

puntuz puntu

Izen nagusiak

■ Musika Hamabostaldiaren 60. ekitaldiak hainbat izen nabarmen bilduko ditu abuztuaren 4tik irailaren 5era bitartean.

► **Euskal Herriko Gazte Orkestra** • Hamabostaldiko lehen kontzertua eskainiko du Koruko Andre Mariren basilikan.

Mikel Laboa • Donostiako Orfeoiarekin eta EGOrkin abestuko du abuztuaren 5ean, Victoria Eugenia antzokian. Gonbidatuak: Joseba Tapia, Iñaki Salvador...

Carmelo Bernaola • Haren *Monumento* trilogiaren hirugarren atala estreinatuko da, *Tiento*, irailaren 4an.

Johann Strauss • Haren omenez, *Die Fledermaus* (Saguazarra) eskainiko dute EOSeK eta Andra Mari Abesbatzak, Andres Mitisek zuzendariarekin. Sarrerak agortu dira.

Beethoven • Bederatzi sinfoniak eskainiko dira Frans Brüggennen zuzendariarekin eta XVIII. Mendeko Orkestrarekin. 9. Sinfonia-rako sarrerak amaitu dira jada.

Teresa Berganza • Abuztuaren 31n eskainiko duen kontzerturako sarrerak agortu dira dagoeneko.

Lorin Maazel • Bavaria Irratiko Orkestra Sinfonikoa zuzenduko du bi egunetan. Horietako batean, Richard Strauss omenduko dute

Jordi Savall • Kataluniako musikari ospetsuak Hesperion XX taldea zuzenduko du, eta Erdi Aroko monodia arabiar-andaluziar, judua eta kristaua eskainiko du.

Lucia Lacarra • Dantzaren Galan dantzatzeko du, Angel Corrella, Jone San Martin, Ion Garnica eta beste askorekin.

Lau kontzertutarako sarrerak agorturik

Sarrera salmenta oso ondo doa, Etxenikek azaldu zuenez. Sarreretatik bilduko duten aurrekontuaren % 85 jaso dute jada, eta lau kontzertutarako sarrerak agortu dira dagoeneko: *Die Fledermaus* (Saguazarra) operetarakoak, Teresa Berganzaren saiorakoak, Beethovenen 9. Sinfonia-rakoak eta Verdiren *Requiem*-erakoak. Azken bi horiek izan duten sarrera eskaera dela eta, bi entsegu ireki egingo dira Kursaalean abuztuaren 30ean eta irailaren 3an, 300 pezetan (12 libre-ra).

Mari Karmen Garmendia Kultura sailburuak hiru kontzertu nabarmendu zituen: Mikel Laboarena, EGOk inaugurazioan eskainiko duena eta egitarau ofizialetik kanpo Ainhoa Artetak eta EOSeK Kursaala inauguratzeko abuztuaren 23an eskainiko dutena.

ruko Andre Mariaren basilikan. Hurrengo egunean, Mikel Laboa izango da protagonista. Donostiako Orfeoiarekin eta EGOrkin emango du kontzertua, Victoria Eugenia. Laboaren lagun musikariek ere hartuko dute parte: Joseba Tapiak, Iñaki Salvadorrek, Josetxo Silguero, Luis Caminok, Jexux Artek...

Bestalde, Donejakue Bidea gogoratzeko bi irteera egingo ditu Hamabostaldia. Zumaiara, abuztuaren 11n —eguzki eklipsearen egunean—, eta Orreagara, abuztuaren 17an. Horretaz gain, ohiko zikloak egingo dira: antzinako musika, areto musika, XX. mendeko musika, interprete gazteak eta organo musika.

Hamabostaldian bilduko diren interpretarien maila «gorena» azpimarratu zuen Etxenikek. Besteak beste, Lorin Maazel, Christian Zacharias, Teresa Berganza eta Jordi Savall aipatu zituen.

Maitasun nahasiak

Olasagasti-Zabala bikotearen 'Si quiero' film berria gaur estreinatuko da

Iker Gomez / Bilbo

Eneko Olasagasti eta Carlos Zabala berriro ere zinema zuzendari aritu dira. 1995. urtean *Maite* kaleratu zuten arrakasta handiz. Lau urte beranduago *Si quiero* filmarekin hegoaldeko zinema aretoetan ditugu. Zabala-ren hitzetan «bere sentimenduak guztiz argi ez dauzkan hogeita hamabost urte inguruko pertsona baten istorioa da».

BI ZUZENDARIEK, Eneko Olasagastik eta Carlos Zabalak, beren bigarren pelikula bukatuta eta gaurtik aurrera Hegoaldeko hiriburuetak pantailetan ikusgai dela, aho batez adierazi dute *Si quiero* egitea dibertigarria izan dela. Oporraldi moduko zerbait izan zela gehitu dute. Aktoreak bat datoz baieztapen honekin. Pelikula atzo aurkeztu zen Bilbon, eta hantxe zeuden Cayetana Guillen Cuervo, Joseba Apaolaza, Veronica Moral edota Marta Belaustegi aktoreak, filmaren zuzendariekin batera.

Aktore gehienek errepikatu egiten dute Olasagasti-Zabala bikotearekin lan egitean. *Maite* filmean edo telebistan egindako hainbat telesaiotan topo egin ondoren ezagunak ziren jadanik. Baina parte-hartzaile gehienak euskaldunak badira ere, hor daukagu Cayetana Guillen Cuervo aktore madrildarra.

Aktore madrildarraren portehartzearen arrazoiatariko bat, Olasagastik azaldu duenez, filma Euskal Herritik kanpo zabaltzeko ekar leza-keen erraztasunean datza. «Hautaketa honekin Espainiako merkatura salto egitea errazago izan dezakegu, Cayetana aktore ezaguna

Eneko Olasagasti eta Carlos Zabala atzo Bilbon.

baita Espainiako zinemagintzaren barnean».

Cayetana Guillen Cuervo-grabaketa hasi baino hiru aste lehenago abiatu zen Donostiara zuzendariak eza-gutzeko: «Oso lagun jatorrak iruditu zitzaizkidan, eta beraz gidoia hartu eta irakurri ondoren aldaketa batzuk proposatu nizkien. Denetarikoa egon da, nire proposamen batzuk onartu egin dituzte, eta haiek idatzitako beste ideia batzuk ere guztion artean eztabaidatu ditugu». Izan ere Guillen Cuervoren ustez, pertsonaiek ez dute izan behar zuzendariak sortutakoak bakarrik: Aktoreek ere pertsonaia horren alde borrokatu behar dugu, gureak egin behar ditugu». Talde lanak duen garrantzia azpimarratu du aktoreak.

Burua nahasi, ezkontzan ihesi

Prentsaren aurrean agertu aurretik *Si Quiero* filma pantailaratu zuten atzokoan. Jon (Joseba Apaolazak eginiko pertsonaia) Kristinarekin (Veronica Moral) ezkontzear dago. Baina aurreko egunean Karmenekin (Marta Belaustegi) egiten du topo -bere aitzineko neska-laguna-. Ondorioz, ezkontza egunean baietza eman beharrean, nahi gabe, ezetza ematen dio bere ezkongaiari. Hemendik aurrera bikote honek zuzenduriko istorioa korapilatsu bilakatuko da. Horixe da komedia tonuan idatzirikoa film honen abiapuntua.

Olasagastik dioenez, «adin honetako pertsonak izaten dute nora joan ez dakiten

bolada bat. Guk hori kontatu nahi genuen, baina soziologiarik egin gabe». Horregatik komedia moduan antolatu dute filma, eta gustura daude lortutako emaitzaz. *Si quiero*-ren arrakastaren gakoa publiko aniztasunean dagoela diote zuzendariak: «Adin guztietako jendea etortzen da pelikulak ikustera, eta guk kontatzen dugun istorioarekin zerikusirik ez daukatenak gehienak dira. Egoera ezezagun horien aurrean ikusleak barre algaraka hasten dira, eta hor dago gakoa».

Filmean aurpegi ezagun askok hartu dute parte, baina oinarritzkoena Joseba Apaolaza da, protagonistaren papera egiten baitu. Aktore horrek denetarik egin du: antzerkia, telebista eta orain zinema.

Klausuretan egondako artelanak ikusgai jarri dituzte Lizarran

■ Gustavo de Maeztu museoan orain arte erakusgai egon ez diren obrak zintzilikatu dituzte

Miren Iriarte/ Iruñea

LIZARRAKO Gustavo de Maeztu museoan Lizarrako eliz artea. Heroi kristauak izeneko erakusketa zabaltu zuten atzo. Bertan, Lizarrako eliz eta parroketan gorde izan dituzten artelan erlijiosoa bildu dituzte. Obra hauek sakristia eta klausuretan egon izan dira orain arte, eta horregatik ez dira inoiz ikusgai izan. Orain guztiak bildu eta Gustavo de Maeztun jarri dituzte. Asuncion Orbe erakusketaren komisarioak esan duenez, «obra guztiek osotasun bat eratzen dute». Museoan daudenak pintura eta tailak dira, eta guztien artean batasuna lortzen dute. Batasun honetatik at dagoen obra bakarra egurrezko taula gotiko bat da.

Erakusketaren ardura-dunek Done Jakueren urte santua dela aprobetxatuz antolatu dutela esan dute; Lizarran jende anitz dago aurten, eta jende honi guztiari eskaintza kultural handiagoa ematearren atera dituzte artelanak Lizarrako elizetatik.

Erakusketak 26 artelan bildu ditu, eta uztailaren 29tik abuztuaren 29a bitartean izanen da zabalik Lizarrako Gustavo de Maeztu museoan. Atzoko aurkezpenean Lizarrako alkate Maria Jose Bozal, museoko zuzendari Camino Paredes, Artzapezpikutzako Jesus Omeñaca eta erakusketako komisario Asuncion Orbe izan ziren.

Hasi da EEBBetan Hitchcocken gorazarrea

■ Mendeurren ospakizunetan beldurrezko lanak eta nostalgia nagusi dira

Efe / Los Angeles

UNIVERSAL zinema estudio-koek Alfred Hitchcocken brontzezko busto bat jarri hasi dituzte maisu britainiarren omenezko mendeurren ekitaldiak. Tippi Hedren eta Janet Leigh -Hitchcocken musetako bi- izan ziren busto horren ezarpen ekital-

dian, Los Angelesko Universal estudioen egoitzan, zinemalariaren alaba Patekin eta Lew Wassermanekin batera. Azken hori Hitchcocken agente izan zen urte luzez, Universal estudioetako lehendakari izateaz batera.

Gonbidatu ospetsu horien guztien inguruan, bele beltzak ikus zitezkeen.

Bere filmak eskaintzeko zikloak, hitzaldiak eta erakusketak etorriko dira orain.

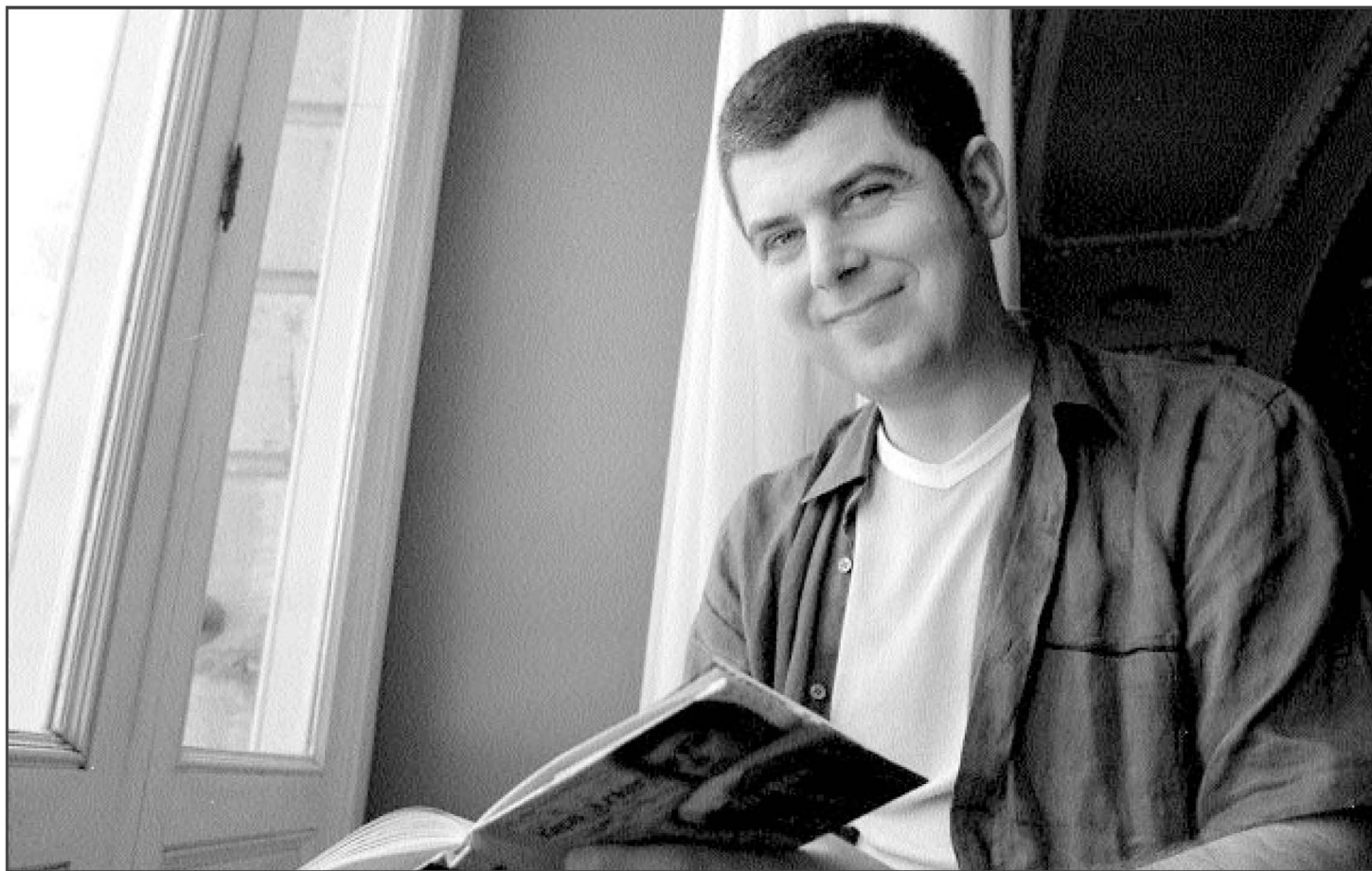
Estatu Batuetan bezala Europan ere, haren omenezko ekitaldiak izango dira, abuztuaren 13aren inguruan guztiak, egun horretantxe beteko baita suspentsearen maisua deitu izan denaren jaiotzaren mendeurrena.

Kepa Junkera

• MUSIKARIA •

■ ■ ■ Gaur gauean kontzertua emango du Portugaleteko Zubi-Alde kiroldegian, Quebecoko La Bottine Souriante taldearekin batera ■ ■ ■ La Bottine Souriante folk musikaren barnean puntako taldea da. ■ ■ ■ Kepa Junkerak egistamo asko ditu buruan, baina, oraingoz, zuzeneko emanaldiak ahalik eta hobekien egitea du helburu.

«Gaurko kontzertuan ezustekoak izango dira»

MIKEL MARTINEZ

■ **Azkenaldian elkarrekin zabiltzate zu eta La Bottine Souriante taldea. Zelan hasi zen bion arteko lankidetzaz hori?**

Badira urte batzuk La Bottine taldea ezagutzen dudala. Lehenengo aldiz ikusi nituenean, biok geunden Torontoko Jaialdian. La Bottinekoak izan ziren lehenengoak, eta nik haien atzetik jo nuen. Itxaron bitartean, haien agerraldia ikusi nuen, eta esan behar dut asko gustatu zitzaidala.

Haiek ere nire kontzertuari adi egon ziren, eta nire musika atsegin zutela esan zidaten. Handik aurrera, bion arteko kolaborazioak hasi ziren: batzuetan kontzertuak, eta azkenengo boladan estudioan ere topo egin dugu.

La Bottine taldea Quebecen dagoen musika talderik onenetarikoa da une honetan. Oso doinu pertsonalak lantzen dituzte. Lehenengo

aldiz entzun nituenean, liluraturik utzi ninduten.

■ **Ez da Euskal Herrian batera jotzen duzuen lehenengo aldia izango oraingo hau.**

Ez, askotan egon gara agertoki berean; gehienbaten nire azken diskoa, *Bilbao 0:00*, grabatu ostean. Arin Quebec kantua egin genuen batera lan horretan, eta, estudioan elkarrekin egon ondoren, munduko hainbat lekutan batera jo dugu. Egia da Euskal Herrian Barakaldo antzokian jo genuela lehenengo aldiz, eta honako hau bigarren aldia da. Espainiako Estatuan askotan aritu gara batera, Madrilan, Bartzelo-

nan... Portugaleteko kontzertua Euskal Herrian elkarrekin egiten dugun bigarren ikuskizuna izango da.

La Bottine

«Quebecen dagoen musika talderik onenetarikoa da. Oso doinu pertsonalak lantzen dituzte. Lehenik entzun nituenean liluraturik utzi ninduten»

tzertu ikus ditzake eta gauza berriak aurkitu. Inoiz ez da zure entzulea aspertu behar.

Gaurkoa, gainera, oso kontzertu berezia da, Elai

Alai abesbatzak hogeita bostgarren urteurrena betetzen baitu. Beraz, bai, sorpresak izango dira. Beti saiatzen naiz gonbidatu bereziak agertokira igotzen, eta bihar ere agertuko dira horrelako zenbait.

■ **Aurten amaigabeko bira egiten ari zara. Zenbat kontzertu gehiago eskaini behar dituzu?**

Uf! Askotan eman behar ditut oraindik ere, baina horixe nahiko luke musikan barneraturik dagoen pertsona orok; hau da, asko jotzea, eta jendea gustura joatea etxera kontzertua bukatzean. Hori-xe nahi dugu denok.

■ **Etorkizunerako proiekturik izango duzu dagoneko buruan.**

Askotan, gehiegi esango nuke nik. Buruan ideia asko darabilzkit orain, baina badakizu nolakoa den musikarion mundua. Gehienetan proiektu bakar batzuk ateratzen dira aurrera, eta orain bat

Kontzertuak

«Agertokira igotzen naizen bakoitzean, zerbait berria egiten saiatzen naiz. Hala, pertsona batek zure bi kontzertu ikus ditzake, eta gauza berriak aurkitu. Inoiz ez da zure entzulea aspertu behar»

esaten badizut eta gero aurrera egiten ez badu...

Orain kontzertuak bukatu behar ditut, eta jendea eguneroko ezustekoak eman. Oraingoz hori da nire proiektua. Gero gerokoak. Kontzertu bakoitza ikuskizun berri bat da. Eta horretan nabil buru-belarri.

■ **Zerk lotzen ditu Quebecoko musika talde sonatu hori eta Euskal Herriko musikaren eroalea den Kepa Junkera?**

Uste baino gauza gehiagok lotzen gaitu. Izan ere, musika korronte bera da, azken finean. Mendebaldean orain dagoen estilo bera dugu biok. Musika ez da inoiz leku bakar batekoa. Hemengo musikak Europako estiloekin bat egiten du ezaugarri askotan; beraz, soinuak eta musika tresna batzuk berberak izateaz gain, korrontea bera dela esan daiteke.

■ **Eta Bilboko Aste Nagusi-ko txupin eguneko kontzertua nolakoa izango da?**

Agerraldi hori oso berezia da niretzat. Nire herriko jaietan joko dut, lagunez inguratuturik, sendikoak han aurrean daudela. Oso hunkigarria da niretzat, eta horretan ere kontzertu ezberdina izan dadila nahi dut, beti gauza berriak sartuz.

■ **Zer deritzozu Badator Mari Jaia zure kantuak izan duen harrerari buruz?**

Hori oso erronka garrantzitsua izan zen hasieratik. Gutxinaka-gutxinaka jendeak abestiaren letra eta musika ikasten doala ikusten noa, eta, azkenean, eraserki moduko bat bihurtzen doa kantua. Zer esango dizut, nire herriko jaietako abesti ofizialaren egilea izateak oso ondo sentiarazten nau.

Iker Gomez
BILBO

Euskal tradizioaren erakustokia sortu dute Donibane-Lohizunen

Euskal Herriaren historia eta ohiturak azaldu eta euskal produktuak biltzen ditu

Hur Gorostiaga / Donibane-Lohizune

Euskal tradizioaren erakustokia heldu den astelehenetik aitzina zabalik egonen da Donibane-Lohizunen. Jean Vier euskal tradizioko oihalgileak Donibane-Lohizunen duen etxaldean kokatu du «ekomuseoa», ikus-entzuteko materialez eta erakusketa bidez euskal historia, ohitura eta bizipenen berri ukaiteko.

LEHEN BEGIRADAN kanpotarrari zuzendutako erakustokiaren itxura badu ere, ordu eta erdiko itzuli gustagarria egiteko aukera ematen du euskal tradizioaren erakustokiak. Jean Vier euskal tradizioko linozko oihalgintza egiten duen etxeak, oihalgintza produkzioa Jalday eremura lekutu, eta Donibaneko RN10 errepidearen ondoan dagoen etxalde zoragarria erakustoki bilakatu du.

Egiturak bi zati nagusi ditu: erakustokia eta denda. Erakustokian, Euskal Herriaren historia, hizkuntza zein tradizioari buruzko azalpenak ematen dira. Paretetan ezarritako afixen bidez, ordenagailu bidezko joko interaktiboz edo bereziki apaindutako gelen bidez, bisitariak ez du aspertzeko betarik.

Bisita hainbat euskal kantu eta musikak gidatzen dute. Biriatuko plazaren itxura duen gelan sartu aitzin,

Euskal tradizioko linozko oihalgintza etxea 'ekomuseo' bilakatu du Jean Vierrek.

sagarnogintzaz azalpena ematen dute. Ondotik, berriz, euskal makila, euskal txape-

■ ■ ■ Bisita
frantsesez egin
daiteke soilik,
baina heldu den
urtetik aitzina
euskara
gehitzeko xedea
dute
arduradunek

la, pilotako diziplina guztiak, euskal dantza, euskal etxearen egitura, euskal hilerria, euskal dantzak, espartinak eta lehenagoko abelzaintzaren ohiturak aipu dira, besteak beste, lehen ezagutza bat egiteko gisan. Folklorean zentratzen bada ere,

ez du turistendako ikusgarriek izaten duten izaera laidogarririk. Hala ere, lehen

zatian Izarra pattarrari ematen dion tarte gehiegizkotzat da, bisitaren lehen hoge minutak produktuaren publizitate hutsa baitira.

Bisita momentuko frantsesez egin daiteke soilik, baina heldu den urtetik aitzina euskara eta ingelesa gehitzeko xedea agertu dute arduradunek. Heldu den urteari begira, usategi bat eraikiko dute kanpoan, ehizaren sekretuen berri emateko. Gisa berean, gasnategi bat ere eraikitzeko asmoa dute, gasnaren ekoizpena esplikatuko duena. Orotara hiru milioi liberako inbertsioa egin du Jean-Vierrek erakusketa antolatzen.

Erakustokiaren bigarren

atalean, aldiz, Jean-Vier etxeak egiten dituen euskal oihalen denda handi bat ageri da, eta horrekin batera euskal elikagaiak eta edangaiak ere salgai ezarri dituzte.

Erakustokiak astelehenean irekiko dizkio ateak ikusleri zabalari. 35 liberetan (900 pezeta) helduentzat eta 15 libera hamabi eta hamazortzi urte bitarteko gazteen-dako (400 pezeta). Oraindik zabalik ez bazegoen ere, atzo jadanik eguraldi txarrak edo haizeak bultzaturik lehen bisitariak izan zituzten erakustoki zabaldu berrian. Zahar zein haur, gustora ari-tu ziren bisitari.

Claudio Rodriguez
«gizon aratza» zela
esan dute haren
lagun poetek

■ Omenaldia eskaini
diote Santanderko
uda ikastaroetan

Efe / Santander

JOAN den astean zendutako Claudio Rodriguez poeta espainiarra mintzagai izan zuten atzo Santanderko Menendez Pelayo Unibertsitateko udako ikastaroetan. Victor Garcia de la Concha Espainiako Akademiako zuzendariak eta Jose Hierro poeta eta Cervantes sari-dunak «gizon aratz» iritzi zioten Rodriguez, eta mistikoen antzera «errealitate desitxuratua» irudikatu zuela azaldu zuten.

De la Conchak gogoratu zuenez, Rodriguezek hutsak harrotu zituen Espainiako literatur panoraman bere lehen poesia liburuarekin, *Don de la ebriedad*, «modenitate literarioaren ildoak ekartzen baitzuen». Rodriguezentzat poesia ez zen ariketa intelektual hutsa, «poetaren kontzientzia atsekabetua zuen abiapuntutzat, eta hitzen bidez arraildurak uxatzen saiatzen zuen», azaldu zuen De la Conchak.

Rodriguezen eta haren obraren ukitu misterio-tsua nabarmendu zuen Jose Hierrok. «Hizkuntza asmatzen ariko balitz bezala idazten zuen, huskeriei buruzko aipamene-kin gu engainatzen ariko balitz bezala», esan zuen Rodriguezen aspaldiko laguna izandakoak. Hierrok ere uste du Rodriguezek aldaketa ekarri zuela Espainiako literaturan. Pertsona gisa, oso inozoa eta «errealitatearen zentzurik gabekoa» zen.

Joera eszeniko berriak nagusituko dira aurten Tarregako Antzerki Ferian

Bernardo Atxagaren 'Xola y los leones' antzeztuko du Gasteizko Porpol taldeak

Erredakzioa / Donostia

Antzezteko joera berriztatzaileak agertuko dira irailaren 9tik 12ra bitartean Tarregako XIX. Antzerki Ferian. Kanadako Eloize zirkuak eta Siziliako Cooperativa Arca taldeak aurkezturiko saioak izango dira eskaintza apaigarrienak. Euskal Herriko ordezkariarik ere izango da bertan; besteak beste, Gasteizko Porpol taldeak haurrentzako prestaturiko antzezpemuntaia bat taularatuko du.

AURTEN orotara 125 ikuskizun emango dira urtero Tarregan (Lleida) antolatuta ohi duten antzerki topaketan. Horietatik 47 kale ikuskizunak izanen dira, eta gainontzekoak areto barrukoak eta ordaindu beharrekoak. Jaialdiko zuzendari Joan Angueraren hitzetan, Kanada eta Siziliatik datozen ikuskizunek osatzen dute aurtengo Tarregako Antzerki Feriaren «eskaintza interesgarriena». Bai Siziliako Cooperativa Arca taldeak eta baita Cirque du Soleil entzutetsuko eskolako Eloize zirkuak ere apustu garbia egiten dute antzezpenez hizkuntza berriztatzaileen alde; halaber, joera berri horien ordezkari apartak dira.

Kanadako zirkuak *Excen-tricus* espektakulua aurkeztuko du Tarregako jaialdian; ikuskizun horrek antzerkia, dantza eta musika tartekatzen ditu. Formatu elektriko baten zuzeneko soinuak girotuko du arte diziplina ezberdinak batzen dituen emanaldi hori. Bestalde, siziliarrek Mickiewicz

JOSEBA OLALDE

Porpol taldeak Atxagaren lan bat antzeztuko du Tarregan.

Cagliostro antzezlana emango dute oholatza gainean. Testu originalaren egitura propio zatikatuz, aitzinako errito eta saloi eszenak kontrajarriko dituzte obra horretan. Proposamen berriztatzaileekin jarraituz, Anguerak beste honako eskaintza hauek aurkeztu ditu Jaialdiaren barruan: Centro Dramatico del Valles taldearen *Poi piovve dentto a l'alta fantasia* eta Roger Bernat eta bere General Electrica konpainiaren *Una joventut europea*.

Euskal Herriko taldeak

Euskal Herriko ordezkariarik ere izango da Tarregako Antzerki Jaialdian. Gasteizko Porpol taldeak Atxagaren testuekin osaturiko *Xola y los leones* antzeztuko du. Horre-

taz gain, Sobradun taldearen *No hay huevos* antzezlana, Teatro Salitreren *La zorra*, Golden Apple Quarteten *Radio Golden*, Txireneren *Birus* eta Deabru Beltzak eta Inkieto Ibiltariak eskainiko dituzten emankizunak egongo dira ikusgai antzerki topaketan. Gainera, behin baino gehiagotan ikusi ahal izango dira talde horien lanak irailaren 9tik eta 12ra bitartean.

Antzerki Feriako zuzendariaren hitzetan, Porpol taldeak taularatuko duen *Xola y los leones* antzezlana jaialdiko aipagarrienetako bat izango da. Lan hori iragan abenduan estreinatu zuen Gasteizko taldeak, euskaraz: *Xolak badu lehoien berri* izenburuarekin hain zuzen ere. Haurrentzako bereziki atondurik dagoen proposamen

horrek, arratoi zakur baten istorioak kontatzen ditu. Atxagaren testua oinarritzat harturik, antzerki taldeak kolorez beteriko muntaia alai bat egin du, bai euskaraz eta baita gaztelaniaz ere. Lanak orijinaltasuna du ezaugarri nagusizat.

Gasteizko taldearen eskaintzaz gain, Jaialdiraino Australiatik, Afrikatik eta Gironatik joango diren taldeen ikus-entzunezko hiru proiektu nabarmendu ditu, halaber, Anguera jaunak.

Sariak lehenbizikoz

Bestalde, Joan Anguerak San Miguel Sariak aurkeztu ditu lehenengo aldiz; sari horiekin Feriako ikuskizun onenak aukeratuko dira ikusleek igorritako bozen bidez.

Veneziako Zinemaldiak ez du gehiago sari teknikorik emango

■ Hala erabaki du Alberto Barbera jaialdiko zuzendari berriak

Erredakzioa / Donostia

ENEZIAKO Zinemaldiak aurten, eta ziurrenik baita hemendik aurrera ere, sei sari baino ez ditu emango. Alberto Barbera zuzendari berriak hala erabaki du bere zuzendari taldearen laguntzarekin. Horretaz gainera, ez da *ex aequo* saririk emango, alegia, ez dela partekaturiko saririk emango.

Albo batera utzi diren sariak teknikoak deritzotenak dira, hala nola gidoiari, argazkiari, musikari, muntaiari eta produkzioari ematen zaizkienak, besteak beste.

«Ez gara Hollywoodeko akademia, eta Veneziako sariak ez dira Oscarrak». Horrela adierazi zuen atzo Barberak prentsaren aurrean egin agerpenean.

Horrenbestez, banatuko diren sei sariak honako hauek izango dira: Urrezko Lehoia film onenarentzat, Epaimahaiaren Sari Nagusia, zuzendari onenari sari berezia, Volpi saria aktore onenentzat eta Marcello Mastroianni saria aktore berri onenarentzat. Ibilbide oso bati eman ohi zaion Urrezko Lehoia ere banatuko da, eta aurten Jerry Lewis izango da saritua.

Sariak gutxiago izango dira, baina izarrak ez dira faltako: Tom Cruise, Nicole Kidman, Antonio Banderas, Sean Penn, Harvey Keitel, Isabelle Huppert, Michael Caine, Melanie Griffith, Holly Hunter, John Malkovich eta Martin Sheen izango dira, besteak beste.

MUSIKA

ABADIÑO

- **Brutal Melody, Gospel Killers.** Gaztetxean, 22:00etan.

ALTSASU

- **Fabian Carbone eta Tango Quattro.** Zelandin, 22:00etan.

ALTZO

- **Maixa ta Ixiar.** Plazan, 00:30etan.

ARRASATE

- **Mother's pride.** Gaztetxean, 22:30etan.

AZPEITIA

- **Eztanda, Skunk.** Txosnetan, 23:00etan.

BEHOBIA

- **Nervion.** Dantzaldia, 00:00etatik aurrera.

BERADONA

- **Alaitz eta Maider.** 00:00etatik aurrera.

BILBO

- **Betagarri.** San Ignazio auzoan, 23:00etan.

BILLABONA

- **El expreso de Chicago.** Dantzaldia, 23:00etatik aurrera.

DONOSTIA

- **Akelarre.** Dantzaldia, 23:00etatik aurrera Loiolako parkean.

ERRONKARI

- **Sabina Puertolas sopranoa eta Cristina Villar pianojolea.** Gazteluko ermitan, 20:30etan.

ETXALAR

- **Balerdi Balerdi.** Herriko ostatuan, 22:00etan.

FORUA

- **Gozategi.** Herriko plazan, 01:30etan.

GASTEIZ

- **Cristina Sánchez eta Silvia Gutierrez.** Musika Etxean, 20:00etan.

GETXO

- **Skalariak, Noraezean eta herriko talde bat.** Algortan, 23:30etan.

IRUN

- **Zumaitar pekusio taldea.** Kaibigorri Ateneoan, 23:00etan.

LEZO

- **No Toxic Pipe.** Ziriku tabernan, 23:00etan.

LIZARRA

- **Malarians, ñlt eta Haritzaren Sustraia.** Autobus geltokiaren atzekaldean, 23:30etan.

ORIO

- **Iñaki Labaka.** Hondartzan, 23:00etan.

ANTZERKIA

JOKIN BADIOLA

Taupada taldearen antzerkia eta Pettiren musika Larrabetzun

Hori Bai gazte elkarteak hainbat ekitaldi antolatu ditu egunotan Larrabetzun, eta bihar, gaztetxeen alde, Gazte Eguna burutuko da (bertan Fermin Muguruza Dub Manifest, Etsaiak eta Koma taldeek joko dute gauean). Gaur, berriz, Taupada antzerki taldeak *Mari Sorgin* lana antzeztuko du plazan, 21:30etan. Eta gaueko 23:00etan, Petti kantari nafarrak toki berean abestuko du.

PASAIA

- **Lif, Hyssopus.** Pasai Donibainen, 23:00etan.

PORTUGALETE

- **Kepa Junkera, La Bottine Souriante.** Zubialde kiroldegian, 22:00etan.

SESTAO

- **Bide Ertzean.** Ordua zehaztu gabe. Jaietan.

TOLOSA

- **Tolosako Musika Banda.** San Ignazio kontzertua Berdura plazan, 23:00etan.

TRAPAGARAN

- **Hotza.** Dantzaldia, 00:00etatik aurrera. Jaiak.

URNIETA

- **Vision talde kubatarra.** Saroben, 22:00etan.

ZARAUTZ

- **Pello Ramirez Intxausti eta Josetxo Goia-Arribe.** Santa Maria la Real parrokian, 22:00etan.

ZUBIETA

- **Etsaiak, Etxakit.** Plazan, 23:00etan.

ANTZERKIA

DONOSTIA

- **Un espíritu burlón.** Iñaki Miramon, Marta Fernández Muro eta Maria Isbert aktoreen eskutik,

Antzoki Zaharrean, 20:00etan eta 23:00etan.

- **Mukikrossa.** Haur antzerkia Hanakagorri taldearekin, Loiolako kaleetan zehar, 18:00etan.

- **La avería.** Trapu Zaharra taldearen eskutik, Loiolako Aralar kalean, 20:00etan.

- **Chicago.** Uneko musikala Victoria Eugenia, 20:00etan.

OLITE

- **Las bodas de Caná.** AZ Producciones taldearen eskutik, Marco Real Upelategietan, 20:00etan.

ZINEMA-BIDEOA

DONOSTIA

- **El vigilante nocturno.** Zinema kalean. Egiako kultur etxearen terrazan, 22:30etan.

DANTZA

AZPEITIA

- **Bielorrusiako Dantza Taldea.** Enparantza Nagusian, 23:30etan.

BEHOBIA

- **Colimako Unibertsitateko Ballet Folklorikoa (Mexiko).** Faisanen Irlako XVI. Jaialdiaren barne, 22:30etan.

BERA

- **Letoniako Riga hiriko dantza eta espresio eskolako balleta.** Kultur etxean, gaueko 21:00etan.

BERTSOLARITZA

BILLABONA

- **Sebastian Lizaso, Anjel Mari Peñagarikano, Xabier Amuriza, Jexux Mari Irazu eta Amaia Agirre.** Olaederra kiroldegian, 22:00etan.

GETXO

- **Sebastian Lizaso, Aitor Mendiluze, Andoni Egaña eta Aritz Lopategi.** Algortako Kasino plazan, 13:00etan.

HITZALDIA

ZARAUTZ

- **Donejakue Bidea Gipuzkoan.** Jose Luis Orellaren eskutik, Olerti etxean, 19:30etan.

LEHIAKETAK

ARRASATE

- **Jokin Zaitegi XIII. Itzulpen laburren sariketa.** Munduko edozein hizkuntzatik itzulitako idazlanak aurkez daitezke, baina jatorrizko testuen lehen argitalpena 1996, 1997, 1998 eta 1999 urtetan argitaratua egon behar du eta itzulpen-lanak orijinala eta inoiz argitaratu gabea izan behar du. Testuaren luzerak gutxienez 15 eta gehienez 30 orrialdekoa izan beharko du. Lanak helbide honetara bidaliko dira urriaren 29a baino lehen: AED elkarte / Jokin Zait-

gi sariketa / Pablo Uranga kalea, 4 behe / 20.500 Arrasate. Argibide gehiago 943-771228 telefonoan.

LEZO

- **Lezoko Literatur Sariak 1999.** IV. Juan Jose Sarasola «Lexo» olerki saria, IV. Daniel Garbizu «Iruzubi» ipuin saria eta III. Frantzisko Gaintza saiakera saria. Olerkiek gutxienez 50 lerro izango dituzte eta gehienez 300, ipuinek gutxienez 3 orrialde izango dituzte eta gehienez 18, eta saiakerek gutxienez 5 orrialde izango dituzte eta gehienez 30. Idazlanak azaroaren 6a baino lehen aurkeztu behar dira Udal Liburutegian.

BESTELAKOAK

GERNIKA

- **Los Locos Años 20.** Ikuskizun honetan musika, antzerkia eta dantza, denak batera eskaintzen dira 6 musikari eta 6 aktore eta dantzarien eskutik. Helburua 1.920. urtearen inguruan bizi izan zen estetika ikusgarria antzezte da. Seber Altube auditorioan, 20:30etan izango da antzezpena.

HERNANI

- **60 urtetik gorakoentzat 7 egunetako egonaldia Zudairen (Nafarroa).** Abuztuaren 27tik irailaren 2ra izango da. Informazio gehiago Hernaniko jubilatuaren etxean, 943-553204.

ARABA

GASTEIZ

GURIDI. Notting Hill: 17:00 - 19:45 - 22:30. La Ira: Carrie II: 17:00 - 19:45 - 22:30. Vampiros: 17:00 - 19:45 - 22:30. Lisboa: 17:00 - 19:45 - 22:30. Unos peques geniales: 17:30 - 20:00. Yo dispararé a Andy Warhol:(JBA) 01:00. Si quiero: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. Virus: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00.

MIKELDI. Rugrats: 17:30. Matrix: 19:45 - 22:30.

MIKELDI ZINEMAK. Beowulf: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. Notting Hill: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. La momia: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. Virus: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. El beso de Judas: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00.

SAMANIEGO. Tarzán en la ciudad perdida: 17:00. El cometa: 19:45 - 22:30. 10 razones para odiarte: 17:30 - 19:45 - 22:30. Manolito Gafotas: 17:00 - 19:45. Mamá preséntame a papá: 22:30. Matrix: 17:00 - 19:45 - 22:30.

BIZKAIA

BILBO

ASTORIA. Matrix: 17:00 - 19:30 - 22:00.

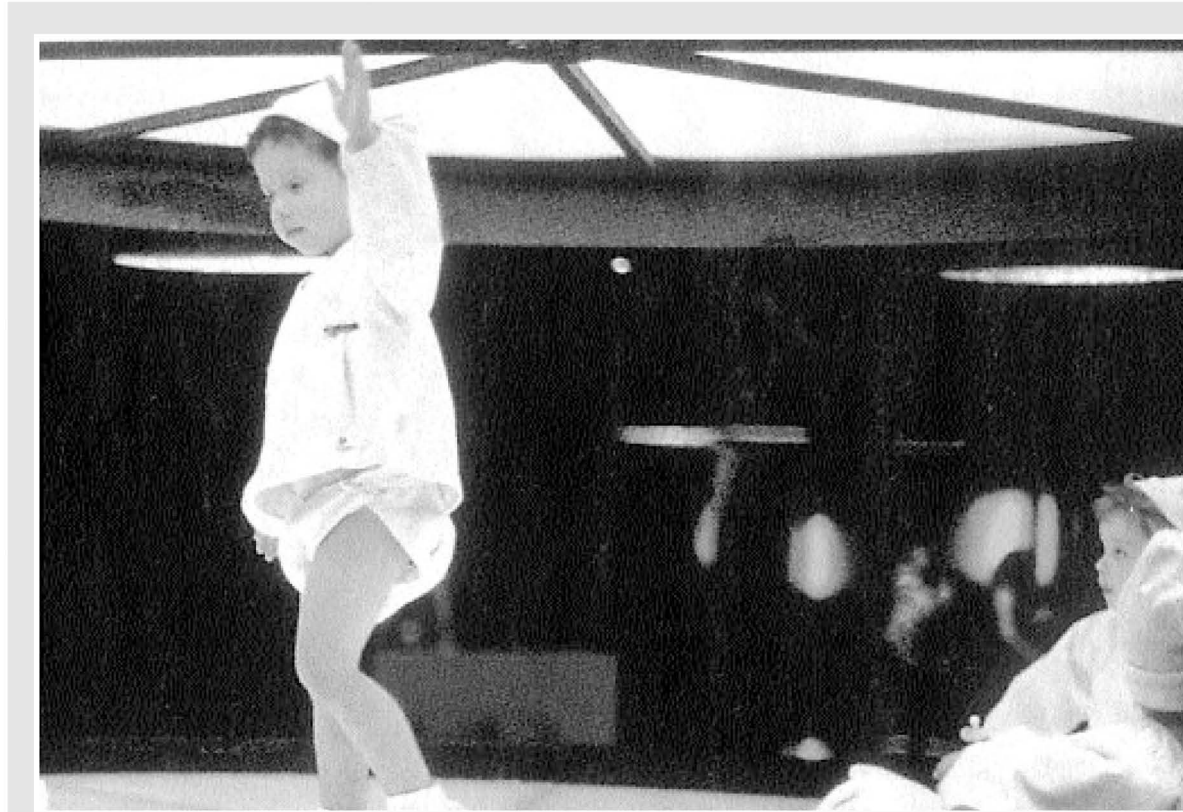
AVENIDA. Manolito gafotas: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Matrix: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Nunca me han besado: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Sí quiero: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Goomer: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Le Petit Marguery (J.B.A.): 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00.

CAPITOL. Notting Hill: 16:45 - 19:45 - 22:30. Matrix: 16:45 - 19:45 - 22:30. La momia: 16:45 - 19:45 - 22:30. Virus: 17:15 - 20:00 - 22:30.

COLISEO ALBIA. Lisboa: 17:30 - 19:45 - 22:00.

IDEALES. Sí quiero: 17:30 - 20:00 - 22:30. Carrie II: La Ira: 17:15 - 20:00 - 22:30. Unos peques geniales: 17:30 - 20:00. Vampiros: 22:30. Tarazan en la ciudad perdida: 17:30 - 22:30. Vampiros: 19:45. Virus: 17:30 - 20:00 - 22:30. Escuadrón oculto: 17:30 - 20:00 - 22:30. 10 razones para odiarte: 17:30 - 20:00 - 22:30. Notting Hill: 17:00 - 19:45 - 22:30.

MIKELDI. Notting Hill: 17:15 - 20:00 - 22:30. Beowulf: 17:30 -

‘Unos peques geniales’

Komedia hau premisa batetik abiatzen da: haurrak oso azkarrak dira, eta euren artean komunikatzeko gaitasuna dute, baita euren hizkuntza propioa dute ere. Mediku azkar batek, Kathleen Turnerrek, ahalik eta etekin gehiena atera nahiko dio gertakari horri, eta Nobel saria irabaztea izango da bere helburua. Hego Euskal Herriko lau hiriburuetan ikus daiteke.

20:00 - 22:30. La momia: 17:15 - 20:00 - 22:30. El beso de Judas: 17:30 - 20:00 - 22:30.

MULTI. Miedo y asco en Las Vegas: 17:30 - 19:45 - 22:30. Manolito gafotas: 17:30 - 20:00. Rewind: 22:30. Martha conoce a Frank, Daniel Y Laurence: 17:30 - 19:45 - 22:30. Sí quiero: 17:30 - 20:00 - 22:30. Romance X: 17:30 - 19:45 - 22:30. Mamá preséntame a papa: 17:30 - 20:00 - 22:30. Cuarteto de La habana: 17:30 - 19:45 - 22:30. Todo sobre mí madre: 17:30 - 20:00 - 22:30.

BARAKALDO

MAX CENTER. Carrie II: La Ira: 17:00 - 20:00 - 22:30. Matrix: 16:30 - 19:30 - 22:30. Notting Hill: 16:30 - 19:30 - 22:30. Virus: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30.

Escuadrón oculto: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. Unos peques geniales: 16:30 - 18:30 - 20:30. Cosas que olvidé recordar: 22:30. Vampiros: 16:45 - 19:45 - 22:30. Beowulf: 16:30 - 19:30 - 22:30. La momia: 16:30 - 19:30 - 22:30. 10 razones para odiarte: 17:00 - 20:00 - 22:30. Sí quiero: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. Tarzán y la ciudad perdida: 16:30 - 18:30. Martha conoce a Daniel, Frank y Laurence: 20:30 - 22:30.

BASAURI

BILBONDO. Beowulf: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. La momia: 17:00 - 19:45 - 22:30. Unos peques geniales: 16:30 - 18:30 - 20:30. Mamá presentame a papá: 22:30. Matrix: 17:00 - 19:45 - 22:30. Sí quiero: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. Vampiros: 17:00 - 20:00 - 22:30. Virus: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. Notting Hill: 17:00 - 19:45 - 22:30.

SOCIAL ANTZOKIA. Virus: 17:15 - 20:00 - 22:30.

GALDAKAO

TORREZABAL. Matrix: 22:30.

GETXO

LAUREN. The Matrix: 16:15 - 19:15 - 22:15 - 00:45. Cuarteto de la Habana: 16:10 - 18:15 - 20:15 - 22:30 - 00:45. El beso de Judas: 16:10 - 18:20 - 20:30 - 22:35 - 00:45. Wing commander: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 00:30. Tarzán y la ciudad perdida: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15 - 00:15. Escuadrón oculto: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15 - 00:15. Unos peques geniales: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. Se buscan Fulmontis: 00:30. Vampiros: 16:10 - 18:30 - 20:40 - 22:45 - 01:00. Carrie II: La Ira: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15 - 00:15.

Notting Hill: 16:30 - 19:30 - 22:30 - 00:45. La Momia: 16:30 - 19:15 - 22:15 - 00:45. Virus: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 00:30.

AREETAKO GRAN CINE-MA. Sí quiero: 17:30 - 20:00 - 22:30.

LEIOA

CINESA ARTEA. El beso de Judas: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15 - 00:30. La momia: 16:00 - 18:45 - 22:00 - 00:45. Sí quiero: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 00:45. Unos peques geniales: 16:00 - 18:00 - 20:00. The Matrix: 22:00 - 00:45. 10 razones para odiarte: 16:00 - 18:00 - 20:00 - 22:00 - 00:00. Beowulf: La leyenda: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 00:30. Notting Hill: 16:30 - 19:15 - 22:00 - 00:45. Virus: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15 - 00:15.

Vampiros: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00.

ONDARROA

BIDE ONERA. El Gurú: 22:30.

PORTUGALETE

COLISEO JAVA. Vampiros: 17:30 - 20:00 - 22:15.

SANTURTZI

SERANTES. Virus: 17:15 - 19:45 - 22:15. The Waterboy: 17:30 - 20:00 - 22:30. Se buscan Fulmontis: 17:15 - 19:45 - 22:15.

GIPUZKOA

DONOSTIA

ASTORIA. Virus: 17:15 - 19:45 - 22:15. Escuadrón oculto: 17:15 - 19:45 - 22:15. Notting Hill: 17:00 - 19:30 - 22:00. La momia: 17:00 - 19:30 - 22:00. Romance: 17:00 - 19:30 - 22:00. Sí quiero: 17:15 - 19:45 - 22:15. Unos peques geniales: 17:00. Vampiros: 19:30 - 22:00.

TRUEBA. Sue perdida en Manhattan: 17:30 - 19:45 - 22:00. El Petit Marguery: 17:30 - 19:45 - 22:00.

PRINCIPE. Lisboa: 17:00 - 19:45 - 22:15. Sí quiero: 17:15 - 19:45 - 22:15. Flores de otro mundo: 17:00 - 19:30 - 22:00. Virus: 17:00 - 19:30 - 22:00. El cuarteto de La Habana: 17:15 - 19:45 - 22:15. Martha conoce a Frank, Daniel y Laurence: 17:15 - 19:45 - 22:15.

GARBERA. Notting Hill: 17:00 - 19:30 - 22:15. Virus: 17:30 - 19:45 - 22:30. Sí quiero: 17:15 - 19:30 - 22:30. Rugrats, aventuras en pañales: 17:15. Matrix: 19:30 - 22:15. Unos peques geniales: 17:15 - 19:15 - 22:15. 10 razones para odiarte: 22:15. Beowulf: La Leyenda: 17:30 - 19:45 - 22:15. La momia: 17:00 - 19:45 - 22:30.

WARNER LUSOMUNDO. Beowulf: 16:15 - 18:30 - 20:40 - 22:50 - 01:00. Vampiros: 16:00 - 18:20 - 20:30 - 23:40 - 01:00. Manolito gafotas: 16:15 - 18:10 - 20:10 - 22:30 - 00:30. Matrix: 17:00 - 19:45 - 22:20 - 01:00. La momia: 16:45 - 19:30 - 22:15 - 01:00. Notting Hill: 17:00 - 19:45 - 22:30 - 01:10. 10 razones para odiarte: 16:15 - 18:15 - 20:20 - 22:40 - 00:45. Unos peques geniales: 01:10. Tarzán en la ciudad perdida: 16:30 - 18:20 - 20:10 - 22:00.

hiriburuetakoko filmak

CUARTETO EN LA HABANA. Espainia, 1999. Zuz.: Fernando Colomo. Aktoreak: Ernesto Alterio, Mirtha Ibarra, Javier Camara, Laura Ramos eta Maria Esteve. Jatorri iluna eta etorkizun argiagoa ez duen musikari baten istorioa da hau. Protagonista bere ustezko amaren bila doa La Habanara, eta han, amarekin batera, arreba ere aurkitzen du, intzestua egiteko sekulako grina pizten diolarik. Bertan, ama, alaba eta alabaren pretendientearekin batera, laukotea osatuko dute. *Bilbo (Multi), Donostia (Principe), Iruñea (Golem Yamaguchi).*

EL BESO DE JUDAS. EEBB. Zuz.: Sebastian Gutierrez. Thriller bat da. Bate-tik, elektronikako magnate bat bahitu egin dute, eta bestetik, gaizkile talde batek senadore baten emaztea hil egin du gura barik. Gertaera horiek ikertzeko ardura Friedman poli-ziari (Alan Rickman) eta Hawkins FBIko agenteari (Emma Thompson) emango zaie. *Gasteiz (Mikeldi zine-mak), Bilbo (Mikeldi).*

FINALES DE AGOSTO, PRINCIPIOS DE SETIEMBRE. Frantzia, 1998. Zuz.: Olivier Assayas. 112 m. Olivier Assayas zinemagilearen film hau Donostiako zinemaldian aurkeztu zuten iaz, sail ofizialean. Adrien hilzorian dago, aspalditik gaixorik baitago. Haren heriotza biziki sentituko dute bere lagun minek eta bereziki Gabrieleek, haren itzalean bizi baitzen. *Iruñea (Golem Yamaguchi).*

FLORES DE OTRO MUNDO. Espainia, 1998. Zuz.: Iciar Bollain. 106 m. Emakumeek egindako karabana baten ondorioz sortutako hiru bikoteren istorioa da hau. Komediararen eta dramaren arteko filma, Espainiako barnealdeko lurraldeetan gertatzen den despopulazioa, bertako gizonen bakardadea eta bizitza berria eramaten duten emakumeen bizitza deskribatzen ditu. *Donostia, (Principe), Iruñea (Golem Yamaguchi).*

INSTINCT. EEBB, 1999. Zuz.: Jon Turtelbaud. 125 m. Ruandan dago kokaturik istorioa. Primatologo ezagun bat hilketa baten erruduna da, eta

mutututa gelditzen da. Mutututa gelditzearen zergatiak zeintzuk diren jakiteko asmoz, Estatu Batuetara eramaten dute, hango psikiatriko batera. Film hau *El silencio de los corderos* daki Jerry Maguire filmetan oinarritzen da. *Baiona (Marine).*

HAUTE VOLTIGE. EEBB, 1999. Zuz.: Jon Amiel. Munduko arte lapurrik onena eta dotoreena da Robert Mac Macal. New Yorken Rembrandt bat desagertzen denean, auzi horrekin arduratzen den aseguru etxeak Mac harrapatzea erabakiko du, hori dela eta, ikertzailerik onena hartuko dute: Gine (Catherine Zeta-Jones). Ginek bere edertasuna erabiliko du Macen laguntzailea izateko lapurreta handi batean. *Baiona (Vauban).*

LISBOA. Argentina-Espainia, 1999. Zuz.: Antonio Hernandez. 100m. Joak, (Sergi Lopez) musika eta bideo zintak saltzen ditu errepideetan. Bere jarduna Bertak (Carmen Maura) etengo du, Lisboara eraman dezan eskatzen dion unean. Joak ez daki Berta senarrarengandik eta seme-alabengandik ihes egiteagatik doala Lisboara. *Gasteiz (Guridi), Bilbo*

(Coliseo Albia), Donostia (Principe), Iruñea (Golem Yamaguchi).

MAMA PRESENTAME A PAPA. Frantzia-España, 1999. Zuz.: Charlotte de Turchein. 90m. Annek (Victoria Abril) hiru seme izan ditu hiru gizon ezberdinekin. Haurrek ez ditute beren aitak ezagutzen eta aitek ere ez dakite Annerekin haurrik izan dutenik. Behin batean, Victorrek (Pierre JeanCherit), semerik gazteenak, aita ezagutu nahi duela erabakitzen du. Azkenean, Mexicon elkartuko dira haurrak eta gurasoak hotel dotore batean. *Gasteiz (Samaniego), Bilbo (Multi), Iruñea (Olite).*

MANOLITO GAFOTAS Manolito Gafotas (David Sanchez del Rey) Carabanchelgo langile auzo batean bizi da, bere anaia txikia eta gurasoekin. Aita kamioi gidaria da eta emazteari lana kentzeko berarekin eramatea erabakiko du. Bidaia abentura handi bat izango da Manolorentzat eta bere gaiztakeriek bizitasuna emango diote filmari. *Gasteiz (Samaniego), Bilbo (Avenida), Donostia (Warber Lusomundo), Iruñea (Olite).*

NOTTING HILL. EEBB, 1999. Zuz.: Roger Michell. 124 m. Komedia erromantikoa da. Hugh Grant eta Julia Roberts aktore ezagunek jokatu dituzte rol nagusiak. William Thacker (Grant) ezinezko maitasun batekin amets egiten duen gazte lotsatia da, eta Notting Hilleko liburutegia batean egiten du lan. Egun batean Anna Scott Hollywoodeko izar distiratsua (Roberts) liburutegian sartuko da, eta, bien begiradak gozo gurutzatuko dira eta gorputzean gora kili-kili handia sortuko zaie. *Gasteiz (Guridi), Mikeldi zine-mak), Bilbo (Capitol), Ideales, Mikeldi), Donostia (Astoria), Garbera, Warner Lusomundo), Iruñea (Golem-Baiona, Principe de Viana).*

NUNCA ME HAN BESADO. EEBB, 1999. Zuz.: Raja Bosnell. 107 m. Jossie kazetariak Institutu batean infiltratu beharko du gaur egungo gazteak nolakoak diren ezagutzeko. Josiek bere bizitzako aro zail bat bizi beharko du berriro, baina beste ikasleak baino zaharragoa izanik. *Bilbo (Avenida).*

REWIND. Zuz.: Nicolás Muñoz. 94m. Aktoreak: Daniel Guzman, Maria Alduniz, Enrique Simon eta Paz Gomez. Antena instalatzaile baten istorioa da. Andresen helburua Monica-ren bihotza konkistatzea da. Baina Monicaren teniseko irakaslea agertzen denean, Andresen planak bertan behera eroriko dira. *Bilbo (Multi), Donostia (Astoria).*

ROMANCE. Frantzia. Zuz.: Catherine Breillat. 95m. Catherine Breillatek emakumearen sexualitateari buruz duen ikuspegia azaltzen du Mariere (Caroline Ducey) pertsonaiaren bidez. Marie bere mutil-lagunarekin maiteminduta dago, baina ez du berarekin maitasuna egitea lortzen. Hori dela eta, beste gizon batzuekin ase nahi ditu berak izaten dituen fantasia sexualak; batzuk oso gogorak gainera. *Bilbo (Multi), Donostia (Astoria).*

RUGRATS. AVENTURA EN PAÑALES. EEBBak, 1999. Zuz.: Norton Virgien eta Igor Kovalyov. 79 m. Dylan haurraren jaiotzak Pokies familiaren bizimodua aldatuko du, eta bereziki Tommyrena eta bere lagu-

zinema

La Ira: Carrie II: 16:00 - 18:10 - 20:30 - 22:50 - 01:10.

EIBAR

RIALTO. Solas: 17:00 - 19:30 - 22:15.

UNZAGA. Notting Hil: 17:00 - 19:30 - 22:15.

IRUN

TXINGUDI. Notting Hill: 17:00 - 19:45 - 22:30. **La momia:** 17:00 - 19:45 - 22:30. **Unos peques geniales:** 16:00 - 18:15 . **Vampiros:**20:30 - 22:45. **Manolito Gafotas:** 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. **Juego de campeones:**16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. **Sí quiero:** 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. **Virus:**16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45.

ZARAUTZ

MODELO. The Matrix: 19:30 - 22:30.

ZUMAIA

AITA MARI. La Trampa: 22:15.

LAPURDI

BAIONA

VAUBAN. La momie:14:30 - 19:45 - 22:15. **La dilettante:**14:30 - 19:45 - 22:15. **Matrix:** 14:30 - 19:45 - 22:15. **Une bouteille a la mer:** 14:30 - 19:45 - 22:15. **Una vent de folie:** 14:30 - 19:45 - 22:15. **Tout sur ma mere:** 14:30 - 19:45. **Haute Voltige:**22:15.

MARINE. La momie: 21:30. **Le projet Blair Witch:**14:30 - 19:45 - 22:15. **Mistercool:** 14:30 - 19:45 - 22:15. **Instinct:** 14:30 - 19:45 - 22:15. **Les dieux du surf:** 14:30 - 19:45 - 22:15. **Doug le film:** 14:30 - 19:45. **Belle Maman:** 14:30 - 19:45. **Cube:**22:15.

HENDAIA

LES VARIETES. Prince D'Egypte:15:00. **Sex Intentions** 21:30.

MIARRITZE

ROYAL. La momie: 14:30 -19:45 - 22:15. **Une vent de folie:**14:30 - 17:00 - 19:45. **Le projet Blair Witch:**17:00 - 19:45 - 22:15. **Le roiet moi:** 14:00. **Matrix:** 17:00 - 22:15.

NAFARROA

IRUÑEA

GOLEM (BAIONA). Sí quiero: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:45.

estreinaldiak

■ **SI QUIERO.** Euskal Herria, 1999. Zuz.: Eneko Olasagasti eta Carlos Zabala. 91m. Jonek (Joseba Apaolaza) ezezkoa eman dio Cristinari (Veronica Moral) ezkontzaren egunean. Ondorioz, lana galduko du Jonek —Cristinaren aita da Jonek lan egiten duen bankuaren jabea—, eta kalera bidaltzearekin batera kontu korrontea blokeatuko dio. Gainera, Jonek lan egiten zuen bankuan lapurretan egingo dute, eta bera ere nahastuta dago. Bere buruaz beste egitera doanean, bi emakume agertuko zaizkio. ***Gasteiz (Guridi), Bilbo (Avenidas, Ideales, Multi), Barakaldo (Max Center), Basauri (Bilbondo), Areeta (Gran Cinema), Leioa (Artea), Donostia (Astoria, Príncipe, Garbera), Irun (Txingudi), Iruñea (Golem Baiona), Tutera (Cinemax).***

■ **LA IRA: CARRIE 2.** EEBB, 1999. Zuz.: Kim Shea. 104m. Orain dela bi hamarkada Carriek birrindu zuen institutu berean ikasten du Rachel Langek (Emily Berg). Rachel gaztea ez da jendea-rekin ongi konpontzen, eta zeukan lagun bakarrak bere buruaz beste egiten duenean, gauzak mentalki mugitzeko dohainak dituela ohartuko da. ***Gasteiz (Guridi), Bilbo (Ideales), Barakaldo (Max Center), Getxo (Lauren), Donostia (Warner Lusomundo), Iruñea (Golem Baiona) Tutera (Cinemax).***

■ **BEOWULF: LA LEYENDA.** EEBB, Britainia Handia.1999. Zuz.: Grahon Baker. 89m.Beowulf (Christopher Lambert) eternitatean noraezean ibiltzera kondenatuta dago, deabruaren eta gizaki hilkor baten arteko maitasun debekatuaren ondorioz jaio zelako. Askatasuna lortzeko duen aukera bakarra barruan daraman gaizkiari aurka egitea da, eta baita Grendel izaki beldurgarriari aurre egitea ere. Beowulf da izaki hori akabatu dezakeen bakarra, baina Kyraren (Rhona Mitra) laguntza ere izango du. ***Gasteiz (Mikeldi Zinemak), Bilbo (Mikeldi), Barakaldo (Max center), Basauri (Bilbondo), Leioa (Artea), Donostia (Garbera, Warner Lusomundo), Iruñea (Olite).***

■ **VIRUS.** EEBB, 1999. Zuz.: John Bruno.100. Ekaitzaren erdian itsasontzi batek beste bat ikusiko du. Jitoan dagoela pentsatuko dute, eta laguntzera joango dira kapitaina (Donald Sutherland) eta tripulazioa, tartean (Jamie Lee Curtis eta William Baldwin. Baina itsasontzira sartutakoan hutsik dagoela ikusiko dute, edo hori uste dute behintzat; ontzia, baina, estralurtarrek kontrolatzen dute satelite bidez. ***Gasteiz (Guridi), Mikeldi Zinemak), Bilbo (Capitol, Ideales), Barakaldo (Max Center), Basauri (Bilbondo), Getxo (Lauren), Leioa (Artea), Santurtzi (Serantes), Donostia (Astoria, Príncipe, Garbera), Irun (Txingudi), Iruñea (Olite).***

■ **MIEDO Y ASCO EN LAS VEGAS.** EEBB, 1998. Zuz.: Terry Gillian. 118m. Raoul Duke kazetaria (Johnny Deep) eta Dr. Gonzo (Benicio Del Toro) bere abokatua Las Vegasera doaz motorren lasterketa baten erreportaia egitera. Bidaia deskapotable gorri batean egingo dute, baina fisikoki bidaiaitzeaz gain mentalki ere egingo dute, tankera guztietako drogak erabiliz. ***Bilbo (Multi).***

■ **SUE PERDIDA EN MANHATAN.** EEBB, 1997. Zuz.: Amos Kollék. Suek zeukan guztia utzi zuen New Yorkera bizitzera joateko. Zeukan idazkari lana ere galdu du, eta ez dauka alokairua ordaintzeko ere dirurik. Hala ere, Sue, tristurari aurre egiteko, harremanak egiten saiatuko da. Mutil-laguna ere aurkituko du, baina hau kazetaria da eta Indiarra joan behar du lanera. Sue bakarrik geldituko da berriro. ***Donostia (Trueba).***

■ **EL PETIT MAGUERY.** Frantzia. Zuz.: Laurent Dénégui. 95m. Parisko jatetxe bat da Petit Marguery. Hippolytek dauka bere ardura bere emaztearekin batera. Gau batean Bernabe semeak ez duela bere bidea jarraitu nahi esango dio. Orduan, jatetxea saldu egingo dute. Hala ere, itxi aurretik Hypolitek azken otordua prestatuko du. ***Bilbo (Ideales), Donostia (Trueba).***

■ **LE PROJET BLAIR WITCH.** EEBB, 1999. Zuz.: Daniel Mirich eta Eduardo Sanchez. Hiru ikasle Marylandeko baso sorginduan desagertu dira; filma eurek grabatutako irudiekin osatuta dago. Efektismo oro baztertu egin dute egileek, eta beldurraren esentzian sakondu: iluntasuna, soinu efektu bikainak eta erre-alitatez mozzorrotutako fikzioa. ***Cannibal Holocausto*** filmak zeukan ideia bereganatzen du. ***Baiona (Marine).***

■ **UN VENT DE FOLIE.** EEBB, 1999. Zuz.: Browen Hughes. Ben (Ben Affleck) New Yorkera doa, betiko neska-lagunarekin (Bridger) ezkontzera. Baina patuak sorpresa ederra emango dio: bi-daian, Sarah (Sandra Bullock) ezagutuko du, emakume bizi-bizia. Sarah haren bidelaguna izango da. Bidaian hainbat arazo sortuko zaizkie, eta denak konspirazio baten itxura hartuko du Ben ezkontzara iritsi ez dadin. Iparraldean aste honetan estreinatu da. ***Baiona (Vauban, Marine).***

■ **MISTERCOOL.** Hong Kong, 1999. Zuz.: Samo Hung. Chan zerbitzari otzana da itxuraz, baina mafiaren mundua bideo zinta bat duelakoan atzetik segika hasten zaionean, bere alderdi basatia aterako du. Ondorioa? Era guztietako jazarpenak, Chan hainbat lekutatik zintzilki... Hegoaldean maiatzean estreinatu zen, Iparraldean aste honetan. ***Baiona (Marine).***

La Ira: Carrie II: 17:30 - 20:00 - 23:00. **10 razones para odiarte:** 16:30 - 18:30 - 20:30. **Notting Hill:** 17:15 - 20:00 - 22:45. **Vampiros:** 23:00. **La momia:** 17:15 - 20:00 - 22:45. **Rugrats:** 17:30. **Matrix:**19:45 - 22:30.

GOLEM (YAMAGUCHI). Verano de corrupción 20:00 - 22:45. **Lisboa:** 18:30 -20:30 - 23:00. **Martha conoce a Frank, Daniel y Laurence:** 18:30 - 20:30 - 23:00. **Cuarteto de La Habana:** 16:30 - 18:30 - 23:00. **Se buscan Fulmontis:** 17:30 - 20:30. **Flores de otro mundo:** 16:30 - 18:30 - 23:00. **Hotel room:** 16:30 - 18:30. **Finales de agosto principios de setiembre:** 17:30. **La manzana:** 22:45.

OLITE. Virus: 17:30 - 20:00 - 22:45. **Beowulf:**17:30 - 20:00 - 22:45. **Juego de Campeones:** 17:30 - 20:00 - 22:45. **Mamá présente a papá:** 20:00. **Manolito gafotas:** 17:30. **The Matrix:** 22:45. **PRINCIPE DE VIANA. Notting Hill:** 17:30 - 20:00 - 22:30. **The Mummy:** 17:30 - 20:00 - 22:30. **Unos peques geniales:** 22:45.

LIZARRA

LOS LLANOS. Notting Hill: 17:00 20:15 - 22:45. **Matrix:** 17:30 - 20:15 - 22:45. **Flores de otro mundo:** 20:30 - 22:45. **Mi marciano favorito:** 17:00 - 19:45.

TUTERA

CINEMAX. The Matrix: 20:00 - 22:30 01:00. **Notting Hill:** 18:00 - 20:15 - 22:30 - 01:00. **Tarzán y la ciudad perdida:**18:00 - 20:15 - 22:15 - 01:00. **Alguien como Tú:** 18:00 - 20:15 - 22:15 - 01:00. **Unos peques geniales:**18:00 - 20:30. **Se buscan Fulmontis:** 22:30 - 01:00. **La momia:** 18:00 - 20:15 - 22:30 - 01:00. **Vampiros:**18:00 - 20:15 - 22:30 - 01:00. **Sí quiero:** 18:15 - 20:15 - 22:15 - 01:00. **.La Ira Carrie II:**18:15 -20:30 - 22:30 - 01:00.

NAFOARROA BEHEREA

DONIBANE - GARAZI

VAUBAN. La momie: 19:15 - 21:30. **Mulán:** 15:00.

ZUBEROA

MAULE

MAULE BAITHA. Mille et une par-tes: 20:00.

horoskopoa

Uxue Agirre

A R I E S
marboak 21 - apirilak 20

Iritsi da ostirala, eta zerbait gehiago ere bai ezta? Aprobetxatu oporretan!

T A U R U S
apirilak 21 - maiatzak 20

Ohetik jaikitzen zarenean hortzak garbituko bazenitu... askoz hobeto.

G E M I N I S
maiatzak 21 - ekainak 20

Egun osoa ordulariari begira. Utz ezazu behingoz, etorri beharrekoa etorriko da.

C A N C E R
ekainak 21 - uztailak 20

Beti berdin, egunen batean ikasi beharko duzu helduak bezala ibiltzen, ezta?

L E O
uztailak 21 - abuztuak 23

Zenbat eta serio planta gehiago egin... barregura handiagoa ematen duzu.

V I R G O
abuztuak 24 - irailak 23

Zalditik erori zinela? Zu bezalako piezatzarra botatzea erabakiko zuen ziurrenik.

L I B R A
irailak 24 - urriak 23

Alferrik ezkutatuko duzu egia, ikusi egin zintugun bizilagunari xirriak egiten.

S C O R P I U S
urriak 24 - azaroak 23

Ez zarela asperten? Hainbeste tontakeria egitea gogaitasunaren ondorio da.

SAGITTARIUS
azaroak 24 - abenduak 23

Erabat modernizatu zara oraingoan. Ez zara, ez, ezustekoan pasako.

CAPRICORNUS
abenduak 24 - urtarrilak 20

Utzi samarra izatea tira, baina txukundu zaitez pixka bat besteengatik bada ere.

A Q U A R I U S
urtarrilak 21 - otsailak 18

Gauza asko nahi dituzu, baina azkenean beti berdina egiten duzu: parranda eta lo.

P I S C I S
otsailak 19 - marboak 20

Hondartzan, trenean, non-nahi, besteen kontuak entzuten beti... ai, ai, ai.

efemerideak

Antonio Bandres hil zen

1966. urteko uztailaren 30ean hil zen Bilbon Antonio Bandres. Tolosarra, Antxon ezizenez, Euskal Herri osoan gizon txit ezaguna, mendigoizaletasuna suspertzen saiatu zen, mendi kiroletako zenbait elkar-te sortaraziz. Berak sortu zuen, 1924an, 'Vasco-Navarra' delako alpinismo federazioa. Mendiaz maitemindurik, Europako gailurrik ezagunenak iritsi zituen. Bilboko 'Club Deportivo' berak sortu zuen.

1268. Ariznoa zen lekuan Bergara sortu zen.

SANTUAK
Braulio, Federiko, Mikeldi.

Araba

GASTEIZ. 09:00-22:00: DAVILA, Madril kalea, 56 (Aranbizkara). ZULUETA, Dato kalea, 24. BUENO, Bustinzuri, 6. *Gauze:* GONZALO-BILBO, Posta kalea, 34. **LAUDIO.** *Gau eta egun:* ANA FUERTES, Kama-raka, 4. **AMURRIO, ARTZINIEGA, AIARA, URDUÑA.** *Gau eta egun:* CACERES, Udaletxe Plaza, 19 (Aiara).

Bizkaia

BILBO. *Egunez:* ETXARRI, Huertas de Villa, 12. LLORENTE, Pedro Egileor Plaza, 3. MARTIKORENA, Astillero, 1 (Zorroza). PINILLA, Pablo Picasso, 15. URIARTE, Carniceria Vieja kalea, 15 (Alde Zaharra). VIAR, Rafaela Ibarra, 35 (Deustu). *22:00etatik aurrera:* ARIETA-ARAUNABEÑA, Agirre Lehendakariaren Etorbidea, 1. EGIRAUN, Hurtado Amezaña, 10. **ARRATIA.** *Gau eta egun:* GOIKOETXEA, Ugarrana, 33 (Dima). **BARAKALDO.** *Gau eta egun:* GARDE, Area-gabetia, 13. **BASAURI.** *Gau eta egun:* FERNANDEZ ANDRES, Katalunia kalea, 52.

BERMEO, MUNDAKA. *Gau eta egun:* ETXEBARRIA, Goikoa, 49 (Mundaka).

DURANGALDEA. *Gau eta egun:* ETXEBARRIA, Montevideo etor-bidea, 2 (Durango).

ERANDIO-TXORIERRI. *Gau eta egun:* PETUYA, Obieta kalea, 40 (Erandio).

GALDAKAO. 09:00-22:00: GARCIA PEREZ, J. B. Uriarte, 30.

GERNIKA, BUSTURIA, FORUA. *Gau eta egun:* ELEJAGA, Aita Luis Villante, 21.

GETXO. *Gau eta egun:* PLATERO, Eduardo Cortes, z/g (Areeta).

LEIOA. 09:00-22:00: DIEZ, Artaza au-zoa, 35 (Artazagane)

LEKEITIO-EA. *Gau eta egun:* ARRIETA, San Cristobal plaza z/g.

MEATZALDEA. *Gau eta egun:* LOIZAGA, Mi-nero etorbidea, 3 (Abanto).

MUNGIALDEA. *Gau eta egun:* GARCIA MATIAS, Etxe Alai, 81 (Bakio).

ONDARROA, MARKINA, BERRIATUA. *Egunez:* ARTETXE, Goen kalea, z/g (Markina). *Gauze:* URRUNZUNO, Kantxope, 12 (Ondarroa).

PORTUGALETE, SANTURTZI, SESTAO. *Gau eta egun:* EGUSKIZA, Galindo, 7 (Sestao). 09:00-13:30: SARRIA LAPEYRA, Castanos Jeneralaren kalea, 20 (Portugalete). DE LA NUEZ, Las Viñas, 67.

URIBE-KOSTA. *Gau eta egun:* GOMEZ VALCARCEL, Lapurdi kalea (Urduliz).

ZORNOTZA. *Gau eta egun:* GOIRIA, Sabino Arana, 6.

Gipuzkoa

DONOSTIA. 09:00-22:00: CARASA, Hondarribia, 23. ESNAL, Serrano Anguita, 1 (Antigua). PEREIRO, Karmengo Ama, 37 (Egia). APEZTEGIA, Euskadi Etorbidea, 61 (Trin-terpe). *Gauze:* ETXEBERRIA, Txurruka ka-lea, 5.

ANDOAIN. *Egunez:* ZATARAIN, Arteta kalea. *Gauze:* RODRIGUEZ, Kale Nagusia, 42 (Lasarte).

ARRASATE. *Gau eta egun:* ESPAÑOL, Iturriotz kalea, 17.

AZKOITIA, AZPEITIA. *Egunez:* BERISTAIN, Urbitarte auzunea, 3 (Azpeitia). *Gau eta egun:* GIASOLA, Jandonianiz, 6 (Azkoitia).

BEASAIN, ORDIZIA. *Egunez:* ARRIOLA, Plaza Nagusia, 10 (Ordizia). *Gauze:* ATORRASA-GASTI, Pakea auzoa (Ordizia).

BERGARA. *Gau eta egun:* ESTELLA, Matxia-tegi, 5.

VILLABONA, ANOETA, IRURRA, ASTEASU, ZIZURKIL. *Gau eta egun:* SANTAMARIA, Nafarroa Etorbidea, 2 (Tolosa).

DEBA, MUTRIKU. *Gau eta egun:* BARRERA, Lersundi, 20 (Deba).

EIBAR, ERMUA. *Egunez:* LEKUNBERRI, Ote-ola kalea, 3 (Eibar). *Gauze:* IBARRONDO, Ze-har Kalea, 2 (Ermua).

ELGOIBAR, SORALUZE, MENDORAO. *Gau eta egun:* ANDUAGA, Mendarozabal, 1 (Menda-ro).

ERRETERIA, LEZO, PASAIA. *Egunez:* ETXEBESTE, Markola kalea, 21 (Erreteria). *Gauze:* PAGES, Biteri kalea, 11 (Erreteria).

ESKORITATZA, GATZAGA. *Gau eta egun:* ITU-RRALDE, Mitarte kalea, 18 (Aretxabaleta).

HERNANI, URNIETA. *Egunez:* GOMEZ, Kale Nagusia, 15 (Hernani). *Gauze:* RODRIGUEZ, Kale Nagusia, 42 (Lasarte).

HONDARRIBIA. *Gau eta egun:* LIZARRAGA, Damarri, 1.

IRUN. *Gau eta egun:* CORCUERA, Gipuzkoa etorbidea, 28.

LASARTE-ORIA, USURBIL. *Gau eta egun:* RODRIGUEZ, Kale Nagusia, 42 (Lasarte).

OIARTZUN. *Gau eta egun:* AGIRREZABALA-GA, Arraskularre kalea z/g.

ONATI. *Gau eta egun:* GALARZA, Bakardade-ko kalea, 2.

TOLOSA. *Gau eta egun:* SANTAMARIA, Nafarroa Etorbidea, 2 (Tolosa).

URRETXU, ZUMARRAGA, LEGAZPI. *Gau eta egun:* ONATIBIA, Izaspi kalea, (Zumarraga).

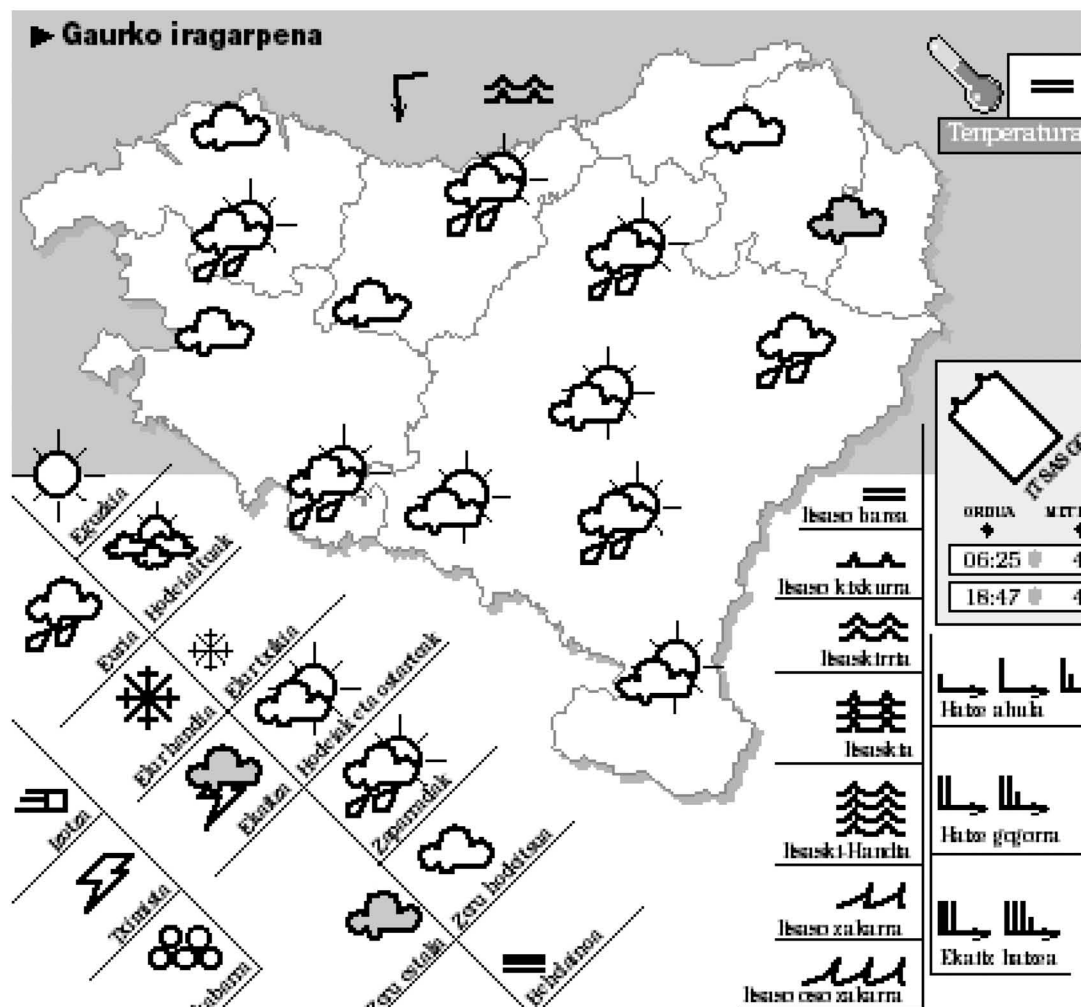
ZARAUTZ, ORIO, AIA. *Gau eta egun:* URAN-GA, Zigordia kalea (Zarautz).

ZUMAIA, ZESTOA, GETARIA, AIZARNAZABAL. *Gau eta egun:* OTANO, Gurrutxaga, 4 (Zumaia).

Nafarroa

IRUÑERRIA. 09:00-22:00: EZKIETA, Urdazu-biko Monastegia, 51. RUIZ-PUERTAS, San Cristobal, 16 (Txantrea). BURGES, Bergamin, 2. ARRESE, Eulza etorbidea, 1 (Barañain). ERDOZAIN, Ricardo Bel, 12 (Atarrabia). 22:00-09:00: AGINAGA, Zapateria, 25. ARRESE, Euzla etorbidea, 1 (Barañain). Iruñea al-deko farmazietarra jotzeka SOS Navarra: 22 60 00.

Oharra: Frantziako legeei segituz, segurtasun neurriengatik Ipar Euskal Herriko guardiko farmazien izenak ematea debekaturik dago. Guardiako farmazia batera joateko herriko edo eskualdeko polizia komisariara deitu beharra dago derrigorez.

Giro nahasia eta ekaitza azken orduetan

GAIER

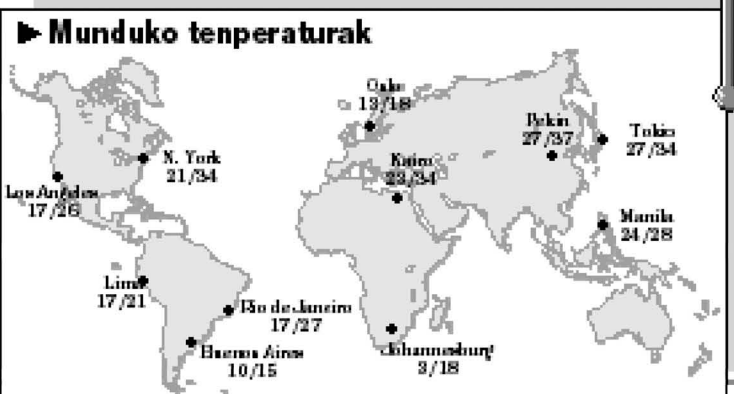
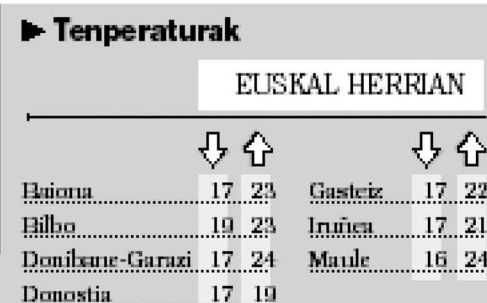
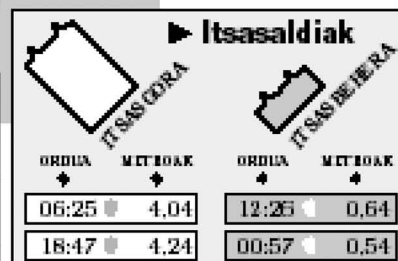
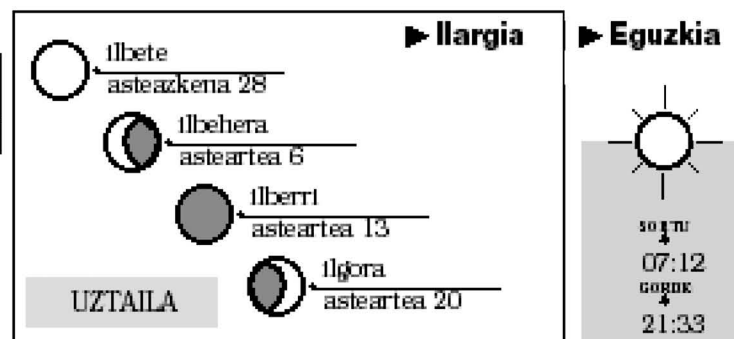
Eguraldak ez du aldatzeko inolako itxurarik erakusten. Pentrisulak sortuko den presio baxuko gureak, hoga-mendebaldeko hateraren inguruzarakin, hodel ugari bidaltzeko ditu barnealdeko arnaskalekiko aurrera. Ornelaren, ekialte artiskun sortuko da, mendi inguruetan berotzeki. Ipur partean, berrie, ipur ipur-mendebaldeko hatera, zera hodeltsua eta zaparradak bango dira batik bat. Temperaturak aldatzeki gabe.

BUHAR

Arrok aldiz beretik jarratuko du. Ipar-mendebaldeko hatzak hodei ugari ekarriko ditu ipar-partera eta mendialdera, eta ondorioz, xero hodeitsuak gailenduko da, zupamada urtsikoa izanik. Barreaklekan, ordea, erliko eguraldi egoketsua izango da, ilunabarretik atzema hodeiak ugarituko dituen arren. Etxekoak azken orduetan, ekaitza egin dezake. Temperaturak behera.

ITSASOA

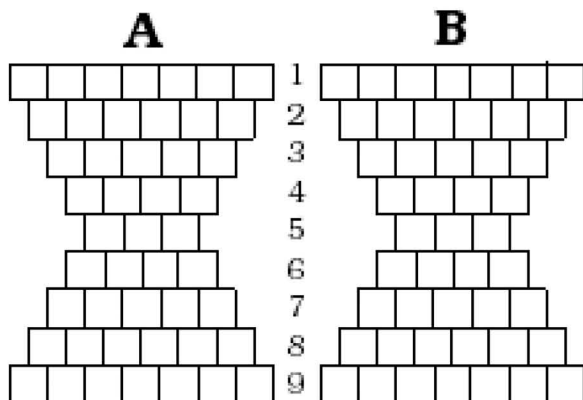
Kantauri Itasoko lehenengo 20 milioetan, hartzen itururretik ibiliko da 2-ko indarrarekin eta itsuskitria eragingo du. Arratsakletik aurrera, 3-ko ufadekin itsuskitria guneak sortuko ditu. Hesi bitartea hula-rikako txango da, eta iturriarenetik ibiliko da hondoko itsasora metro bat eta bi metro arteko elatuetan sortuko ditu.

denborapasa ♦

GOITIBEHERA

Aurkitu beharreko hitz bakoitza letra bat gehituz edo gutxituz duen aurreko edo ondorengo hitzaren anagrama da.

A- 1. Apoztiku. 2. Zaintza. 3. Egur-atala. 4. Ez goza. 5. 1998an. 6. Puska. 7. Elsa. 8. Harria. 9. Zubeltz-mota.

B.- 1. Motza. 2. Azala. 3. Emakume izena. 4. Sexu emea. 5. Bi eta bi. 6. Donostiako mendia. 7. Atsegu. 8. Zail bhurtu. 9. Nafarroako herria.

Aufgabenstellung

●	J	●	M	●	E	●	J
L	A	P	I	T	Z	A	K
●	G	A	R	A	I	T	U
N	O	L	A	●	N	O	R
●	L	A	R	I	●	Z	R
S	E	N	I	D	E	●	A
●	A	K	A	I	N	A	K
O	K	A	●	A	E	K	●

telefonoak ♦

Hegoaldetik Iparraldera hots egiteko: 00-335 aurrezenbakia. **Iparraldetik Hegoaldera:** 00-34

IPARRALDEA		Errepidetako informazioa	945222058	• Santa Marina	944006900	• RENFEko geltokia	943283599
• Kostaldeko ospitalea	59443535	• Ertzaintza-Arkaute	945282000	• Gurutzetako ospitalea	946006000	• Eusko Tren	943450131
• SAMU	15/59633333	• Miñoika	945135500	• Sondikako aireportua	943869301	• Easo Taxiak	943466676
• Pozoindatze kasuetan	56.96.40.80	• Goardia Zibila	945256100	• RENFE	944238633	• Santa Clara Taxiak	943466455
• Suhiltzaileak	18	• Txagorritxuko Ospitalea	945007000	• Eusko Tren	944338008	• Radio Telefonak	943426642
• Suhiltzaileak BAmen	59635555	• Santiagoko O. Orokorra	945007600	• Bikaia irriti taxiak	941622222	• Suitat Taxiak	943398018
• Polizia	17	• Ospitale Militarra	945136577	• 'Radio Taxi'	944448888	• Donosti Gas	943450200
• Baionako Suprefetura	59590919	• Poliklinika	945140900	• 'Tele Taxi'	944442333	• Tolosagasa	943650782
• ElektriKa-gas arazak	14/59521018	• Arana Eritetxea	945282800	• Naturgas 902- 123456/ 900- 400523		• Gas Hernani	943330928
• Errepideetako berri	56963333	• 'Nai. S. Esperanza'	945252500	• Alkoholiko Anonimeko	944150751	• Informazio sexuala	943320444
• Kontseilu Orokorra	59257840	• Asepeyo klinika	945274655/66	• HIESari aurro egiteko		• Donostiako suhiltzaileak	088
• Miarrirtzeako aireportua	59239066	• Araba klinika	945142100	Hiritar Elkarteak, T-4	944221240	• Gipuzkoako suhiltzaileak	088
• SNC'ko trenbideak	59555050	• Forondako Aireportua	945163591	G I P U Z K O A		N A F A R R O A	
• Laborantza Ganhara	59295043	• Gasteizko RENFE		• DYA	943464622	• SOS Deiak/foruzaingoa	112
• Ordua telefonoz	3699	geltokia	945230202	• Gurutze Gorria	943222222	• Iruñeko suhiltzaileak	948222222
• Meteo agiria (grabatua)	59220330	• Autobus geltokia	945258400	• Itasoko Gurutze Gorria	943272222	• DYA	948177177
• Meteo zerbitzua	59238415	• 'Radio Taxi'	945273500	• Ospitale Probintziala	943006000	• Gurutze Gorria	088
• Baiona Taxi	59594848	• Elbarrituentzako taxiak	608870144	• Erresidentzia	943007000	• Errepidetako informazioa	948237000
HEGOALDEA		B I Z K A I A		• Gurutze Gorria (Donostia)	943214600	• Goardia Zibila	948221100
• SOS Deiak	112	• Diputazio		• Gurutze Gorria (Irun)	943611203	• Egungo Psikiatri O. 948273812/61	
• Udaltzaingoa	092	• Zuzendaritza	949422800	• Poliklinika	943462200	• Nafarroako Ospitalea	948242200
• Polizia Nazionala	091	• Bilboko suhiltzaileak	944233000	• Deba Garaiako eritxetxea	943035300	• Bideko Ama Birjina O.	948429400
• Ordua telefonoz	093	• Gurutze Gorria	944222222	• Zumarragako ospitalea	943035000	• Noaingo aireportua	948168700
• Telefono argibideak	1003	• DYA	944319200	• Bidasako ospitalea	943007700	• Iruñeko Autobus	geltokia
		• Ertzaintza	944441444	• Mendarako ospitalea	943032800	• RENFEko geltokia	948223854
		• Larrialdiak (Osakidetza)	944007474	• Amarako ospitalea	943007400	• Radio Taxi	948221212
• Gurutze Gorria	945222222	• Basurtuko ospitalea	944006099	• Ertzaintza	943288888	• Teletaxi	948232300
• DYA	945281020	• Galdakako eritxetxea	944007000	• Goardia Zibila	943211100		
				• Hondarribiko aireportua	943642240		

zozketak ♦[illegible]

telebista ♦ irratia

'Goenkale'-k agur esango du gaur, eta irailean itzuliko da

Autobus istripu batekin amaituko da telesailaren bosgarren denboraldia

Erredakzioa / Donostia

Gaur gauean bukatuko da *Goenkale*-ren bosgarren denboraldia. Euskal Telebistaren lehen kateak eskaintzen duen telesailak harrera ona izan du ikusleen artean. Arraldeko bizilagunen gorabeherak kontatzen ditu, egunero-egunero, eta irailean itzuliko da berriz gai eta pertsonaia berriekin.

GOENKALE telesailak arral-detarren gorabeherak kontatzen ditu egunero, 21:45etan. Anorexia, haurdunaldi arriskutsuak, ezin du psikikoek jasaten duten bazterketa eta lehen harreman sexualak dira telesailean lantzen ari diren zenbait gai.

Denboraldi honetako azken ataletan, Maria Luisa eta Jose Mari elkarrengana hurreratu dira. Bien bitartean, Leonor kubatarra, Jose Mariren neska-laguna izandakoa, une latzak bizitzen ari da; Piarresek hitzarmenez ezkondu izanaz salatzen du, eta horregatik kubatarrak bere herrialdera itzuli beharko du agian.

Andoni ertzainaren eta berarentzat lan egiten duen Nekaneren arteko harremanak tirabiratsua izaten jarraitzen du. Baina gaurko

Arraldeko neska-mutilak hazten ari dira pixkanaka-pixkanaka, eta telesailean hori nabaritzen da.

ataletik aurrera, Nekaneri esker Andoniren espediente garbi geratu dela jakin ostean, komisariako buruak begi onez ikusiko ditu haren mugimenduak.

Imanolen eta Arantzaren arteko harremanak zeresena emango die Hortentsi, Maria Luisa eta Margariri. Hala eta guztiz, elkarrekin hasi berriak dira, eta patxadaz hartu nahi dituzte gauzak.

Eurodisney izan ostean, Margarik naturista ahaztuko zuelakoan zegoen Satur, baina hala ez dela ikustean, benetan kezkatzen hasiko da Margariren senarra.

Albertok alde egin du, eta Sarak Mikelenera joatea erabaki du, beraien arteko harremanari berriz ekiteko. Baina gustu txarreko uste-kabe bat aurkituko da laster.

Arraldeko herritarren gorabeherak horrela diren bitartean, albiste txar batekin amaituko da aurtengo denboraldia *Zer? Istripua?* atalarekin.

Irailean itzuliko da berriro saioa, gai eta pertsonaia berriekin: enpresari bat eta bere familia Arraldera etorriko dira bizitzera, hainbat gaztek izan ohi dituzten arazoak agertuko dituzte...

laburrean

Emigrazioa aztergai *La noche temática* saioan

Emigrantes: viajeros sin billete izenburupean, herrialde askotan gertatzen den emigrazioaren fenomenoaren inguruan ariko dira gaurko saioan. Milaka lagunek jaioterria zergatik uzten duten aztertzen saiatuko dira Mercedes Ortiz de Solorzanok gidatzen duen saioan. Ohikoa den bezala, hiru dokumental eta film bat eskainiko dituzte. *Polizones*, *Europa al pie de la muralla* eta *Río Bravo: la frontera incontrolable* izango dira gaurko erreportaiak. Filma, berriz, Dennis Chounard eta Nicolas Wadimoff zuzendarien *Clandestinos* izango da (1997).

Hector 'Macho' Camachoren borroka Euskal telebistan

Boxeo Izarrak saioan, Pedro Mari Goikoetxeak eta Manu Maritxalarrek aurkeztuta, Puerto Ricoko Hector Macho Camacho boxeolariaren borroka garrantzitsuenak eskainiko dituzte. Greg Haugen eta Roberto Duran izango dira Camachoren aurkariak lehia horietan. Gaueko 00:20etan hasiko da saioa.

'La Regenta' telesaila emango dute berriro TVEn

La Regenta telesail laburra, Fernando Mendez Leitek zuzendua, eskainiko dute gaur eta datorren ostiralean TVE1 katean. 22:45etik aurrera Ana Ozoresen (Aitana Sanchez Gijon) kontakizunak ikusteko aukera izango da. Aitana Sanchez Gijonekin batera, beste protagonistaren rola Hector Alterio aktoreak betetzen du. Juan Luis Galiardo, Carmelo Gomez, Amparo Rivelles, Cristina Marcos, Fiorella Faltoyano eta Miguel Angel Rellán aktoreak ere ageri dira ekoizpen espainiar honetan. Telesaila 1995ean estreinatu zen, eta hiru zatitan eskaini zuten. Oraingoan, berriz, bi zatitan eskainiko dute; bakoitzak 75 minutu irauten du.

txoritxoari mokoka ♦ Sara Lostau

JATOR hitzak, lagunok, zera esan nahi du gure Sarasola jaun Txit Goren Agur-garriaren hiztegiaren arabera: 1-Herri edo lurralde baten hizkuntzari, ohiturei eta beste ezaugarriren bati dagokiona; horiei arrotz zaien gauzarik ez duena. 2-Pertsoez mintzatuz, bere herri edo lurraldeko ezaugarriak dituen.

Eta honetan garel, arratsalde pasako jolas batere ez maltzur bat proposatu eta esanzen bagenu «Beno egoki diezaiegun *jator* hitzaren definizioa ETB1ko aurkezleel!»

Ba erabaki beharko genuke Euskal Herria Gipuzkoa dela, eta Gipuzkoa Euskal Herria. Bai, lagunok, bai tele-

Jatorrismoaren kontra

mundua, gurea behintzat, ez da Goierri hedatuaren isla baino. Eta ez da aurkezle gehienak gipuzkoarrak direlako, baizik eta definizioaren arabera, bat, antzeztzen duten rola gipuzkoarra delako; bi, rol hori batzuetan gure aitona-amonon parodia baino ez delako.

Bada nire ezagun bat euskara galtzen ari eta haren aitona bezalakoa izan nahi duena. Eta, horretan, bere ustez aitona neskei esanzen zizkienak berri-tu nahian edo *Esos morritos de cerdita*

que tienes esaten die ezpain ederrak dituztela esateko, edo *Esos ojos de ternera que tienes*, begi zoragarriak dituztela aditzera emateko. Nire ezagun honek uste du aitona horrela ariko zitzaiela bere garaiko neskei, baina ez, seguru, apustu eginen nuke, aitona, nekazaririk nekazariena izanik ere, hori baino askoz hitz pollit eta xamurragoak esanen lizkiekela. Ba berdintsu ETB1ko zenbait aurkezle. Haien aitona gipuzkoar baserritar eman nahi dute *jator* portatuz.

Emaitza: parodia, parodia egiten ari direla jakin barik. Erran nahi baita: erridikulua.

telebista ♦ irratia

'El Mundo natural'
sailaren azkena

La2 • 15:45etan

La2 kateko *El Mundo natural* sailaren azkena emango dute gaur, Australiako hegazti berezi bati buruzkoa, hain zuzen ere.

Suediari
buruzko
erreportaia

F3 • 20:50etan

Georges Pernoudek zuzentzen duen F3 kateko *Thalassa* saioan Suediari buruzko erreportaia luzea eskainiko dute gaur arratsean.

Europako
Txapelketaren
laburpena

La2 • 19:30etan

Egunotan Igeriketako Europako Txapelketa jokatzeko ari da Istanbulen, eta egunak eman duenaren berri eskainiko du La2ek.

TVE1

06:00: Canal 24 horas.
07:30: Telediario matinal.
09:00: Estamos de vacaciones.
13:45: Informativo territorial.
14:30: Corazón de verano.
15:00: Telediario-1.
15:55: El Tiempo.
16:05: Una del Oeste. **El último atardecer.**
Zuzendaria: Robert Aldrich. Aktoreak: Rock Hudson, Kirk Douglas. 1961.
18:00: Cosas del amor.
19:15: ¿Quién con quien?.
20:00: Gente.
21:00: Telediario-2. Albistegia.
21:45: El tiempo.

22:00
Por un puñado de euros

La Oreja de Van Gogh taldea.

23:15: Grandes series.
La Regenta (1ª parte).
Zuzendaria: Fernando Mendez-Leite. Aktoreak: Aitana Sánchez Gijón, Hector Alterio.
01:15: Telediario 4.
02:00: La saga de los Mc Gregor.
03:30: Corazon de verano.
04:00: Telediario 4.

LA 2

06:00: Euronews.
06:30: Por la ruta de los vientos.
07:30: Con mucha marcha.
09:00: Otros pueblos.
10:10: Savannah.
11:00: Zinema.
Nada como el hogar.
Zuz.: Lee Grant. Akt.: Christine Lahti, Jeff Daniels. 1989.
13:00: El arca de Noe.
13:30: Con mucha marcha.
15:15: Saber y ganar.
15:45: Grandes documentales.
17:15: A su salud.
17:45: Harry y los Hendersons.
18:15: El callejón del trueno.
18:45: Sea Quest.
19:30: Natación.
20:00: Informativo territorial.
20:30: Ellen.
21:00: Quatro.
21:30: Infelices para siempre.
22:00: La 2 Noticias.
22:25: El tiempo.
22:30: Copa America. Bela.
22:50: La noche temática. Gaia: Emigrantes: viajeros sin billete. Dok.: Polizones (22:55etan); Filma: C l a n d e s t i n o s (23:30etan); Dok.: Europa al pie de la muralla (01:15etan). Dok.: Río Bravo: la frontera incontrolable (02:10etan).
02:40: Zinema.
Souvenir.
Zuz.: Rosa Verges. Akt.: Futoshi Kasagawa, Emma Suarez. 1994.
04:05: Zinema.
La guitarra de Gardel.
Zuz.: Leon Klimowsky. Akt.: Agustín Irusta, Antonio Casal. 1949.

TF1

05:55: Le destin du docteur Calvet.
06:20: La croisière foll'amour. Telesaila.
06:40: Météo.
06:45: TF1 Jeunesse.
07:20: Shopping a la une.
08:00: Téléshopping.
08:40: TF1 Jeunesse.
10:20: Cinq sur 5!
11:10: Les vacances de l'amour. Telesaila.
12:10: Tac o tac TV.
12:15: Le juste prix.
12:50: A vrai dire.
13:00: Le journal.
13:40: Météo.
13:50: Les feux de l'amour. Foiletoia.
14:40: Arabesque. Telesaila.
15:35: La rebelle. Telesaila.
16:20: Sunset Beach. Foiletoia.
17:15: Melrose Place. Telesaila.
18:00: Sous le soleil.
19:05: Les dessous de Palm Beach. Telesaila.
20:00: Le journal.
20:50: 50 ans de tubes.
23:05: Terre indigo. Foiletoia.
01:05: TF1 Nuit.
01:15: Météo.
01:20: Très chasse.
02:15: Histoires naturelles.
03:10: Reportages.
03:35: Histoires naturelles.
04:35: Musique.
05:00: Histoires naturelles.

FRANCE 2

05:15: Anime tes vacances.
06:30: Télématin.
08:35: Amoureuement vôté.
09:00: Amour, gloire et beauté. Foiletoia.
09:30: Coups de soleil et crustacés.
11:00: La fête a la maison.
11:30: Flash info.
11:40: Les Z'Amours.
12:20: Pyramide.
12:55: Météo.
13:00: Le journal.
13:45: Météo.
13:50: Maigret. Telesaila.
15:35: L'homme a la rolls. Telesaila.
16:25: Flic de mon coeur. Telesaila.
17:15: Igeriketa. Europako Txapelketa.
17:40: Kung Fu, la légende continue. Telesaila.
18:25: Hartley, coeurs a vif. Foiletoia.
19:20: Qui est qui?
20:00: Le journal.
20:55: Urgences. Telesaila.
23:25: Millennium. Telesaila.
00:10: Le journal.
00:30: Le juge de la nuit. Telesaila.
01:15: Mezzo l'info.
01:40: Les Rituels d'amour.
02:35: Ecce homo.
03:25: Les Z'Amours.
03:55: Aventures en Montgolfière. Dokumentala.
04:10: Un portrait de Monsieur Ingres.
05:00: Un cas pour deux. Telesaila.

FRANCE 3

06:00: Euronews.
06:35: Le journal des journaux.
06:45: Les minikeums.
11:00: La croisière s'amuse.
11:50: La cuisine des mousquetaires.
12:05: Le 12-13.
12:50: Estivales.
13:30: Le journal de festivals.
13:35: Telefilma.
Le chantage a la vie.
Zuzendaria: Bernard McWweety. Aktoreak: Loretta Swit, Vic Morrow.
15:10: Keno.
15:15: Cagney et lacey.
16:05: C'est l'été.
17:50: Chroniques de l'Amazonie sauvage.
18:20: Questions pour un champion.
18:50: Météo des plages.
18:55: Le 19-20.
20:00: Météo.
20:05: Fa si la.
20:35: Tout le sport.
20:50: Thalassa. Magazina. Escalade en Suède.
22:15: Faut pas rêver.
23:05: Soir 3.
23:30: L'Opera du gueux.
01:10: Festivals.
01:45: Benny Hill.
02:25: Amaiera.

A 3

06:25: Sirenas. Telesaila.
07:10: Sally la maga. Telesaila.
07:30: Club Megatrix.
13:25: Paso a paso.
14:00: Padres forzosos (Nafarroan).
14:00: Albistegia (EA-En).
14:25: El principe de Bel Air.
15:00: Noticias. Albistekak.
15:50: El tiempo.
15:55: Sabor a verano.
18:45: Alta tension.
19:40: Esto me sueña.
20:30: Nada es para siempre.
21:00: Noticias-2. Albistekak.
22:00
Menudas estrellas

Bertin Osborne.

23:55: Zinema.

American Yakuza.

Zuzendaria: Frank Capello. Aktoreak: Viggo Mortensen, Ryo Ishibashi. 1993.

01:45: Noticias. Albistegia.

02:20: Zinema.

La madame de Hollywood.

Zuzendaria: Michael Switzer. Aktoreak: Michael Gross, Cindy Pickett. 1995.

04:05: Televenta.

T 5

06:00: Informativos T5.
10:00: Hart to Hart.
11:00: Cocina con fundamento.
11:15: Día a día.
14:00: El juego del eurillon.
14:30: Informativos TeleCinco. Albistekak.
15:25: Al salir de clase.
16:00: Zinema.
El turista.
Zuzendaria: Urs Egger. Aktoreak: Dominic Raacke, Leslie Malton. 1997.
18:00: Flash, el juego de las noticias.
19:00: Siete en el paraíso.
19:50: El Super.
20:30: Informativos TeleCinco. Albistekak.
21:30: Telecupón.
21:35: El Informal.
22:00: Zinema.
Jack.
Zuz.: Francis Coppola. Akt.: Robin Williams, Brian Kerwin. 1996.
00:20: Nikita.
01:20: Informativos T5.
02:15: Como se hizo...
02:45: Zinema.
El color de la sangre.
Zuz.: Alfred L. Weker. Aktoreak: Mel Ferrer, Canada Lee. 1949.
04:15: Infocomerciales.
05:30: La mujer prohibida.

M 6

05:00: M comme musique.
09:00: M6 boutique.
10:35: Graines de star Tour.
10:40: M6 kid.
11:55: Météo.
12:00: Madame est servie.
12:35: La petite maison dans la prairie.
13:30: Telefilma.
La victoire de la justice.
Zuzendaria: Roger Young. Aktoreak: Lorraine Bracco, Anthony John Denison.
15:15: Le saint.
16:10: M comme musique.
17:30: Highlander.
18:25: The sentinel.
19:20: Mariés, deux enfants.
19:54: 6 minutes.
20:05: Mode 6.
20:10: Zorro.
20:45: Politiquement Rock.
20:50: Le Clown. Telesaila.
22:45: X-Files. Telesaila.
00:30: Murder one.
01:25: Le live du vendredi.
02:35: M comme musique.
03:35: Culture pub.
04:00: Frequentstar.
04:40: Phil Woods Sax Machine.
05:35: Sports événement.

CANAL + (e)

07:23: Piezas. 07:36: Documental naturaleza. Monos narigudos de Borneo. 08:30: CNN News. 08:50: Pim, Pam, Plus. 10:00: Zinema: Contact. 12:29: Jacques Cousteau, el hombre de las mil caras. 13:30: Los 40 principales. 14:30: Avance. Redacción. 14:35: Buffy, cazavampiros. Telesaila. 15:30: Animales sobrenaturales. 16:00: Zinema: La ronda nocturna. 17:35: Zinema: El efecto domino. 19:05: Zinema: Al límite. 20:30: Edición anterior. 21:25: Contrarreloj. 21:30: Redacción. Noticias. 22:00: Frasier. 22:30: Zinema: La salchicha peleona. 23:57: Zinema: La teniente O'Neil. 01:59: Zinema: Laberinto de pasiones. 03:29: Zinema: Ambición peligrosa. 05:00: Zinema: El color de las nubes. 05:44: Full Monty.

CANAL + (f)

07:00: ABC News. 07:20: Teletubbies. 08:10: Les graffitis. 08:25: Décode pas bunny. 09:00: Telefilma: Pauline a la plage. 10:30: Surprises. 10:45: Zinema: Face. 12:30: Flash info. 12:40: Invasion planète terre. Telesaila. 13:25: Zinema: Mon capitaine, un homme d'honneur. 15:10: Surprises. 15:15: Ned et stacey. 15:40: Zinema: Le pacificateur. 17:40: Spin city. 18:05: Blague a part. 18:30: Seinfeld. 19:00: Nulle part ailleurs. 19:50: Flash info. 20:00: Le zapping. 20:15: Fútbol. 20:45: Fútbol: Monaco-Saint-Etienne. 22:50: Zinema: Copland. 00:30: Seinfeld. 00:55: Fútbol. 02:35: Telefilma: Histoires gay. 04:35: Curro Romero, le pharaon de Seville. 05:30: Zinema: Rewind.

LA CINQ

03:00: Les écrans du savoir. 04:30: Les grands documents de la cinquième. 05:30: Les amphes de la cinquième. 06:25: Methode Victor. 06:45: La cinquième rencontre... les français. 07:45: Ça tourne Bromby. 09:25: Les écrans du savoir. 10:45: Le tour de France des métiers. 11:05: Les lumières du music-hall. 11:35: Le monde des animaux. 12:00: La vie au quotidien. 12:15: La France aux mille villages. 12:45: Un collier de feu. 13:40: Le journal de la santé. 13:50: La Cinquième rencontre... Les français. 14:50: Le Canada. 15:45: Passe-partout. 16:30: Alf. Telesaila. 17:00: Cinq sur cinq. 17:10: Net plus ultra. 17:30: 100 % question. 17:55: Les grands tournants de l'histoire. 18:20: Météo. 18:30: Le monde des animaux.

ARTE

19:00: Tracks. 19:50: Arte info. 20:15: Les shakers et le bauhaus. Dokumentala. 20:45: Telefilma: La lune tombée du ciel. 22:15: Contre l'oubli. 22:20: Grand format. Dokumentala. 23:50: Lust and revenge. 01:20: Le dessous des cartes. 01:30: Mister karim porteur d'altitude. Dokumentala. 02:30: Tout la-haut. Dokumentala. 03:00: Amaiera.

Eskuz binakako
bi partiduko

ETB1 • 22:20etan

Olaizola I.a-Berna /
Olaizola II.a-Zezeaga
eta Atxa-Apeztegia /
Berraondo-Arroyo
II.a partidukoak
eskainiko ditu
zuzenean gaur
gauean Euskal
Telebistak.

gaurko filmak

Iñaki Lazkano

■ HOMICIDIO EN PRIMER GRADO.

Marc Rocco zinemagileak gartzela-sistemaren izaera inhumanoa salatzen duen film txukun samar hau sortu zuen duela lau zapabost urte. Bertan, Kevin Bacon aktoreak jokatzen du rol nagusia, ihes egiteko saioan huts egin ostean, Alcatraz presondegiko funtzionarioen jazarpena sofrituko duen presoaren papera hain zuzen ere. Epaitegiak ondo baino hobeto ezagutzen dituen Christian Slaterrek, berriz, presoaren abokatuarena egin zuen. Dena dela, Gary Oldmanen interpretazioa da filmeko onena. Hala ere, gehiegikeriek galdu egiten dute usu intentzio oneko film hau.

■ SOUVENIR.

Irribarrea izozteko moduko komedia leloa da. Kalitatez nahiz erritmoz umezurtza, zinez. Emma Suarez erakargarriaren xarmak ezin izan zuen Rosa Verges zuzendariaren filmaren ahultasuna ezkatatu. Futoshi Kasagawa aktoreak Europar barrena dabilen Yoshio gazte japoniarrari bizitza (heriotza ez esateagatik) eman zion. Rita ederrak Yoshio maiteminduko du, eta hortik aurrera, amesgaiztoko istorio jasangaitz bati hasiera ematen zaio.

■ GARRASI ETA GARRASI.

Gordon Hessler britainiarrak B serieko beldurrezko filmetan ezinbestekoak ziren Vincent Price, Christopher Lee eta Peter Cushing mitikoak bildu zituen misterio kutsuko erdipurdiko *thriller* honetan. Hilketa susmagarri batzuk ikertzeko agindua ematen diote Bellaver inspektoreari. Honek, ikerketak aurrera egin ahala, hilketa horien itzalean nazioarteko konspirazio arriskutsu bat desestaltiko du. Bitxikeria gisa, Christopher Lee eta Vincent Price aktoreek film batean elkarrekin topo egin zuten lehen aldia eta bakarra dela honakoa nabarmendu daiteke.

Aldrich-en 'western' dramatikoa

■ EL ULTIMO ATARDECER. Aktore talde bikaina elkartu zuen Robert Aldrichen istorio gordin honetan. Kirk Douglas, Rock Hudson, Joseph Cotten eta Dorothy Malonek osatzen duten laukotea ez baita ahuntzaren gauerdiko eztula. Dalton Trumbo gidoigile finak *-Johnny Got His Gun* gogorra zuzendu eta idatzi zuenak greziar mitologiaren zantzuz atondu zuen *western* berezi hau. Filmak pistolari atormentatu baten istorioa dakarkigu. Harrapatu nahi duen gizonarengandik ihes egitea erdiesten duen arren, filmaren amaieran ezingo da duelutik libratu. Interesgarria da.

Nada como el hogar

1989, Lee Grant 11:00 La2

Tensa espera

1994, Robert Allan 16:00 ETB2

El último atardecer

1961, Robert Aldrich 16:05 TVE1

Homicidio en primer grado

1995, Marc Rocco 22:00 T5

La salchicha peleona

1997, Dennis Dugan 22:30 C+(e)

Copland

1997, James Mangold 22:50 C+(f)

Clandestinos

1997, D. Chounard, N. Wadimoff 23:30 La2

El tío Joe Shannon

1978, Joseph C. Hanwright 23:45 ETB2

Lust and revenge

1996, Paul Cox 23:50 Arte

Pánico en la central

1997, Kevin S. Tenney 00:00 T5

Garrasi eta garrasi

1969, Gordon Hessler 01:25 ETB1

Souvenir

1994, Rosa Verges 02:40 La2

La madame de Hollywood

1995, Michael Switzer 02:35 A3

Las estrellas están verdes

1973, Pedro Lazaga 03:00 T5

La guitarra de Gardel

1949, Leon Klimowky 04:05 La2

♦ ♦ ♦ ♦ ♦
TXARRA ESKASA BALEKOA ONA BIKAINA

ARTXIBOKOA

Kevin Bacon *Homicidio en primer grado* filmeko eszena batean.

■ LUST AND REVENGE.

Paul Cox zinema zuzendari australiarraren komedia dramatiko interesgarria da. *The Nun and the Bandit* filmaren sentsualitateak segida izan zuen film honetan ere. Arteak

negozio gizon esanguratsu baten alabaren eta langabetu baten patuak uztartuko ditu. Batzuek zein besteak harreman sentsual bat biziko dute. Film independente hau gomendagarria da oso.

ETB 1

07:15: Pastoral: Harizpe.

07:50: Euskal Herriatik.

08:15: Goenkale.

08:55: Superbat.

'Jetsondarrek', 'Sinbad gaztea', 'Ipar haizearen erronka', 'Elmer', 'Pottokiak', 'Hirukiak', 'Candy, Candy', 'Hartz txiki', 'James Bond gaztea', Zinea: 'Salomon erregearen meatzeak'.

13:00: Iparraldearen Orena.

13:05: Addams familia.

13:30: Gaur egun.

14:15: Goenkale.

14:55: Sexuen arteko borroka animalietan.

15:25: Bidaide.

16:25: Mugak gaindituz.

16:50: Jaun ta jabe.

17:40: Dibleyko bikarioa.

18:10: Iparraldearen orena.

18:15: Euskal Herriatik.

19:15: Trumoi urdina.

20:00: Beakmanen mundua.

20:30: Gaur Egun.

21:00: Kirol berri.

21:15: Azken uda pasa.

21:45: Goenkale.

22:20: Pilota eskuz binaka:

Olaizola I-Berna / Olaizola II-Zezeaga.

Atxa-Apeztegia / Berraondo-Arroyo II.

00:20: Boxeo izarrak.

01:25: Zinema.

Garrasi eta garrasi.

Zuz.: Gordon Hessler. Akt.: Vincent Price, C. Lee. 1969.

03:05: Mendeari begira.

04:00: A ze pareta.

04:35: Benta Berri.

04:55: Ikusgela.

05:40: Azken egunak.

06:40: Erpe leunak.

07:10: Amama sukaldari.

07:20: Urak handi.

ETB 2

08:55: Del país de los vascos.

09:25: El verano del siglo.

09:55: Forum.

10:25: Entre 2 fuegos.

11:15: La hora de Mari Pau.

12:15: Luz de luna.

13:10: Roseanne.

14:00: La Niñera.

14:28: Teleberri. Albistegia.

15:30: El verano del siglo.

16:00: Zinema.

Tensa espera.
Zuzendaria: Robert Allan. Aktoreak: Susan Sarandon, Sam Shepard. 1994.

17:55: Pensacola. Telesaila.

18:45: Cinco en familia. Telesaila.

19:35: Pacific Blue.

20:25: Da la talla en la pantalla.

20:58: Teleberri.

21:55: Zoombados.

22:30: El show de...

23:45: Zinema.

El tío Joe Shannon.
Zuzendaria: Joseph C. Hanwright. Aktoreak: Burt Young, Doug McKeon. 1978.

01:40: La noche fantástica.

Más allá del límite:
Debajo de la cama / Segunda alma.
03:05: Amaiera.

irratia ♦

Euskadi Irratia. Eguneroko efemeride, kontu bitxi eta galdera kuriosoen ondoren asteko zinema-estreinaldi berri emango dute *Goiz Berri* irratsaioan. 10:30etan Joseba Rekaldek Harri beltza elkartez eta larunbaterako antolatu duten kontzertuaz hitz egingo du. Segidan lehiaketaren txanda izango da. 11:10etan, berriz, Imanol Ubeda musikariak eskaintza musikal berezia egingo du entzule guztientzat. Jarraian Jose Mari Iriondori elkarrizketa sakona

eginen diote *Goiz Berri*-n. Ordu erdi geroago Pello Zabalak eguraldiaren berri emango du. Eta saioa amaitzeko gezurren inguruko egiak biltzen saiatuko dira; erronka zail samarra agian.

Durango Irratia. Egunon Durangaldea albistegiarekin hasiko dute eguna Durango Irratian, goizeko 08:30etan. 10:00etan, berriz, *Tal Para Cual* irratsaioaren txanda iritsiko da: bertan Josean Azkarate *Botas*

sukaldariak hitz egingo du txoko gastronomikoan. Horretaz gain, saio horretan asteburuan bailaran izango diren jaien berri emango dute: Elorrioko Argiñeta auzoan eta Garain dira egunotan festak. Eguerdiko 13:00etatik 13:30etara *En el aire* irratsaioa entzuteko aukera izango da, eta ondoren albisteak izango dira. Arratsaldean musika izango da protagonista *Behin eta berriz* saioarekin, eta albisteak 17:00etan eta 19:00etan emango dituzte.

LMIKETXY
E ETEG

E ME

in uz i -

25

Erdi Aroko bekatuak

*Uztailean eta abuztuan
 Erdi Aroko VII. afariak
 ospatzen ari dira
 Zangozan*

«ONDO JATEN duenak, ondo edan ohi du; ondo edaten duenak, ondo egiten du lo; ondo lo egiten duenak, ez du egiten bekaturik; bekaturik egiten ez duena, Paradisura joaten da» (William Lighgow). Paradisuan ote nago? Zangoza, 1999ko uda. Erdi Aroan loratu-tako herri honetan bar-na nabil: erromanikoa, gotikoa, elizak, koment-uak, jauregiak eta beste garai bateko etxe xume-ak. Ipar haizeak ezti eta zur usaina dakar: esku-langileak. Karmen komentuko atari aurrean bildu dira: zurginak, saskigileak, ezti saltzai-leak, emakumeak eta neskatilak ehoziri lane-tan. Gaua zabaltzear dago Karmen komentuko txokoan. Haur, heldu eta zaharren aurpegie-tan jakin-mina.

Ezkilek hamarrak direla diote. Komentuko atea zeharkatu, eta horra hor gotikoa puri-purrian! Gauaren fresko-tasunak burua astintzen dit eta, esnatu bainoago, espeziak eta harriz hornitutako lasaitasunean murgil-tzen naiz. Klaustroan mahaia prest daude: 165 afaltiarrendako eserle-kuak. Koilarak bai, labanak bai, bai-na Erdi Aroan ez omen zuten sardex-karik erabiltzen... Buztinezko plater eta ontziak. Argizariak bai, baina, tamalez, ipar haizea ere bai. Afaria:

Klaustroan mahaia prest daude: 165 afaltiarrendako eserlekuak. Koilarak bai, labanak bai, baina Erdi Aroan ez omen zuten sardexkarik erabiltzen...

Tempestivas fructus (urtaroko fruta) afari oparo bati hasiera emateko, gozo eta freskoak; ondoren, *In Trinitate sanguessana offa* (trinitate salda) sabela berotzeko, datozenak gozatze-ko prestatuz. Atzerritar anitz dago mahai inguruan, aho zabalik entzu-ten dute klaustro barruko izkina batean Ensemble Durendal taldeko lau jole interpretatzen ari diren Done-

jakue bideko musika, XIII-XVI. men-de bitartekoa. Jadanik *uria condita tructa* (amurarrain eskabetxatua) mahairako bidean dago; Erdi Aroko erara jantzita doan zerbitzari batek eskaini dit, gustura onartu diot, bai-na... ohitura falta izango da, baina espezien usaina gustatzen bazait ere, zaporea ezin dut jasan. Eskerrak *fri-xae pecuarii micæ* (artzain ogi-

mamia), *Ungululae suis in condimento mali* (txerri hankak sagar saltsan) eta *botulus noster* (odolkia) etorri zaizki-dan segidan. Horrela, afariaren azken txanpan sartu gara: *tectus pullus cum berenyenis comitatus* (oilaskoa alber-jiniarekin) gozoa dastatu ondoren, *sic-caneusm -coryla, amygdalae, carya-* (fruitu lehorrak: hurrak, almendrak eta intxaurrak) eta *afflans ex caseo-rum varietatibus abacus* (alegia, gaz-ta). Bukatzeko, *Rotunda Teobaldi* (Teobaldo opila) beroa, menta eta har-kaitzetako te infusioarekin batera.

Afalostean, gauerdian, komikoak sartu dira klaustroaren erdira Blanka andrearen bahiketaren historiaren parodia barregarria antzeztera: erre-ge-erregina, printze-printzesen kon-tuak, egungo ikuspegitik begiratuta. Sabela bete-betea eta irria ahoan dugula, bagoaz.

Eta hasierako esaldiak dioen beza-la, ongi edan nuen, bai ardoa, baita uxuala ere. Esaldiaren jarraipenari dagokiona, agian, beste egunen batean kontatuko dizut.

Maria Solana
 ZANGOZA

e u s k a l d u n o n
Egunkaria

Azpeitia

iaiak iaiak iaiak iaiak iaiak iaiak iaiak iaiak iaiak iaiak

OSTIRALA 1999ko uztailaren 30a

Saninaziyuek

**Egun
handiak**

Testuak • Nerea Uranga eta Igor Aramendi

OYARBIDE

ALTZARIAK - DEKORAZIOA
SUKALDE ETA BAINUGELAKO ALTZARIAK

20200 BEASAIN

GIPUZKOA

Garmendibide, 3 - Tel.: 943 15 16 00
Faxa: 943 15 16 32 - 20730 AZPEITIA

egitaraua

Uztailak 30, ostirala

12:00 Jaien hasierako txupinazoa, udaletxeko balkoitik. Suziriaren ondoren herriko musika bandak, Izarraitz txistulari taldeak, Biasteriko dultzaineroek eta erraldoi eta buruhandiek kalejira egingo dute.

15:00 Suziri japoniarrak umeentzat eta jaialdi berezia jolasekin, Enparantza Nagusian.

15:30 Haurrentzako jaialdi berezia jolasekin, Enparantza Nagusian.

20:00 Bederatziurrena Loiolako Basilikan. Julian Barrenetxea abesbatzak eta parrokiako abesbatzak On Julian Barrenetxea maisuaren arratsaldeko otoitzak eta salbea abestuko dituzte. Organu jole Maria Dolores Oteiza izango da, Jose Luis Frantzesenaren zuzendaritzapean.

22:30 Carrusel orkestraren emanaldia herriko Enparantza Nagusian.

23:00 Suzko-erroberak, Zaragozana su-etxearen eskutik.

23:30 Bielorrusiako dantza taldearen emanaldia Olazko Amaren plaza txoan.

MIKEL MARTINEZ

Alaitz eta Maider

Udako erreginak, alegia Alaitz eta Maider, Azpeitiko saninazioetan izango dira, abuztuaren lehen igandea. Gauko 23:30etan izango da beren emanaldia, Olazko Amaren plaza txoan.

Uztailak 31, larunbata

► San Inazio eguna

09:00 Goiz erezia herriko musika bandarekin, Biasteriko dultzaineroekin eta Izarraitz txistulari taldearekin.

10:10 Udal ordezkaritza herriko parrokiara abiatuko da korporazioan.

10:30 Prozesioa herriko kaleetan zehar.

11:00 Meza Soreasuko Sebastian Donearen elizan, herriko apaizak eta Gipuzkoako gotzain Jose Maria Setienek emana. Bertan Julian Barrenetxea abesbatzak eta parrokiako abesbatzak parte hartuko dute. W.A. Mozarten *Koronazio meza* eskainiko dute; organu jole Maria Dolores Oteiza izango da, Jose Luis Frantzesenaren zuzendaritzapean.

13:00 Azpeitiko musika bandaren kontzertua, Enparantza Nagusian, Jose Luis Frantzesenaren

zuzendaritzapean. Egitaraua: *Fiesta en Sevilla, Caballeria ligera, Caribbean concerto, Launakua* eta *Moment for Morricone*.

13:00 Zezenen hautaketa, zezenplazan.

13:30 1998ko zezenketetako sari banaketa, udaletxean.

18:00 Saninazioetako lehen zezenketa, zezenplazan

18:00 Telma animazioa umeentzat: pailazoak, jokoak, musika... udaletxeko arkupeetan.

19:30 Los Pasai txarangaren kalejira, zezenplazatik irtenda, herriko kaleetan zehar.

20:00 Samoa orkestraren emanaldia, herriko enparantzan

23:00 Suzko-erroberak, Zaragozana su-etxearen eskutik.

23:00 Profesionalen arteko pilota partidua, Izarraitz pilotalekuan.

23:30 Gozategi eta dantzariaren emanaldia, Olazko Amaren Plaza txoan.

Abuztuak 1, igandea

► San Inazio bigarrena

09:00 Goiz erezia, Izarraitz Txistulari taldearekin, herriko musika bandarekin eta Biasteriko dultzaineroekin.

10:30 Ongietorria Gipuzkoako Foru Aldundiko eta Eusko Jaurlaritzako agintariei.

11:00 Meza nagusia Loiolako Basilikan. Jose Luis Frantzesenak konposatutako *Emaiguzu pakea* meza berria, herriko apaizak eta Gipuzkoako gotzain Jose Maria Setienek emana. Bertan Julian Barrenetxea eta parrokiako abesbatzak parte hartuko dute. Organu

Gure herri festa nagusi hauetan,
goza ezazue errendituta erori arte
eta luza eskua gure artera etorriko diren
kanpotar guztiei etxean bezala aurki daitezen

Azpeitiko udala

egitaraua

jolea Maria Dolores Oteiza izango da.

13:00 Itsasi Dantza taldearen urrekua agintariei, Enparantza Nagusian.

13:00 Zezenen hautaketa, zezenplazan.

18:00 Hortisaurios animazioa umeentzat Enparantza Nagusian: hankapaluak, jokoak, musika, dantzak...

18:00 Saninazioetako bigarren zezenketa.

19:30 Txalaparta txarangaren kalejira, zezenplazatik atera eta herriko kaleetan zehar

20:30 D'Camara orkestraren dantzaldia herriko plazan.

23:00 Profesionalen arteko pilota partiduak, Izarraitz pilotalekuan.

23:00 Astondoa su-etxearen suzko erroberak.

23:30 Dantzaldia Alaitz eta Maiderrekin, Olazko Amaren plazatxoan.

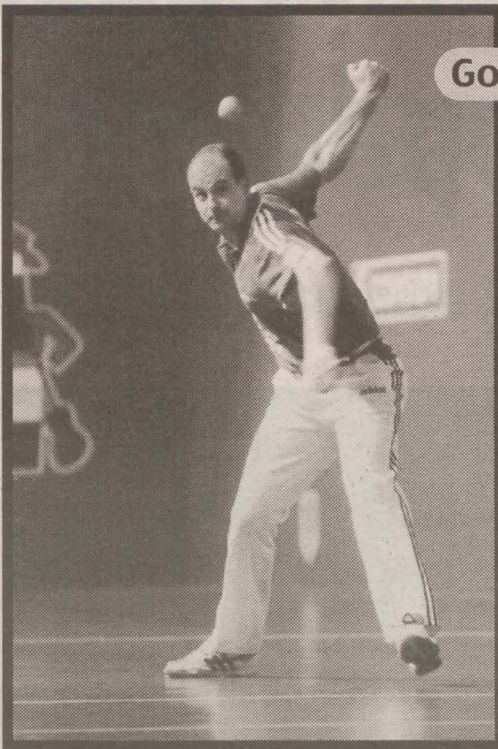
03:30 Incansables txarangaren kalejira herriko kaleetan barrena, goizaldeko 07:00ak arte.

Abuztuak 2, astelehena

07:00 Sokamuturra, Enparantza Nagusian

09:00 Goiz eresia.

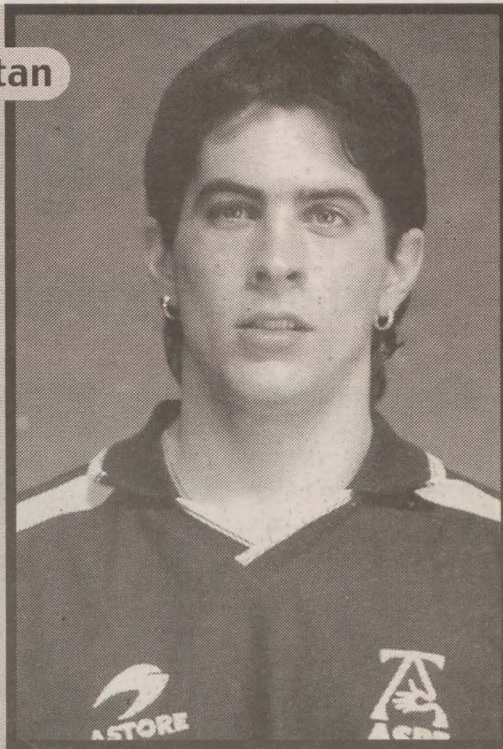
12:00 Umeentzako jolasak Enparantza Nagusian: zezen txikiak, poniak...

Goi mailako pilotariak jaietan

Bi pilota jaialdi handi izango dira Azpeitiko saninaziyuetan. Alde batetik, Asegarcerena: gehigarri hau bukatzeko orduan oraindik pilotariak zehaztu gabe zeuden, baina ziurra da partidu nagusian Jokin Errasti herritarra eta Ruben Beloki izango direla elkarren kontra atzeko koadroetan. Lehia abuztuaren leian izango da, 23:00etan.

Asperi dagokionez, berriz, partidu nagusiko lau pilotariak zehaztu dituzte, baina ez zeinek zeinekin jokatu duen. Lau hauek izango dira Asperen izarrak saninazioetan: Titin III, Mikel Goñi, Elgoro eta Zezeaga. Bihar jokatu dute, 23:00etan, Izarraitz pilotalekuan.

13:00 Zezenen hautaketa, zezenplazan

18:00 Hirugarren zezenketa.

18:00 Azkona taldearen emanaldia, Enparantza Nagusian.

19:30 Oria Txarangaren kalejira zezenplazatik abiatuta.

20:00 Irailako 6 taldearen dantzaldia, Enparantza Nagusian.

22:30 Suzko erroberak, Caballer su-etxearen eskutik.

23:30 Gartxot taldearen dantzaldia, Olazko Amaren plazan.

00:00 Herriko jaien amaiera suziri eta danbatekoen bidez.

ANDER GILLENDA

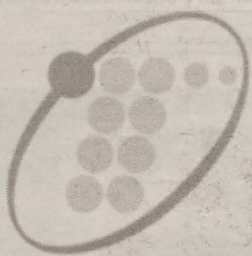

Gozategitarrak

Alaitz eta Maiderrez gain, Gozategitarrak ere izango dira Azpeitiko jaietan. Oriotarrek bihar eskainiko dute beren emanaldia, 23:30etan, Olazko Amaren Plazatxoan. Gainera, ez dira bakarrik izango, dantzariak ere izango baitira beraiekin.

LARRAÑAGA ELEKTRONIKA TELEKOMUNIKAZIOAK

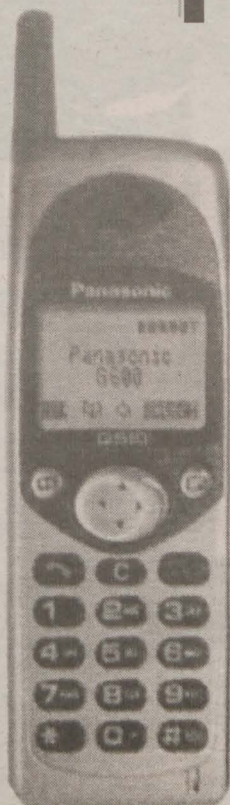
BANATZAILE OFIZIALA:

Movistar

Non-nahi zaudela ere

Ondo pasa Saninaziyuek !!

Jose de Artetxe, 15 - behea
☎ 943 81 54 27 - Faxe: 943 15 06 63

20730 AZPEITIA
(Gipuzkoa)

Herri bazkaria, gazte guztien topagunea

Aurtengoa bosgarren aldia izango da, eta gero eta arrakasta handiago du

Azpeitiarrek indartsu hasi nahi izaten dituzte herriko festak. Txupinazoa botatzearekin batera, herriko gazte koadrilak kalean bilduko dira tragu batzuk hartu, piska bat girotu eta segidan Azoka plazan izango den herri bazkarira inguratzen. Aurtengo ere, aurreko urtean bezala, bazkaria herriko sozietate edo elkarteek presatua izango da.

Bosgarrena

Hala ere, herri bazkari honek ez du tradizio handirik gure herrian, gaurkoa kontuan hartuta, herri bazkaria antolatzen den bosgarren aldia izango baita. Hasierako urteetan Azpeitian Gazteok Zer? taldearen eskutik izan ohi zen herri bazkariaren antolakuntza (taldea sortzeko ideia ere herri bazkari baten ondorioz sortu zen). Baina orain festak baino lehen osatzen den festa komisioren arduraz bihurtu da lan hori guztia.

Gero eta jende gehiago

Herriko jendeak gustua hartu dio bazkari honi eta bertan sortzen den giroari. Hori dela eta, urtetik urtera bertara inguratzen den jende kopurua goraka doa. Baina bazkari honetan, ondo pasatzeaz gain, gazteen elkartasuna eta antolakuntza da lortu nahi den helburua. Azpeitiko gazteen artean komunikaziorik ez zegoela nabaria izan da orain gutxi

Herri bazkarian, ondo pasatzeaz gain, gazteen elkartasuna eta antolakuntza areagotzea dute helburu

arte eta egoera horrekin bukatu nahi izan dute. Gazte guztien artean mugimendu edo dinamika bat sortzeko beharra dago. Bide batez, bazkari honekin, festa herrikoikoak eta partehartze handiagoa lortu nahi dira.

Herri bazkariak gero eta arrakasta handiagoa du herriko gazteen artean.

IPINTZA, S.A.

MUNTAKETA ELEKTRIKOAK

Goi- eta Behe-Tentsioko
Instalazio Industrialak
Airetiko lineak - Lur azpikoak
Transformazio Zentroak
Automatismoa - Argiztapena eta abar

B² Landeta, s/n
20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)

Tels. 943 81 44 15 - 81 68 58
Fax: 943 81 68 89

'Meza berria'

San Inazioaren ohoretan

Jose Luis Frantzesenaren 'Emaiguzu pakea' entzun ahal izango da etzi Loiolan

Etzi, San Inazio bigarren, Loiolako Basilikan Gipuzkoako gotzai On Jose Maria Setienek emango duen elizkizuna guztiz eraberritua agertuko zaigu. Meza Nagusia goizeko 11:00etan hasiko da, eta bertan Julian Barrene-
txea abesbatzak eta parrokiako abesbatzak Jose Luis Frantzesenaren *Emaiguzu pakea* meza berria abestuko dute. Organu jole lanetan Maria Dolores Oteiza arituko da, Frantzesena beraren gidaritzapean.

Meza berriko abestiak euskaraz abestuko dituzte. Baina, abestien letra euskaratzearekin batera, abestien doinuak ere propio konposatu dira. Lan hori guztia Jose Luis Frantzesena maisuak egin du. Abestiak 50 bat lagunek abesbatza batek kantatuko ditu, lau ahotsetara, eta bakarlari bat ere izango da.

Estreinaldia, pozgarria

Hala ere, aurtengoa ez da izango Azpeitian meza berri-
tua eskainiko den lehenengo

aldia, ekainaren 20an eskaini baitzen meza hori lehen aldiz, Jaime Amenabarren gidaritzapean. Abesbatzetako kideen iritziz, «proba nahiko ondo irten zen. Hori bai, lehenagotik lana gogor eginda».

Kanpora zabaltzeko aukera

Meza inguruko herrietara zabaltzekotan dira. «Zarautzen prestatzen ari direla entzundut. Agian Orion, Mutrikun

edota Bizkai aldean ere bai», dio Frantzesenak.

Emaiguzu pakea meza izango da Julian Barrene-
txea eta Parrokiko abesbatzek festa hauetan eskainiko duten azken emanaldia. Lehenago-

tik, gaur arratsaldeko 20:00etatik hasita eta Azpeitiko beste herritarrekin batera, Bederatziurrena emango baitute Loiolako Basilikan. Bihar, berriz, Mozarten Koronazio meza eskainiko dute Soreasuko Sebastian Donearen eliza nagusian, 11:00etatik aurrera. Azken urteetan ohitura bilakatu da hori San Inazio egunean.

PEPE GIL

Jose Luis Frantzesena, organua jotzen bere mezaren estreinaldian, aurtengo ekainaren 20an.

Oker TABERNA
Arrabala, 18
AZPEITIA

RIOJANO TABERNA
PINTXOAK ET A BOKATAK
943 81 11 67
AZPEITIA

Zuhatz TABERNA

ORKATZ
kultur elkartea
Egun hauetan er e
guztia berr okan batekinik
ERDIKALE
AZPEITIA

ONDO PASAU
SANINAZIYUEK !!

INTZ

Erdi kale
943 816 856

alde zaharra
AMAIA TABERNA
pintxo bereziak
eta
giro jatorria
Urrutizkina: 943 15 04 72
Erdi kale, 13 - AZPEITIA

ETXE ZURI
Perez Arregi, 7 - 943 81 02 59

Aurten ere txosnak eztabaidagai

Udalak eta Txosnen Batzordeak iritzi kontrajarriak dituzte txosnei buruz

 Azken urtean txosnen kontua nahikoa korapilatsua izan da, eta badirudi ez duela amaierarik. Aurten bazirudien bai Udalaren aldetik bai herritarrek osatutako festa batzordearen aldetik asmoa zela elkarrekin hitz egin eta programa bateratu bat egitea. Baina, azkenean, ez da gertatu horrelakorik.

Festa ahalik eta partehartzaileen antolatze asmoz, bi bilera zabal antolatu ziren, eta guztiek beren proposamenak eta kezkak azaldu zituzten. Azkenean, ordea, ez ziren ados jarri.

Udalaren iritziz, «ikusten da herritarrek gauzak antolatzeko duten nahia. Festa batzordearen proposamenetan bazeuden ekintza interesgarriak, eta programa nagusian sartzeko asmoa genuen. Baina, orohar, haien proposamena zehaztu gabe zegoen».

Festa batzordekoek, aldiz, Udalak baztertu egin dituela diote: «Txosnak ezker abertzalearekin erlazionatu nahi izaten dituzte. Baina hori gezurra da, txosnen aldeko iritzi taldea oso zabala delako. Txosnekiko aurreiritzi asko dago eta horregatik sortzen dira urtero hainbeste arazo».

Txosnek hainbat kokaleku izan dituzte Azpeitian. Aurten, iaz bezala, azoka plazaren atzean jarriko dira.

Txosnak bai, baina non?

Txosnak non jarri izaten da urtero-urtero arazo gehien sortzen duen puntua. Azken urteetan, ia beti tokiz aldatu behar izan dira. Aurtengo zortzi txosnak azoka plazaren atzean jarriko dira, iaz bezala. Txosnen inguruan agertoki bat jarri da, bertan kontzertu, bideo emanaldi

eta bestelako ekitaldiak eginge.

Hala ere, festa batzordekoentzat bada herrian hori baino toki hoberik. «Txosnentsako tokirik egokiena herriko erdigunea da, eta ez aparteko leku bat. Herriko Enparantza Nagusia eta Olazko Amaren plaza toki egokiak izan daitezke txosnak jartzeko. Herriaren alde lanean dabiltzan taldeek

(Caritas barne) leku horietarako lehentasuna izan beharko lukete, eta ez Enparantza Nagusia dauden tonbola eta horrelakoek, haiek interes partikularren alde egiten baitute».

Udala: «Txosnek irudi txarra ematen dute»

Udalak dioenez, berriz, «txosnetako ordezkariak iazko toki

Agertokia txosnetan

Baina txosnen kokaguneaz gain, txosnetako agertokia non jarri ere arazo bihurtu da. Iaz ez zen horrelakorik jarri txosnetan, Enparantza Nagusian zegoenarekin interferentziak sortzen zituela eta. Aurten badirudi arazo hori gainditu egin dela, baina batzuek agertokia alde batean jarri nahi izatea nahikoa da, nonbait, besteek beste puntan jarri behar dela esateko.

bera eskatu digute eta Enparantza Nagusia eta Olazko Amaren Plaza ez dituzte aipatu ere egin. Gainera, txosnak non jarri kontuz erabaki beharrekoa da, inork ez duelako nahi bere etxearen inguruan egotea. Irudi txarra ematen dute, musikaren ordutegia eta ez dutelako errespetatzen; azkenean, argia kendu behar izaten zaie. Guztion artean txosnek erakusten duten aurpegi hori aldatzen saiatu behar dugu».

Azpeitiko Ikastola
KARMELO ETXEGAI

Kalitatezko

Euskal Hezkuntza bateratua

Saninazio jai zoriontsuak opa dizkizuegu

Euskal Herria k.,50 • Tel.: 943 81 26 97 • Faxa: 943 15 08 30

ernio
sukaldeak

Harzubia hiribidea, 51 - 20730 AZPEITIA/GIPUZKOA
Tel.: 943 81 57 05 - 943 15 00 63 - Faxa: 943 81 62 21

Geure fabriketatik
zuzeneko salmenta
600 m².ko erakusketa

MAPFRE

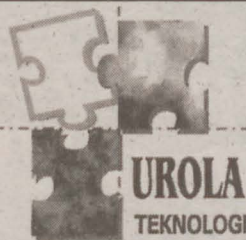
**Beti zure
eskura.**

Loiola bide, 11
AZPEITIA

IRAURGI
Bigarren Hezkuntza **IKASTETXEA**

Gure lana, HEZKUNTZA
EUSKARA, gure hizkuntza

Etxe Alai, 18 - AZPEITIA - Tf.: 943 81 02 10
Faxa: 943 15 15 52 - E-mail: iikastetxea@planalfa.es

UROLA IKASTOLA BHI
TEKNOLOGIA BERRIKUNTZA ZENTROA

Festa zoriontsuak igaro ditzazuela
opa dizuegu !!

Loiola Hiribidea, 4
20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)
Tel.: 943 81 37 70
Faxa: 943 81 66 20

Altamira Auzoa, z/g
20720 AZKOITIA (Gipuzkoa)
Tel.: 943 85 21 74
Faxa: 943 85 28 67

Web orria: <http://www.urola.hezitek.net>

Egunkaria k

JAI ZORIONTSUAK
OPA DIZKIZUE!!

BIZIMODU HOBE BATERAKO OBRAK

Morlans-eko zubia

HARROBI LANAK
BURDIN LANAK
HORMIGOIGINTZA
HERRILANAK ETA
OBRA ZIBILAK

Zumaiako etxebizitzak

Kursaal

Arriarango presa (Beasain)

Bretxa

Andoaingo autobia

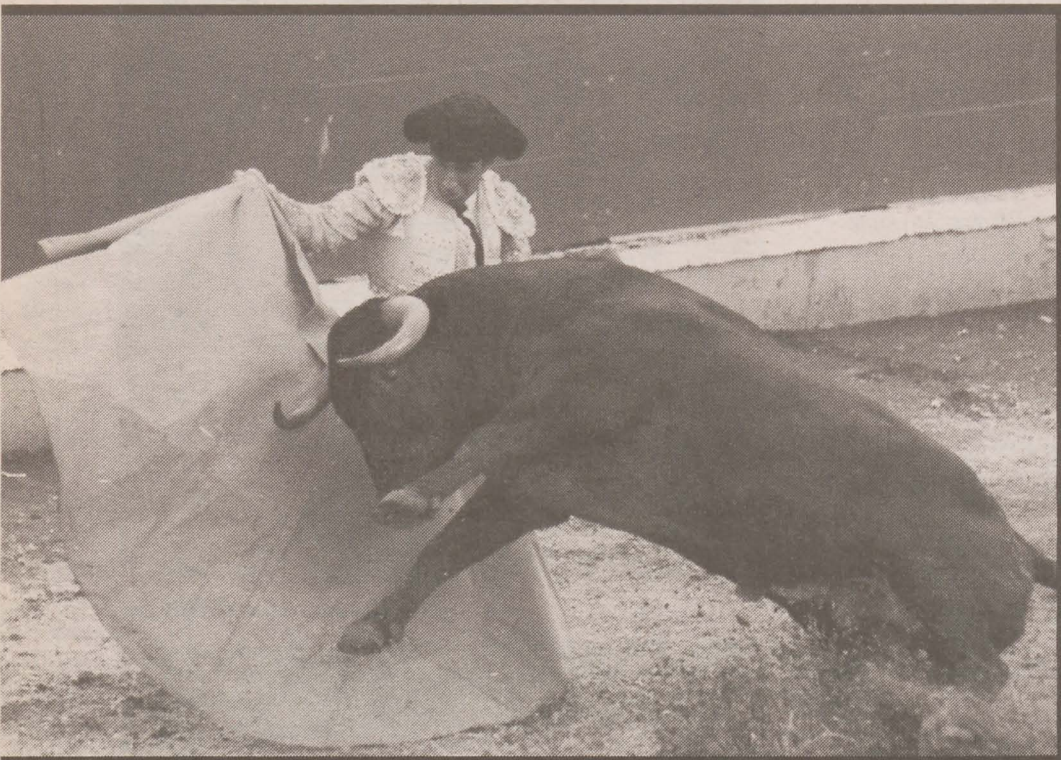
ALTUNA Y URIA
construcciones

Jose de Artetxe, 1 behea
Tel.: 943 15 70 71 - Faxes: 943 15 72 13

83 Pk. 20730 **AZPEITIA**
(Gipuzkoa)

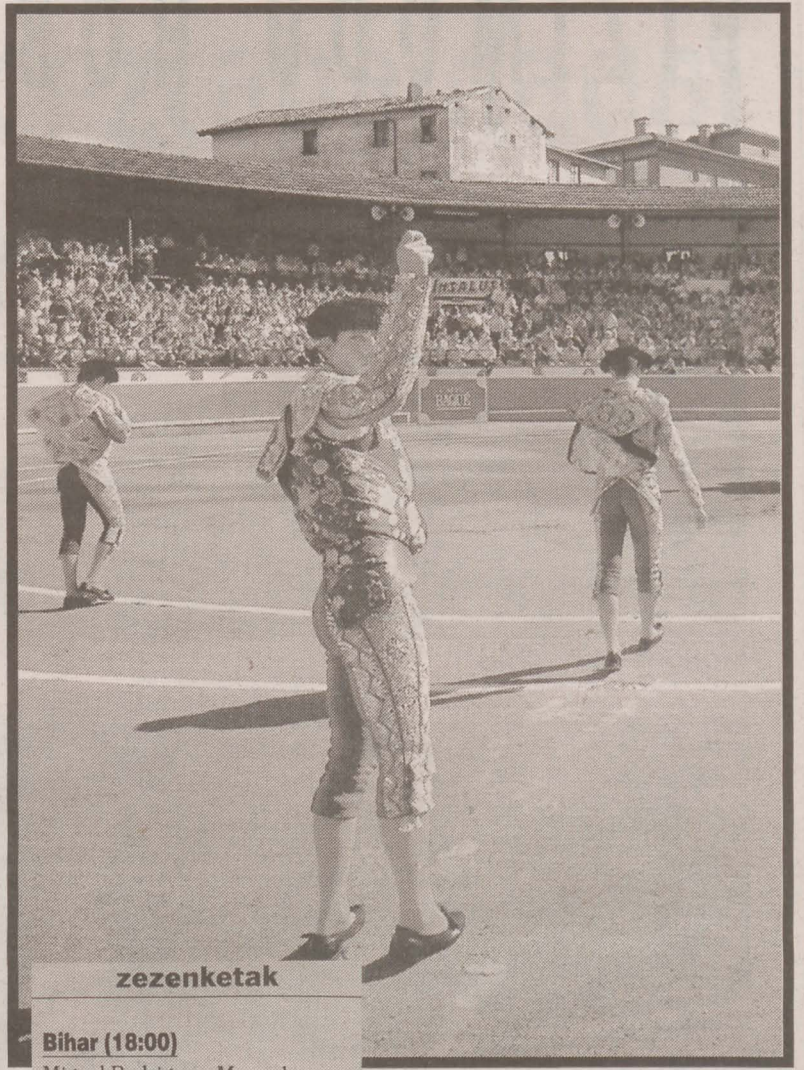
Ezinbesteko osagaia

Aurten ere hiru zezenketa egingo dira

J. R. LARRANAGA

Juan Mora, iaz Azpeitian. Aurten ere ariko da; etzi. Eskuinean argazkian, zezenplazako irudi bat.

A. ARENAS

zezenketak

Bihar (18:00)

Miguel Rodriguez, Manuel Caballero eta Davila Miura. Zezenak: Conde de la Corte de Badajoz.

Etzi (18:00)

Juan Mora, Morante de la Puebla, Eugenio de Mora. Zezenak: Montalvo de Salamanca.

Etzidamu (18:00)

Manuel Caballero, Pepin Liria, Uceda Leal. Zezenak: Victorino Martin.

Manuel Caballerok eta Davila Miurak hartuko dute parte. San Inazio bigarrenegoz, berri, Juan Morak, Morante de la Pueblak eta Eugenio de Morak. Eta azken egunean, Manuel Caballerok berriro, Pepin Liriak eta Uceda Lealek.

Sarrerei dagokienez, garestienak 10.700 pezeta-koak dira, eta 3.300goak merkeenak.

AZPEITIAREKIN beti Siempre con AZPEITIA

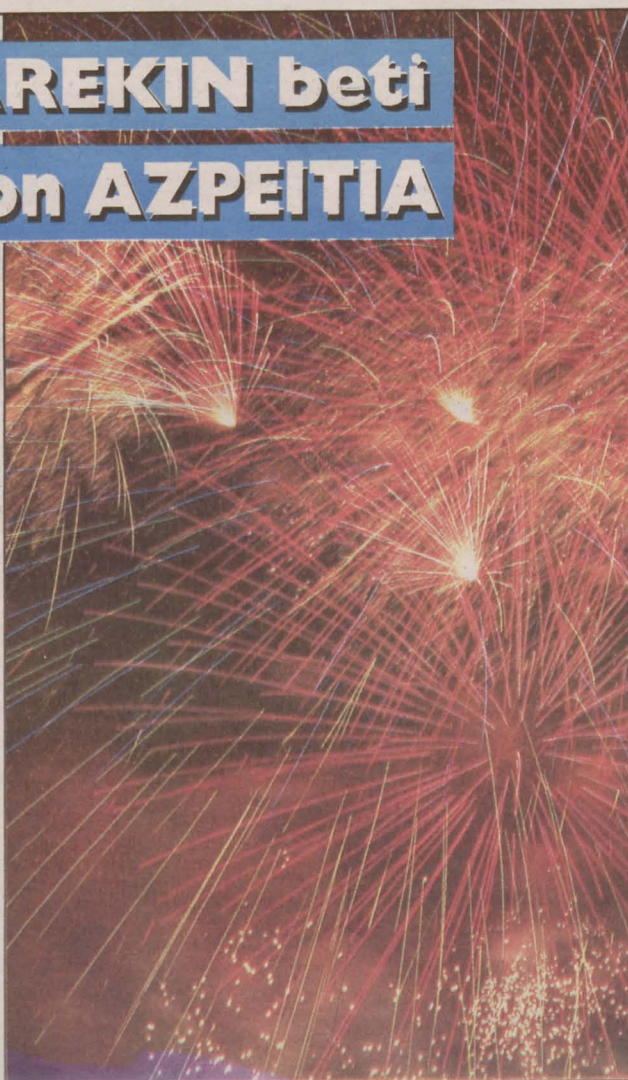
San Inazio festa zoriontsuak opa dizkizuegu azpeitiar guztioi eta jai egun hauetan gure artean izateko zoriona izango duzuenoi.

Felices Fiestas de San Ignacio para todos los Azpeitiarras, y para todos cuantos vais a tener la dicha de acercaros hasta nuestro pueblo.

SARRALLE S.A.

B° Landeta - c/ Orendaundi n° 7
20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)
Tfno.: 943 15 70 88 • Fax: 943 15 72 90
E-mail: sarralle@sarralle.com

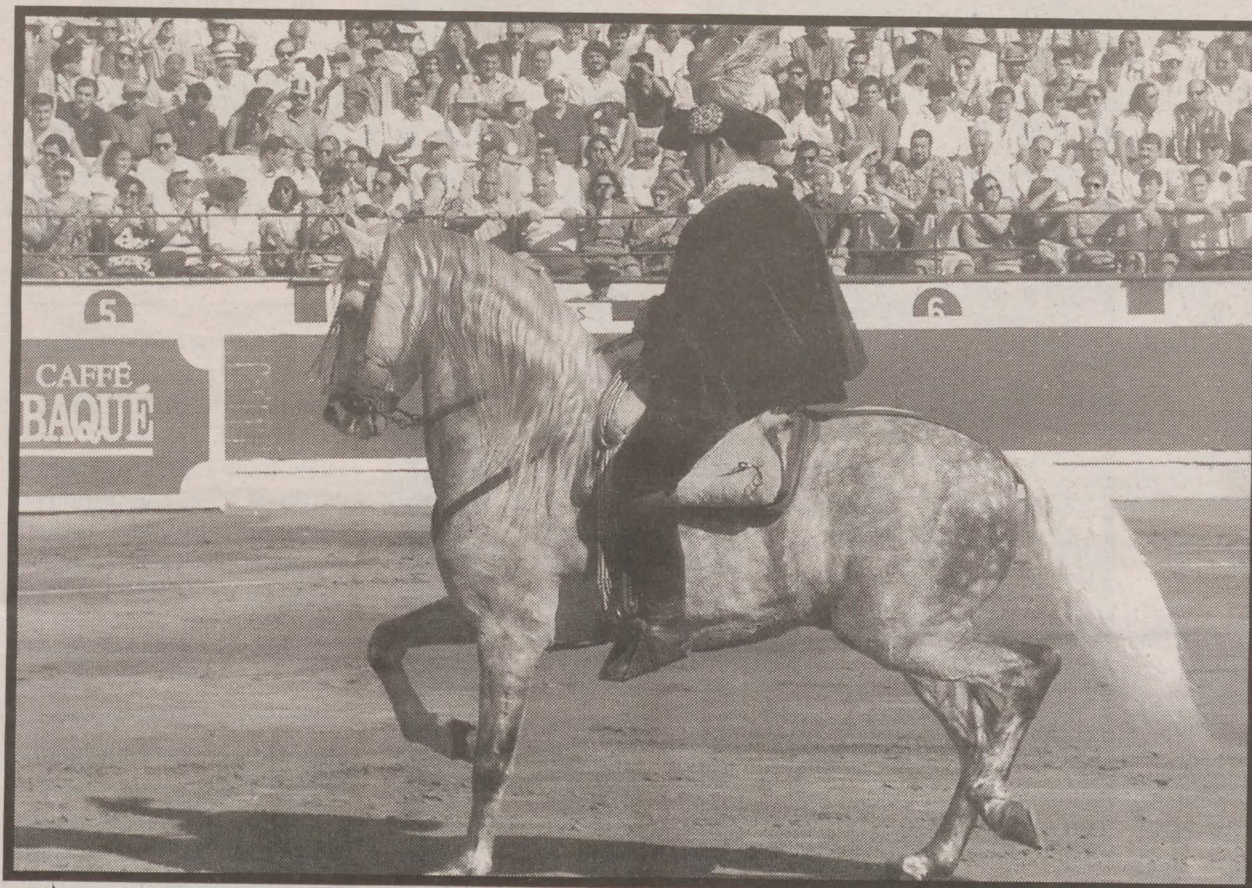
Zezenketen kontrako «asko» dago

Urtero bezala, bihar San Inazio egunean, Azpeitiko Zezenketen Aurkako Taldeak zezenketen aurkako ekimena egingo du, arratsaldeko 17:15etan Etxe Zurin bildu eta zezenplazaraino joango dira euren aldarrikapenarekin. «Gure asmoa zezenplazaren aurrean zezenketen aurka egiten dugun kontzentrazioak indarra hartzea da. Horregatik Zestoa, Tolosa eta inguruetan gai honen inguruan mugitzen den jendea bertan parte hartzera animatu nahi dugu, baita herrikoa ere. Badakigu Azpeitian jende asko dela zezenketen aurka dagoena eta bertara ez dena joaten». Aurreko urteetan zezenplaza aurrean jasan izan duten tratua salagarria dela azaltzen dute herriko zezenketen aurkakoek. «Bertan izugarrizko tentsioa izaten da, denetik entzun behar izaten dugu zezenketen aldekoengandik, Ertzaintza bera ere zertarako egoten da bertan? Besteak defendatu eta gure kontra joateko ez bada. Gainera, ume mordoa joaten da herrian zezenketetara eta lege debekatua dago». Kontzentrazioaz gain, sinadura bilketa egingo dute, baita idatziak banatu ere. Badituzte «arrazoiak» zezenketen aurka garbi egoteko. «Zezenketak tortura dira, eta ikuskizun bezala erabiltzen dira. Gainera, aitzakia bezala erabiltzen dute herriko zenbait erakunderi diru laguntza emateko direla». Herriko egitarauaren inguruan ere ez dira batere konforme zezenketen aurkakoak. «Jaietako egitarauak alde bakarra erakusten du, ez da sensiblea eta kanpoko jendeari zuzenduta dago. Esaten da herrian zezenketeta zale asko daudela. Hala balitz, zezenplaza azpeitiarrekin soilik bete legoke, baina dena kanpoko jendea etortzen da. Zezenketa orduan ikusi besterik ez dago aurrean aparkatuta egoten diren kotxe festa eta haietako askoren matrikula».

Lorentxo Etxaniz ... Zezenketetako agoaziltxoak

«Hau utzi? Ezta pentsatu ere»

Ikusgarria da agoaziltxoak zezenketei ematen dien sarrera, bere zaldiarekin salto eta pauso desberdinak eginez, giroa pizten baitu. Azken urteotan Azpeitiak badu izen propioa: Lorentxo.

Lorentxo agoaziltxoak ematen die sarrera zezenketei. Orain dela hamar bat urte hasi zen zeregin horretan.

diak eta biok zezenplazan egin beharrekoa ikasteko. Elkarren artean ulermen ona egotea garrantzitsua da.

■ **Zaldiaren mantenua garestia al da?**

Jendeak uste du zaldi bat edukitzeak gastu handiak ekarriko dituela. Zaldiak bere gastuak baditu, baina ez da hainbesteko. Zaldi bat edukitzeak duen arazorik larriena toki faltarena da. Horrez gain, egunero bi aldiz eman behar diozu jaten, azpiak atera behar dira, garbitu egin behar duzu... Lotura handia sortzen dizun hobby-a da.

■ **Egunen batean agoaziltxoak izateari uztea erabakiko bazenu, egongo al lizateke Azpeitian zuretzako erreleborik?**

Ez dut pentsatu ere egiten hau uztea, urte guz-

tian egun hauek irrikaz itxaroten ditudalako. Baina familian zaldietarako dagoen tradizioa ez da nirekin amaitzen. Nire ilobak ere izugarritzako zaletasuna du; 16 urte besterik ez ditu eta jada errejoneadore munduan sartuta dabil.

■ **Zezenplaza bete-betea dagoela ikustean eta palkoko lehendakariak ukuiluetako giltza botatzearan urduri jartzen al zara?**

Hasierako urteetan oso urduri jartzen nintzen, baina gaur egun ez hainbeste. Zaldiak ere antzeman egiten du zu urduri zaudela eta bera ere askotan urduri jartzen da hainbeste jende ikustean. Urduritasun horrek zaldiaren jokamoldea pixka bat alda leza-

■ **Eta giltza lurrera erortzen bada?**

Lehen, giltza eskuarekin hartzen saiatzen nintzen, baina orain txapela erabiltzen dut eta horrela askoz errazagoa da. Giltza lurrera erortzen

«Errazagoa da palkoko giltza txapelarekin hartzea eskuarekin baino. Lurrera erortzen bada, amorratu egiten naiz»

■ **Nondik datorkizu zaldian ibiltzeko zaletasuna?**

Familiatik. Beste etxeetan futbolerako zaletasuna egon daitekeen bezala, gurean beti zaldia izan da protagonista. Nire aita eta osabaren eskutik hartu nuen zaldian ibiltzeko zaletasuna, eta diru pixka bat aurreztu nuen unetik bertatik zaldi bat erosi nuen. Txikitatik nire betiko ilusioa zaldi gainean ibiltzea izan da.

■ **Zenbat urte dira Azpeitiko zezenketetan agoaziltxoak zarela?**

Dagoeneko, badira hamar edo 11 urte egin behar horretan hasi nintzela.

■ **Zaldiari eman behar dituen pausoak erakusteak eta berau ondo kontrolatzeko ordu asko kentzen al dizkizu?**

Zaldia ondo kontrolatzeko, urte guztian zehar ibili behar

zara entrenatzen. Hala ere, nik neuk ez dizkiot zaldiari eman behar dituen pausoak erakusten. Horretarako zaldi hezitzailea dago. Gero, nik zaldi hezitzaileari ikasi behar dizkiot berak zaldiari erakutsi dizkionak. Hala ere, zaldia ondo ezagutzea ezinbestekoa da. Aurten, gainera, zaldi berria dut agoaziltxo lanetarako, eta hori dela eta, hamabost egunez Badajozen egon naiz, zal-

bada, normala den bezala amorratu egiten naiz. Ordea, giltza nork botatzen duen ere garrantzitsua da. Ez da gauza bera urte askoan palkoan egon den batek botatzea edo palkoan berria den lehendakari batek botatzea. Lan horretan ere esperientzia izatea ezinbestekoa da. Hala ere, giltza airean harrapatzeko orduan, batez besteko ona dudala uste dut. Baina hori ez da zezenketetako egin behar nagusia, ez; askoz ere garrantzitsuagoa baita zaldia ongi kontrolatzea.

LAZKANO
HORMIGOIAK

▲ Homigoiak

▲ Pabilioi industrialak
A-70 Antzibarrenan

ANTZIBAR
ERAIKUNTZAK

▲ Era guztietako obrak

▲ Etxebizitzaren eraikuntza
eta sustapena

Saninaziyuek azpeitiarrentzat

Haur, gazte eta adineko azpeitiarrek saninazioei buruz duten iritzia jakin nahian, kalera jo dugu • Hona hemen jasotako iritziak

inkesta

Zer iruditzen zaizkizu saninaziyuek? Zer duzu gustukoen?

Olatz

• Ilustratzatzailea •

Egia esan, ez ditut saninazioak asko bizitzen. Egun hauek opor-rak pixka

bat luzatzeko aprobetxatzen ditut.

Saninazioak ez zaizkit oso festa herrikoiak iruditzen eta festak jende jakin batengana bakarrik mugatzen direla iruitzen zait, zezenketekin eta gauetan jartzen dituzten Alcatraz eta antzeko taldeekin.

Gazteoi ondo pasatzeko gertzen zaigun aukera bakarra gaua da. Egunez eta gauz egiten diren ekintzak orekatu egin beharko lirakeela iruditzen zait, jaiaz guztiok gozatzeko.

Dionisia

• Jubilatua •

Jendeak festa haue-tan izaten duen eta kaleratzen duen alai-tasuna eta u more a

ikustea gustatzen zait gehien.

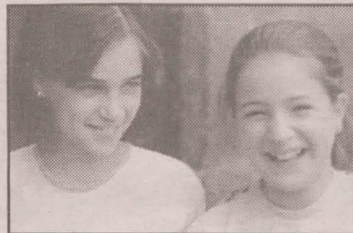
Gutxien gustatzen zaidan ekitaldia, aldiz, zezenketa da, nahiz eta Azpeitian sona handia izan. Nahiz eta zezenketetan musika bandaren doinuak eta bertako giroa oso alaia izan, ezin dut nire begien aurrean ikusi zezenek nola sofritzen duten. Zezenketek asko tristetzen naute. Hala ere, azpeitiar batzuek esaten dutenez, zezenik gabe Azpeitian ez litzateke egongo festarik. Ez dakit hori benetan hala den edo ez.

A. RODRIGUEZ

Nerea eta Estibalitz

• Ikasleak •

Asko gustatzen zaizkigu festa hauek. Jaietan jolasteko aukera handia dugu, ekitaldi ugari antolatzen baitituzte, eta ez dugu aspertzeko betarik izaten. Hala ere, gure iritzi-ziz, barrakak doan jarri beharko lituzkete, hobeto pasatzeko.

Jimi

• Egur tailer bateko langilea •

Ondo pentsatzen jarrita, ez dago gauza handirik saninazioetan. Zezenketak bakarrik daude eta ez zaizkit gehiegi gustatzen. Nire aburuz, saninazioak baino festa hobeak dira sansebastianak edota inauteriak. Kanpoko jendeari begira egindako festak direla uste dut eta ez herriko jendeari begira. Udaletxeak haur eta gazteei begira jarduera gehiago jarri beharko lituzke.

Jose Manuel

• Egur tailer bateko langilea •

Saninazioetan gehien bizitzen dudana gaueko giroa da. Koadrila-koak tabernaz taberna ibiltzen gara, horretaz aparte beste ezer ez dugulako. Adineko jendearentzako badaude kontzertuak eta tankera horretako ekitaldiak, baina gazteentzako oso ekitaldi gutxi jartzen dituzte egitarauan.

KALITATEZKO PAUSOA

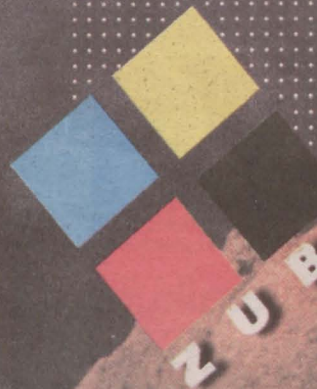
PROZESUAREN KONTROLA ETA SEGURITASUNA

DISEINUA

ARGAZKIAK

FOTOLITORIK GABE

GRAFICAS

INPRESIO BIKAINA

BºLandeta • C/Arretxe, 11 • 20730 AZPEITIA (Gipuzkoa) • Tel.: 943 15 75 02 • Fax: 943 15 72 66 • E-Mail: zubi@adegi.es

Bielorrusiarrak bizi-bizi dantzan

Bertako dantzen mugimendu eta jantzi ikusgarriez goatzeko aukera izango da gaur

 Gaur, gaueko 23:30ak aldera Olazko Amaren plazatxoan Bielorrusiako dantza talde baten emanaldia ikusteko aukera izango da. Saninaziotan urteetan dantza emanaldi ugari izan badira ere, azken urteotan urritu egin dira. Horren zergatia jakina da: ekaina eta uztaila bitartean Azpeitian Dantzan antolatzen da.

Bielorrusiako dantzak nolakoak diren azaltzeko zein hobeto Itsasi dantza taldekoak baino, Itsasikoak orain sei bat urte Bielorrusian izan baitziren dantzan.

Indarrezko dantza

Itsasikoen esanetan, «asko Errusiako dantzen tankerakoak dira, indarrean oinarritutako mugimendu ikusgarriekin. Dantza biziak dira: jauziak, mugimenduak... indarrezko dantza da Bielorrusiakoena». Mugimendu handiko dantzak eta dantza fin askoak ere ugari dira Ural aldeko dantzetan. Itsasiko dantzarien aburuz, «Bikoteka egiten dituzten dantzak oso finak dira eta oso-oso ondo egiten dituzte. Dantzan keinuak asko erabiltzen dituzte. Bakarkakoak eta bikotekakoak oso dantza desberdinak dira».

Itsasi:

«Dantza biziak dira: jauziak, mugimenduak... indarrezko dantza da Bielorrusiakoena»

Bitxi eta jantzi ikusgarriak

Dantza dotoreak izateaz gain, bitxi eta jantzetan ere nabarmenak direla diote herriko dantzariak. «Ikusgarriak dira. Arropa ere asko aldatzen dute dantza batetik bestera, eta ikuslearentzat ikusgarria da».

Musika aldetik, berriz, maila handiko musikariak ibiltzen dira dantzarien artean. «Musikariek oso maila handia dute, sokadun musika tresnak jotzen dituzte batez ere. Bi musika tresna nahiko be-

Itsasikoak Britainian

Bielorrusiako dantza taldeen berri jakitera joan eta mailetak prestatzen harrapatu genituen Itsasi dantza taldeko neska-mutilak. Aurten saninazioetan herritik kanpo izango dira, Britainiako dantza jaialdian parte hartu behar baitute. Orain hamabi urte hasi ziren Europako hainbat herrialdetan Euskal Herri osoko dantzen berri ematen. Ingalaterran, Belgikan, Holandan, Frantzian, Polonian, Hungarian eta Alemanian izanak dira dantzan. Herriz herri dantza taldeak ezagutzen dituzte eta elkarren helbideak trukatu, datozen urteetarako jaialdien berri izan eta parte hartzeko gonbidapenak jasotzen dituzte. Beraz, jaiotan, urtero bezala San Inazio bigarrenegintariari egiten zaien agurrerako Euskal Herritik at izango dira Itsasikoak.

rezi dituzte: bata, xilofono antzekoa, baina sokaduna; bestea, berriz, eskuarekin eraginez jotzen den gitarra antzeko tresna bat. Biolinak ere garrantzi handia du lurralde horretako dantzetan», diote Itsasikoek.

Goian, Bielorrusiako dantza taldea; behean, berriz, Itsasi dantza taldea, Belgikan.

J.R. LARRAÑAGA

bertan diseinatu eta egindakoak

T
TRAPOS
DEKORAZIOA

- Gortinak
- Storeak
- Tapizeria

- Koltxak
- Izarak
- Alfonbrak

- Altzari auxiliarra
- Opari gaiak
- Etxeko osagarriak

Santiago kalea, 5 eta Jose Artetxe, 8 - Tel.: 943 15 00 20 - AZPEITIA

Euskal Herriko lur osoan daude, han eta hemen, ohitura duten herriak bertako jaialdiak zezenarekin jolastuz ospatzeko. Izan ere, gai horretan adituek diotenez, gaur toreaketan erabiltzen diren zezen gogor eta indartsu horiek, garai batean geure mendietan larretzen ziren betizu, hezikaitz, pizkor basati haien jatorritik sortuak omen dira.

Baina, arlo honetan gehien-gehien nabarmen-tzen zaiguna Izarraitz mendi-tontor babesean eta Urola bailaran kokatzen den herri polit bat dugu: Azpeitia.

Gure herri honetan gaurdaino urtean zehar sortzen diren festa giro guztietan sokamuturreko zezena erabiltzen da. San-sebastianak edo ihaute-riak direla eta abar. Azpeitiarrak garbi aitortzen du beretzat ez dagoela itxurako festarik zezena tartean ez badabil.

Zezenketa sonatuenak Saninazio jaietan izan ohi dira. Herriko seme ospetsu hau santutzat erabaki zutenean, Azpeitian berebiziko festak antolatu omen ziren bere omenez, eta, nola ez, orduan ere zezenek parte hartu zuten.

Herriko udalak, behar zituzten zezenak aukeratu eta erosteko, batzorde bat izendatu eta bidali zuen. Aipagarria da eginkizun horretara joan zen haietako bat herriko apaiza izan zela. Hamabi zezen erosi eta ekarri zituzten, eta herriko plazan toreatu eta hil ziren. Haien okela herritar artean doan za-

baldu zuten. Geroztik urtetik urtera egun berean ospatzen dira herri honetan San Inazioaren omeneko jaialdiak, eta, jakina, beti zezena protagonista dela.

Azpimarratzekoa da zenbaterainoko ardura eta zehaztasunez antolatu ohi diren Azpeitian festa egunetako zezenak. Aldez aurretik, udaberri inguruan joan ohi da horretarako izendatua dagoen bazorde bat zezenak hazten diren lurraldeetara; gehienez Sevilla aldera. Ez guke ziurtatuko zezenak aukeratzera bakarrik joaten direnik, seguraski aitzakia horrekin egunpasa ederrak egingo dituztelako, baina, besteak beste, euren egin-kizuna arduraz eta zuzen betetzen dute. Ikusi besterik ez dago nolako zezenak etorri ohi diren Azpeitira.

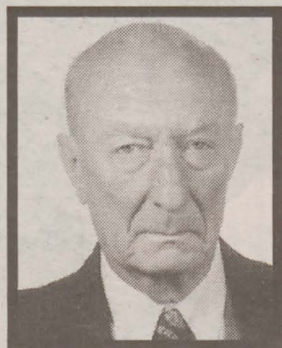
Festak hasi baino zortzi egun aurretik -hain zuzen, Santio arratsalde- erakusketa egiten dute zezenplazan bertan. Ikus-kizun polita benetan, jendez gainezka, zahar eta gazte, plaza bete-bete dagoela, plazaren erdian ipinitako kamioi handi haie-tatik halako animalia

iritzia

Enrike Zurutuza

idazlea

Azpeitian zezenak

«San Inazio santu
egin zutenean,
Azpeitian
bereziziko festak
antolatu zituzten,
eta, nola ez,
orduan ere zezenek
parte zuten; udalak
zezenak aukeratu
eta erosteko
batzorde bat sortu
zuen, eta herriko
apaiza zen
haietako kide bat»

dotoreak, banaka-banaka, jendearen txalo artean jaisten ikustea. Hantxe edukiko dituzte tarte luzean, denen aurrean, ikusleen begiak asetzen. Une berean hasi ohi da jendearen marmarra eta epaiketaren, nork bere iritzia agertuz. Batzuek esaten dute «ederrak dituk!...», beste norbaitek «kaskar samarra iruditzen zaidak!...», «bi adar oker ere bazeudek!...», «halako zenbaki duk handiena!...», «ez, bazegok beste bat handiago!...», «jokatuko nitek ezetz!...» Bukatu ezineko eztabaida hangoa.

Azpeitia dugu leku bakarra plazarako zezenak jendeari alde aurretik erakusten zaizkiona. Ohitura berezia, baina ederra, herria pil-pilean jartzen baitu ondorengo egunetarako. Zezen-festarako ikusmina pizten du.

Baina haienezako torea-tzaileak ere garaian garai-ko onenetakoak ekartzen dituzte. Orokorrean, Azpeitiko publikoa aditua dugu gai hauetan, eta, jakina, gauza onak eskatzen ditu.

Aitortu beharra dauka-gu zezenak ikusteko zale-tasun handia badago ere,

ez direla denak ados joka-era horrekin. Beste iritzi-koak badaude, eta egiten dituzte euren agerpenak. Haiek diotenez, ez omen dago eskubiderik erruga-beko animalia bat horren-besteraino torturatzeko eta hari bizia kentzeko.

Hala izango da, noski. Zezenak heriotza gogorra jasaten du, baina kontura gaitzen gure izadia, nola-bait ere, horrela dagoela antolatua. Geure ingurura begiratu besterik ez daukagu errealitate gordin horretaz jabetzeko. Katua xaguarekin jostatzen da eta azkenean bizia kentzen dio; otsoak artaldea triskilatuz gozatzen du; ehiztariak hegan doan usoa edo ihesi dabilen basaurdea erruki gabe tirokatzen du...

Zezenketaren aldeko eta aurkako bi talde hauek, bakoitzak bere aldetik, funtsezko arrazoiak agertzen dituzte eta ez da inola ere erraza auzi horren epaiketa. Neure aldetik, eztabaidan gehiegi sakondu gabe, iritzi hauxe azalduko nuke: animaliek izango dituzte euren arteko borroak, daukaten grinarekin bakarrik jokatzen direlako eta beste inoren sufrimenduaz jabetzen ez direlako, baina gizakiak, gauza asko ulertzeko, badauka adimen handiagoa, eta ondo daki, zezenketa berarentzat entretenigarri huts bat besterik ez dela. Hori horrela izanik, azken batean hauxe galdetuko guke: gizonak ezin ote ditzake aurkitu inori minik egiten ez dioten beste era bateko entretenigarriak?

ARADI KIROLAK
Olatz enp., 10 • 20730 AZPEITIA (Gipuzkoa) • Tel.: 943 15 02 90

SANTI LARRANO
kirolak
Jose Artetxe, 1
tf. 943 81 16 50 Azpeitia

IZARRAITZ
AGENTZIA INMOBILIARIA

Pisuen,
Lokal Komertzialak,
Baserriak, Pabilioiak
eta Lurren Salmenta,
Alokairua eta Traspasoa.

Erdi kalea, 2 behea
© 943 81 67 77 - 943 81 68 12
AZPEITIA

Bi-MITZ
KARROZERIA

Landeta auzoa Tel.: 943 81 48 15 20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)

EPI, S.L.
KRISTALDEGIA

Harzubia hiribidea, 31
AZPEITIA

Tel.: 943 81 25 95 - 943 81 40 63
Faxa: 943 81 60 45

Zuri Beltz

UBRIKEN EGINDAKO
ZUZENEKO LARRU
SALMENTA.

- Larru eta haritzko jostundegia
- Poltsa eta gerrikoak
- Larru landuak
- Opari gaiak
- Bisutegia

Olatzko Amaren Plazatxoa, 12 • Tel.: 943 81 66 56 • 20730 AZPEITIA

bide
SUKALDEAK

Landeta auzoa, z/g
Tel.-Faxa: 943811747
20730 AZPEITIA

Egunkaria k

JAI ZORIONTSUAK
OPA DIZKIZUE!!

Jai oparoak txikienentzat

Pailazoak, magia, gaztelu puzgarriak eta hankapaluak izango dituzte, besteak beste

Urtez urte San Inazio jaietan haurrak protagonista hartzen joan dira. Harritzekoa bada ere, orain urte gutxi txoko txikia zuten jaietan: buruhandi eta erraldoiekin konformatu behar zuten edota patrikan txanponik izanez gero, barraketan buelta bat edo beste. Udaleko arduradunek herritarren kezak jaso zituzten, plazan zezenketak ari ziren bitartean herriko kaleetan ezer askorik ez zela izaten. Hala, bada, arratsaldean betetzeko asmoz, haurrentzako ekitaldiak antolatzeaz ekin zioten.

Egunotan haurrek arratsaldero eta jaietako egun guzietan Enparantza Nagusia eurentzat dute. Udaleko arduradunen esanetan, «haurrentzat animazioan diharduten taldeak etorriko dira, eta haurrek ekitaldi anitz izango dituzte: pailazoak, magia, gaztelu puzgarriak...».

Gaur arratsaldean umeei San Inazio jaietako suziri japoniarrekin emango diete hasiera herriko plazan, arratsaldeko 15:00etan, eta ondoren ia ilundu bitartean jolasean aritzeko parada izango dute, jaialdi berezi batekin.

Bihar, berriz, gaztetxoek Udaletxeko arkupeetan bilduko dira, Telam animazio taldearen eskutik. Saninazio bigarren, igandean, kale animazioa izango da txikienentzat hankapalu eta guzi, Hortizaurios animazio taldearekin. Eta aurtengo San Inazio jaietako astelehen eguer-

dian emango diete amaiera, zezen txikiekin eta poniekin.

'Barraka eguna'

Aurten, gainera, herriko jaien txupinazoa baino lehen hasiak dira gaztetxoek jaietako usaina hartzen, izan ere atzo barraka eguna izan zen beraientzat. Aurtengo barraka eguna berria izan zen, aurreko urteetan Enparantza Nagusian udal arduradunek barraketarako dohaineko txartel kopuru bat banatzen baitzuten herriko gaztetxoek artean. «Baina izugarritzko zalaparta sortzen zen, eskuetatik kentzen

Egunotan haurrek arratsaldero eta jaietako egun guzietan Enparantza Nagusia eurentzat dute

zituzten eta batzuk pila bat hartuta gelditzen ziren. Atzo, modu berriari ekin genion, zalaparta horrekin bukatzeko asmoz», diote udal arduradunek.

A. ARENAS

Haurrek leku garrantzitsua izango dute jaietan.

OKINDEGIA
OGI-EDER
Landeta auzoa, z/g
Tel.: 943 812 664 - AZPEITIA

LABE-TXIKI
San Ignazio, 4
Tel.: 943 815 805 - AZPEITIA

GOZOTEGIA
BEREZIAK - INAZIOAK
Goiko kalea, 10 • Tel.: 943 81 18 85
AZPEITIA

Ondo pasa Saninazioak
Amenabar
DENDA
edredoia • gortinak
Eliz-Kale, 32 behea faxa-tf.: 943150697 20730 AZPEITIA

Azpeitia Kimu bat
UROLAKO JARDINERITZA
Azpeitia-Urrestila errepidea
Tel./ Faxe: 943 15 00 85
Santiago kalea, 11
Tel.: 943 81 63 96
20730 AZPEITIA

PILDAIN
inmobiliaria
Tel.: 943 81 21 67
Faxe: 943 15 07 74
e-mail: pildain@jet.es
Elizkale, 22
20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)

Egunkaria k
JAI ZORIONTSUAK
OPA DIZKIZUE!!

Irrati-Telebista
ERRIETA
Santiago kalea, 22
Tel.: 943 81 12 26 - AZPEITIA

THOMSON
SONY
PHILIPS
TELEFUNKEN
BEREKO
ZERBITZU TEKNIKOA

Otamendi
Erloju eta Bitxi Denda
Ondo pasa San Inazioak
Goiko - Kalea, 4 - Tfnoa. 943 81 13 49 - AZPEITIA

HALCON
BIDAIK

 Eliz-kale, 13 - Tel.: 943 81 06 73
Faxa: 943 81 31 91 - 20730 AZPEITIA

Festa zoriontsuak pasa!
Lar

ALTZARIAK

 Tel.: 943 81 19 29
Lasao - AZPEITIA
220 PK.

AKER JIPIDENDA

Ondo pasau San Inaziyuek!!

Enparan, 39 - ☎ 943812280

*Bere bezeroei
festa zoriontsuak
opa dizkie !!*

AZPEITIA

agirre

oparidenda

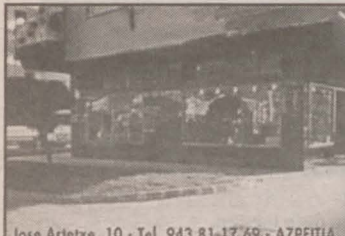
- argi tresnak
- markugintza

abuztuan goizez zabalik

AZPEITIA

URRESTILLA MODA
Festa zoriontsuak herritar guztioi !!

 Erdi kalea, 6
Tel.: 943 81 18 69

 20730 AZPEITIA
Gipuzkoa

jarki

 MODAK
ETA
BERRITASUNAK

Jose Artetxe, 10 - Tel. 943 81-17 69 - AZPEITIA

press to

Kalitatezko Tindategi Azkarrak

Uztaila eta abuztuan larru eta alfonbren eskaintza berezia

 Guardia k., 3
20720 AZKOITIA (Gipuzkoa)
Tel.: 943 85 16 61

 Jose Artetxe k., 9
20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)
Tel.: 943 81 63 62

 HALTZARI
ETA
DEKORAZIOA

Tel.-Faxa: 943.15.00.17 - Perez Arregi plaza, 9-behea - AZPEITIA

Egunkaria
*Jai zoriontsuak
opa dizkitzue !!*

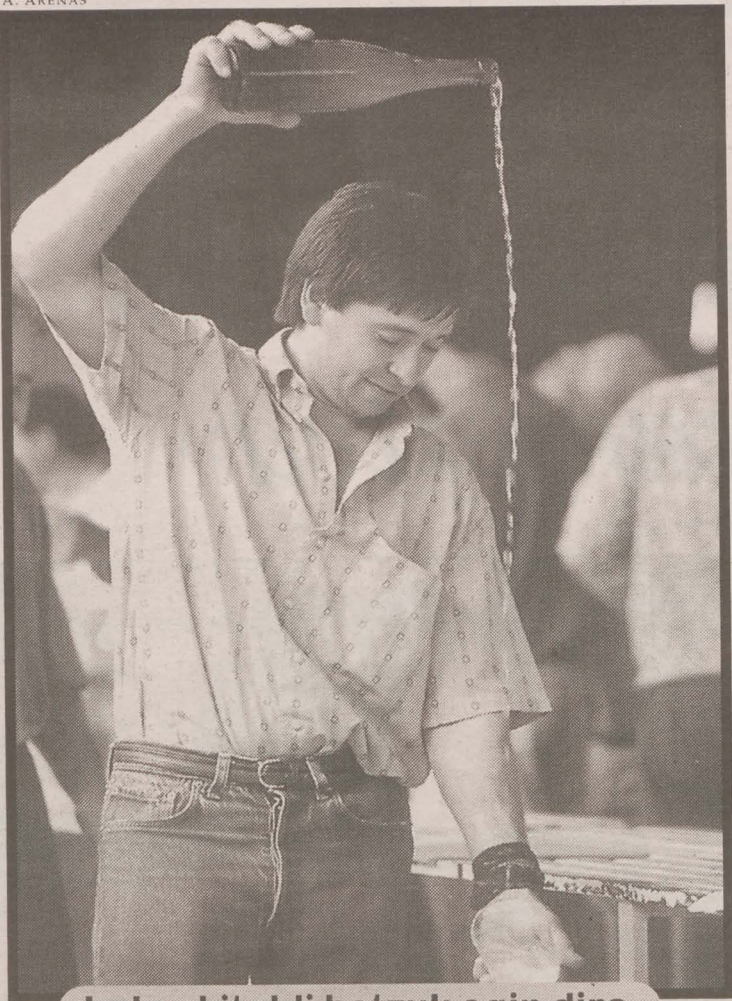

Kontuan hartzeko beste une batzuk

Suzko erroberak, txupinazoa, prozesioa
edota zezenen zozketak dira haietako zenbait

Suzko erroberak egunero

Suzko erroberak ezin dira falta jai hauetan, eta
udalak gauero-gauero antolatu ditu. Gaur bertan
izango da lehen emanaldia, 23:00etan.

A. ARENAS

Jada ekitaldi batzuk egin dira

Gaur hasiko dira jaiak, baina festa giroa aurreko egunetatik dago herrian. Esaterako, Santio egunez sagardo lehiaketa izan zen.

A. ARENAS

Prozesioa bihar

Bihar, San Inazio egunez, ohiko prozesioa egingo da herriko kaleetan. Goizeko hamarrek eta erdietan hasiko da, eta hamaiketan meza santua ospatuko da parrokan.

MIQUEL A. IRIARTE

Txupinazoa gaur

Ohi bezala, gaur eguerdiko hamabietan hasiko dira festak, txupinazoarekin. Jose Mari Bastida alkateak botako du, udaletxeko balkoitik.

ARTXIBOKOA

Zezenak ukuiluetan

Santio egunez atera zituzten kaxoietatik eta, beraz, zezenak jada ukuiluetan daude. Bihar, etzi eta etzidamu izango dira haien zozketak, 13:00etan.

AÑOTA

TOLAREA

Sagardotegia

● Ezkontzak

● Sagardotegiko Menua

● Bataioak

● Karta

● Jaunartzeak

● Etxeko Postreak

☎ 943 81 20 92

AZPEITIA

Kepa Ibarzabal ... Zinegotzi ohia

«Nahiago izan dut oholtza azpiko lanean jardutea»

Aurtengo saninazioetako egitaraua egitearekin amaitu ditu bere zinegotzi eta festen batzordeko arduradun lanak. 17 urteren ostean aurtan bere asmoa udaleko programa eta alternatiboa bakar batean biltzea bazen ere, ez da posible izan.

...

■ **Aurtengoak festa batzordeko buru moduan pasatuko dituzun azkenak izango dira, ezta?**

Bai. Aurtengoak saninazioetako hamazazpigarren programa izango da; nik, berriz, 16 urte egin ditut udalean zinegotzi lanetan.

Festa batzordeko lanetan sartu nintzen urtean saninazioetako egitaraua txikiagoa izan ohi zen, baina orduan nahiko arazo eman zizkidan antolaketa.

Azken saninazioetako egitaraua antolatzeko lanak amaitu ondoren, pena batekin ateratzen naiz udaletik: udaleko programa eta programa alternatiboa bateratzea zen nire ilusioa, baina azkenean ez da posible izan.

■ **Herriko festetan antolatzaileritza eta udaleko festa batzordearen buru**

izatea zer nolako esperientzia izan da zuretzat?

Festa kontua beti gustatu izan zait, eta esperientzia oso ona da. Ordu pila bat sartu behar dira, laguntza eta kolaboraziorik ez dago kanpotik, eta ez da aukerarik ematen ez delako. Gainera, denek atzetik ibili behar duzu. Umeei, sokatirazaleei, gazteei, zaharrei, herriko rock taldeei eta

...

«Udaleko programa eta alternatiboa bateratzea zen nire ilusioa, baina azkenean ez da posible izan»

...

abarrei tarte bat ematen saiatu behar da.

Bestalde, herriko jaien antolaketan eta, sariak ematera joatea baino nahiago dut oholtza azpian lanean jardutea. Azpeitian Elizkaleko Amaia bezalako lau edo bost pertsona baleude, festak mundialak izango lirake.

■ **Herriko festetan antolaketan lan ardurak izateak zer du onik eta zer txarrik?**

Antolatzen duzun festa ondo ateratzen denean gustura gelditzen zara; hala ere, zorian zaituztenak oso gu-

txi dira. Txarrik ere badute, hau da, zuk programa bat osatu eta jaien azken egunetan osatu diren beste jaietako egitarau alternatiboekin aurtan bezala ibiltzea.

■ **Aurtan udalean omenaldia ere jaso duzu. Espero al zenuen horrelakorik?**

Gehiegizkoa izan zen. Ez dakit horrenbeste merezi du. Jendeak honela eskertzen duenean, bat oso gustura gelditzen da, ez ni bakarrik, baita nire familia ere. Omenaldian sorpresa handiena danborradarekin hartu nuen,

ikaragarria izan zen. Aurretik, udalean ez naiz ari-tuko, baina kanpotik laguntzeko prest izango naiz.

■ **San Inazio festetan zer duzu gustuko?**

Zezenketak nabarmenduko nituzke, punta-puntako zezenketak antolatzen saiatzen baikara. Azpeitian laurak hiru zezenzaleak dira. Kontrakoak ere badira, eta ulertzen eta errespetatzen ditut.

Saninazioetako elizkizunak ere gogoko ditut, batez ere San Inazio bigarrenko Loiolan ospatzen dena.

Jai zoriontsuak opa dizkizuegu azpeitiar guztioi!!

**ETXEKO TRESNAK
KOSMETIKA
BIDAIA BOLTSAK**

Erdi-Kalea, 3

ETXEBERRIA
Etxe-ko tresneria - burdindegia

**INDUSTRI HORNIDURAK
BURDINDEGIA**

Garmendipe, 1

Nafarkaria

• ostirala • 1999ko uztailaren 30a

Egunkaria

Gehigarri honetan

Larraun • Plazaolaren Bide Berdea egiteko lanean ari dira oporretan dauden gazte ugari.

Iñaki Fernandez Iturbide • «Nire 'hobby' hau lanbide bihurtzeak gosez hiltzea ekarriko lidake».

Arpanaren kontu ahaztuak

Arostegiko Peio eta Manuel Kañamares anaiek aitonaren lanbide izandako zerra herri kirolen mundura eramantute. Bi anaiak

Nafarroako trontza txapeldunak dira, eta duela sei urte baserriko mandioko hauts artetik ateratako zerra zaharra herriz herri darabilte azken lau urteetan.

Larraun ●

Oporretan lanean aritzeko asmoz

Euskal Herriko eta kanpoko ehun gazte ariko dira lanean egunotan

Plazaolako Bide Berdea egiteko lanetan laguntza txiki bat eskaini asmo dute gazte horiek. Aisialdia probetxuzko zerbaitetan erabili nahian, ia gehienentzat ezezaguna zen txoko horretara etorri dira uda honetan.

A SPALDIDANIK ARI DA ENPRE-
sa bat Plazaolako Bide Berdea berreskuratzeko lanetan, buru-belarri. Egun, Uitz parean ari dira, bertako tunelaren ingurukoa omen da-eta zatirik zailena. Hala ere, uztailen eta abuztuaren laguntza paregabea dute eguneroko eginbeharrean. Gazteei ilusioa ez zaie falta. «Gu gustura aritzen gara, baina gero langileak iristen dira, eta bost minututan egiten dute zuk goiz guztian egin duzun beste, eta lurraren parean geratzen zaizu morala». Hala zioen behintzat Maikak. Maika Balearretako neska gazte bat da. Hamasei urte ditu, eta auzolandegi batean parte hartu duen bigarren aldia da. Larraun non zegoen ez zekien, baina bertako ingurugiroak bultzatuta hautatu omen zuen Larraun. Uztailen 40 gazte bildu dira Lekunberriko eskolan. Bertan lo, bazkaldu eta afaldu egiten dute. Gainerako orduak, kanpoan ematen dituzte. Goiz partekoak, lanean, eta arratsaldekoak, berriz, ingurua ezagutzen. Denak 16 urtetik 25era bitar-

tekoak dira, horixe baitzen auzolandegi horretan parte hartu ahal izateko jartzen zitzairen baldintza bakarra. Haien egonaldia astelehenean amaitu zen. Orain, nazioartetik iritsitako 55 gazteko beste talde batek hartuko die lekukoa. Horiek jarraitu beharko dute orain artekoek hasitakoa. «Hemendik urte batzuetara -esan zigun Juan Pablok- itzuliko gara eta esan ahal izango dugu zuhaitz hori geuk landatu genuela». Izan ere, gazte horiek argi dute beraiek egindakoa obra guztiaren zati txiki-txiki bat baino ez dela. Hala ere, balantzea baikorra da oso egonaldiaren bukaeran egin dutena. «Hasiera batean, badirudi udan lan egitea ez dela planik aproposena, baina ez da hainbesterako. Jende berri ugari ezagutzen duzu, eta harremanak, elkarrekin bizitzarekin estutzen badira, are gehiago lanean ere elkarrekin arituz gero». Hala azaldu zigun Jeru izeneko neskatxa iruindar batek. Juan Pablok, ordea, -Palentziatik etorria bera- akats txiki bat aurkitu dio

Lekunberriko tren geltokian hasten da Plazaolako Bide Berdea.

● MIKEL SAIZ

esperientzia honi: «Pena da Iruñetik hain gertu egon eta sanferminetara joaten ez utzi izana». Auzolandegiko zuzendari Maria Luisak, ordea, argi du zergatik ez ziren Iruñera joan: «Gazte batek uda igarotzeko auzolandegi bat aukeratzen badu, pentsatzekoa da uda

jai eta antzeko juergetatik at igarotzeko beste modu bat aukeratu duela. Bakoitzak badaki zertara etorri den hona. Juerga egin ahal izateko badaude beste plan batzuk».

Turismoa egin eta lan batzuk ikasi omen daitezke auzolandegi hauetan. Horre-

16 eta 25 urte arteko gazteak bildu dira uztailen Lekunberriko eskolan Plazaolako Bide Berdea egiteko lanetan laguntzeko. Goiz parteko orduak lanean ematen dituzte, eta arratsaldekoak, berriz, ingurua ezagutzen

gatik, Nafarroako Gobernu-ko Gazteria Sailak, urtero, eskaintza zabala antolatu ohi du, gazteek udan lana non egin aukeratu ahal izan dezaten. Plazaolako Bide Berdea egin den bigarren auzolandegia da. Iaz eginiko-arekin Plazaola Partzuergo Turistikokoak eta Lekunberriko Udalekoak oso gustura geratu omen ziren. Horregatik, oraingoan, partehartzailen kopurua zabaltzea otu zaie. Orain ingelesez edo frantsesez azaldu beharko diete nolakoa zen gure Plazaola tren zaharra. Sanferminetan bertako kanpineko jaun eta jabe egin ziren australiarren ondoren, atzerritar gehiago etorriko dira, beraz, gaur. Horiek, ordea, ez Navarrieriako iturrira, Plazaolako Bide Berdera baizik. Eta, gainera, lanerako asmoz.

→ Urko Aristi

denbora pasa

XAMAR

G oartu gabeen badae denbora. Badaki-gu zer tresna berri montioa ekarri dugun akatzera daen mendeak, zernahi lanen egiteko, bizitzaren errazteko anitz edo gehienak. Belaroan gaudelarik, konparazione batera, belazen alor gaitza arratsalde eskas batez bururaturik -moztu, bildu, lotu, kargatu eta erman- ikusten dugula orainko makinaria dela medio, iragan denbora bateko bizimoldea heldu zaigu oroimenera, lana erreposkiago egiten zenekoa: landara oinez joan, tailaz moztu, bitarte elekan, kantian agian, itzalean bazkaiteko,

lo kuluxka bat, lanari lotu berriz eta iduzkia sartzekoan etxera, belazen mandreak mando gainean.

Aisa hola errateko, olerkariendako polit, baina ez ezaiezu galdegin lan molde hori bete-betean bizi izan zutenei. Orain bai ongi! lehen beti eneatu-rik alor eskas bat ezin eginez gizon-emazteki zenbeitak aste batean edo, auria eginen ote; orain batto aski lan guziaren akatzeko. Bego pasturik.

Alferrik itzuli-mitzulian ibiltzea ez baitira buel-
tatuko lehengo denborak; orain garaiko argazki zaharretan irudi haiek ikus ditzakegu bakarrik,

egun hauetan bezala Nicolás Ardanazek ikusgai daudela izaban, duela berrogei bat urteko gauren bazterrak erakutsiz.

Halere denborari ebatsi ixtant hoiek ikustera-koan ezin egon halako bihotz zimiko bat sentitu gabe: Ardanaz txuri-beltzako (erranahi guziekin) iragan mundu hortan zerbaite bada, egungo kolorezko munduan galdu dena, betikoz galdu ere seguraski.

Ez galdegin eni zer den, ez baitakit adiaraz-ten; baina baldin eta irudi zaharrei so eginez zuk ere sentitu baduzu, badakizu zertaz ari nizen.

Txuri-beltzako mundua

Altsasu • Eskaintza zabala Nafarroako Jaialdien egitarauan

Trikitixa eta akordeoiari buruzko jardunaldiak izan dira Altsasun

Hogeita hiru trikitilari aritu dira Altsasun egindako trikitixa lantegian. Akordeoi diatonikoari buruzko lantegia Nafarroako Jaialdien egitarauaren barneko ekitaldi bat izan da. Aste guztian Akordeoi diatonikoak Katalunian ehun urtetan zehar erakusketa ikusgai izan da Gure Etxean.

Akordeoi diatonikoari buruz Altsasun egindako lantegian parte hartu duten batzuk.
• AMAIA AMILIBIA

ATZOKO TRIKITIXA JAIAREN ONDoren, gaur gauean Madagaskarko Regis Gizavo abeslari eta akordeoilaria entzuteko parada izanen da Zelandin. Bihar, berriz, Argentinako Tango Quattro taldearen eskutik, tango musika zoragarria izango da 22:00etan. Azken urteotan bezala, Nafarroako Jaialdiei esker mun-

duko musika mota ezberdinekin gozatzeko aukera izaten dugu Altsasun. Aurtun, gainera, kontzertuez landara, erakusketa, trikitixari buruzko lantegia eta hitzaldi eta mahai-inguruak ere izan ditugu. Hori gutxi balitz bezala, kontzertuak doan dira. Hala, Argentina, Madagaskar eta Euskal Herriko puntako trikitilari eta akordeoilariak ikusteko parada izanen dugu.

Astelehenean 30 lagun inguru izan ziren Joseba Tapiaren

Trikitixa vs. Jaungoikoa hitzaldia entzuten. Jakinmin handia piztu zuen. Asteartean, berriz, mahai-inguru bat izan zen: Akordeoi diatonikoaren gaurko egoera tradiziozko musikan. Bertan, Artur Blasco kataluniarrak, Antonio Rivas kolonbiarrak eta Imanol Agirrek (Kepa Junkeraren liburua koordinatzen ari den laguna) parte hartu zuten. Horietaz landara, Enrike Zelaia Altsasuko akordeoilariak ere parte hartu zuen.

Trikitixa lantegia

Kepa Junkerak eta Ibon Koteronek zuzentzen duten Infernuko Auspoa elkarteak irakasleak Altsasuko trikitixa lantegian izan dira. Junkerak atera zuen metodoa gertutik ezagutzeko parada izan dute hogeita hiru trikitixa ikasleek. Hiru mailatan bereizi dituzte: goi mailakoak, partiturak irakurtzeko gaitasuna dutenak eta hasi berriak.

→ Amaia Amilibia

herri aldizkariak Eduarne Elizondo

ADI Sakana

Guaixe hilabetekariaren azken zenbakiak 1923. urtean Etxarri-Aranatzen egin ziren Euskal Jaiak aztertu ditu *Euskararen txokoa* izenburuko sailean. Imanol Arratibel eta Castillo Suarezek sinatutako artikuluak dioenez, «1923ko maiatzean Euskal Jaiak antolatu zituen Euskaltzaindiak Etxarri-Aranatzen. Egun hartan euskara azterketak egin zitzaizkien Sakanako haurrei eta sariak banatu. Horietako bat Fernanda Ganboa arrazuarrak jaso zuen». «Garaiko egunkariak aditzera ematen dutenez, euskararen erabilera sustatzeko festa izan zen, eta Etxarriko jendea

ez ezik, Sakana guztikoa ere bildu omen zen ekitaldian. Euskaltzainditik Arturo Campion eta Damaso Intza izan ziren eta Nafarroako Diputaziotik Lorenzo Oroz eta Ignacio Baleztena. Etxarriko Udalak bazkari batera gonbidatu zituen bai euskaltzainak eta bai diputatuak». «Umeei ahozko zein idatzizko azterketak egin zitzaizkien eta hoberenei aurrezki kartilak eta liburuak banatu zitzaizkien. Neskei dagokienez, Fernanda Ganboa arrazuarrak sarietako bat lortu zuen. Azterketaz gain, abestiak, bertsolariak, irrintziak eta abar izan ziren Euskal Jaietan».

Bestalde, Urdalurko urtegiaren arazoa aztertu du **Guaixe**-ko azken zenbakiak: «Arazoa nondik, nork edota zerk sortu duen ez dakigun arren ekainaren 5etik 12ra bitartean Urdalurko urtegiaren uraren % 80a hustu zen. Dirudienez isuri ekologikoa bideratzeko erabiltzen den hodia matxuratu zen eta isuria ohikoa baino handiagoa bilakatu zen uraren indarrak eraginda. Honen guttiaren ondorioz, ohikoa ez zen itxura hartu du Urdalurrek ekainean: besteak beste, azken 4 urteotan urpean egon diren bordak primeran ikusteko aukera izan da».

ur dai
aren
mintzoa

Xabier Larraburu

Natura zoragarri hori

Adiskide baserritarrek ardiez eta estresaz hitz egin zidaten eta oraindik ere harrituta segitzen dut. Ez nekien nik estresaz jota hil zitekeenik ardi bat! Estresa hitza aipatzen zuten baina izuaz ari gara. Nonbait, ardi saldoa izutzen bada bihotzekoak jota hiltzen ahal dira ardiak. Gero, txerriak ere estresatuz gero segituan seko gelditzen direla gehitu zuten. Guztiz harrituta nengoela beste adiskide batek esan zuen hartzak ere izuaz hil egin direla, estresaturik. Horrela gertatu omen zen Galizian, hemen bezala kontrolatu nahi zuten hartz baten atzetik ibili zirenean. Aibalaostia! Hartza ere? Gero, nire koinatuak komentatu zidan Txantreako kanarioak ere, mirua kaiolatik gertu ikusten dutenean, izuak jota hiltzen direla. Bainan bainan... zer da hau? Bainan zer Natura txepel dugu? Dokumentaletan ematen du (ematen du!) animaliek heriotzari oso modu estoikoan aurre egiten diotela. Esate baterako, antilopeak. Zera... lehoiak antilope bat harrapatu eta gainontzeko beste guztiek belarra jaten segitzen dute oso modu lasaian. Ez bai! Ez nonbait! Telebistakoak ongi ordaindutako estrak izango dira! Dena da faltsua! Dena guzurra! Oihanean zuhaitza erortzen denean zenbat eta zenbat ez dira ba hilko? «Zer izan da hori!»-esango dute hartzek arnasestuka, eta gero: «Aaa!», pof, bihotza, akabo. Nork esaten zuen Natura gogorra zela? Balentria handiagoak ikusiak ditut nik haurtzaindegietan (plastilina ahora eta beste!). Eta Naturaren perfekzioaz ari garela, zer esango dizuet? Besikula, apendizkea eta horrelako organoak kentzen dituzte medikuek eta HOBETO BIZI GARA! Egunen batean mediku ausart batek, zeostias, bihotza bera ere kenduko dio bati, eta, bizirik segitzen duela ikusita Nobel saria eman ondoren, esango dugu: ze perfekzio ta ze demontre? Dena sobran dago! Zergatik ditugu gizonezkook titiak? Pezoak, bai. Zertarako? Zenbat apaingarri ez dituen jarri naturak gure gorputzetan? Deustarako balio ez dutenak! Natura zoragarri hori... bai zera! ●

Zerra: kirol bihurtu n lanbide galdua

Kañamares anaiek zerratokia berriz muntatu dute herri
kiroletarako

Enborretatik oholak ateratzeko lanbidea zen orain Kañamares anaiek herri kirolen mundura gerturatu duten lan bitxi hau. Euren aitona erabili ohi zuen zerratokia, eta duela sei urte berriz erabiltzen hasi ostean, Nafarroako trontza txapeldun hauek bi urte igaro zituzten teknika ikasten, eta gaur egun, beraien erakustaldietako kirolik bitxiena bilakatu da.

Urte askotxo pasatu dira jada Peio eta Manuel Kañamaresen aitona Arozte-giko Gartxitorena baserriaren atariko zerratokia desmuntatu eta etxeko mandioan gorde zuenetik. Haritza, pagoa eta makala erosi ostean, oholak egin ohi zituen Kañamarestarren aitona, baina lanbide hura zaharkituta geratzen ari omen zen nonbait, eta horrelakoetan gertatzen den legez, atal guztiak han gelditu ziren hautsez estalita mandioan, handik urte batzuetara beste batzuek lehengoratzeko zain-edo. Duela sei urte Nafarroako trontza txapeldunak diren bi anaia hauek Arribeko artisau batek muntatu zuen zerratokia bitxi bat ikusi zuten telebistan, eta ganbaran gordetako egur eta burdin puska haiek gogorra etorri zitzaizkien orduan.

Beren aitaren laguntzaz, eta pieza zaharkituak txukundu eta konpondu ostean, Kañamares anaiek aitona zerratoki zaharkitua lanean jartzea lortu zuten, baina zailena egiteko zegoen oraindik, ongi moztan ikastea. Trontzarekin antzekotasunik baduela ezin da ukatu, baina desberdintasunak ere badira, arpana bera ere desberdina da, alde batean estuagoa eta bestean zabalagoa, eta bikotea osatzen duteneta-

tik bat goian eta bestea behean egoteak ere badakar aldaketarik; gainera, jatorrian hiru aritzen ziren zerra, bat goian eta bi behean.

Zerratokia muntatu ondoren bi urte behar izan zituzten Kañamares anaiek bertara egokitzeko. Aitona arpan zaharra konpondu arren ez zuten lortzen behar bezalako mozketak egitea, baina gaztetan lan horretan aritutako 90 urteko gizon batek eta euren aitak lagunduta lortu zuten ongi moztan ikastea.

«Konpontzea gehien kostatu zitzaigun arazoa desnibel arazo txiki bat izan zen, zerrak makinari modernoek bezain lan zehatzak egin ditzake, baina oso delikatu da, zehatz-mehatz prestatu beharrekoa: pixka bat mugituz gero, ia ezinezko bihurtzen da mozteak; gainera, enborra ipintzeko orduan ere alde handia dago ipurdia alde batean edo bestean jarri. Gauza hauek denborarekin ikasten dira, ez hasi eta berehala», esan zigun Peio Kañamaresek, bi anaietako zaharrenak.

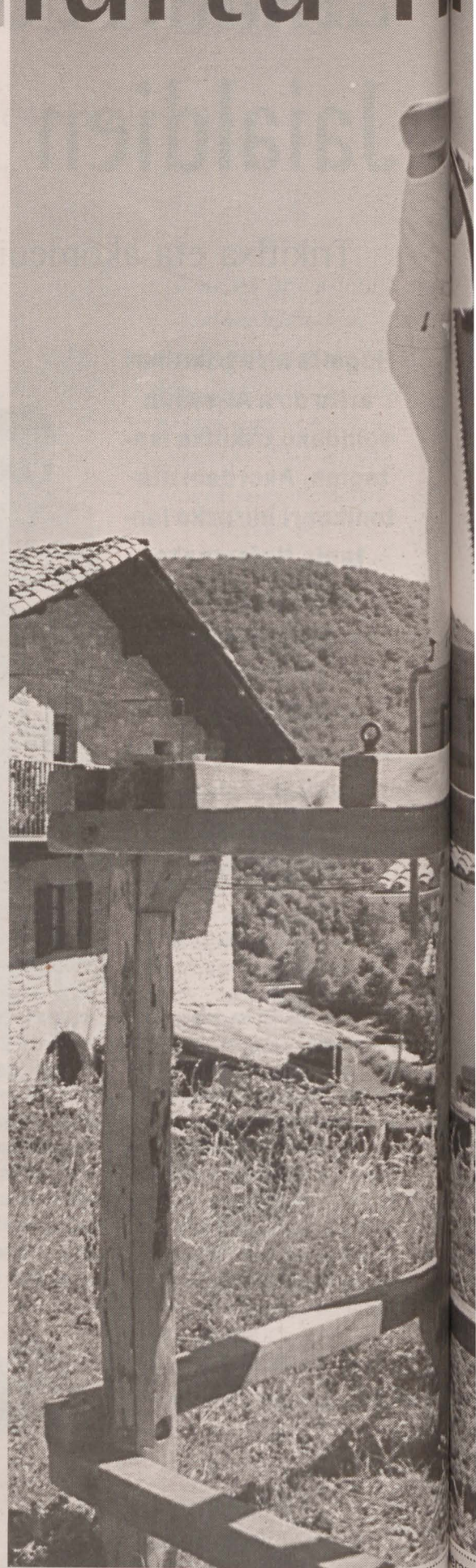
Kañamares anaiek galdutako lanbide hau kirol bihurtu nahirik berreskuratu zutenetik beste zerratokiren bat jartzeko saioak ere egin dira. Honela, Bizkaiko herri kirolari batzuek ere euren zerratokia muntatu nahi izan zuten Kañamares anaien antzera, baina gaur egun kirol hau egiteko edo ikusteko zerratoki egoki bakarra Manuel eta Peiok prestatutakoa da. Beraiek herriz herri eskaintzen dituzten erakustaldiez gain, herri kirolari asko ere euren baserrira joan izan dira proba egitera.

Txapelketarik ez

Gaur egun herri kirol bezala ezagutzen ditugunak eguneroko lanetan dute euren sustraia, eta Kañamares anaiek argi daukate zerrak ere merezi duela trontzak edo aizkorak duten txokoa. Baina aizkora, trontza zein harri jasotzea kirol izaera eman

Pello Kañamaresen semeak gustura ikusten ditu aita eta osaba zerra zaharrek lanean. ● JOSU SANTESTEBAN

dituena txapelketak izan dira, eta Peio Kañamaresek ez du uste zerrarekin posible izango denik: «Zerrak duen zentzu guztia galduko luke denbora tartean sartuz gero, kontua ez litzateke nork azkarrago moztu oholak, nork hobeto baizik. Dena den hau ez da inoiz gure helburua izan, jendea galdutako lanbide bitxi bat erakustea baizik. Zerratokia berriz martxan jartzearen gauzarik pozgarrienetako bat oraindik honelakoekin gogoratzen direnak esaten dizkizutenak entzutea da; duela gutxi, gaztetan Eli-

mi duen

Erakustaldi ugari

Kañamares anaiak 12 urte daramatzate trontzalari lanetan. Ultzama aldean egin zen proba konbinatu batean parte hartu zutenetik ez dute herri kirolen mundua utzi. Hurrengo urtean Ultzaman Nafarroako Trontzalari Txapelketa jokatu zen, eta bosgarren postua lortu zuten bertan; harrezkero bost txapelketa irabazi eta lautan txapeldunorde izan dira, azken lau urteetan Euskadiko Txapelketan ere txapeldunorde izan direlarik. Hala ere, herri kirolen munduan izen gehiegi ez zutenez, herri kirol talde bateko kideak dira, erakustaldi gehiago egin ahal izateko kirolariak elkartu egiten baitira.

Eta ezin dira kexatu Kañamares anaiak, Zurgai herri kirol taldearekin eginiko erakustaldiez gain, beste hainbat tokitatik deitzen baitituzte euren lanak egiteko. Normalean trontzan aritzen dira, eta zerratokia ere alde batetik bestera eramaten dute, baina Zurgai taldearen ikuskizunetan harrijasotzaileak, aizkolariak (Manuel Kañamares bera Nafarroako lehen mailako aizkolaria da), egurra atxurraekin moztzen dutenak, txingalariak eta korrikalariak ere badaude.

«Oso ondo etortzen zaigu erakustaldiak egitea. Gure helburua txapelketetara ahalik eta ondoen iristea izaten da, eta erakustaldiak etxean egin beharreko entrenamenduen ordezkotzat bihurtzen dira. Era berean, diru pixka bat irabaz dezakegu, entrenatzeko erabiltzen ditugun enborrak ordaintzeko behinik behin», baieztatzen du Peiok.

Prestakuntza eta dopina

Gauzak asko aldatu dira herri kirolen munduan, eta lehen entzuten ziren harrijasotzaile eta aizkolarien saio osteko txuleta jate famatuek energia barrei utzi diete euren tokia.

Nafarroako eta Euskadiko trontza txapelketetan punta-puntan ibiltzen dira Kañamares anaiak.

• JOSU SANTESTEBAN

«Zerrak
makinarik
modernoenen
zehaztasuna
lor dezake,
baina zehatz-
mehatz
prestatu behar
da: pixka bat
mugituz gero,
ia ezinezkoa
da ezer
moztea».

Kañamares anaiak urte dezente daramatzate prestakuntza bereziak egiten, entrenamendu planaz gain dieta zorrotza jarraitzen dutelarik: «Urte batzuk egin ditugu sendagileen kontrolpean, baina orain geuk geure dieta kontrolatzea erabaki dugu. Janari batzuk ez probatzeaz gain, ordutegi zorrotz bat jarraitu behar dugu, eta tontakeria bat iruditzen arren, energia barrek eta bitaminek laguntza handia ematen diote gaur egungo kirolariari, esfortzua egin ondoren indarberritzeko orduan batik bat. Asko zaindu behar da gorputza, gurea bezalako kiroletan gantz puntu bat galtzeak betealdi bat ekar baitetzake lanean hasitakoan».

Bitaminak, energia barrak, eta medikuen kontrol zorrotzek dopina ere burura ekartzen dute gaur egun, batik bat txirrindularitza munduan azken denboraldian izandako istiluengatik, baina Peio Kañamaresek garbi du gai honen inguruan ezjakintasun asko dagoela: «Kontrol ugari pasatu behar izaten ditugu, irabazleek beti, eta besteen artean zozketa egiten da, beraz ez dut uste trapukeriatan dabilena denbora askoan ibiliko denik. Dena den, jakin behar da pomada ziztrin batek edota katarro bat sendatzeko hartutako jarabe batek kontrol batean positibo ematea ekar dezakeela, eta nire ustez garbi dago hauek ez direla kirol maila hobetzeko hartutako gauzak, alde horretatik kirolariak arazo handiak ditugu, hartu behar dugun guztia erabat ezagutu behar baitugu, eta hau ez da batere erraza».

Aitonaren lanbidea kirol mundura gerturatu duten bi aroztegitar hauek lanean jarraituko dute behintzat, abuztuan, zortzi egunen barruan, Nafarroako eta Euskadiko Aizkora Txapelketak (Manuelek), eta Euskadiko Trontza Txapelketa jokatu baitituzte, eta bitartean erakustaldiak han eta hemen, eta umeentzat bereziki prestatutako herri kirol frogetan maisu lanak egiten ere ariko dira.

→ Asier Legarda

Suediatik ekarritako altzairuarekin prestatu dute Kañamares anaiak arpan berria. • JOSU SANTESTEBAN

zondon lan honetan aritutako andoaindar batekin egon ginen, eta horrelakoekin ahaztuta zegoela ere aitortu zigun».

Kañamares anaiak urte hauetan zerratikian saio ederrak egin dituzte, bai teknika ederra lortu ere; egin beharreko aldaketak ere egin dituzte, eta erakustaldietara aitonaren arpan zaharra eramaten badute ere, benetan lanerako ordua iristen denean Suediatik ekarritako altzairuarekin egindako arpan berria erabiltzen dute, lanerako askoz aproposagoa baita.

Klasiko bitxi • arront klasiko

Joxemiel Bidador

Jose Maria Estefania Zabala, euskaldunen maisu

Honen pean lasterrera hamar bat urterako doa Patxi Altuna euskaltzainak fraidekidea zuen Estefania aitaz izkiriatu eta apailatu zuen lana agertu zela; alta, bigarren lerroko eragile izanki, euskaraz ezer gutxi utzi zigularik, nahikoa oharkabean igaro zaigu; bihoa honakoa huts honen artatzera

ESTEFANIA AITA 1889.eko urriaren 28an sortu zen Bilbon. Honen aita, Adan de Yarza ber hiriko sendi ahal-dunaren ondasunen kudeatzaile egiten zuen lan. Batxilergoa bukatutik, eta Enrike bere anaiaren urratsei jarraituz, zuzenbide ikasketak hasi zituen Deustuko Unibertsitatean, alabaina, 1906/1907 ikasturtearen amaieran, ekainaren 14an hain zuzen ere, Loiolako fraidetxe haundian azaldu

zen josulaguna nahi zuelako. Josulagunai moduko lehenbiziko bi urtetan Orixe bera izan zuen etxekideen artean, eta harekin zeuden bestelako euskaldunek ere kitzikaturik, nonbait, euskara ikasteari ekin zion orduz geroz. Fraidegaiko bidaztiak, haatik, Loiolatik eta Euskal Herritik has-tandu zuen gehien batez: Burgos, Oña, Gijón, Orduña -honetan, lehenbiziko lehen-dakaria izanen zen Jose Antonio Agirre bera izan zuen literatura ikasle 1918/1919 ikasturtean-, eta azkenik, teologia ikasketak borobiltzeko, Holandako Valkenburgera igorri zuten orden buruek 1921.ean.

Apez eta josulagun oso iritsi zen Europatik Estefania aita 1924.ean, eta bere gain utzi zuten lehenengo ardura Loiolan bete behar izan zuen, literatura eta latin katedratiko moduan. Urte haietan berekin ikasi zutenen artean Ibiñagabeitia, Zaitegi edota Lauaxeta zeuden, halaz guztiz, harrobi ederra zatekeenak labur iraun zuen, 1932.era arte, bada, urte hartan eta errepublikaren arau berriek eramanda, Belgikako Tournai

hirian kokatu zuten bizitoki berria Loiolako josulagunek. Gerrarekin, ordea, eta penintsulatik urruti egonagatik ere, egoera geroz eta makurtzenago zen euskara zela eta, hortaz, eta beste askori agitu antzera, Estefania aitak ere Amerikaratzeko agindua jaso zuen 1937.eko udagorian, eta

Nikaraguara joanik, San Salvadorreko ikastetxean ari izan zen literatura irakasle, ohiko moduan, 1942.eko urtarrilaren 10ean bertan zendu zen arte.

Gazte hil zen Estefania aita, gazteegia, alabaina horrek ez zion galarazi euskal kulturaren pisuzkoak izan diren eta diren hainbaten maisuarena egin izana. Fraidegai zegoela aipatua dugu Orixeren kidea izan zela, baita Loiolaniko garaian euskal idazle haundien irakasle jardun zuela. Nikaraguan zegoela, Zaitegiengandik hurbil izan zen, eta aurretik ere, Lizardi ezagutzeko parada izan zuen, Orixeren eskutik.

Olerkaria zen Estefania; batxilergoa egiten ari zela, Ramon Basterra olerkari bilbotarra lagun gaztea zuen, eta haiek biek astean behin bisitatu ohi zuten Frantzisko Iturribarria apez olerkaria. Burgosko nobiziaduan zegoela jada, kalitatezko olerkiak idatzi zituen, gazteleraz, baita ariketa moduan latinezko batzuk ere. Jada esana geratu den legez, literatura ira-

kasle jardun zuen Estefania bere irakasle bizitza zinez labur osoan; arras ongi ezagutzen zituen literatura nagusietako egilerik nabarmenenak, eta bereziki alemanierazko idazgintza zuen gus-tuko eta ezagun; alabaina, eta beste modutan izan ez zitekeenez, bazterreko gaitz nontzeko literaturak ere iraksgai izan zituen, tartean

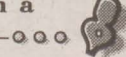
euskararena, eta, nola ez, Kataluniakoa zein Mistralen-gan nobel labelduna zen Okzitaniakoa.

Ez zuen euskaraz idatzi Estefania aitak, tajutu zituen lerro gutxiko hiruzpalau aha-paldi ez badira; Tournayen 1932.ean zegoela, «Egunabarra» izenburua duen olerki eskastua egin zigun: «Odei atzetik argiak dir-dir dago bigun / Ludi zabala ordea, ixil dago ta ilun / Biotz barruan olaxe, datza gogoa itun / Beti argiaz ameska eta argitik urrun». Aurrerago ere, eta Valkenburgeretik honela ziotsan bere aitari: «Erbestetik zure egunean / Txoritxu bat lez egazka / Nere au zure seme-biotza / Aita! Or doa zuegana».

Lerrotako euskara ez zaigu arrotz, eta Lizardi lagunak zerabilen antzerakoa dugu, euskal olerkari haundien ezpai berekoa. Numeroen aitzakiaz, euskal literaturan oraino sargarri gertatu ez bada ere, ez da zalantzarik gure Estefaniaren ekarpena nabarmengarri oso badela, olerkari haundiengan izan zuen eraginarengatik bakarrik ez bada ere.

etorri ahal lea

Patzi Perurena

Ura aditzen

GAUERDITIK AUERRERA doa. Etxeko eta auzoko jendea lo burgesak hartua dauka. Eta hona hemen ni, zure atseginerako idazten jarria. Sar nadin ene baitara. Ez dut deusik aditzen ilargipe isil honetan, egunez muturik joan den erreka ez bada. Eta gau isil askotan bezala, ur soinu honek bete dit gogoa, eta uraz oroitu naiz bat batean, munduari hainbat atsegin eskaintzen dion iheslari xahar honetaz. Zeinen gauza ederra, etxe ondoko erreka soinua!

Orain, uda gorrian, ikusten da inoiz baino hobeki, zer izan den ura gizakiontzako. Ohartu zarete, nola hurbiltzen den jendea uragana? Horra herriak, etxeak, domingeroak... beti urari buruz. Baita eguneroko lanean ere. Inguruan asko bezala, larre lanetan nabila atzenaldian, eta zer gauzaren ederra: lana utzi, eta atsedean hartuz, ur xirripa baten alboan esertzea, eskuak eta arpegia freskatu, tragoska bat egin, klik klik, eta hostapeko itzalean hozka batzuk zerozeri. Eguerdia bada eta ederrago: eguzkiaren tronupean mundu osoa geldi geldi, eta ur xirripa bere zilar bidean, zure belarria goxatuz, marmarika bere burutik, bizitzaren inoraezin xalo eta fina erakutsiz.

Aditu ditut musika eder askoak, baina ur soinuak haina nork goza ene barrenara? Eta belarri hainbat gozatzen nau begiz. Begira egiozu errekatto batean, uraren joarriari, eta tankera bakoitzean bere soinua ateratzen dizu. Formaren soinu huts, soinuaren forma huts. Eta mila forma eta mila soinu beti xaharberrituz elkar, eta elkarren harmonian beti, horratx ura, zure atsegin hutserrako harri tartean behiti noraezean jostari.

Badut aditzea, musikari haundi asko, orduak eta orduak pasatuak direla urari begira eta uraren xintari adi, bai-

na, seguru nago inork ez didala inoiz plajiatuko, Gorritaran errekek, gaur bezalaxe, gauero ene belarrietara dakarkidan sinfonia anonimo honenik; ez eta Goizuetan umetan adituak, eta oraino ere, sarritan Arbixkarko iturrian eta Tronpatako errekan adituko dudarik. Hori xe da izadiak (zinezko bihiak) erakusten digun gauzarik ederrerenetako: inork plajiatu ezina, edo nahinolako sortzaile berrian mozkeria harroa. Asmatuko ditugu munduan inoiz izan ez diren gauzarik ikaragarrienak, baina, sekulan ez gara iritsiko berez datozkigun sorkari iheskorren sekretuak jakitera.

Oi ura, uraren kristal soinu fin hori, gaueko ene arima ernatu nahian. Baina nere lagunik minenak ere ez dit sines-ten. Burgestu egin naizela uste du. «Orain hirugarren pisuko txalet batean bizi haiz, ez?» esaten zidan ironia mindu batekin. Ez moteil, Gorritaran errekan sinfonia krudela aditzen naukak orain ere. Ni malbizitu egin nauk beti etxe barrenetan, nere izan edo besteren, apain edo itsusi, goi edo behe, bakartu edo pilan. Ez dakik ongi, ez dakianez ongi!

Konforme. Etxe koskor polit bat, herri inguruan bakartua, «hau nerea da» esateko. Ez diat beste iraultzarik sumatzen inguru oso burgestuan. Zelebrea duk jendea! Etxe batean altxatu nahi dik bere ohorea, libertatea... Zenbat eta ederrago etxea, orduan eta libreago eta nobleago uste jabeak. Aspaldi haundiko gaitza duk: izpiritu nobleak bidean galtzen hasi zireneko.

Baina ez, ni etxeharutzik datorren ur soinu honetan bizi naiz. Beti eramanen dizut erreka koxkor bat bihotzaren alboan, erromes baten gramola idurikoa, etxe guzien morrontzatik libratuko nauena. Nik ez dizkizuet aitaren etxe berriok defendituko, lasai. Ni etxe eroriak animatzen dituen ur soinu haretan natorkizu eta noakizu, besterik ezinean.

Ziria

• Motxorrosolo •

Edonon, edonola, edozeinekin

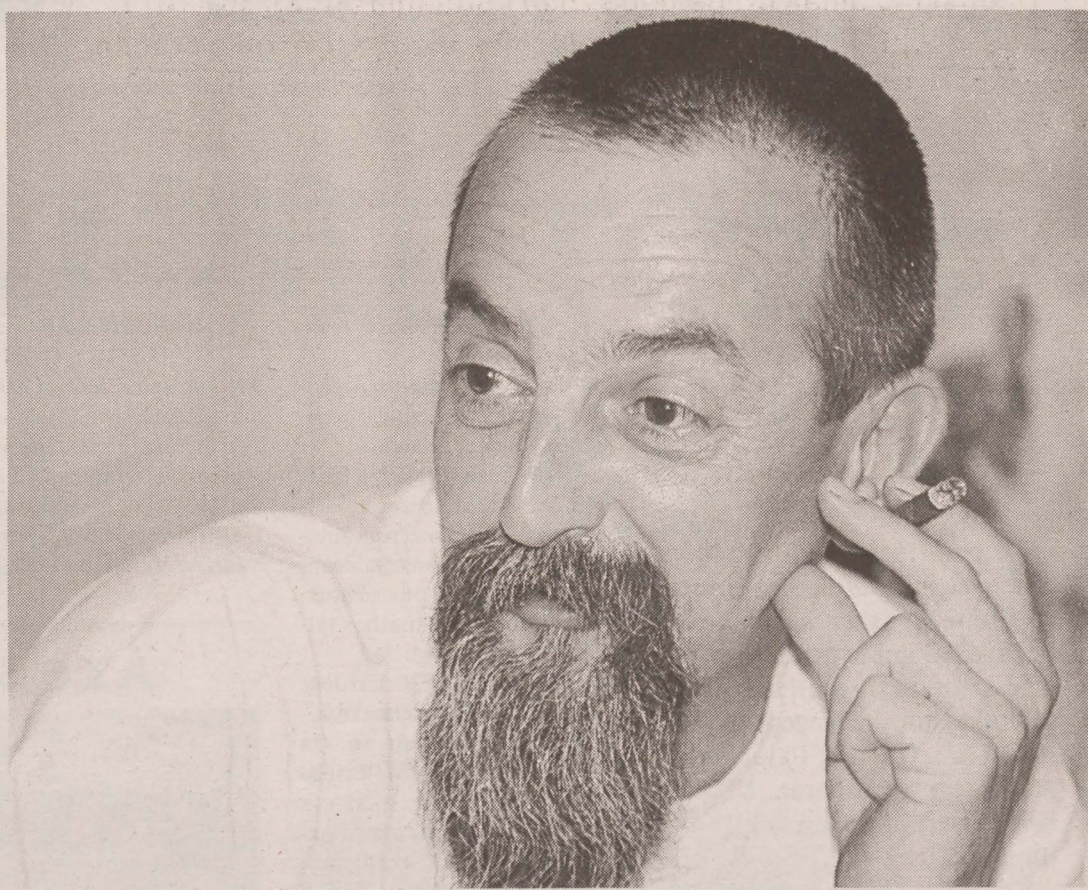
BATZUEK HIRU HAMARKADA DARAMATZATE GISA BEREAN. GEHIENAK hamaika urte kargudun. Nafarroa Garaian boto gehien bildu duten bi alderdiek berretsi duten akordioaren bermatzaile, bultzatzaile, kolpekari. Konparazio baterako, hainbat iturritatik edan duen Iruñeko Udalean kulturaz arduratuko denaren ibilbidea. Ez da kasu bakararra. Zizelaturiko belaunak, boterearen arrimoan laketu denarenak.

Iñaki Fernandez Iturbide

Festetarako kartel egilea

«'Hobby' hau lanbide bihurtzeak gosez hiltzea ekarriko lidake»

Arakil-Uharten duela 43 urte jaioa da Iñaki Fernandez Iturbide, eta Arren bizi da. Burlatako jailetako kartel lehiaketaren saria jaso berri du. Astebete lehenago, Zizur Nagusikoa jaso zuen. Sari biltze hau ez da berria, ordea, Iñakirentzat, 1990. urtean bere lanak lehiaketara bidaltzeko erabakia hartu zuenetik 70 sari baino gehiago irabazi baititu. Sanferminetakoa da Nafarroan falta zaion bakarretakoa, hori «mendizale bat Everestera iristea baino zailagoa baita» bere ustez.

JOSU SANTESEBAN

AZKEN EGUNETAN EMAN BEHAR izan dituen elkarrizketek nazkatuta omen daukate jada. Ez omen du halako arretarik merezi; halere, ez da hitzak tiraka atera behar izaten zaizkienetakoa.

■ Zenbat denbora daramazu kartelak egiten?

1990ean hasi nintzen. Elbarriek zituzten oztopo arkitetonikoak zirela-eta antolatutako lehiaketa batera aurkeztu eta bigarren saria irabazi nuen. Horrek aurrera jarraitzeko adorea eman zidan eta horrela jarraitzen dut, nire aisialdian lehiaketa ezberdinetarako kartelak prestatuz; *hobby* ederra da.

■ Eguneroko *hobby*-a al da?

Bai, inauteriak eta herrieta-ko jaiekin, lanari aurrea ezin harturik ibiltzen naiz.

■ Lanbide bihurtzeko modurik baduzu orduan, ezta?

Ez, gosez hiltzea ekarriko luke. Zaletasun bezala oso ondo dago, baina ez dut inoiz pentsatu honetatik bizitzea.

■ Bi lan aldi berean egitea gogorra izango da, ezta?

Bai, baina enpresako lana amaitutakoan kartelak egiteak ez du niretzako inolako nekakerik. Noiz edo noiz kalera irten nahi eta etxean geratu behar izaten dut, lanak entregatzeko epeak direla eta, baina gainerakoan ondo daramat.

■ Kartelak bakarrik egiten dituzu?

Gehienbat kartelak egiten ditut, baina pinturan ere egin ditut saioak. Dena den, ez ditut pintura teknikak erabat menderatzen; ez dakit lan bat noiz den ona eta noiz txarra, ez daukat ezaguera teorikorik. Kartelekin ezberdina da, segituan ikusten baituzu kartel bat garbia, mezuduna eta erakargarria den ala ez.

■ Baina pintura sariren bat ere irabazi duzu, ezta?

Bai, bakarra: Castejongo Trenbide Museokoa.

■ Aipatu ezaguera teorikoen faltak autodidakta zarelaren esan nahi du?

Bai, guztiz. 15 urterekin lanbide eskolan hasi nintzen, baina hilabete besterik ez nuen egin, lau ikatz-marrazki egin eta utzi behar izan nuen lanean hasteko. Zaletasunarekin jarraitzen gehien lagundu zidana ama izan zen. Berak bultzatu ninduen hau lantzeraz; margoak erosten zizkidan eta amonari ama birjinak margotu eta horrelakoak eginarazten zizkidan.

■ Nafarroaz kanpoko lehiaketetara aurkeztzen zara?

Bai, oinarriak nire eskura iristen badira beti saiatzen naiz kartel bat bidaltzen. Aurten Irungo inauterietako lehiaketa irabazi dut, eta To-

.....
«Hitz egiten ez dudan arren, garbi daukat euskara gure hizkuntza dela; horregatik jartzen dizkiet euskarazko izenburuak nire lanei»
.....

ledon ere eman didate sari bat: iaz, Talavera de la Reina-ko lehiaketa irabazi nuen.

■ Diru sarrera ederra izango da orduan, ezta?

Ezin naiz kexatu, baina ez da hainbesterako: sari askoren kopurua anekdotikoa da.

■ Zertan oinarritzen zara zure lanak egiterakoan?

Herriaren ezaugarrien arabera alde batetik edo bestetik jotzen dut, ezaugarri esanguratsuenak hartu eta kartelean integratzen saiatzen naiz.

■ Lanen tituluak euskaraz jartzen dituzu, ezta?

Bai, zoritxarrez nik ez dakit, baina seme-alabek zein anaiek bai. Gure hizkuntza

dela garbi dut. Euskararen aldeko nire ekarpen xumea da tituluak euskaraz jartzea.

■ Eskulanak dira zureak, ezta?

Bai, *collage*-a eta aerografoa erabiltzen ditut, baina gustatuko litzaidake ordenagailuekin lan egiten ikastea, beraiekin egindako lanen aurka lehiatzea zaila baita.

■ Dena den, sariak irabazten jarraitzen duzu.

Bai, baina miraritzat jo daiteke. Ordenagailuen kontra ezin daiteke ezer egin, eta ez diet meriturik kendu nahi, diseinua beti diseinu baita.

■ Zein helburu dituzu orain?

Nafarroan Lizarrako lehiaketa eta Iruñeako sanferminetakoa bakarrik geratzen zaizkit irabazteko. Oso zaila izango da horiek irabaztea, sanferminetakoa bederen, baina ez dira hil edo biziko helburuak. Irabazten baditut, hobe; bestela, lo lasai egiten jarraituko dut.

→ Asier Legarda

soslaia

Iñaki Fernandez Iturbide duela 43 urte jaio zen, Arakil-Uharten. Gogoan ditu oraindik bertan mendian pasatako egunak, baina 14 urterekin Iruñera joan zen. Arrotxapean eta Donibanen bizi ondoren, Iruñetik kilometro gutxitara dagoen herri txiki batean bizi da orain, Arren.

Autoen piezak egiten dituen enpresa batean egiten du lan, baina bere zaletasuna etxera iristean hasten du. Festetarako kartelak egin ohi ditu, eta kartel onak, dirudienez. 1990. urtean bere lanak lehiaketetara aurkeztu hasi zenetik, 70 sari baino gehiago jaso ditu Nafarroako zein kanpoko lehiaketetan.

Aurten alargundu da, eta seme-alabekin bizi da. Semeak 21 urte ditu, alabak 15. Festetako kartelak ez dira sinatzen, baina bere pintura lanak sinatzeko bigarren abizena erabiltzen du, Iturbide, Fernandez arruntzia iruditzen zaiolako.

Nafar Kronika

Mikel Beramendi

Merkealdietako abstentzioa

Sozialisten laguntzari esker Sanz diputazioburu dugu bigarren aldiz, eta berarekin gobernuan orain arte aritu diren gehienek ere segituko dute. Lehengoan gauden, beraz, Gurra, Palacios, Markotegi, Sanz bera... UPN-ren zentrisismoaren lekuko ditugu.

Estatuko bertze lurraldeetan erabiltzen den estrategia politikoak hemen baliorik ez duenez, UPNkoak, gehiengoak ez badute ere, lasai aritu daitezke hemendik goiti. Nahi dutena egin dezakete, *Ide facto* gehiengo osoa izanen dutelako merkealdietan erositako abstentzioari esker. Etorkizun ederra erregionalistendako, lau urte barru orain arte ezinezkoa zirudien 25 eserlekutik gorako marra gaindi lezaketelako, berriro ere sozialistek egiten duten ustezko oposizioari esker.

Hemengo egoera berezia dela eta, abertzaleek oso erantzukizun garrantzitsua dute, nafar gizartearen gehiengo defendatuko duen oposizioko ardatza izan behar dutelako. Abertzaletasunak azken urteotako maldan beherako joera utzi eta ekaineko gorakadari eutsi diezaion jokamolde zabal, tinko eta argia behar da orain, inoiz baino gehiago. UPNkoen alternatiba bakarra abertzaletasuna dela erakusteko.

gure aukerak

KONTZERTUAK

► **Altsasu:** Tango Quattro Argentinako taldea entzungai gaueko 22:00etan, Zelandin.

► **Lizarra:** Jaiak direla eta JLT, Malarians eta Aritzaren Sustria taldeen kontzertua autobus geltokiaren atzekaldean, gaur 23:30etan. Bihar Flitter, Bad F-line eta Tanathos taldeen txanda izango da.

► **Baigorri:** Bihar 23:30etan Joxe Ripiau taldearen kontzertua.

► **Zangoza:** Astelehenean, Os Bambas da Capoeira Brasilgo taldeak euren musikak eta dantzak eskainiko ditu Arkuetako plazan, 21:00etan. Asteartean, Indiako Tapan Group taldearen txanda izango da eta asteazkenean, Ginea aldeko Nipa taldearena. Ostegunean Peio Serbielle Zuberoako abeslariak *Euskadi kanta lur bere azken lana* aurkeztuko du Karmengo elizan.

► **Iruñea:** Asteazkenean, *Wa be bará buré... a yorobá* izenburupean, umeentzako kontzertu didaktikoa Gaiarre antzokian, goizeko 11:30etan.

ERAKUSKETAK

► **Iruñea:** Munduko instrumentu tradizionalen erakusketa Zudadelaren arma aretoan astelehenean osteguna arte.

ZINEMA

► **Atarrabia:** Astelehenean *Mulan* marrazki bizidunen filma ikus daiteke Bakearen plazan, 22:00etan. Ostegunean, toki eta ordu berean, Ron Underwoodren *Mi gran amigo Joe*.

ANTZERKIA

► **Atarrabia:** Asteartean Kollins clown taldeak *Kolinstarrak* saioa eskainiko du hiru eta hamar urte bitarteko umei zuzenduta. 18:30etan, Martiket igerilekuetan.

HITZALDIK

► **Iruñea:** Astelehenean hasi eta asteazkena arte, Zudadelako arma aretoan, 19:00etan, musikaren inguruko hitzaldiak. Astelehenean *Musika afrikarrarekin* bidaiatzen: *Safari na Muziki* hitzaldia, aste-

artean *Musika Afrikako herri batetan* eta asteazkenean *Erakustaldi baten soinuak*.

BESTELAKOAK

► **Mezikiritz:** Xoko elkartearen bertso afaria egingo da igandean. Bittor Elizagoien eta Estitxu

Fernandez ariko dira bertsoetan. Afaria gaueko 22:00etan izango da eta 2.000 pezeta balioko du sarrera txartelak.

► **Iruñea:** Asteartean musika tresna tradizionalak entzun ahal izango dira 11:00etan Zudadelako arma aretoan. Umei zuzendutako saioa.

Arestiren liburutegia

Castelao nos

A tola do monte.

Mendiko zoroa